Theodor
Constantin
Magdalena de la
miezul nopții

Theodor Constantin

MAGDALENA DE LA MIEZUL NOPŢII

roman

EDITURA EMINESCU
1975
Bucureşti, Piaţa Scânteii 1

Autorul a scris o carte de imaginaţie. El este însă convins că, în zilele dramatice ale lui August 1944, atât personajele cât şi evenimentele ar fi putut fi adevărate.

Th. C.

1

Flaşneta era veche de cel puţin douăzeci de ani. O flaşnetă pe roate, care, după ce o reparase bătrânul Vlaicu, abia mai era în stare să *hârâie* doar două din cele zece cântece înregistrate în măruntaiele ei de către fabricant: un vals din „Cavalerul rozelor“ şi un altul din „Văduva veselă“.

Flaşnetarul se numea Băleanu Mihai, – aşa scria în foaia de lăsare la vatră în care se specifica şi motivul: invaliditate de gradul doi – avea douăzeci şi cinci de ani şi, în ciuda „meseriei”, – un mod eufemistic de cerşetorie –, nu puţine erau femeile care, dacă apucau să-l bage în seamă, adăugau milei şi altceva, care, chiar dacă nu se putea numi *sentiment,* era totuşi ceva mai mult decât ancestralul instinct. Flaşnetarul atrăgea atenţia şi prin felul cum era îmbrăcat. Bocanci cazoni, un pantalon de doc, cârpit, bleumarin, un veston militar uzat şi decolorat, cu trei V-uri pe mâneca stângă – ceea ce însemna că fusese rănit pe front de trei ori –, capul acoperit cu o capelă cazonă, al cărei cozoroc era ondulat, semn că intemperiile putreziseră şi măcinaseră cartonul din care fusese confecţionat. Mustăcioara avea câteva fire cărunte, dar nu exista niciunul în barba deasă şi nerasă de cel puţin două zile.

De obicei, când spuneai flaşnetar, fără să vrei îţi apărea înaintea ochilor imaginea unui om bătrân, care trezea compătimirea celor doar mai puţin săraci decât el, şi neapărat curiozitatea copiilor, atraşi nu atât de melodiile răguşite ale flaşnetei, cât de şoricelul sau papagalul care, la îndemnul stăpânului, scotea dintr-o cutiuţă cu *planete,* compartimentată pe vârste, aceea pe care o hotăra hazardul.

Flaşnetarul poseda un papagal – numele lui era Napoleon – şi, fiindcă avea un mod foarte ciudat de a privi pe cei care încă nu depăşiseră vârsta candorii, în aşa măsură le suscita curiozitatea, încât, de fiecare dată când invalidul se oprea la vreun colţ de stradă, era exclus să nu se adune vreo câţiva puşti, dornici să-l privească de aproape – la început doar să-l privească –, pentru ca apoi să rămână parcă fascinaţi de felul aproape ostil, în care, la rândul ei, îi fixa pasărea.

Pe flaşnetari, puţini câţi mai existau în primăvara anului 1944, îi puteai întâlni fie colindând mahalalele, fie unele străzi aglomerate din centrul oraşului, însă niciodată, sau aproape niciodată, în cartierele aristocratice. Asemenea cartiere nu erau *rentabile,* fiindcă până şi servitoarele, molipsite de scepticismul stăpânilor, nu mai credeau că minuscula planetă tipărită pe hârtie de cea mai proastă calitate şi cu multe greşeli de tipar ar reprezenta un fel de ferestruică prin care

puteau privi viitorul. Şi, cu toate acestea, flaşnetarul-invalid, în ultima săptămână, pentru a cincea oară îşi făcea apariţia în cartierul acela elegant de la Şosea, cu vile una mai frumoasă decât alta. Împingea flaşneta cu mâna stângă, iar cu cea dreaptă învârtea manivela. Era dimineaţă şi în vilele de pe străzile pe care le străbătea doar servitoarele se treziseră, să pregătească micul dejun pentru *stăpânul* care, oricum, trebuia să plece la minister, la bancă sau la sediul vreunei întreprinderi în care ocupa postul de director general sau consilier. Stăpânele lor, dacă se aflau în Capitală şi nu erau cumva *dispersate* la Snagov sau pe Valea Prahovei, de teama bombardamentelor, dormeau fără îndoială, şi valsul din „Cavalerul rozelor", care suna cumva nostalgic, probabil le făcea să viseze frumos, de pildă un flirt cu vreun ofiţer tânăr şi frumos, ca în anii din urmă, anii aceia îţi care Bucureştiul fusese plin de ofiţeri tineri şi frumoşi fiindcă pe atunci încă era pace, încă nu apucaseră să moară în afurisitul de război.

Trecea pe străzile liniştite, în dimineaţa aceea destul de rece, şi până şi platanii erau încă somnoroşi. Din curtea unei vile, ieşi o ordonanţă, sumar îmbrăcată. Saboţi în picioare, pantaloni cazoni, o flanelă ţărănească de culoare roşie, un chipiu dat pe ceafă, un chiştoc de ţigară în colţul gurii. Când apăru în stradă, flaşnetarul tocmai trecea prin faţa casei.

— Opreşte, mă camarade, caterinca, fir-ar mama ei a dracului, că îl trezeşti cu noaptea în cap pe domn' general! se răsti la el ordonanţa care avea ochii cârpiţi de somn.

Flaşnetarul conteni să mai învârtească manivela, privi peste umăr şi îl înjură:

— Grijania mă-ti de ţucălar! Eşti rumen şi gras ca un porc de Mangaliţa, se vede că nu ţi-a fluierat măcar un glonte pe la ureche. Mă doare în fund de generalul tău! Ambuscatule!

Ultimul cuvânt, a cărui semnificaţie îi era complet necunoscută, impresionă cel mai mult ordonanţa, mai mult decât înjurătura. Murmură ceva imposibil de înţeles şi o porni spre colţul străzii, probabil să cumpere ziarele de la debit, pe care generalul avea să le frunzărească, mai târziu, la micul dejun.

Flaşnetarul îşi continuă şi el drumul, dar în direcţia opusă. După ce mai străbătu câteva alei, se opri la o întretăiere de străzi, în dreptul unei vile cu storurile lăsate. Vila părea nelocuită, probabil că stăpânii părăsiseră oraşul de teama bombardamentelor. O dovadă în plus o constituia şi faptul că grădina casei părea cam lăsată în plata Domnului. Flaşnetarul se aşeză pe bordura trotuarului ca şi când, tare obosit, îşi îngăduia câteva minute de odihnă. De cântat nu mai cânta. Îşi aprinse o ţigară, după ce în prealabil o răsuci cu multă îndemânare, dintr-un tutun de culoare aproape neagră, care, chiar după primul fum

tras în piept, îl făcu să strănute.

Pe aleea Lt. Petrescu era liniște. Din când în când trecea câte o mașină elegantă, condusă de un șofer în uniformă de casă mare. Nici șoferii și cu atât mai puțin cei care se deplasau cu mașinile nu catadicseau să-i arunce flașnetarului măcar o privire. De asemenea, trecură câteva servitoare cu coșnițele, în drum spre piață. Una dintre ele, poate fiindcă era foarte tânără – dacă avea optsprezece ani –, se opri să-i ceară o planetă.

— Napoleon, o planetă pentru domnișoara!

Papagalul smulse cu ciocul o fițuică și îi dădu drumul peste celelalte.

— Așa îl cheamă? se miră fetișcana, fără să se grăbească să intre în posesia planetei.

— Așa!

— Napoleon n-a fost împărat?

— Ba da! Împăratul franțujilor.

— Și i-ai spus așa pasării! Nume de împărat. Trebuie că ești tare șugubăț.

— Nu prea sunt.

— Invalid?

— Da!

— Nu ești cumva din Regimentul 78 Infanterie?

— Nu!

— Dacă ai fi din *78,* sigur că l-ai fi cunoscut pe fratele meu Ion. Ion Păsculete. A murit. L-a zdrobit o „boambă” pe front.

Și se îndepărtă.

— Domnișoară, planeta!

— Lasă că o mai vinzi o dată. Dacă ești invalid, vai de sufletul matale, bădie.

Se părea că în vila de peste drum nu se trezise încă nimeni din somn. Flașnetarul aștepta. Doar de aceea se afla acolo. Și, parcă pentru a nu tulbura somnul celor din casa aceea, nu învârtea manivela. Trecu așa aproape jumătate de oră. În cele din urmă, storurile fură ridicate de la una din ferestre, după ce în prealabil fuseseră date în lături draperiile grele de pluș. (Cu storuri și draperii camuflajul era perfect.) Un bărbat apăru în cadrul ferestrei. Privi o clipă la flașnetar, pe urmă dispăru. Fereastra rămase deschisă. Dinăuntru, vocea crainicului de la radio anunța programul zilei.

„Naiba să-l ia! Până voi muri, de fiecare dată când am să-l văd, am să simt aceeași emoție”, își spuse flașnetarul și, instinctiv, își deschise vestonul cazon, vârându-și mâna dedesubt, deasupra inimii. Inima își accelerase bătăile. Își aprinse o nouă țigară. Aștepta fără să-și piardă răbdarea. Era obișnuit. Ultimele luni însemnaseră pentru el o lungă așteptare, care avea să ia sfârșit, când oare? În ziua în care avea să știe

totul despre Magdalena. Şi, ca de obicei, simţi o mare tristeţe.

Scoase din buzunar un ceas, o „ceapă” de ceferist. Erau orele nouă dimineaţa. Peste maximum zece minute avea să iasă omul pe care îl văzuse apărând în cadrul ferestrei. Şi, într-adevăr, chiar aşa se întâmplă. Ofiţerul părăsi casa. Purta un impermeabil elegant, cu însemnele de maior pe epoleţi. Dar el ştia că sub mantaua de ploaie, pe pieptul tunicii, erau prinse baretele diferitelor decoraţii pe care le obţinuse. O uniformă nouă, din cea mai fină stofă, stofă adusă din Anglia încă dinainte de război, pentru care îl invidiau toţi ceilalţi ofiţeri. Cizmele de lac erau de asemenea noi – de parcă abia în dimineaţa aceea le-ar fi încălţat pentru prima oară –, chipiul la fel, nou. De altfel, nu exista în armata română un ofiţer care să aibă o garderobă atât de bogată ca a lui. Zece uniforme noi nouţe din cea mai fină stofă, zeci de perechi de cizme de lac, alte zeci de „biurgheri”, duzini de cămăşi, pentru a nu pune la socoteală duzina de costume civile, paltoanele, pardesiurile şi hainele de piele. Era considerat – şi pe bună dreptate – ca cel mai elegant ofiţer, şi nu numai acum, când se afla din nou în Bucureşti, ci şi cu luni de zile mai înainte, acolo, pe front.

Atunci avusese cea mai voluminoasă ladă de campanie dintre toţi ofiţerii. Voluminoasă, ca să încapă în ea cele câteva uniforme pe care le luase cu el, cele câteva perechi de cizme, lenjeria de corp, la care trebuie adăugate cele două duzini de săpunuri franţuzeşti, sticluţele de colonie, pomada de păr, trusa de bărbierit, cea pentru manichiură, şi multe alte fleacuri, inexistente în lăzile de campanie ale celorlalţi ofiţeri.

Flaşnetarul strivi cu tocul bocancului scâlciat ţigara pe care abia o aprinsese, se ridică de pe bordura trotuarului şi porni în urmărirea maiorului, împingând flaşneta ale cărei roţi neunse scârţâiau. De obicei, pe maior venea să-l ia de acasă o maşină militară. De data asta o pornise pe jos. Nu era o zi deosebit de frumoasă, ca flaşnetarul să presupună că maiorul Filipoiu, simţind nevoia să ia puţin aer, renunţase la Horch-ul cu care se deplasa la Comandament. Era o dimineaţă mohorâtă, umedă şi, în ciuda faptului că fila din calendar indica una din ultimele zile ale lunii martie, primăvara abia dacă se presimţea. Flaşnetarul ştia că maiorul nu pornise de acasă pe jos ca să se *aerisească* – şi o ştia, pentru că nu se întâmpla pentru prima dată –, ci o făcuse cu un anume scop.

Maiorul nu se grăbea. Ai fi putut crede că realmente o pornise pe jos doar ca să-şi primenească plămânii cu un pic de aer curat. Masiv – ceea ce nu însemna că era gras –, înalt, călca apăsat, şi de la distanţă i se auzeau zornăind pintenii. Deşi nu se putea spune că era un bărbat frumos, chipul său atrăgea atenţia oricui, iar femeilor plăcea. Plăceau, în primul rând, ochii bruni, vag întunecaţi, pe de o parte, din cauza

sprâncenelor groase, stufoase, pe de alta, şi, mai ales, din cauza genelor lungi, ca de fată. Fruntea înaltă, ceva mai albă din cauza cozorocului chipiului, dădea chipului o oarecare prestanţă. Fără mustaţă, maiorul Filipoiu ar fi arătat mai tânăr, şi un observator, chiar superficial, s-ar fi întrebat de ce ofiţerul nu-şi dădea seama că, renunţând la acea podoabă, oricum anacronică, ar fi arătat mult mai *bine.*

Avea un mers elastic, aproape felin şi, în ciuda faptului că nu se grăbea, totuşi, pe nesimţite, distanţa dintre el şi flaşnetar se mărise. Ca să nu-l piardă din ochi, acesta din urmă grăbi pasul. De altfel, chiar dacă aşa s-ar fi întâmplat, prea mult nu s-ar fi necăjit, fiindcă aproape avea certitudinea a ceea ce urma să se întâmple când maiorul va ajunge la capătul străzii, pe care abia începuse să păşească. Şi, într-adevăr, nu se înşelă. Cinci minute mai târziu, când maiorul ajunse acolo, un Mercedes, care aşteptase puţin mai departe, se opri la bordura trotuarului, cineva dinăuntru deschise portiera şi Filipoiu se strecură înăuntru.

Era a treia zi consecutiv când scena aceasta se repeta. Flaşnetarul îşi continuă drumul în direcţia în care dispăruse Mercedesul, împingând flaşneta hodorogită. Pe buze, pentru o clipă, îi apăruse o umbră de zâmbet, poate de satisfacţie, poate ironic şi, imediat după aceea, începu să învârtească manivela. Dar, pentru că fusese un gest reflex, conteni după primele acorduri ale valsului. O patrulă militară a comenduirii trecu pe unul din trotuare. Comandantul patrulei, descoperind cele trei însemne de rănit de pe mânecă, îl privi compătimitor, iar ceilalţi doi ostaşi care veneau în urmă – cu toţii mergeau în monom – comentară ceva ce însă nu ajunse până la urechile lui. De altfel flaşnetarul era obişnuit cu asemenea priviri compătimitoare, iar în ceea ce priveşte comentariul, auzise atâtea, încât nu-i mai produceau niciun fel de satisfacţie. Da, de satisfacţie, deoarece, la început, cu cât oamenii de pe stradă îşi exprimau compasiunea în termeni mai categorici, cu atât satisfacţia lui fusese mai mare. Dintr-un motiv pe care îl cunoştea numai el, avea tot interesul să treacă drept ceea ce voia el însuşi să pară.

După ce străbătu mai multe străzi, şi nu la întâmplare, ci urmărind un anume itinerar, cel mai scurt, ajunse într-un alt cartier tot numai cu vile, la fel de somptuoase, de tăcute şi aparent misterioase ca aceea în care locuia maiorul Filipoiu. Se afla acolo un mic scuar cu trei bănci, toate trei goale. De altfel, vremea fiind umedă şi relativ rece, sigur că nici mai târziu ele nu aveau să ispitească pe careva, exceptând doar cazul în care norii s-ar fi împrăştiat şi ar fi apărut soarele, ceea ce era puţin probabil. Se aşeză pe una din bănci şi începu să învârtească manivela. Valsul din „Văduva veselă” răzbi prin ferestrele camuflate în încăperile vilelor din jurul scuarului, ba chiar şi

mai departe, dar, nici după un sfert de oră, nu se arătă măcar un singur amator sau amatoare de „planete”. Nici nu era de mirare, la ora aceea copiii, câţi or fi existat pe străzile acelea, se aflau la şcoală.

Flaşnetarul privea cu coada ochiului o anume vilă, aflată în stângă sa, acolo de unde începea o altă stradă, care purta denumirea de „Aleea Pajura”. În vila aceea se afla acum maiorul Filipoiu. Certitudinea i-o dădea numărul pe care îl avea Mercedesul ce staţiona în curtea vilei, în faţa peronului.

Vila era una dintre cele mai frumoase şi, admirând-o, flaşnetarul se întreba cum de nu se plictisea Obersturmbannführerul{1} Helmut Dernbach singur într-o casă care număra pe puţin opt încăperi. Fiindcă secretara lui, care avea gradul de Untersturmführer{2}, şi care se numea Barbara Bünger, locuia în altă parte. O ducea şi o aducea de acasă acelaşi Mercedes pe care, câteodată, îl conducea chiar Herr Doktor Helmut.

Ar fi fost nedrept dacă cineva ar fi gândit despre Helmut Dernbach că nu era mândru de gradul de Obersturmbannführerul, el care, în tinereţe, după ce se înscrisese în S.A.{3} (Sturmabteilung), începuse prin a obţine gradul modest de Obertruppenführer{4}. Ambiţiona să ajungă Standartenführer{5} şi – de ce nu? – chiar Gruppenführer{6}. Totuşi o plăcere reală simţea de fiecare dată când cineva se adresa, chiar în cadrul serviciului, cu „Herr Doktor“. Fiindcă Helmut Dernbach era doctor în filosofie, diplomă obţinută la Universitatea din Göttingen. Poate de aceea – mai exact, în primul rând din acest motiv – îi plăcea să umble în civil, deşi, din punct de vedere al înfăţişării, uniforma de Obersturmbannführer SS îl prindea mai bine. Era un bărbat înalt, zvelt, ochii de culoare cenuşie, fruntea bombată, înaltă, de veritabil „Herr Doktor“, un pliu dispreţuitor în colţul gurii, care însă trecea aproape neobservat, datorită vocii totdeauna ipocrit amabilă, prietenoasă, cu care izbutea să înşele pe toată lumea în legătură cu adevăratele lui intenţii sau cu adevăratele lui simpatii şi antipatii. La aceasta trebuie adăugate inteligenţa, mult deasupra mediei comune, şi experienţa dobândită în anii de când lucra la S.D. – Sicherheitsdienst des Reichsführers SS{7}, experienţă dovedită în diferite însărcinări îndeplinite în mod strălucit, motiv pentru care fusese remarcat de către Schellenberg, protejatul lui Himmler şi rivalul superiorului său Kaltenbrunner.

Toate aceste amănunte din biografia lui Herr Doktor Helmut Dernbach flaşnetarul le aflase dintr-o anumită sursă. Din aceeaşi sursă mai aflase că „Herr Doktor“, care se afla în ţară abia de două săptămâni, era un fel de reprezentant al lui Schellenberg, venit cu o anume misiune. Deocamdată motivul părea destul de nebulos, şi nu numai pentru flaşnetar, ci, în egală măsură, atât pentru cei din Gestapo, cât şi pentru reprezentanţii Wehrmachtului din România.

Flaşnetarul obosise să tot învârtească manivela maşinăriei cântătoare. Dar mai mult îl obosiseră cele două valsuri, care, prin repetarea lor de zeci şi zeci de ori pe zi, îl aduseseră în pragul neurasteniei. Mai înainte, crezuse că numai oamenii puteau fi urâţi cu atâta înverşunare. Dar, mai ales, în ultimele două săptămâni, se convinsese că puteau fi urâte cu înverşunare chiar nişte prea frumoase valsuri, într-un fel *nemuritoare,* cel puţin pentru cei care îndrăgeau opereta – şi probabil că vor mai continua să existe şi de acum încolo asemenea oameni.

În scuar şi pe străzile din imediata apropiere, se aşternu din nou liniştea, acea linişte specifică, şi plictisitoare, cartierelor aristocratice bucureştene. Flaşnetarul se aşeză mai comod pe bancă, picior peste picior, îşi aprinse o ţigară, de data asta o „Regală", şi începu să fumeze. Îşi vârâse mâinile adânc în buzunare şi fuma fără să scoată ţigara din gură. O ţinea între buze, mai înspre colţul stâng, trăgea adânc din ea, şi slobozea fumul în formă de colăcei perfecţi. Fuma, privind ferestrele vilei, şi se tot întreba care putea fi subiectul convorbirii dintre Helmut Dernbach şi maiorul Adrian Filipoiu. Întrevederile dintre maior şi trimisul special – oare realmente era un *trimis special?* – al lui Schellenberg puteau fi considerate conspirative. Se întâlneau de fiecare dată în cursul dimineţii, şi numai în vila lui Helmut Dernbach. Mercedesul nu venea să-l ia pe maior de acasă, iar după întrevedere, când părăsea vila, pleca pe jos şi ajungea la sediul unde lucra fie cu un taxi, fie cu tramvaiul. Toate acestea constituiau dovezi că întâlnirile lor aveau un caracter conspirativ. Totuşi „conspirativitatea" era doar relativă. Fiindcă măsurile de precauţie luate erau atât de naive, încât ar fi făcut să zâmbească până şi pe cel „mai sărac cu duhul" dintre agenţii Siguranţei. Ce putea să însemne aceasta?

Pe de o parte, că maiorul nu se temea de consecinţe în cazul în care s-ar fi aflat de legăturile lui cu reprezentantul lui Schellenberg, iar pe de alta că, la rândul său, Helmut Dernbach nu se sinchisea deloc dacă cei de la Gestapo, supraveghind activitatea pe care o desfăşura în România, ar fi aflat că se întâlnea în vila sa cu un ofiţer român detaşat la un comandament ce se ocupa cu aprovizionarea armatei. În privinţa aceasta flaşnetarul – Mihai Băleanu după numele înscris în buletinul de populaţie şi în actul de „lăsare la vatră" – nu avea nicio îndoială. Ceea ce îl nedumerea şi dorea să afle era natura conversaţiilor conspirative dintre cei doi. Dar deocamdată lucrul acesta era imposibil. Deocamdată. Privi spre vilă. Nicio mişcare.

„Dar dacă, până să ajung eu aici, întrevederea a şi avut loc?"

Totuşi, până în ziua aceea, nu se întâmplase ca întrevederea să dureze mai puţin de o oră şi jumătate. Deci, după toate probabilităţile, maiorul Filipoiu se mai afla încă în vila lui Helmut Dernbach. Şi parcă

dinadins, ca să nu mai aibă niciun pic de îndoială, storurile uneia dintre cele trei ferestre dinspre stradă fură ridicate, pentru ca imediat după aceea în cadrul ei să-i vadă, umăr lângă umăr, pe maior şi pe Helmut Dernbach. Priviră strada, doar câteva, clipe, pe urmă dispărură. Şi în clipa în care flaşnetarul dădu cu ochii de maior, din nou simţi acea teamă absurdă, iraţională, care se cuibărise în el cu ani în urmă, pe vremea când era un copil.

Intern într-un orfelinat pentru „copiii celor căzuţi în război", într-un orfelinat care, iniţial, fusese o şcoală de surdo-muţi, din oraşul Focşani. Focşani! Din ziua în care părăsise orfelinatul nu-i mai călcase piciorul prin acel oraş. Nu-şi amintea nimic din acel oraş, nimic – nimic, exceptând doar firma unui cinematograf de pe uliţa principală: cinematograful „Unirea". Atât. Normal ar fi fost să-şi amintească şi altceva: străzi, case, eventual vreo statuie – dacă exista –, vitrina vreunui magazin. Nimic! E drept, în oraş nu erau niciodată învoiţi. Totuşi, o dată pe an, în ziua de zece mai, erau scoşi să defileze şi ei: în uniforme negre, cu bumbi de alamă, pe care, în ajun, trebuiseră să-i frece cu „Amor", ca să lucească precum soarele. Uniforme cu epoleţi, evident fără galoane, şi chipiuri confecţionate din acelaşi postav negru, asemănătoare, ca formă, cu cele ale soldaţilor din „Legiunea Străină". Defilau în coloană de câte patru, în frunte cu gorniştii, selecţionaţi tot dintre elevi. Când treceau pe străzile ticsite, lumea îi privea cu milă şi exclama cu compătimire: „Ăştia-s de la orfelinat. Orfani de război! Săracii!" După ce defilau şi se întorceau la orfelinat, li se luau uniformele, care erau păstrate în magazie, la naftalină, până în anul următor, obligaţi fiind să îmbrace din nou zdrenţele pe care le purtau în mod obişnuit. Clădirea, în formă de potcoavă, cu coridoare lungi, întunecoase, cu dormitoare imense şi friguroase, cu paturi cazone, în care iarna – fiindcă raţia de lemne era atât de mică, încât nu izbutea măcar să încălzească cele două sobe uriaşe – dormeau îmbrăcaţi; cu sala de mese lungă de douăzeci de metri, al cărei tavan şi ai cărei pereţi erau plini de mucegai, de parcă i-ar fi ros lepra, sală de mese în care, atunci când se deschideau uşile şi năvăleau ca nişte vandali, îi aştepta, în farfurii de tablă cositorite, un prânz sau o cină mizerabile, nu să-i sature, ci doar să le amăgească pentru o oră-două foamea lor de lupi tineri; cu sălile de clase care duhneau totdeauna a sulf şi a alte mirosuri, fiindcă hainele de pe ei erau murdare, fiindcă ei înşişi erau murdari, de vreme ce nu se îmbăiau decât o dată pe lună, şi numai dacă instalaţia băii funcţiona, de cele mai multe ori fiind defectă; cu infirmeria compusă din două săli, una pentru râioşi, alta pentru cei suferinzi de alte boli, fiecare din ele având câte zece paturi, în care dormeau câte doi copii bolnavi. Şi iată-i pe ei, orfanii. *Nişte ţânci în zdrenţe, murdari, flămânzi, tunşi cu maşina nr. 0, cu pecingini pe cap şi pe faţă, cu bube dulci pe la gură, cu puroi în urechi – mulţi aveau otită –, cu ochii urduroşi din cauza conjunctivitei, scărpinându-se mai tot*

timpul din cauza râiei. Orfelinatul nu avea medic, ci doar un felcer care nu se pricepea să-i vindece, dar care, chiar dacă s-ar fi priceput, nu ar fi avut cu ce, întrucât în dulapul cu medicamente nu existau decât sare amară, chinină şi un bidon cu „Scabiol", medicamentul cu cea mai mare căutare, întrucât râia, din cauza murdăriei, devenise endemică în orfelinat. Şi, iată, se vedea şi pe sine: un băieţel firav, mai tot timpul gutunărit, cu pecingini pe cap şi pe faţă, zdrenţăros ca toţi ceilalţi şi, la fel ca toţi ceilalţi, atât ziua cât şi noaptea, în timpul somnului, lihnit de foame, dar, spre deosebire de cei mai mulţi dintre ei, cu multă aplecare spre învăţătură. Iată şi imaginea doamnei Grăjdeanu, învăţătoarea lui, asemenea unei icoane a Maicii Domnului. „Ulea Mihai, ia spune matale în ce an s-a urcat pe tron Ştefan cel Mare" Şi el răspundea. Răspundea de fiecare dată când nimeni din clasă nu ştia să răspundă. De aceea doamna *ţinea la el. Şi, de când a început să ţină la el, nu-i mai spunea decât: Mihăiţă. „Mihăiţă, spune matale poezia* La Oglindă *de George Coşbuc". Doamna Grăjdeanu, singura figură luminoasă. Încolo… Domnul Giuseppe, profesorul de muzică, despre care se şoptea că, până a nu ajunge profesor, fusese frizer. Era un sadic. Îi punea să facă degetele „puică" şi-i bătea cu varga peste ele. Ca să li se „dezlege" coardele vocale, îi silea să deschidă şi să închidă, gura într-un anumit fel, de zeci şi zeci de ori, până când li se înţepeneau încheieturile maxilarelor, de nu mai erau apoi în stare să şi le descleşteze. Îl vedea parcă, aievea: spân şi cocoşat, cu un neg mare şi negru pe nara stângă, cu un ochi de sticlă, cu urechea stângă mai pleoştită decât cea dreaptă, cu umărul stâng mult mai lăsat decât celălalt. Nici măcar fruntea nu era uniform teşită: ceva mai mult tot în partea stângă. Domnul Giuseppe nu totdeauna îi bătea peste degetele făcute „puică". De cele mai multe ori îi pedepsea în alt fel. Dacă un băiat îl nemulţumea cu ceva, se apropia de cel vinovat, îi prindea nasul cu două degete şi începea să strângă, să strângă până când acesta, de durere, se pornea să plângă, să zbiere. După ce se îndura să-l lase în pace, în nouăzeci şi nouă la sută dintre cazuri, pe* supliciat *îl podidea sângele pe nas. Era cea mai dureroasă tortură, şi nu exista unul care să nu fi preferat fie bătaia peste degetele făcute „puică", fie statul în genunchi pe coji de nucă, fie sutele de mătănii în faţa icoanei, pedeapsa predilectă a domnişoarei Melania, pedagoga isterică şi, în mare măsură, dementă. Domnişoara Melania nu mai era tânără. Trecută de patruzeci de ani, umbla totdeauna îmbrăcată într-o rochie neagră, încheiată până la gât, precum o sutană de călugăriţă, la încheietura mâinii stingi avea încolăcit un şirag de mătănii, iar în mâna dreaptă, totdeauna, dar absolut totdeauna, o vărguţă de metal, cu care bătea copiii la palmă. Peste „sutană" purta un şorţ tot de culoare neagră, cu un buzunar pe toată lăţimea lui, burduşit cu coji de nucă. Dacă un băiat o nemulţumea cu ceva, imediat scotea din buzunar un pumn de coji de nucă, le presăra pe podea şi îl punea pe cel vinovat să stea în genunchi pe ele. Asta se putea întâmpla în dormitor, în clasă, pe mozaicul coridoarelor, ba chiar şi la closet. Da, chiar*

la closet, unde nu rareori puteai să vezi băieţi stând în genunchi pe coji de nucă, într-o băltoacă de urină. Sadică mai era domnişoara Melania!

Pe domnişoara Melania o întrecea în sadism domnul Boerebista Filipoiu, directorul orfelinatului. El nu avea asupra sa o vărguţă de metal, ca domnişoara Melania, ci o nuia de alun. Ca să se abată asupra ta nuiaua de alun a domnului director nu trebuia neapărat să te fi făcut vinovat de ceva. Era suficient să te afli în imediata lui apropiere, ca să te plesnească unde nimerea: peste faţă, în cap, pe spinare, peste şale. De fiecare dată când izbutea să pună mâna pe vreunul şi să înceapă a-l ciomăgi, demnul director zâmbea. Şi, cu cât biata victimă ţipa şi se văicărea mai tare, cu atât zâmbea dumnealui mai satisfăcut.

Adrian, unicul fiu al directorului, care, fiziceşte, semăna întru totul cu maică-sa, moştenise ceva şi de la tatăl său: zâmbetul. Îl văzu *aşa cum arătase cu şaisprezece ani în urmă. Ei, orfanii, umblau îmbrăcaţi în zdrenţe, erau flămânzi ca nişte câini vagabonzi, aveau ochii urduroşi din cauza conjunctivitei, bube dulci pe la buze şi pecingini pe capetele chiluge şi pe faţă. El, Adrian, umbla îmbrăcat în haine de catifea vişinie sau în costume de marinar, cu gulere late şi dreptunghiulare până mai jos de omoplaţi, purtând pe cap berete, pe ale căror panglici lungi, care-i fluturau până aproape de şale, erau imprimate, cu litere aurii, cuvintele „Bricul Mircea".*

Adrian avea multe costume, care mai de care mai frumos, dar Mihai Ulea{8} – Mihăiţă, cum îi spunea doamna Grăjdeanu – nu-l invidia decât pentru cele de marinar. Şi, în definitiv, nici nu era de mirare, de vreme ce se născuse pe malul Dunării, la Brăila, şi de vreme ce, încă de pe când era doar de o şchioapă, fusese convins că nu exista pe lume o meserie mai frumoasă decât aceea de marinar.

Directorul locuia într-un pavilion separat, înconjurat de un gard din fier şi cărămidă. În perimetrul împrejmuit de acel gard, în afară de clădirea propriu-zisă, se mai aflau o grădină şi o curte, în care Adrian avea loc berechet să zburde în voie. Numai că, neavând fraţi, se plictisea să se joace de unul singur, cu toate că nu exista jucărie pe care tată-său să nu i-o cumpere. Adrian era un copil răzgâiat, toate dorinţele îi erau îndeplinite, cu excepţia uneia singure: i se interzisese în mod categoric să aibă de-a face cu „orfanii". Pentru părinţii lui, orfanii erau râioşii, păduchioşii, puşlamalele şi hoţii care dijmuiau grădinile de zarzavat din imediata apropiere a orfelinatului. Că cei care cutezau, riscând să fie împuşcaţi cu sare de către grădinarii bulgari, o făceau numai ca să-şi astâmpere foamea, acesta era un amănunt pe care domnul director îl ignora cu desăvârşire. Totuşi, în ciuda interdicţiei categorice, Adrian se încumeta să părăsească domeniul *ca să se ducă să privească, doar să privească, la joaca* orfanilor. *Se apropia până la o anumită distanţă şi privea, privea. I se citea în ochi cât de mult ar fi dorit să ia parte şi el la joacă, dar dacă se menţinea în rezervă aceasta nu se datora, exclusiv, interdicţiei cât, mai*

ales, dispreţului său: cum, el, băiatul directorului, să ia parte la joaca unor „păduchioşi”? Asta nu-l împiedica însă să i se căşuneze pe careva şi să-l ia la bătaie. De obicei pe unul mai slab decât el.

Şi într-o zi… Jucau „cal de rege, cal de prinţ”. El, Mihăiţă, a aruncat piatra şi chiar din prima lovitură a dărâmat cărămida care reprezenta ţinta. Din întâmplare însă, piatra s-a rostogolit până la picioarele lui Adrian care privea, dar fără să-l lovească. Atunci acesta, furios, se repezi şi îl pocni în plină faţă cu pumnul.

— Ce dai, mă, ce ţi-am făcut? protestă Mihăiţă.

— Fiindcă aşa am poftă! ripostă Adrian, trăgându-i încă un pumn, şi cu atâta putere, încât îl podidi sângele pe nas.

— Nu da, mă, nu da! Dacă n-ai fi băiatul directorului ţi-aş arăta eu.

Şi atunci se întâmplă ceva la care nimeni nu se aşteptase. Fără ca vreunul dintre băieţii care făcuseră roată în jurul lor să prindă de veste, se treziră lângă ei cu directorul, cu „Căpcăunul” cum îl porecliseră.

— Dar tu de ce nu dai în el, mă? se răsti Căpcăunul la Mihăiţă.

— Cum să dau în fiul dumneavoastră, domnule director? Nu se poate.

— Dă, mă, şi tu în el. Îţi permit să dai în el, ca să se înveţe minte, şi altă dată să nu se mai amestece în joaca unor golani ca voi. Dă, mă, dă şi tu!

Şi atunci, de frică, Mihăiţă se repezi asupra lui Adrian şi îl trânti la pământ. Luat prin surprindere, Adrian nu schiţă niciun gest de apărare. Abia după ce încasă doi pumni în plină figură, reacţionă. Îşi răsuci trupul, încercând să-şi ferească faţa de lovituri. Dar, spre ghinionul lui – dar mai mult al lui Mihăiţă –, un ciob de sticlă – de sifon – pe jumătate înfipt în pământ, aproape că-i despică buza superioară.

Directorul, în clipa în care văzu curgând sânge, urlă cu vocea lui de Căpcăun:

— Lasă-l, mă ticălosule! Lasă-l că-l omori!

Şi repezi asupra lui nuiaua de alun, lovindu-l unde nimerea. Îl lovi cu atâta furie, încât Mihăiţă îşi pierdu cunoştinţa. Îşi reveni la infirmerie. O săptămână a zăcut până s-a mai înzdrăvenit. Numai puţin lipsise ca să-l omoare directorul în bătăi. Dar, în zilele ce urmară, de multe ori avea să-şi spună că ar fi fost mai bine dacă murea de pe urma loviturilor „Căpcăunului” fiindcă abia după aceea au început persecuţiile *din partea lui Adrian. Fiind laş, Adrian nu îndrăznea să-l înfrunte direct, îl ura, voia să se răzbune, dar răzbunarea lui era răzbunarea laşului. Îl pândea ascuns în vreun ungher al coridorului întunecos, îl lăsa să treacă şi, brusc, se repezea pe la spate, îl lovea, şi apoi fugea. Sau, ascuns după trunchiul vreunui copac, ori în bălăriile înalte din curte, zvârlea cu pietre după el. În vreo câteva rânduri se alesese cu capul spart şi trebuise să se ducă la infirmerie ca să-l panseze felcerul.*

— Cu cine te-ai bătut, Ulea Mihai? îl întreba de fiecare dată domnişoara Melania.

Dar el tăcea. Nu-i putea spune adevărul, de teamă că tot pe el îl va

pedepsi, şi nu ea, ci directorul, fiindcă, fără îndoială, domnişoara Melania s-ar fi dus imediat să-i dea raportul. Prefera să suporte pedeapsa domnişoarei Melania, care ori îi suprima prânzul, ori îl punea să stea în genunchi pe coji de nucă, ori îl trimitea la Capelă – Orfelinatul avea una – să facă o sută de mătănii şi să spună cu glas tare: „Sunt, Doamne, un păcătos! Doamne Dumnezeule, pedepseşte-mă de îndată!”

Pe nesimţite i se cuibări în suflet frica. Frica de persecuţiile laşe ale lui Adrian. Se simţea ca un animal hăituit, incapabil să se apere. Era permanent la pândă, *pentru că niciodată nu ştia, nici dincotro îl va ataca Adrian, şi nici în ce fel. Dar, oricât de atent era, numai rareori se întâmpla să pareze la timp* lovitura. *Perfid, Adrian îl ataca atunci când se aştepta mai puţin, dovedind multă fantezie în alegerea mijloacelor. Odată, îi vârî în faţa de pernă un şobolan mort. Altă dată, noaptea, îi tăie cu foarfeca pantalonii, care şi aşa erau numai zdrenţe. Într-o altă împrejurare îi vârî în bocanci excremente.*

Un an întreg trăi cu teama de „represaliile” lui Adrian. Teamă? Nu! Mai curând groază. Nu de puţine ori, cuprins de disperare, fu ispitit să se spânzure. Mai ales după întâmplarea cu şarpele. Lui Mihăiţă de nimic nu-i era teamă mai mare ca de şerpi. În curtea imensă a orfelinatului existau o mulţime. Şerpi de casă, inofensivi. Totuşi, dacă se întâmpla să vadă unul, se îngălbenea la faţă, începea să tremure şi o rupea la fugă… Şi într-o zi… Era înspre amurg. Sunase pentru cină. Cina la orfelinat? Un boţ de mămăligă şi, în farfuria cositorită, câteva prune uscate, fierte în apă. Mihăiţă a părăsit clasa ultimul. Citise o carte cu poveşti. Când şi-a amintit că sunase de cină, ceilalţi terminaseră aproape. Pe coridor nu ardea decât un singur bec, cu lumina puţină. Cu gândul la cele ce citise, uitase de Adrian. Şi iată, în clipa în care coti înspre sala de mese, Adrian, care îl pândea ascuns după un dulap, îi sări în spate, îl trânti la pământ şi îi strecură sub cămaşă un şarpe viu. Mihăiţă, când îl văzu, dar mai ales când îl simţi, umed şi rece pe piept, leşină. L-au găsit ceilalţi, după cină. L-au dus la infirmerie. A zăcut două săptămâni. N-a povestit nimănui ce i se întâmplase şi *ceilalţi băieţi, fiindcă aveau nevoie de o explicaţie, şi-au dat cu presupusul că Ulea e bolnav de „ducă-se pe pustii”.*

Curând după aceea a venit vacanţa mare. A plecat acasă, la Brăila. Toamna, când a revenit la orfelinat, de teama răzbunării lui Adrian mai degrabă ar fi preferat să fie dus la spânzurătoare. Dar, spre norocul lui, Adrian nu mai era acolo. Reuşise la liceul militar de la Mânăstirea Dealului. L-a revăzut abia în vacanţa de Crăciun. În vacanţa de Crăciun doar câţiva „orfani” plecau acasă. Cei mai mulţi rămâneau la orfelinat. Printre ei şi Mihăiţă.

Când l-au văzut pe Adrian, au rămas cu gurile căscate, în aşa măsură i-a impresionat uniforma lui de elev al liceului militar, cu pantaloni cu lampas şi chipiu cu egretă.

Şi poate pentru că întâmplarea cu şarpele îi potolise setea de răzbunare,

sau poate pentru că acum socotea că este sub demnitatea lui de elev al liceului militar să se răzbune pe un nenorocit de orfan, *pe tot timpul vacanţei îl lăsă în pace.*

Totuşi, încăierarea dintre el şi Ulea, chiar dacă ar fi vrut s-o uite, i-o amintea de fiecare dată când se uita în oglindă cicatricea de pe buza superioară, care nu avea să mai dispară niciodată. (După mulţi ani, când îl reîntâlnise, şi când îl recunoscuse abia după ce descoperise cicatricea, caporalul t.r. Ulea Mihai avea să constate că maiorul Adrian Filipoiu, şeful Biroului 2 al Diviziei Putna, ca s-o camufleze, îşi lăsase mustaţă, cu toate că mustaţa îl făcea să arate cu câţiva ani mai în vârstă.)

Papagalul părea agitat. Flaşnetarul nu observă chiar de la început, atent la ceea ce se întâmpla la vila pe care o ţinea sub observaţie. Şoferul, un Unteroffizier în uniformă nou-nouţă, ieşi din casă, urcă la volan şi aşteptă.

„Uite-te! se miră flaşnetarul. Îl conduce cu maşina. Asta nu s-a mai întâmplat niciodată. Sau te pomeneşti că pleacă împreună în altă parte. În acest caz, înseamnă că am pierdut timpul de pomană", îşi zise el cu amărăciune.

În clipa următoare, uşa de la intrarea principală a vilei se deschise şi în prag apărură amândoi: Helmut Dernbach şi maiorul Adrian Filipoiu. „Herr Doktor" îl conduse până la poartă. Îşi strânseră mâinile. Maiorul plecă pe jos. Helmut Dernbach se urcă în Mercedes. Maşina o porni în direcţia opusă aceleia înspre care se îndrepta maiorul.

Flaşnetarul, după ce nu-i mai văzu, scoase din buzunar o bucăţică de hârtie pătrată, de culoare albastră, scrise pe ea ceva cu creionul, o împături şi o vârî într-o despărţitură a sertăraşului unde se aflau „planetele" de aceeaşi culoare.

— Acum, Napoleon, putem să ne vedem şi noi de treabă, se adresă papagalului, care chiăi, parcă pentru a-i da de înţeles că era întru totul de acord.

După aceea, părăsind scuarul, flaşnetarul o porni în direcţia în care dispăruse maiorul. Evident, nu cu intenţia de a-l urmări, fiindcă ştia că, de vreme ce totul se desfăşurase „după tipic", maiorul, cu autobuzul, cu tramvaiul sau, eventual, dacă avusese şansă, cu unul din taxiurile nerechiziţionate, se îndrepta acum spre Marele Stat Major.

Şi, într-adevăr, nu se înşela. Aşa cum presupusese, maiorul avu norocul să găsească un taxi. După ce trecu pe la şeful său pentru a-l saluta şi a-i plasa o explicaţie plauzibilă care să justifice întârzierea, intră la el în birou. Se plimbă, cu mâinile la spate, de la fereastră la uşă, şi de la uşă la fereastră timp de zece minute, pe urmă, aşezându-se în fotoliu, oftă şi murmură:

„Să vedem dacă îmi va ieşi pasienţa…"

Îngrijorarea i se mai citi în ochi încă vreo câteva clipe, pe urmă, liniştindu-se brusc, deschise un dosar pe care începu să-l răsfoiască.

2

Flaşnetarul o porni pe străzile ce duceau spre centrul oraşului. Ziua continua să fie mohorâtă. Pe măsură ce se apropia, străzile deveneau din ce în ce mai populate. La brutării erau cozi interminabile. Femei, multe femei, copii, bătrâni. Bărbaţi tineri niciunul. O dubă a fabricii de pâine „Herdan" era cât pe ce să-i strivească flaşneta. Şoferul îl înjură. Flaşnetarul îl înjură şi el. Totuşi, ca măsură de precauţie, renunţă să mai meargă prin mijlocul străzii şi urcă pe trotuar. La câte un colţ de stradă se oprea, pornea caterinca şi aştepta eventualii clienţi doritori să afle ce le rezervă viitorul. Rar se întâmpla ca Napoleon să fie îndemnat să scoată o planetă. De cele mai multe ori nimeni nu se oprea, în schimb melodiile răguşite ale flaşnetei atrăgeau parcă şi mai mult atenţia asupra tristeţii care învăluia oraşul, asemenea unui giulgiu.

Cu toate acestea, faptul că oamenii preocupaţi de cu totul altceva nu-l băgau în seamă nu părea a-l afecta prea mult pe flaşnetar. Ca să-şi fi putut da cineva seama de acest lucru, ar fi trebuit să fie un foarte bun observator. Un asemenea observator ar fi ajuns la concluzia că „haltele" flaşnetarului erau doar formale şi că, în fond, lui puţin îi păsa dacă Napoleon va avea sau nu de lucru în dimineaţa acelei zile de sfârşit de martie al anului 1944.

Străbătând străzile oraşului, ajunse pe strada Armenească. La întretăierea cu strada Lycurg, se opri şi începu să învârtească manivela. După câteva minute, dintr-o curte ieşi o fată cu o servietă sub braţ. Părea o studentă, eventual o elevă în ultima clasă de liceu.

— O planetă pentru o domnişoară blondă ai, flaşnetarule?

— Cum să nu, domnişoară. Am planete de tot felul Pentru brunete, pentru şatene, pentru platinate.

— Atunci dă-mi una pentru o fată cu părul platinat, că al meu aşa este.

— Napoleon, o planetă platinată pentru domnişoara.

Ajutat de flaşnetar, mai exact de degetul arătător al acestuia, ciocul, papagalului scoase din cutiuţa cu planete exact pe aceea pe care Ulea o scrisese pe când se afla în scuarul din faţa vilei ocupate de Obersturmbannführerul Helmut Dernbach.

Fata luă planeta, plăti şi plecă.

La câteva minute după aceea, flaşnetarul îşi continuă hoinăreala, mai exact aparenta hoinăreală: strada Silvestru, Popa Petre, traversă Calea Moşilor, intră pe strada Zece Mese, ieşi la Foişor, străbătu străduţa Stroescu, ieşi în Bulevardul Pache şi apoi o porni pe strada Matei Voievod. Se opri la cârciuma de pe această stradă, pe a cărei

firmă scria: „La Petrică băiat bun”. Patronul, domnul Petrică, zis şi „băiat bun”, fiindcă deschidea credit micilor funcţionari burlaci din cartier, era renumit pentru musacalele pe care le gătea nevastă-sa, dar mai ales pentru iahnia de fasole albă. Flaşnetarul lăsă flaşneta în stradă, dar se aşeză la o masă de lângă fereastră ca s-o poată supraveghea, pe urmă comandă lui Jenică, unul dintre cei doi băieţi de prăvălie – cu atribuţii de chelneri –, un prânz modest.

Era la felul doi, când doi inşi cu haine de piele şi cu pălăriile trase pe ochi intrară în cârciumă. După ce declarară că sunt de la poliţie, începură să legitimeze clienţii.

Flaşnetarul fu printre primii care trebui să prezinte actele la control. Aproape că nu se uitară la ele. După ce îi întoarseră spatele, ca să treacă la o masă apropiată, flaşnetarul, căruia i se făcuse brusc sete, simţi nevoia să golească întreg paharul cu vin, pe care chelnerul i-l umpluse doar cu câteva clipe mai înainte ca cei doi comisari să treacă pragul cârciumii.

Flaşnetarul continuă apoi să mănânce tacticos, afectând indiferenţă, dar urmărind cu coada ochiului activitatea comisarilor. Controlul părea că avea să se termine cu bine. Mai aveau de verificat actele clienţilor de la o singură masă ocupată de doi tineri, care, după insignele de la rever, erau sigur studenţi. De altfel, la cârciuma lui „Nea Petrică băiat bun”, luau masa mulţi dintre studenţii ce locuiau la căminul de pe aceeaşi stradă.

Cei doi studenţi erau calmi, devorau cu poftă câte o porţie din nemaipomenita „specialitate” a casei: iahnia de fasole albă. Când li se ceru să se legitimeze, tinerii prezentară cărţile de student şi buletinele de populaţie. Comisarii le examinară cu multă atenţie, se sfătuiră din priviri, pe urmă, cel mai în vârstă se răsti la ei:

— Plătiţi şi urmaţi-ne!

— Dar de ce? Ce vi s-a căşunat pe noi?

— Gura! Plătiţi şi urmaţi-ne! S-a înţeles?

— Nea Petrică, trece-ne în cont. Vom plăti, nea Petrică.

— Bine, băieţi, bine.

Cei doi comisari părăsiră localul, ţinând fiecare de braţ câte un student. Băieţii nu păreau deloc speriaţi, ci mai curând uluiţi.

După plecarea lor, câteva minute, în cârciumă fu tot atâta linişte ca într-o biserică.

— Ce-or fi făcut bieţii băieţi? întrebă un client. Să fi furat ceva?

— După mutre, tipii ăia erau de la Siguranţă. Politică, explică un altul.

La o masă, singur, în colţul cel mai îndepărtat, lua prânzul un om de aproape patruzeci de ani, cu chelie, cu nas coroiat şi cu o bărbie proeminentă. Era italian şi lucra la o editură de pe Popa Nan, corector. Era un om foarte sociabil, vesel şi se cunoştea cu mai toţi clienţii

permanenţi ai lui „Nea Petrică”.

— În ultima săptămână cei de la Siguranţă fac razii peste razii, îi informă italianul.

— Îi vânează pe comunişti, repetă cel care vorbise înainte.

— Cu mai multă înverşunare ca oricând, continuă corectorul. Şi adăugă imediat, cu ton confidenţial: Aţi auzit? A fost găsit împuşcat pe stradă un subofiţer neamţ.

„Eşti prost informat, mă macaronarule! îl apostrofă în gând flaşnetarul. Nu unul, ci doi, şi amândoi Oberscharführeri din SS. Primul, în urmă cu o lună, ultimul, la sfârşitul săptămânii trecute.”

— Şi din cauza asta crezi că au pornit la vânătoare de comunişti? întrebă unul – zugrav –, care era atât de congestionat la faţă, încât arăta ca un rac fiert. Comuniştii ăia au păcatele lor, mă rog, eu unul nu-i agreez, dar asemenea metode ei nu folosesc.

— Totuşi este o crimă politică, insistă Pratelli, corectorul.

— Draci!… Crimă politică!… Eu cred că i-au curăţat niscai borfaşi, ca să-i jefuiască, îşi susţinu punctul de vedere zugravul, dând peşte cap încă un pahar de vin.

— Foarte posibil ca presupunerea dumitale să fie cea adevărată. Mă întreb însă dacă şi nemţilor le-a trecut prin minte. În ceea ce mă priveşte, înclin să cred că ei văd în uciderea subofiţerului un act politic.

— Vrei să spui că ei, comuniştii…? întrebă zugravul fără să-şi ducă raţionamentul până la capăt.

Patronul, ca să nu-şi dezmintă porecla de „băiat bun”, interveni în discuţie.

— Ia mai lăsaţi-o naibii de politică! Mai vorbiţi şi despre altceva, ce Dumnezeu!

— Are dreptate nea Petrică. De ce să ne legăm la cap dacă nu ne doare?

— Hai noroc pe chestia asta! ură zugravul, care se congestionase şi mai tare la faţă.

Flaşnetarul plăti, consumaţia, adăugă bacşişul şi plecă. O apucă pe drumul cel mai scurt spre casă.

Mihai Băleanu stătea pe aleea Agudului, de partea cealaltă a cheiului gârlei. Aleea avea formă de potcoavă şi era alcătuită din şapte bloculeţe, cu câte unul şi două etaje, fiecare construit în alt stil, mai exact, fiecare într-un fel de ghiveci, de stiluri, ceea ce dovedea cu prisosinţă lipsa de gust a arhitectului, întrucât proiectele tuturor celor şapte blocuri purtau aceeaşi semnătură: *arhitect Arthur Sânpetru*.

Pe de altă parte, fiind construite de acelaşi antreprenor, în mod normal ar fi trebuit fie ca toate cele şapte blocuri să reziste cutremurului din 1940, fie, dimpotrivă, toate şapte să se aleagă cu

avarii mai mult sau mai puţin asemănătoare. În realitate se întâmplase cu totul altfel. Şase dintre ele suportaseră şocul foarte bine, fără niciun fel de crăpătură, în timp ce al şaptelea, de altfel cel mai nou din punct de vedere al construcţiei, fusese aproape distrus. În orice caz, etajul devenise de nelocuit, pereţii crăpaţi în aşa măsură se şubreziseră, încât, ca să nu se prăbuşească, trebuiseră să fie sprijiniţi de grinzi puternice. Parterul scăpase mai uşor, dar cu stricăciuni destul de grave, din care motiv, şi ca măsură de prudenţă, ar fi trebuit şi el evacuat de locatari, respectiv de proprietăreasa casei, doamna Marina Boldea. Deşi casa fusese declarată *insalubră,* ea refuzase să se mute, aşa cum făcuseră, somaţi de primărie, chiriaşii ei, care, până la cutremur, ocupaseră întreg etajul. Refuzase şi continua să ocupe singură un apartament de cinci camere, dintre care, locuibile efectiv, erau numai două. Vecinii nu se prea mirară că ea se încăpăţânează să locuiască într-o ruină de casă. Pentru că despre doamna Marina Boldea cu toţi aveau părerea că şocul pe care îl primise în ziua în care o anunţaseră oficial că soţul ei căzuse pe front în încercuirea de la Stalingrad fusese atât de puternic, încât de atunci mintea i se cam zdruncinase.

Bloculeţul de care este vorba avea o grădină, avea şi o curte asfaltată, în fundul căreia se afla o minusculă clădire anexă formată din garaj şi o cămăruţă. Până a nu izbucni războiul, acolo locuise şoferul, care îl ducea şi îl aducea de la uzină pe domnul avocat Valentin Boldea, şeful contenciosului unei importante întreprinderi din Capitală. După izbucnirea războiului, locotenentul în rezervă Valentin Boldea plecase pe front, maşina fusese rechiziţionată, iar şoferul concediat.

Cămăruţa şoferului avusese şi ea de suferit de pe urma cutremurului, dar într-o măsură mult mai mică. Cu mici reparaţii ea putea fi din nou locuită în condiţii aproape optime, bineînţeles dacă se făcea abstracţie de urâţenia ei.

Flaşnetarul o descoperi din întâmplare şi, găsind-o *ideală,* ceru proprietăresei să i-o închirieze, oferindu-se să efectueze reparaţiile necesare pe cheltuiala sa. Niciodată nu avea să uite ziua în care pentru prima dată a dat ochii cu doamna Marina Boldea. A sunat şi a aşteptat. A aşteptat aproape zece minute. În sfârşit, uşa de la intrare s-a deschis şi în pragul ei a apărut stăpâna casei. Era îmbrăcată într-o rochie neagră, încheiată până la gât, capul şi-l acoperise cu un voal de doliu, pe are îl purta în chip de fişiu.

— Sărut mâna, doamnă! abia izbutise să îngaime, impresionat de frumuseţea stranie a acelei femei, care nu părea să aibă mai mult de treizeci de ani.

— Ce doreşti, domnule?

— Aş fi amator, doamnă, să închiriez cămăruţa din fundul curţii. Mă

oblig să fac reparaţiile necesare. În privinţa chiriei… n-am să mă tocmesc.

Doamna în doliu îl privi câteva clipe distrată, pe urmă ochii ei mari, albaştri şi vag halucinaţi, descoperiră flaşneta.

— E a dumitale?

— Da, doamnă. Dar să ştiţi, câştig destul ca să am cu ce plăti chiria…

— Mută-te, domnule, când vrei. De la un invalid de război nu am să pretind chirie. Soţul meu a murit pe front.

Ochii i se umplură brusc de lacrimi şi, imediat, ca şi când s-ar fi ruşinat că plânsese în faţa acelui flaşnetar, îi întoarse spatele şi intră în casă, trântind uşa.

Un zidar astupă toate crăpăturile pereţilor, iar un zugrav tapetă încăperea, ceva mai mare decât o căsuţă pentru păpuşi şi, după o săptămână, flaşnetarul se mută, mobilând cămăruţa cu mobilă cumpărată de ocazie. Un divan-studio, un dulap pentru haine, o masă, două scaune, o etajeră pentru cărţi. Garajul, de care stăpâna casei nu mai avea nevoie, cu consimţământul ei, îl transformă într-un fel de bucătărie, deşi atât la prânz cât şi seara mânca în oraş. În garaj adăpostea şi flaşneta.

Noua locuinţă îi convenea şi dintr-un anume punct de vedere, pe care strania lui proprietăreasă nu-l bănuia. Curtea avea două intrări. Una dinspre aleea Agudului; cealaltă, în fund şi în imediata apropiere a garajului, dădea în strada Pinului.

În fiecare zi când pleca de acasă cu flaşneta, folosea poarta din aleea Agudului. De asemenea, când se înapoia, de cele mai multe ori în primele ore ale după-amiezii. Serile însă – mai exact, nopţile – părăsea casa pe poarta ce da în strada Pinului, ca măsură suplimentară de precauţie, deşi era convins că doamna Marina, proprietăreasa lui, în aşa măsură era *doamnă,* dar totodată în aşa măsură stranie, încât în niciun caz nu putea s-o intereseze în vreun fel venirile şi plecările omului, pe care nici măcar chiriaş nu-l putea numi, de vreme ce nu accepta să-i plătească o chirie, fie chiar simbolică.

În primele săptămâni, ca să-şi arate într-o oarecare măsură recunoştinţa, se oferise să-i facă unele servicii, de pildă să procure unele alimente, măcar a celor în posesia cărora puteai intra numai stând pe la diferite cozi interminabile. Ea însă îl refuzase politicos, explicându-i că pentru asemenea treburi o plătea pe „madam Frosa”. Această madam Frosa era, într-un fel, tot atât de „stranie” ca şi stăpână-sa. Până în 1939 fusese călugăriţă. Făcuse parte din conducerea mănăstirii V. şi, pe de o parte, fiindcă era foarte ambiţioasă, iar pe de alta, pentru că obţinuse diploma de licenţă a Facultăţii de Teologie, aspirase să ajungă stareţă. Şi aproape sigur că ar fi izbutit să-şi atingă ţelul, dacă într-o zi nu ar fi părăsit mănăstirea

pentru a deveni întreţinuta unui plutonier-major dintr-o unitate militară de fortificaţii aflată pe zonă, mai exact în centura de cazemate Blebea – Tg. Neamţ.

Părăsise mănăstirea pentru a-l urma pe plutonierul-major – despre care se spunea că avea ibovnice în toate satele din împrejurimi – şi cât timp unitatea rămăsese pe „zonă”, Frosa fusese un fel de vivandieră a regimentului. Angajată ca bucătăreasă la popota ofiţerilor, care îşi avea sediul la Tg. Neamţ, umbla îmbrăcată în uniformă militară, se deprinsese să fumeze, să bea zdravăn şi să susţină conversaţii fără perdea într-un cerc numai de militari. Deşi slobodă la gură, rămăsese credincioasă plutonierului ei major, în ciuda faptului că nu existase ofiţer care să nu-şi fi încercat norocul, dar, bineînţeles, fără succes.

După izbucnirea războiului, în preziua plecării regimentului pe front, plutonierul major avusese ghinionul să fie sfârtecat de o mină de infanterie în timp ce încerca s-o dezamorseze. Frosa, care, între timp, obţinuse aprobarea comandantului să urmeze unitatea pe front, ca „voluntară”, pierzându-şi ibovnicul, renunţase la această intenţie. Rămăsese pe loc, în satul Blebea, să-l îngroape şi să îndeplinească, după datină, tot ceea ce se cere în atare împrejurări, inclusiv parastasul de patruzeci de zile. După aceea nu se mai întorsese nici la mănăstire. Venise la Bucureşti şi se angajase bucătăreasă, la un birt din Ferentari. Două luni mai târziu devenea nevasta „fără cununie” a patronului, iar după alte şase îl părăsea, obţinând postul de guvernantă la copiii unui magistrat. Când însă magistratul, de teama bombardamentelor aeriene, îşi trimise familia la moşie, Frosa refuză s-o urmeze.

În ziua în care Băleanu o cunoscu, madam Frosa nu mai era propriu-zis în serviciul Marinei Boldea. Locuia în altă parte, trecea însă pe la aceasta în fiecare dimineaţă, câteodată pe la prânz, ca să-i aducă fie alimentele ce se puteau obţine doar pe cartelă, fie altele pe care numai ea ştia cum şi de unde le procura. Îşi deşerta paporniţa, tăifăsuia cu *doamna* zece-cincisprezece minute şi pleca, fiindcă totdeauna era grăbită, totdeauna se văita că ziua este prea mică. Cu ce şi-o umplea nimeni nu ar fi putut spune, şi cu atât mai puţin flaşnetarul, care numai în două rânduri izbutise să stea de vorbă cu ea, şi doar câteva minute, suficiente însă ca să-şi formeze părerea că madam Frosa se ocupa cu specula de alimente, cel puţin cu atâta, în cazul în care nu avea şi alte îndeletniciri mai mult sau mai puţin ilicite. În schimb încercarea de a o trage puţin de limbă, în legătură cu „proprietăreasa” lui se soldă cu un eşec. Află doar că *doamna* era o „sfântă”, că îşi iubea încă soţul şi că se „comporta” de parcă *domnul* n-ar fi mort.

— Cum, adică, de parcă n-ar fi mort? întrebase el.

— Păi aşa. Găteşte totdeauna pentru două persoane. Când se aşază la masă, pune tacâmuri şi farfurii pentru amândoi şi în timpul mesei

„conversează” cu *el,* de parcă ar fi de faţă.

Atâta a putut să afle de la madam Frosa despre strania lui proprietăreasă. Deşi locuia acolo de câteva luni, nu se întâmplase să dea ochii cu ea decât de câteva ori. Şi, exceptând împrejurarea când se oferise să facă unele comisioane şi ea îl refuzase, în toate celelalte dăţi se mărginise doar să-i dea bună ziua, iar apoi să se bucure dacă îl băga în seamă şi îi răspundea la salut.

Aflând de la madam Frosa puţinul cât aflase în legătură cu doamna Marina, flaşnetarul fusese impresionat, tulburat. O femeie frumoasă de numai treizeci de ani să perpetueze amintirea soţului ei ucis pe front într-un mod atât de ciudat i se părea ceva nefiresc. Oare trebuia să creadă despre ea că nu se afla în deplinătatea facultăţilor sale mintale? În lunile care se scurseseră, deşi n-o văzuse decât de câteva ori, totuşi îi era imposibil să creadă că femeia aceea, datorită tulburării spiritului, trăia într-o lume imaginară, care îi aparţinea numai ei. Pe de altă parte, ceea ce îl mai intriga era şi faptul că nimeni nu-i trecea pragul. Era singură în oraşul acesta mare, nu avea nicio rudă, nici prieteni, nici măcar simple cunoştinţe? Cum de era posibil? Nimeni, nimeni nu venea la ea în vizită, iar, la rândul ei, nu frecventa pe nimeni. Rar se întâmplase s-o vadă plecând de acasă, îmbrăcată în doliu, ascunzându-şi marea frumuseţe a chipului sub un văl negru şi des. În schimb, formele statuare, ca de zeiţă a vechii Hellade, nu izbuteau să le ascundă nici rochiile largi şi negre, vara, nici mantoul de astrahan, iarna. Pleca de acasă foarte rar şi se întorcea repede, de parcă ieşea doar pentru o mică plimbare pe străzile din imediata apropiere.

— Sărut mâinile, doamnă!

— Bună ziua, domnule! (Sau: bună seara.)

Niciodată nu manifestase curiozitatea să afle cine era şi cum îl chema pe omul căruia îi acordase adăpost, fără să-i ceară în schimb chirie. Şi el *simţea* că dezinteresul ei nu se datora faptului că se considera superioară pe scara ierarhiei sociale, ea, o *doamnă,* soţia şefului contenciosului uneia dintre marile întreprinderi din Capitală; el, un biet flaşnetar, invalid de război, care îşi câştiga o existenţă mizeră cu „planetele” lui mincinoase, ci pur şi simplu, pentru că oamenii reali aveau în conştiinţa ei o existenţă fantomatică, în timp ce fantoma omului ei ucis pe front dobândise un fel de existenţă cvasireală.

O singură dată, toamna, în timp ce ea stropea nişte crizanteme în grădina părăginită, în care un faun din marmură roasă de intemperii privea trist fântâniţa arteziană secată, din cauză că i se defectase mecanismul, el, cu chipiul ponosit în mână, se apropiase de ea, întrebând, cu timiditate:

— Doamnă, dacă îmi îngăduiţi, aş stropi eu crizantemele.

— Mulţumesc! Eşti foarte drăguţ, dar pe mine treaba asta mă distrează.

Refuzul ei, dincolo de cuvinte, era total, categoric. Refuza să-i accepte nu ajutorul concret, ci refuza orice fel de relaţii, care ar fi însemnat altceva decât faptul de a lua cunoştinţă de existenţa lui materială.

După ce depozită flaşneta în garaj, flaşnetarul se spălă, îşi îmbrăcă pijamaua şi se lungi în pat, cu mâinile sub cap. Închise ochii şi numai după câteva minute adormi profund. Cândva suferise de insomnii. Pe front. După zile de atacuri şi contraatacuri, sau după zeci de kilometri străbătuţi în marş forţat – când erau mutaţi pe o altă poziţie –, în timp ce toţi camarazii lui dormeau pur şi simplu *prăbuşiţi* în somnul acela caracteristic infanteristului, el rămânea treaz în groapa lui individuală, dacă se afla pe poziţie, sau în cantonament în cazul în care, provizoriu, înnoptau în vreun sat, să îndure truda ca pe o altfel de durere decât a unei răni de brand sau de glonte, mai cumplită, fiindcă durerea n-o simţea în vreunul din mădulare, ci undeva în creier. Doamne, cum îi mai invidia pe ceilalţi că dorm, că pot dormi. Îi auzea sforăind cumplit, gemând, scrâşnind din dinţi, vorbind cu ai lor prin somn, trădând fără voia lor *taine,* şi el treaz, treaz în ciuda imensei oboseli, în ciuda nestăvilitei dorinţe de a dormi, în aşa măsură îl cuprindea disperarea, încât nu o dată îl ispitise gândul să se împuşte, ca măcar în moarte să se poată odihni, ca măcar murind să scape de durerea din creier, în ultimă instanţă de truda imensă din trupul lui, care se *consuma* fără să se poată reface prin somn. Pe urmă, după ce n-a mai fost în prima linie, după ce a avut şansa extraordinară să nu se mai joace cu moartea zi de zi şi ceas de ceas „de-a v-aţi ascunselea”, insomniile au dispărut şi, printr-un exerciţiu de voinţă pentru care se simţea foarte mândru, izbuti să comande somnului şi, mai mult încă, să-şi *programeze,* cu anticipaţie, ora şi minutul când dorea să se trezească.

Înainte de a adormi, flaşnetarul îşi programă să se trezească la orele opt seara. Şi, într-adevăr, exact la ora aceea, fără niciun minut întârziere, sări din pat. Se bărbieri, se spălă îndelung, pe urmă începu să se îmbrace, depunând în această îndeletnicire grija şi meticulozitatea specifică omului care ştie ce importanţă joacă vestimentaţia în relaţiile sociale, mai ales în împrejurări tulburi şi în medii în care banul, dobândit pe căi mai mult sau mai puţin licite, constituie singurul blazon.

Când termină şi când se supuse unui examen în faţa oglinzii garderobului, constată că metamorfoza era completă. Dacă, din întâmplare, în clipa aceea ar fi intrat în încăpere Marina Boldea, proprietăreasa lui – *binefăcătoarea* lui, cum o numise atunci când

stătuse de vorbă cu madam Frosa – în ciuda „absenteismului" ei, ar fi fost foarte surprinsă şi poate că în primele clipe ar fi refuzat să creadă că domnul elegant ce se examina cu ochi critic în oglindă este una şi aceeaşi persoană cu flaşnetarul în uniforma peticită şi soioasă, căruia îi îngăduise să locuiască în cămăruţa de lângă garaj.

După un ultim examen în oglindă, părăsi încăperea şi ieşi pe poarta ce da în strada Pinului. Noaptea era întunecoasă. Cerul, jos, parcă sta să se prăvale asupra oraşului învăluit în beznă datorită camuflajului. Fiindcă norii coborâseră atât de jos, atmosfera era călduţă. Poate încă prematur, dar se presimţea apropiata primăvară. La o distanţă pe care, ca s-o străbată, nu-i trebuiau mai mult de cincisprezece minute, se afla o staţie de taxiuri. Când ajunse acolo, constată cu părere de rău că nu se afla niciunul în staţie. Nu avea rost să aştepte. În tot Bucureştiul existau atât de puţine maşini de piaţă, încât a găsi una disponibilă echivala cu a obţine un bilet de loterie câştigător. Folosind mijloace de locomoţie în comun, ajunse pe Bulevardul Filantropiei. Coborî în piaţă, coti la stângă şi după câteva minute sună la intrarea unei case de pe strada Simota. Îi deschise o slujnică.

— Doamna e acasă?

— Vă aşteaptă.

Îşi dezbrăcă pardesiul şi îl depuse în mâinile slujnicuţei, împreună cu pălăria şi mănuşile. După aceea, fără a mai aştepta să fie condus, pătrunse în hol şi urcă la etaj pe scara interioară. Bătu la o uşă şi intră. De pe canapeaua pe care stătuse, o femeie se ridică şi veni să-l întâmpine.

— Ai întârziat, Mihai!

— Numai zece minute, draga mea. Dacă aş fi avut şansa să găsesc un taxi, aş fi fost la tine cu un sfert de oră mai devreme decât ţi-am promis. Ce vrei, dragă Mimi, e război.

Se aşezară pe canapea. Lacomă, Mimi îl îmbrăţişă, îl sărută.

— Tare dor mi-a fost de tine, Mihai.

Şi din nou îl sărută. Pentru a-i mai domoli elanul, o întrebă:

— Ce mai face neamţul tău?

— Hans? A plecat cu şeful lui în inspecţie la Ploieşti. Mi-a spus că va lipsi o săptămână.

— Ce fel de inspecţie?

— Ceva scârţâie acolo, după câte am înţeles.

— Adică?

— Cum dracu le spune… sabotaje? Da, da, sabotaje. Cică. În ultimul timp se întâmplă prea multe accidente la sonde, la rafinării, ca să fie doar întâmplătoare. Şeful lui, generalul Gerstenberg, nu are încredere în autorităţile româneşti şi vrea să se convingă personal cum stau lucrurile. Pe urma, imediat, cu alt ton: Mi-e tare teamă, Mihai!

— Ca să nu afle neamţul tău de legătura noastră?

— A, nu de asta. De altceva mi-e teamă. Spune-mi, Mihai, situaţia pe front e chiar atât de albastră pentru nemţi, pentru ai noştri, aşa cum umblă zvonurile?

— În orice caz nu-i prea strălucită.

— Vezi, de asta mi-e teamă. Mi-e teamă de ce va fi mâine. Hans mi-a promis că, în cazul în care frontul se va mişca şi ei vor trebui să se retragă, mă va lua cu el. Dar pot să-l cred? Chiar atât de proastă nu sunt. Până să ajungă aici la noi, pe unde a trecut, pretutindeni şi-o fi găsit una ca de-alde mine. El pretinde că mă iubeşte şi că nu mă va părăsi. Aiurea! Zexe! Nu pot să spun că nu se poartă drăguţ cu mine. Bani îmi dă, chiar mă mir de unde are atât de mulţi. Poate fiindcă e baron – aşa zice că e baron – are soldă mai mare?

— Soldele se diferenţiază după grade, nu după titluri de nobleţe, dragă Mimi, o lămuri el cu o răbdare, pe care ea o interpretă drept afecţiune.

— Dar, în definitiv, puţin îmi pasă de unde are bani. Pentru mine contează că nu-i zgârie-brânză. Iar în ceea ce mă priveşte nu sunt mână spartă. Strâng la ciorap. Ştiu ce înseamnă sărăcia. Când lucram la teatru, – trebuia să fiu drăguţă cu toţi mitocanii ca să fac rost de bani de-un ciorap, de-o rochie sau de-o pereche de pantofi de comandă la Nelu Mihăilescu.

Oftă şi privi câteva minute în gol. Îşi amintea de ceva? Şi sigur că nu era vorba de ceva vesel. Poate de anul premergător aceluia în care ajunsese metresa colonelului Hans Fink, când făcuse parte din trupa de balet de la Alhambra. Ca dansatoare, împrumutase numele de Paloma Fuanagulli, deşi acesta nu apărea niciodată pe afiş. Dar, fiindcă spera că, într-o zi, visul se va realiza, şi-l însuşise, căci, oricum, suna mai frumos – aşa credea ea – decât cel adevărat: Mimi Boiangiu. Fusese doar un vis, care se spulberă definitiv în ziua în care deveni, în mod oficial, amanta lui Hans Fink, maior în „Luftwaffe”, întrucât acesta o obligase să renunţe la teatru. Mimi acceptă fără prea multă părere de rău, fiindcă în forul său intim era convinsă că natura nu o înzestrase cu atâta talent cât era necesar ca să devină dansatoare vedetă într-o trupă de balet, măcar de revistă. Totuşi, de fiecare dată când voia să obţină de la maiorul ei o blană, o bijuterie sau pur şi simplu o sumă de bani – Mimi iubea teribil de mult banii –, argumentul cu care îl convingea era următorul: „Numai pentru faptul că am renunţat la teatru de dragul tău, Hans, iubitule, şi aş merita fleacul ăsta de atenţie din partea ta”. Şi maiorul ceda de fiecare dată, fiindcă femeia îi plăcea. Mimi nu era cine ştie ce frumuseţe. În schimb avea o carnaţie care exercita asupra bărbăţiei sale o adevărată fascinaţie. Şi apoi blonda Mimi, un pic dolofana Mimi, avea ceva de „Gretchen”, o Gretchen de prin părţile Bavariei. Or maiorul Hans Fink era bavarez şi, după părerea lui Mihai Băleanu, explicaţia principală a

slăbiciunii pe care acesta o manifesta faţă de fosta balerină se datora tocmai asemănării ei cu oarecare fiică de baron bavarez.

— Mihai, aş vrea să te întreb ceva.

Vocea ei era ezitantă, privirea vag bănuitoare.

— Întreabă, Mimi.

— Ai auzit de un bancher Lazaris?

— Lazaris!… Lazaris!… Am auzit… vag, adăugă el cu prudenţă.

În realitate *auzise* chiar foarte bine de Lazaris şi banca acestuia. Ştia că sediul central era la Brăila, şi avea sucursale în Capitală şi în alte câteva oraşe de provincie, în special porturi dunărene.

— E o bancă serioasă, Mihai?

— Se pare că da. Dar, ce? Ai de gând să-i încredinţezi… economiile tale, Mimi?

— Mă crezi chiar aşa de proastă? Cine mai poate avea încredere în leu, dacă situaţia de pe front e atât de proastă? Am cunoscut pe cineva de la banca Lazaris, un procurist, sau aşa ceva, care s-a oferit să-mi transfere nişte bani la o bancă din Elveţia. Mi-e însă teamă să nu mă tragă pe sfoară.

— E cam riscant, fu şi Mihai de părere. Dar nu înţeleg ce-ţi trebuie ţie bani la o bancă în Elveţia. Dacă vrei să scapi de lei, cumpără napoleoni, bijuterii.

— Mai întâi, ştii cu cât se vinde un napoleon aur?

— Nu!

— Cu 40 000 de lei bucata. Pe urmă, află că eu am nevoie de bani afară. Dacă nemţii se cară de la noi, aici va fi ca în Rusia, cu comuniştii la putere. Un astfel de regim nu-i de mine. Mi-e frică. Asta-i!

— De ce să-ţi fie frică? Fiindcă se va afla că ai trăit cu un maior neamţ? Pentru atâta lucru n-au să-ţi taie capul, poţi să fii sigură. Nu de alta, dar ar trebui să cadă prea multe capete frumoase, dragă Mimi.

— Nu ştiu, dar mie mi-e frică. Dacă vin ruşii peste noi, eu o întind cu Hans. De luat are să mă ia. Atâta hatâr are să-mi facă, fiindcă ţine la mine. Nu ştiu însă dacă mă va şi păstra. Dacă nu, ce-am să mă fac eu într-o ţară străină? De aceea vreau să am bani afară.

— Eu nu te-aş sfătui să pleci.

— Dar ţi-am spus că mi-e frică să rămân. Apoi, după o pauză, iscodindu-l: în definitiv, cred că şi ţie ar trebui să-ţi fie frică să trăieşti sub comunişti.

— Frică? De ce?

— Ascultă, Mihai! Ce învârţi tu, nu mă priveşte. Simt eu însă că nu lucruri prea curate, şi nu cred că ţi-ar veni chiar la îndemână dacă într-o zi *ăia* te-ar lua la întrebări. Eu aş zice că dintre noi doi ţie ar trebui să-ţi fie cel mai mult frică.

— Ştiu eu ce să spun, dragă Mimi? Poate că ai dreptate. Totuşi eu

nu intenţionez să spăl putina, mai ales că nu am posibilitatea să-mi încropesc un mic depozit la vreo bancă din Elveţia..

— Fir-ar al dracului de război să fie! Cine s-a gândit că va lua o asemenea întorsătură? Să ajungă ei, nemţii, pe dric, ei care numai puţin a lipsit să le mănânce coliva bolşevicilor.

— Mda! Ce să-i faci! Soarta războiului e schimbătoare. Dar, în altă ordine de idei, ai aflat ceva în legătură cu ceea ce te-am rugat?

— Cu ce? A, da! Cu Magdalena! L-am întrebat. Habar nu are. N-a întâlnit-o nicăieri.

— Te-a întrebat de ce te interesezi de ea?

— M-a întrebat. I-am spus poezia care m-ai învăţat. Că am fost colege de şcoală la liceul din Brăila, că o dată am văzut-o într-un Mercedes, împreună cu un ofiţer neamţ şi că aş vrea s-o revăd, fiindcă în şcoală am fost prietene intime.

— … Şi el te-a crezut?

— Cred că da. Nu mi-a părut deloc bănuitor. Apoi cu alt ton: Mihai, îmi juri că între tine şi femeia aceea…

— Dragă Mimi, ţi-am jurat o dată. Ce, vrei să-ţi jur de fiecare dată când vine vorba de Magdalena? Ţi-am spus că mă interesează, pentru că numai prin ea aş putea încheia o afacere, care mi-ar da posibilitate să apelez şi eu la serviciile procuristului tău de la banca Lazaris.

— Dacă situaţia pe front ar fi fost alta, ehei, ce mai afaceri am fi putut face noi doi, Mihai.

— Aşa! O afacere… noi doi. Dar pentru o afacere trebuie capital. Or eu, dacă nu am şansa s-o descopăr pe Magdalena, sunt şi rămân păduche.

— Pentru început, cu ce bani am eu, am putea pune afacerea pe picioare. Din păcate însă, din cauza situaţiei de pe front, ar fi o prostie să riscăm. Adică eu să risc, fiindcă tu…

— Fiindcă eu nu aş fi în măsură să vin cu capital. Deşi problema nu este de actualitate, din pură curiozitate, spune-mi la ce fel de *afacere* te-ai gândit?

— O casă de rendez-vous, discretă. Ceva în genul casei lu' madam Gâscă. O ştii pe madam Gâscă?

— Nu!

— O casă discretă, nu cu profesioniste. Cu femei cinstite, care vor să-şi mai rotunjească veniturile. Nici că se poate o afacere mai bănoasă. Din păcate, din cauza situaţiei de pe front, nu mă pot hazarda. Hans spune că la bolşevici prostituţia este interzisă. E adevărat?

— Nu ştiu. Dar dacă ţi-a spus-o el, poţi să fii sigură că e bine informat.

— Poftim! Auzi, libertate! Să nu poţi fi stăpână pe corpul tău, să dispui de el după bunul plac! se revoltă Mimi.

— Ascultă, Mimi! Hans al tău o cunoaşte pe Magdalena. Mai încearcă să-l tragi de limbă. Şi, apoi, cască şi tu bine ochii atunci când te duce la vreo petrecere în casa vreunuia dintre ai lui. Dacă o vezi îmi dai de ştire imediat.

3

Maiorul Adrian Filipoiu părăsi locuinţa sa de pe aleea Lt. Petrescu îmbrăcat în civil. Era o după-amiază însorită, neobişnuit de caldă pentru luna aprilie. Îi era cald în trenciul bleumarin, dar nu se putea hotărî să şi-l scoată. Considera că nu era de „bon ton” să umble în talie. Maiorul părea bine dispus, fiindcă fredona, cu voce falsă, un şlagăr, din ale cărui cuvinte nu reţinuse decât unul singur: Truli. De câteva luni se afla din nou în Capitală, ca urmare a intervenţiei unei prietene de-a soţiei sale, la rândul ei, amică intimă cu mareşăleasa. Intervenţia aceasta costase ceva bani, dar meritase cu prisosinţă. De altfel, datorită aceleiaşi intervenţii, cu luni în urmă, când încă mai comanda un batalion în prima linie, fusese detaşat la M.U.{9} „Putna”, ca locţiitor al Şefului B. 2, internat în spital.

Detaşarea, ca orice detaşare, fusese realmente provizorie, numai că, după vindecarea titularului, în loc să se reîntoarcă la regiment, ca să preia comanda batalionului său, din „ordin superior” fusese mutat în Capitală, în cadrul unui comandament ce se ocupa cu aprovizionarea armatei.

Era acum acasă şi, datorită naturii serviciului său, îşi crease o mulţime de relaţii cu personalităţi din cadrul unor societăţi comerciale, extrem de utile propriilor sale afaceri. Revenirea în Capitală pe de o parte îi permisese să reia legăturile discrete cu Marcela, consilieră literară la o editură, care accepta situaţia ambiguă fiindcă îl iubea, iar pe de alta, să-şi îngăduie plăcerea unor chefuri cu „dame” la vreunul din localurile de lux de la Şosea.

Maiorul purta sub braţ o servietă voluminoasă şi probabil nu uşoară, de vreme ce o schimba destul de des dintr-o mână în alta. Când ajunse pe Calea Victoriei, dispăru în pasajul de peste drum de Palatul Telefoanelor. Aici se puteau cumpăra aur, valută forte, pietre preţioase. Poliţia ştia, dar închidea ochii, şi numai arareori se întreprindea câte o razie.

Maiorul Filipoiu intră într-un local în care se putea bea şi un ceai, dar şi un ţap sau o halbă de bere. Se aşeză singur la o masă cu tăblia din marmură învârstată şi chemă chelnerul, al cărui surtuc de culoare neagră era plin de pete de grăsime.

— Domnul?

— O halbă cu guler. Dar să fie cu guler.

— O halbă cu guler, strigă chelnerul către tejghetar, care părea a fi chiar patronul localului.

Chelnerul reveni imediat cu halba, care, într-adevăr, avea guler. Maiorul nu apucă să soarbă din ea, şi un individ dintre cei care păreau

a fi obişnuiţii pasajului se înfiinţa la masa lui.

— Bună ziua, domnu' avocat.

Pronunţă cuvântul *avocat* cu un asemenea ton, încât maiorul înţelese că omul din faţa sa era convins că nu aceasta îi era profesiunea. Îl înjură în gând, pe urmă, zâmbindu-i amabil:

— Bună ziua, domnule Felix,

Domnul Felix era un om la treizeci de ani, înalt, slab, spânatic, purta ochelari şi avea un nod al lui Adam excesiv de proeminent. Vocea îi era spartă, tărăgănată, ezitantă. Cumpănea parcă fiecare cuvânt înainte de a-l rosti, aruncând priviri iscoditoare în dreapta şi în stânga, spre a se convinge că nimeni nu-l poate auzi.

— Domnu' avocat, dinspre partea mea, totul e în regulă.

— Perfect! Aici în servietă sunt banii!

— Nu vă supăraţi, eu am încredere în dumneavoastră, doar nu e prima afacere pe care o facem împreună, însă cel de la care am procurat marfa nu vă cunoaşte şi… înţelegeţi.

— Vrei să-i numeri. Aici?

— Aici? Ar trebui să fiu tâmpit. Dar dacă dumneavoastră nu vă supăraţi…

Şi arătă cu privirea uşa din spatele tejghetarului.

— De acord, domnule Felix.

Domnul Felix înşfăcă servieta şi dispăru pe uşă. Reveni destul de repede, ceea ce însemna că avea o extraordinară dexteritate în a număra bancnote.

— În regulă, domnu' avocat!

— În regulă şi în ceea ce te priveşte, domnule Felix?

— Vai de mine, domnu' avocat! O sută de bucăţi în cap. Dar dacă vreţi să vă convingeţi…

Şi arătă cu capul în direcţia încăperii în care dispăruse mai adineauri.

— Nu-i nevoie, domnule Felix. Eu am încredere în dumneata. De azi în două săptămâni ne vedem tot aici. Am nevoie de cinci sute de bucăţi.

— Cinci sute! se miră domnul Felix, şi ochii lui străluciră înapoia ochelarilor.

— Da, de cinci sute!

— Asta înseamnă…

— Cincisprezece milioane.

— Douăzeci, domnu' avocat. Peste două săptămâni persoana în chestie n-are să mai vrea să vândă napoleonul cu treizeci de mii. Deja de pe acum se cumpără cu patruzeci de mii.

— Se poate. Celui care cumpără zece, douăzeci de bucăţi îi dă mâna să plătească suma indicată de dumneata. Eu însă îţi cumpăr cinci sute. Şi, să ştii, nu dau pe bucată niciun leu mai mult decât am dat pe ăştia

din servietă. Dacă nu-ţi convine, am să caut altă sursă.

Domnul Felix privi tavanul şi chipul său exprimă o resemnare ipocrită.

— Domnu' avocat, am să încerc să-l conving, şi cred că am să izbutesc.

Maiorul Adrian Filipoiu părăsi berăria, strângând sub braţ servieta în care se aflau o sută de napoleoni de aur. O porni pe Calea Victoriei înspre Capşa. Pe Sărindar izbuti să găsească un taxi. Dădu şoferului adresa de acasă. Continua să fie bine dispus şi să fluiere, de data asta să fluiere acelaşi şlagăr.

În timp ce maşina gonea, pe Batişte, la un moment dat şoferul puse brusc o frână ca să nu calce un flaşnetar, care tocmai traversa strada, împingând din urmă caterinca lui.

— Norocul tău că eşti invalid, altfel îţi arătam eu ţie, îl ameninţă şoferul, scoţând capul afară prin ferestruică.

Maiorul îl certă:

— Lasă-l în pace! Un nenorocit de invalid.

În drum spre casă, de câteva ori îi veni în minte invalidul.

„Ori îl confund cu cineva, ori l-am cunoscut în vreo împrejurare. Dacă îl mai întâlnesc vreodată, am să-l opresc şi am să-l întreb dacă nu l-am avut cândva în subordine."

La rândul său flaşnetarul îl văzu şi el pe maior. Şi ca de fiecare dată şi acum simţi acea spaimă care îşi avea rădăcinile în anii copilăriei, când maiorul era băiatul domnului Filipoiu, directorul orfelinatului, poreclit Căpcăunul.

Şi brusc îşi aminti împrejurarea în care, după ani şi ani de zile, din nou avusese de-a face cu el.

— Domnu' elev Ulea, domnul maior Filipoiu m-a trimis după dumneavoastră. Cică să veniţi imediat.

— Vin! Vin imediat…

Şi în gând:

„Trebuie că mă cheamă în legătură cu buletinele. Deci, până la urmă, şeful de stat major tot m-a turnat la Biroul 2"

Trecuseră şapte luni de când el, caporalul t.r. Ulea Mihai, fusese mutat cu Ordinul nr. 3750 de la Regimentul „Crişul" la Comandamentul diviziei „Putna" şi repartizat la Biroul 3 Operaţii, dar numai patru luni de când primise dispoziţia să întocmească, zilnic, un „buletin informativ", care trebuia să cuprindă, în rezumat, conţinutul comunicatelor militare – amice şi inamice – ca şi toate ştirile cu caracter politic transmise de agenţiile de presă. În acest scop îi fusese pus la dispoziţie un aparat de radio cu baterii, foarte puternic, cu care prindea absolut toate posturile.

În fiecare seară, până după miezul nopţii, asculta emisiunile care îl interesau şi dimineaţa redacta buletinul, îl bătea la maşină şi îl prezenta

şefului de stat major, locotenent-colonelului Ion Buzdugan, care, după ce îl citea, îl depunea pe biroul generalului Cozubaş, comandantul diviziei „Putna”.

Cu o săptămână înainte de a fi chemat la B.2, şeful de stat major îi spuse:

— Ascultă, Ulea! Te sfătuiesc să fii mai circumspect când întocmeşti buletinele.

Neînţelegând sensul recomandării, întrebă:

— Permiteţi-mi să întreb, domnule colonel, prin ce anume ele vă nemulţumesc?

— Nu sunt suficient de obiective. În timp ce comunicatele noastre şi ale aliatului nostru le „expediezi” pur şi simplu, emisiunile posturilor de radio Londra şi Moscova le reproduci aproape cuvânt cu cuvânt.

— Domnule colonel, înseamnă că am înţeles greşit misiunea ce mi-a fost încredinţată. Eu am crezut că pe domnul general îl interesează să ia cunoştinţă de ceea ce presa noastră nu publică. Pe viitor voi fi, aşa cum mi-aţi recomandat, mai circumspect.

Şeful de stat major îl privi cu bunăvoinţă.

— Spre binele dumitale, Ulea. S-ar putea ca domnul general să tragă o anume *concluzie, cum nu se poate mai neplăcută pentru dumneata, concluzie la care eu, în niciun caz, nu am ajuns.*

„Ce interpretare trebuie să dau cuvintelor colonelului?” se întrebase. El, şeful de stat major, despre care ceilalţi ofiţeri spuneau că nu-i ajungi nici cu prăjina la nas din cauza originii sale boiereşti – pe vremea lui Vasile Lupu un Eremia Buzdugan fusese pârcălab de Hotin –, îi vorbise ca de la egal la egal, sfătuindu-l să fie mai circumspect. *În mod* normal *ar fi trebuit să procedeze altfel, îşi spuse.* Altfel? *Da, altfel. Ar fi trebuit să ţipe la mine că întocmesc buletine tendenţioase, să mă ameninţe, cel puţin să mă ameninţe, că mă dă pe mâna ălora de la B.2, ca să se* lămurească *cei de acolo care sunt adevăratele mele sentimente în legătură cu războiul, şi toate celelalte. În schimb mi-a vorbit ca de la egal la egal, şi sfatul pe care mi l-a dat este de-a dreptul* derutant.”

Acestea fuseseră gândurile lui de atunci, neliniştea îl tulburase câteva zile, pentru ca, până la urmă, să se liniştească.

Şi în ziua aceea:

— Domnu’ elev Ulea, domnul maior Filipoiu m-a trimis după dumneavoastră.

— Vin imediat!

Şi în gând:

„Trebuie că mă cheamă în legătură cu buletinele. Iacă, până la urmă, şeful de stat major tot m-a turnat la B.2”

Avea să se convingă cât de mult se *înşela.*

Biroul 2 ocupa, la etaj, două încăperi. Dintre toate birourile şi serviciile Comandamentului diviziei „Putna”, B.2 era cel mai izolat, deoarece se afla

tocmai în fundul coridorului. În prima încăpere se instalase maiorul Filipoiu. În cealaltă, mai spaţioasă, lucrau cei doi furieri – teterişti – pe care îi lăsau de capul lor atât locotenentul Pânzaru, comandantul Cartierului Trupei, cât şi maiorul Petridi, şeful B.4, de teama căruia tremurau furierii, plantoanele, bucătarii, cizmarii, croitorii, ordonanţele şi, în general, toate gradele „mujice" din Comandament.

Când caporalul t.r. Ulea Mihai fu introdus în biroul maiorului Filipoiu, acesta, proaspăt bărbierit, pomădat şi parfumat, răsfoia un dosar. La celălalt birou, chiar lângă uşă, sublocotenentul Angliei Coban tocmai îşi curăţa ţigaretul din chihlimbar veritabil cu o igliţă.

Oprit în prag, pocni călcâiele şi se prezentă reglementar.

— Bine!… Bine!… îl întrerupse maiorul, ca şi când formula prezentării ca la carte l-ar fi plictisit. Va să zică dumneata eşti caporalul t.r. Ulea Mihai.

Privi în direcţia sublocotenentului Coban, o privire probabil numai în aparenţă indiferentă, pentru că acesta se ridică şi dispăru în celălalt birou, unde unul dintre furieri bătea ceva la maşină cu o repeziciune de invidiat până şi de cea mai experimentată dactilografă.

— Va să zică dumneata eşti caporalul t.r. Ulea Mihai repetă maiorul cu o voce vag ironică.

— Da, domnule maior.

— Apropie-te, Ulea!

Făcu vreo câţiva paşi mici, dinadins, ca distanţa dintre el şi maior să nu se micşoreze prea mult. Îi era frică. Frica aceea iraţională care punea stăpânire pe el de fiecare dată când dădea ochii cu maiorul, frică dementă, pentru că niciodată ofiţerul nu-i oferise vreun prilej care s-o justifice.

— Mai mult, Ulea! Te poftesc, îţi îngădui să iei loc.

Nu-l despărţeau decât doi paşi de scaunul în care îl invitase să se aşeze, şi cu toate acestea nu îndrăznea să-i facă, fiindcă ar fi însemnat să se afle în imediata apropiere a omului aceluia care îi inspira o teamă atât de iraţională.

— Ei, haide, îndrăzneşte! Curios!… Nu pari deloc a fi un om timid. Aş zice dimpotrivă.

În sfârşit, izbuti să execute ordinul.

— Eşti titrat, Ulea?

— Da!

— Ce ai urmat?

— Facultatea de litere.

Până în clipa aceea dăduse răspunsurile în mod mecanic, fără să-l privească.

— Literele? Ce? Limbi străine?

— Limba şi literatura română, obiect principal. Obiect secundar: limba germană.

Şi abia acum îndrăzni să-l privească. Şi în clipa imediat următoare ştiu

de ce îi era frică de maior. Îl recunoscu. După cicatrice. Maiorul Filipoiu era singurul ofiţer din comandament care purta mustaţă. Dar nu pentru că mustaţa îl prindea, ci ca să ascundă cicatricea. Totuşi, de aproape, cicatricea era vizibilă. Mai exact, vag *vizibilă. Da, acum, abia acum îl recunoştea. Era* Adrian Filipoiu, *fiul fostului director al orfelinatului, Boerebista Filipoiu, poreclit „Căpcăunul”*

„Dacă mă recunoaşte şi el, sunt pierdut!” îşi spuse, simţindu-şi spatele inundat brusc de o transpiraţie abundentă.

— Cunoşti bine, deci, limba germană.

— Fără să mă laud, aş putea spune că mă descurc onorabil în această limbă.

— Uite-te, domnule! Şi noi care n-am ştiut nimic până în prezent. Te-am fi putut folosi ca translator pe lângă ofiţerul de legătură german, locotenentul Hermann Richter.

— Mă puteţi folosi de acum încolo, domnule maior.

Maiorul schiţă un zâmbet. Zâmbetul era aproape fioros.

Semăna aidoma cu zâmbetul domnului Boerebista Filipoiu în clipa în care începea să ciomăgească un băiat, vinovat sau nu. Fiul moştenise zâmbetul tatălui.

— Ascultă, Ulea! Am auzit că săptămâna trecută ai fost în delegaţie. E adevărat?

— M-a trimis domnul maior Petridi să aduc nişte focoase pentru proiectilele „brand”.

— La întoarcere ai însoţit transportul?

— Nu! Mi s-a spus de la depozitul de muniţii că nu este nevoie, întrucât vagoanele vor pleca sigilate şi ataşate unei întregi garnituri cu aceeaşi destinaţie.

— Mda! În mod obişnuit, cei trimişi în delegaţie la depozitul de muniţii de la Mogoşoaia sunt cazaţi chiar acolo. Cu dumneata s-a întâmplat la fel?

— Nu. Un domn plutonier-major m-a învoit să dorm în oraş.

— Înţeleg!… Înţeleg! Probabil, ca să-ţi facă o asemenea favoare, l-ai uns cu ceva, aşa-i?

— Să zicem, domnule maior.

— Unde ai dormit în Bucureşti?

Ulea deveni atent. Unde voia să ajungă maiorul? O vagă nelinişte i se furişă în suflet.

— La o fostă gazdă a mea de pe vremea studenţiei.

— Pe ce stradă locuieşte?

— Strada Duzilor.

— Nu cumva la cineva care poartă numele de… Magdalena?

Câteva clipe rămase ca năucit. De unde ştia maiorul de Magdalena? Simţi, *abia acum avu intuiţia că se află într-un mare pericol. Magdalena!… Cum de aflase maiorul de ea? Şi ce legătură exista între Magdalena şi toată povestea cu… cu delegaţia în care fusese trimis? Nu*

cumva maiorul îl recunoscuse mai de mult şi, laş, aşa cum fusese pe vremea în care încă nu ajunsese elev al liceului militar, îi pregătise o răzbunare subtilă, *nu ca atunci când îi umpluse bocancii cu excremente?*

— Domnule maior, vă atrag atenţia respectuos, că nu aveţi dreptul să vă amestecaţi în viaţa mea particulară.

Câteva clipe maiorul îl privi triumfător, cu zâmbetul acela crud pe buze, atât de asemănător cu al domnului Boerebista Filipoiu, pe urmă începu să strige vesel:

— Anghele!… Ia vino încoace, Anghele!

Sublocotenentul Anghel Coban apăru imediat, de parcă ar fi ascultat la uşă. Era înalt, deşirat, avea un nas cârn, ochii spălăciţi şi adormiţi, dar numai în aparenţă, voce ca de scapet.

— La ordinele dumneavoastră, domnule maior.

— Te rog, ia loc şi scrie. Apoi către el: Repetă ce-ai spus adineauri.

— Ce-am spus?

— Ştii ce-ai spus. Că n-am dreptul să mă amestec. În ce n-am dreptul să mă amestec?

— În viaţa mea particulară.

— Scrie, Anghele. E foarte important. Ai scris?

— Am scris, domnule maior.

— Deci, de vreme ce ai afirmat că nu am dreptul să mă amestec în viaţa dumitale particulară, implicit înseamnă că ai recunoscut că o cunoşti.

— Evident. Este logodnica mea.

— Ce vorbeşti! Logodnica dumitale?

Nu era ironie în tonul cu care pronunţase cuvintele. Nu era nici sarcasm. Era, mai curând, satisfacţie. Maiorul jubila. Parcă nu se aştepta ca dialogul dintre ei să decurgă, chiar de la început, într-un mod atât de mulţumitor. Şi, apoi, parcă punea la îndoială că Magdalena era logodnica lui.

— Când ai fost în delegaţie, pentru focoase, ţi-ai văzut logodnica, pe Magdalena?

Faptul că îi spunea pe nume îl făcu să-şi piardă cumpătul. Deşi era perfect conştient că se află în faţa unui real pericol, nu se putu stăpâni.

— Îmi permit să vă atrag atenţia, domnule maior, că pentru dumneavoastră, logodnica mea este domnişoara Magdalena.

— Consemnează şi aceasta, Anghele, îi ceru maiorul sublocotenentului Coban.

Ofiţerul se grăbi să execute ordinul, dar nu fără a-şi boţi fruntea a mirare, probabil fiindcă răspunsul nu i se părea important în raport cu ceea ce urmărea maiorul, şi el, Ulea, habar nu avea.

— S-a consemnat, domnule maior! mormăi morocănos sublocotenentul, întrucât ceea ce îl punea maiorul să facă – treabă de „grefier” – intra în atribuţiile furierilor.

— Ascultă, caporal t.r. Ulea Mihai! Vreau să-ţi dau un sfat, deşi nu cred

că meriţi. Nu încerca s-o faci pe deşteptul cu mine, fiindcă nu are să-ţi meargă. Ce Dumnezeu, nu-ţi dai seama că ştiu prea multe lucruri despre dumneata?

Ştia? *Ce ştia? Îl recunoscuse? Dar, chiar dacă îl recunoscuse, învinuirile pe care i le putea aduce, şi care se refereau la* trecut, *când era doar un băiat de opt ani, nu intrau în competenţa şefului B.2 al unei divizii.* Altceva *ştia!… Dar ce? În orice caz, nimic din comportamentul său; ca furier la comandament, nu putea trezi interesul serviciului de contrainformaţii al B.2. Atunci? Nu exista decât o singură explicaţie. Îl* recunoscuse *poate chiar de prima dată când îl văzuse. După atâţia ani, vechea dorinţă de răzbunare reînviase şi, pe îndelete, maiorul îi montase cine ştie ce chestie împuţită, care îl putea duce în faţa Curţii Marţiale. În adâncul fiinţei sale simţi ceva asemenea unui seism. Începu să tremure, în ciuda eforturilor pe care le făcea să se stăpânească. Din nou îi era frică, o frică teribilă de omul din faţa lui.*

— Ştiu, Ulea, că Magdalena – pardon! domnişoara Magdalena nu este logodnica dumitale.

Ştia *că Magdalena nu-i este logodnică! I se părea că trăieşte un coşmar, că aşa ceva nu putea să fie* aievea. *Un coşmar absurd, cu atât mai absurd cu cât cuvintele maiorului sunaseră a ameninţare. În definitiv, chiar dacă Magdalena nu i-ar fi fost logodnică, era aceasta o problemă de care să se intereseze B.2? Încerca să înţeleagă. Încerca, mai ales, să fie calm,* lucid. *Simţea, instinctiv, că se află pe marginea unei prăpăstii, că trebuie să fie extrem de prudent dacă nu vrea să se prăbuşească în adâncul ei, şi cu toate acestea nu izbutea. Dimpotrivă, creştea ca un aluat bine dospit mânia.*

— În definitiv, domnule maior, ce vă interesează pe dumneavoastră dacă Magdalena este sau nu logodnica mea?

— Nu bănuieşti? întrebă maiorul, etalând zâmbetul lui Boerebista Filipoiu.

— Nu!

— Auzi, Anghele? Pretinde *că nu bănuieşte! Ce zici de asta?*

Sublocotenentul nu spuse nimic. Se mărgini să ridice din umeri. Maiorul, dezamăgit, se posomorî brusc şi reluă ancheta.

— Nu-ţi este logodnică şi nu-ţi este nici amantă. Între voi există altfel de relaţii: tovărăşeşti.

— Ce fel de relaţii?

— To-vă-ră-şeşti, caporal t.r. Ulea Mihai.

— Vreţi să spuneţi relaţii de camaraderie, domnule maior?

— Nu! Tovărăşeşti.

— Nu cunosc termenul. Dar, în definitiv, nu văd ce interes poate să prezinte natura relaţiilor dintre mine şi Magdalena.

— Am să-ţi explic imediat de ce mă interesează. Aşteaptă numai un moment. Scoase dintr-un dosar o broşură şi o aruncă pe birou, drept în

faţa lui, în aşa fel, ca el, Ulea, să poată citi titlul. Ei, ţi-a mai picat vreodată sub ochi broşura aceasta, Ulea Mihai? întrebă. Dar, după tonul cu care întrebase, înţelese că maiorul nu avea nicio îndoială că omului pe care îl ancheta broşura îi era cunoscută.

Fără s-o ia în mână citi titlul:

PENTRU DEPLINA SĂNĂTATE!
FOLOSIŢI MEREU CEAIURILE MEDICINALE

Titlul era mult mai lung. Era, desigur, o broşură de popularizare a ceaiurilor medicinale, sau poate mai exact reclama unui magazin care vindea asemenea ceaiuri, fiindcă titlul lung mai conţinea şi următorul îndemn: Consultaţi tabelul de plante cu sfaturile de întrebuinţare şi consumaţi cu încredere: MUŞEŢELUL. *Urmă adresa depozitului şi un număr de telefon.*

Privi întrebător la maior. Nu înţelegea nimic. Ce-l privea pe el broşura aceea de popularizare a ceaiurilor medicinale?

— Nu te interesează deloc plantele medicinale?

— Nu! Sunt sănătos. Aici, pe front, nu văd pe cine ar putea interesa, de pildă, ceaiul de muşeţel sau de tei.

— Totuşi răsfoieşte-o puţin. Sau poate poţi să ne reproduci pe dinafară conţinutul ei. Mă uit la dumneata şi aş paria unul contra o sută că ai o memorie excelentă. Cred că şi domnul sublocotenent Coban. Nu-i aşa, Anghele?

— (!)

— Haide, Ulea, deschide broşura şi citeşte.

Ca un automat, fiindcă îndemnul maiorului conţinea o ameninţare, o deschise şi citi cu stupefacţie:

— LUPTA POPORULUI ROMÂN PENTRU LIBERTATE ŞI INDEPENDENŢA NAŢIONALA

PLATFORMA PROGRAM A P.C.R.

— Domnule maior, îmi permiteţi să vă întreb ce înseamnă P.C.R.?

În primele secunde, maiorul se uită la el de parcă ar fi avut în faţa sa un nebun. Pe urmă, brusc, izbucni:

— Grijania mă-ti de teterist! Mă, tu mă crezi tâmpit? Ne crezi tâmpiţi? Ai auzit, Anghele? Ne crede tâmpiţi şi, pe deasupra, îşi mai şi bate joc de noi. Cum, mă ticălosule, vrei să mă faci să cred că nu ştii ce înseamnă P.C.R?

— Nu, domnule maior.

— Mă, dacă n-ai fi titrat, te-aş călca în picioare. Adică vrei să le cred că habar nu ai că P.C.R. înseamnă Partidul Comunist Român?

— Domnule maior, fie că mă veţi crede, fie că nu, aflaţi însă că pe mine politica nu m-a interesat niciodată.

Nu minţea. Nu-l interesase politica, în sensul că nu simţise nevoia să se

înregimenteze într-un partid politic. În anii studenţiei, i se făcuseră diferite oferte din partea tineretului Partidului Liberal, al celui Naţional Ţărănesc, îl solicitaseră şi legionarii, de asemenea organizaţia „Studenţilor democraţi". Îi refuzase pe toţi. Pasiunea lui erau cărţile, restul nimic nu-l mai interesa. Nefiind ambiţios, nu urmărea să parvină prin politică. Idealul lui era modest: profesor, fie chiar într-un oraş de provincie. Asta nu însemna că era lipsit de convingeri politice. Ura violenţa, ura dictatura, considera fascismul odios şi de la început dorise cu ardoare înfrângerea Germaniei hitleriste. Dacă ar fi avut dreptul să opteze, ar fi refuzat să plece pe front. Primise însă un ordin de mobilizare şi nesupunerea ar fi însemnat Curtea Marţială şi plutonul de execuţie. Fusese trimis pe front, luptase în prima linie şi abia în urmă cu şapte luni, datorită hazardului, ajunsese furier la comandament. Îşi aminti de câte ori îşi dorise, cât timp fusese în prima linie, să-l schilodească vreo schijă sau vreun glonte şi apoi, la spital, să-l reformeze. Nu-şi dorise să scape nevătămat *– aşa ceva i se părea imposibil – ci să fie schilodit: să piardă o mână, un picior, să devină astfel* inapt *pentru front. Şi poate pentru că nutrise o dorinţă atât de* modestă, *hazardul îl apărase, de parcă ar fi fost fermecat. Luase parte, timp de doi ani, la nenumărate atacuri, în câteva rânduri unitatea lor fusese aproape decimată şi cu toate acestea moartea îl cruţase. Pentru ca într-o zi marea şansă, la care nici nu visase: mutarea lui la comandamentul diviziei, ca furier. Trecuseră de atunci şapte luni şi el încă nu se dezmeticise. Parcă visa: că avea uniformă nouă, bocanci noi, care nu-i rodeau picioarele, că putea lua o masă consistentă, contra cost, la popota subofiţerilor, că putea dormi într-un pat, dezbrăcat, nu în pijama, fiindcă nu avea, ci în chiloţi şi maiou, că, în fine, putea face baie.*

Iată însă că venise dezmeticirea. Datorită maiorului. O dezmeticire brutală, plină de primejdii. Maiorul încerca să-i pună în cârcă învinuirea că era comunist, bolşevic. *În faţa sa, pe birou, broşura incriminată. Habar nu avusese că, în ciuda terorii exercitate de Siguranţa lui Antonescu, un partid scos în afara legii avea curajul să tipărească şi să răspândească pe front asemenea manifeste.*

— Domnule maior, sunt uluit. Mi-e imposibil să înţeleg ce legătură faceţi dumneavoastră între această broşură…

— Manifest incendiar!… Manifest criminal, Ulea Mihai! îl întrerupse maiorul.

— Între acest manifest şi persoana mea. Acum îl văd pentru prima dată, acum, pentru prima dată, iau cunoştinţă de revendicările comuniştilor. Credeţi-mă, domnule maior, că nu am niciun amestec. În viaţa mea nu am făcut politică şi niciodată nu m-a interesat vreunul dintre partide, cu atât mai puţin cel comunist. Eu sunt un om al cărţilor, domnule maior.

Când sfârşi micul discurs, *se simţi dintr-o dată pur şi simplu istovit. Poate pentru că abia acum era cu adevărat conştient de pericolul ce-l ameninţa. Maiorul nu-l acuza numai că nutrea idei comuniste, dar că şi*

milita pentru ele, el furier la B.3, unde se elaborau planurile de operaţii ale unei întregi divizii, care acţiona într-un război necruţător împotriva singurei ţări comuniste din lume.

„Dacă nu izbutesc să-l conving că nu am niciun amestec, mă paşte plutonul de execuţie. Dar cum, cum să-l conving?”

— Unde te-ai văzut cu logodnica dumitale înainte de a te reîntoarce pe front, Ulea?

— În Gara de Nord.

— Exact! În Gara de Nord. Acolo, în gară, logodnica dumitale ţi-a dat ceva?

— Da!

Acest „da” exprima, pe de o parte, o mare uimire că maiorul era atât de bine informat, pe de alta, disperare, pentru că începuse să întrezărească adevărul.

— Ce?

— Un pachet. Un comision.

— Pe care, desigur, l-ai predat, îl ironiza maiorul.

— Bineînţeles.

— Unde?

— La Bacău.

— La Bacău, dar unde anume?

— Chiar în gară.

— Cui?

Ezită câteva clipe. Să-l mintă? Era clar că maiorul urmărea doar să-i confirme ceea ce el ştia dinainte.

— Unui camarad.

— Numele!

— Nu i-l ştiu.

— L-ai mai văzut vreodată?

— Nu!

— Atunci poţi să-mi spui şi mie cum de ai ştiut cui trebuie să predai pachetul?

— El trebuia să mă recunoască. Ştiţi, la Bacău, trenul stă mai mult. M-am trezit în compartiment cu un militar, care m-a întrebat: „Te numeşti Ulea Mihai?” I-am spus că da. „Ai un comision pentru mine de la domnişoara Magdalena, nu-i aşa?” „Am.” I-am predat pachetul, mi-a mulţumit şi a plecat.

— Va să zică, pretinzi că un individ, pe care nu-l mai văzuseşi niciodată, a venit întins la dumneata, ca să revendice pachetul. Şi nu te-ai mirat că un om, pe care nu-l cunoşteai, te ştia el pe dumneata?

— Nu! Am presupus că m-a descris logodnica mea destul de bine, ca să mă recunoască.

— Ce grad avea?

— Fruntaş.

— … Şi zici că nu-i cunoşti numele?

— Doar prenumele: Gelu.

— Va să zică logodnica dumitale trimite un pachet unui alt bărbat şi dumneata nu eşti defel curios să ştii cine este acesta, şi ce relaţii există între el şi… domnişoara Magdalena.

— Nu, pentru că pachetul nu-l trimitea logodnica mea, ci o prietenă de-a ei, şi era adresat fratelui ei, concentrat la Bacău.

— Bun! I-ai dat pachetul. Era voluminos?

— Nu prea.

— După părerea dumitale cam câte kilograme cântărea?

— Maximum trei kilograme.

— Şi ce conţinea?

— Alimente.

— Poate cărţi?

— În niciun caz, domnule maior!

…Şi nu minţea. Chiar Magdalena îi spusese ce anume conţine pachetul. Dar, chiar dacă nu i-ar fi spus, ar fi ghicit şi singur. Coletul mirosea apetisant *a „trandafiri" şi a costiţă afumată.*

— Nu, Ulea! Coletul nu conţinea alimente, ci broşuri ca aceasta, despre binefacerile ceaiurilor medicinale. Parcă dumneata nu ştii!? Ştii, Ulea, care-i marele vostru defect, al comuniştilor?

— Domnule maior, nu sunt comunist. V-am spus-o şi o repet. N-am nici în clin nici în mânecă cu acest partid. Cum să vă fac să mă credeţi? izbucni şi tonul trăda spaimă disperare.

— Ştii care e marele vostru defect? continuă maiorul imperturbabil. Că vă credeţi atât de deştepţi, încât vă închipuiţi că puteţi prosti pe toată lumea, cu „nu ştiu, n-am văzut, nici pe-acolo n-am trecut". De fapt e mai curând o metodă: de a nu recunoaşte nimic. Chiar dacă fac abstracţie de informaţiile pe care le deţin, părerea mea personală despre dumneata este că te numeri printre comuniştii cei mai periculoşi. De ce? Pentru că joci teatru cu atâta naturaleţe, încât, dacă nu ne-ai fi fost semnalat ca foarte periculos, aş înclină să te cred.

— Domnule maior, trebuie să mă credeţi.

— Să taci! Acum eu vorbesc. Află, Ulea Mihai, că, în cazul în care ţi-ai făcut unele speranţe în ceea ce priveşte soarta ce te aşteaptă, este cazul să ţi le spulberi din proprie iniţiativă. Noi ştim precis că în pachetul pe care ţi l-a dat logodnica dumitale erau manifeste, identice cu cel care se află în faţa dumitale pe birou. Mai ştim că nu ai predat pachetul în gara Bacău, că ai adus manifestele aici la comandament şi că, ulterior, printr-un complice, tot un comunist, ai aranjat să parvină în linia întâi – închipuie-ţi ce coincidenţă! – la soldaţii din regimentul din care ai făcut şi dumneata parte până a nu fi mutat la comandament. Ai fost văzut *aici cu pachetul, Ulea Mihai.*

— Domnule maior, când am revenit din delegaţie, am adus cu mine un

pachet, dar el conţinea alimente, pe care le-am împărţit cu ceilalţi camarazi de la B.3. Întrebaţi-i, ei vor confirma ceea ce vă declar acum.

— Pachetul cu alimente e altă gâscă în altă traistă, Ulea. Mie să-mi spui imediat numele complicelui dumitale prin intermediul căruia manifestele au ajuns în linia întâi.

Era pierdut!… Nu mai exista nicio scăpare. Câteva secunde se simţi în aşa măsură demoralizat, încât îi fu cu totul indiferent ce avea să se întâmple cu el. Dar imediat instinctul de conservare birui. Era nevinovat. *Nu era comunist, nu transportase pe zonă manifeste, deci, până la urmă, adevărul trebuia să iasă la suprafaţă.* Să iasă la suprafaţă! *Trebuia însă să dovedească. Ce să dovedească? Un singur lucru. Că predase în gara Bacău pachetul. Or tocmai asta nu putea dovedi. Informaţiile, atât de precise ale maiorului, nu includeau şi momentul în care predase pachetul. Din clipa aceea ele fuseseră înlocuite cu supoziţii. Primise un pachet din mâna Magdalenei în Gara de Nord, pachetul conţinea manifeste – în realitate sigur alimente – el, Ulea, le adusese la comandament şi, printr-un complice, ajunseseră în linia întâi, şi tocmai la regimentul din care făcuse parte. Absurd!… Coşmar!… Cum să-l convingă pe maior că nu el fusese* curierul, *cum să-l convingă că nu avea un* complice? *Era nevinovat,* complet nevinovat *şi n-o putea dovedi în niciun fel.*

Disperat, era disperat. Din acest motiv cuvintele sunară a implorare:

— Domnule maior, nu am niciun complice. Credeţi-mă, pachetul conţinea doar alimente. L-am predat în gara Bacău unui fruntaş, pe care nu-l mai văzusem niciodată în viaţa mea, şi despre care nu ştiu nimic altceva în afară de numele cel mic: Gelu.

Maiorul se ridică de la birou şi se duse să privească afară, pe fereastră, curtea interioară a comandamentului. De acolo întrebă:

— Asia e tot ceea ce eşti dispus *să-mi spui?*

— Tot ceea ce ştiu, domnule maior. Vă rog să mă credeţi.

— Anghele!

— Ordonaţi, domnule maior.

— Ai consemnat totul?

— Da, domnule maior.

— Dă procesul verbal lui Popescu să-l bată la maşină. Dumneata eşti liber. Îţi mulţumesc.

Sublocotenentul Coban dispăru în biroul alăturat. Acum rămăseseră numai ei doi. Maiorul continua să privească pe fereastră.

„Pesemne se gândeşte ce metode să întrebuinţeze ca să mu facă să vorbesc. *Metode? Nu există decât una singură. Are să mă schingiuiască.”*

Şi se cutremură. De nimic nu-i era mai tare teamă ca de durerea fizică.

În sfârşit, maiorul reveni la birou. Scoase din buzunar portţigaretul.

— Fumezi, Ulea?

— Da, domnule maior.

— Na, ia şi tu o ţigară!

— Să trăiţi!

— De unde eşti, Ulea?

— Din Brăila.

— Armata unde ai făcut-o?

— În oraşul natal, la Regimentul 38 Infanterie.

Urmară câteva minute de pauză. Fumau amândoi. Se priveau, cineva ar fi putut spune că se studiau reciproc.

— Nu ştiu cum să procedez cu dumneata. M-ai pus într-o mare încurcătură.

— În ce încurcătură, dacă îmi este permis să întreb?

— Nu-ţi dai seama?

— Nu!

— Eşti teribil de şiret, Ulea. Eşti dat naibii de şiret. Dar tot aşa de bine aş putea spune că eşti un om… tare. Dar mie îmi plac oamenii ca dumneata. Şi ca să ţi-o dovedesc, iată, am să comit o indiscreţie. Ai afirmat că nu eşti comunist şi că nu ai nici în clin nici în mânecă cu acest partid. Atunci cum se explică – asta e indiscreţia pe care o comit – că S.S.I., considerându-te un comunist periculos, a cerut şefilor mei ierarhici să fii trimis sub escortă la Bucureşti, iar aceştia să te predea Siguranţei?

— Pe mine? exclamă uluit Ulea, care îşi dădea seama că situaţia lui era cu mult mai gravă decât crezuse.

— Pe dumneata! Înainte de a te expedia sub escortă, datoria mea este să aflu de la dumneata numele complicelui, adică al „tovarăşului”, prin intermediul căruia manifestele au ajuns în linia întâi. Îţi dai seama că există metode care să te facă să vorbeşti. Dacă te-aş da, de pildă, pe mâna locotenentului Hondrilă, comandantul companiei de poliţie, el, care are o vastă experienţă în asemenea situaţii delicate, în doi timpi şi trei mişcări ar izbuti să scoată totul de la dumneata. Sau dacă te-aş preda domnului colonel-pretor Tabarcea. Mamă-mamă, ce s-ar mai pricepe el să te facă să vorbeşti! Eu însă nu am să te dau nici pe mâna lui Hondrilă şi nici n-am să te predau colonelului Tabarcea. Şi ştii de ce? Pentru că îmi eşti simpatic. Da, îmi eşti simpatic, şi vreau să te scutesc de anumite suferinţe. De altfel nici nu-mi place violenţa. Am pur şi simplu oroare de violenţă. Îţi dai probabil seama că îţi fac o mare favoare.

— Bineînţeles, domnule maior.

Dar el, brusc, intui motivul adevărat. Îi făcea o favoare? Da, era, realmente, o favoare. Dar motivul era altul decât acela invocat de maior. De vreme ce era considerat un comunist periculos, în aşa măsură încât cei de la S.S.I. voiau ca ei să-l interogheze, atunci el, maiorul, nu pierdea nimic – dimpotrivă avea poate de câştigat – în cazul în care se realiza ceea ce propunea manifestul camuflat între scoarţele ce făceau reclamă ceaiurilor medicinale: răsturnarea guvernului Antonescu, încetarea războiului împotriva Uniunii Sovietice şi a aliaţilor ei, un front, probabil un guvern format din reprezentanţii tuturor forţelor democratice. Cu alte

cuvinte, maiorul încerca să se pună bine cu el, Ulea, obligându-l să semneze un fel de poliţă în alb.

— Este tot ce pot să fac pentru dumneata, Ulea. Închid ochii, mă prefac, domnule, că nu mă interesează complicele dumitale din prima linie – asta ca să te scutesc de schingiuiri – şi te trimit cu escortă la Bucureşti. Este – repet – tot ceea ce pot face pentru dumneata, Ulea. Acolo vei vedea cum te descurci. E bine?

— Vă mulţumesc, domnule maiori

Maiorul chemă la telefon pe locotenentul Hondrilă.

— Hondrilă, îţi vorbeşte maiorul Filipoiu.

— Ordonaţi, domnule maior.

— Trimite un om al dumitale să ia un arestat. Îl bagi la închisoare. Atât, Hondrilă. Ai înţeles ce vreau să spun.

— Am înţeles, domnule maior. Să trăiţi.

Maiorul se întoarse acasă. În sufragerie îl aştepta soţia, Erika Filipoiu. Era o femeie înaltă, slabă, mai curând ciolănoasă, şi urâtă. La toate popoarele Europei ai să găseşti femei foarte frumoase, dar şi foarte urâte. Dar în materie de urâţenie, Erika nu avea probabil rivală. Pe cât era de urâtă, pe atât era de autoritară, şi exercita asupra maiorului o asemenea influenţă, încât acesta ajunsese să gândească şi să vadă totul, sau aproape totul, prin mentalitatea şi ochii ei. Întreaga ei familie nutrea o admiraţie nelimitată pentru Hitler, admiraţie care crescuse pe măsură ce acesta ştiuse să ducă trupele Wehrmachtului din victorie în victorie, admiraţie pe care o împărtăşi, fără niciun fel de rezervă, şi maiorul Filipoiu, unul dintre puţinii ofiţeri români care aprobase alianţa militară cu Germania hitleristă şi apoi războiul împotriva Uniunii Sovietice.

De altfel războiul avea să însemne pentru familia Bercaru prilej de mare prosperitate materială şi, indirect, pentru maior. Socrul său era proprietarul unei fabrici de stofe. În 1939 întreprinderea, de altfel destul de modestă, fu transformată în societate anonimă, cu alte cuvinte societate pe acţiuni. De fapt acţionarii noii societăţi erau, în exclusivitate membrii familiei Bercaru, plus ginerele, maiorul Adrian Filipoiu. Devenind una din furnizoarele de postav pentru armată, firma „Bercaru S.A.” fu în măsură să împartă, an de an, acţionarilor săi dividende din ce în ce mai mari. În 1942 însă, doi dintre acţionarii firmei încetară din viaţă: Laurenţiu şi Simion, fraţii Erikăi, morţi într-un accident de maşină.

Moartea cumnaţilor săi nu-l afectă prea mult pe maior. Dimpotrivă, în forul său intim simţea chiar o oarecare satisfacţie, întrucât acţiunile acestora trecură în mâinile soţiei sale şi, indirect, într-ale sale, de vreme ce aceasta, în ciuda caracterului întrucâtva tiranic, deoarece ţinea mult la el, îi îngăduia să dispună de averea ei ca de a sa proprie.

Pe de altă parte, niciodată maiorul nu-i oferi prilejul să regrete încrederea acordată. Şi nu-i oferise acest prilej, pentru că nici măcar nu-i trecuse prin minte că s-ar putea descotorosi de Erika, însurându-se cu o altă femeie, dacă nu cu cea mai frumoasă, în orice caz cu una care să nu se bucure de *faima* de a fi cea mai urâtă din toate câte existau în Bucureşti. Or, credincios soţiei sale, şi într-o oarecare măsură contaminat de morbul avariţiei, era cum nu se poate mai grijuliu cu averea lor, pe care ea, poate şi din înţelepciune, îi îngăduise s-o stăpânească amândoi în devălmăşie.

Ajungând acasă, maiorul, bine dispus, scoase din servietă două fişicuri, le desfăcu, şi iată apărând pe masă o grămăjoară de monede de aur. O sută de napoleoni.

Erika contemplă monedele în tăcere, oftă, apoi începu să se joace cu ele, şi să le prefire printre degete.

— Peste două săptămâni vom mai avea încă cinci sute.

— Asta înseamnă cincisprezece milioane!

— Exact! Dar să ştii că preţul pieţei este acum de 40 000 lei un napoleon aur. În câteva luni, mare mirare dacă nu se va dubla.

— Oare situaţia e chiar atât de serioasă, Adrian?

— Este, Erika, este! Eu aş fi de părere să vinzi şi moşia.

— Dacă situaţia este atât de gravă, crezi că o vom putea vinde la valoarea ei reală?

— Cred că da. Nu toţi îşi dau seama de ceea ce stă să se întâmple. Şi, apoi, chiar dacă ai vinde-o cu un preţ mai mic, este preferabil decât să se ducă pe apa sâmbetei.

— Adrian, eu cred că tu vezi lucrurile prea în negru. La noi nu se va ajunge în situaţia din Rusia. Frontul va rezista.

— Dacă ruşii pornesc ofensiva, şi o vor porni, frontul se va prăbuşi. Moralul ostaşilor noştri e la pământ. S-au săturat de război, nu vor să mai moară de pomană pentru nemţi. La această concluzie au ajuns în urma propagandei comuniste. Şi apoi, în interior, situaţia e la fel de gravă, dacă nu chiar şi mai gravă. Dar despre asta am mai discutat. Pe de o parte, politicienii, care sondează cercurile aliate pentru a obţine condiţii cât mai avantajoase în cazul când România acceptă să iasă din război. Pe de alta, comuniştii, care, în aşteptarea momentului prielnic, se înarmează pe ascuns. Şi îţi dai seama ce se poate întâmpla în condiţiile pătrunderii armatei sovietice pe teritoriul ţării, dacă poporul este înarmat şi condus de comunişti?

— Va să zică nu există nicio posibilitate de redresare a situaţiei interne?

— Ar exista. Am discutat problema aceasta cu maiorul Dernbach. I-am sugerat o soluţie – unica –, dar, chiar dacă nemţii o acceptă, va însemna doar o amânare a inevitabilului. Dragă Erika, ştii că sunt un

om lucid. Nu vreau să-mi ascund capul în nisip, ca struţul. De aceea trebuie să procedăm aşa cum am plănuit, plan cu care, până la urmă, ai fost şi tu de acord. Vei pleca în Elveţia. În privinţa paşaportului, nicio grijă. Totul e aranjat cu Câmpeanu de la Externe. Cu ce bani avem până acum acolo, şi cu ce vom mai scoate, ne vom putea descurca binişor.

— Fără tine nu plec, Adrian. Dacă e musai să plecăm, atunci să plecăm împreună.

— Dragă Erika, dar ţi-am spus că, deocamdată, eu nu pot. Ţi-am explicat de ce. Pentru mine nu a sosit momentul propice. Situaţia *încă* nu e disperată, cel puţin atâta vreme cât ruşii nu se mişcă. În momentul în care ei pornesc ofensiva şi sparg frontul, m-am cărat. Maiorul Dernbach mă va duce în Austria, iar de acolo va fi valabil paşaportul pe care tot prin el îl voi obţine. După plecarea ta, sper că voi mai avea un respiro de câteva luni, ca să transform în devize tot ceea ce se poate transforma, inclusiv banii luaţi pe moşie.

În clipa aceea sună telefonul. Maiorul ridică receptorul. La celălalt capăt al firului recunoscu vocea Obersturmbannführerului Helmut Dernbach. Convorbirea dură mai puţin de un minut. După ce puse receptorul în furcă, maiorul o informă pe Erika.

— Dernbach m-a rugat să trec pe la el în seara asta, la orele nouă. Sunt curios, oare de ce mă cheamă?

4

De cinci minute încetase alarma aeriană. Oamenii ieşeau din adăposturi şi se îndreptau tăcuţi spre casele lor. Fiecare sau aproape fiecare ducea în mână câte o valiză sau sacoşă, în care înghesuiseră lucrurile mai de preţ. Noaptea era întunecoasă şi umedă. Oamenii vorbeau încet, unele voci sunau obosite, altele bucuroase că totul se terminase cu bine.

Cineva, o femeie, după voce părea a fi destul de tânără, spuse:

— Bine că e petrol la Ploieşti, altfel zob ar fi făcut până acum Bucureştii.

Nimeni nu-i răspunse. Se auzi o tuse, tuşea bărbatului care însoţea femeia. Tuse forţată, de parcă omul se simţea ruşinat că aflaseră şi ceilalţi cât de egoistă era fiinţa care mergea la braţul lui.

Flaşnetarul – Mihai Băleanu –, în ipostaza în care apărea aproape în fiecare seară în oraş, aştepta la capătul străzii Spătarului care da în strada Popa Petre. În tot timpul alarmei rămăsese pe stradă, ascuns în umbra unei porţi. Ştia că în timpul alarmei până şi sergenţii de stradă se refugiau în cel mai apropiat adăpost. Din timp în timp pornea în jos pe strada Spătarului, până dincolo de întretăierea cu strada Cercului. Puţin mai departe, pe celălalt trotuar, se afla o casă cu trei ferestre la stradă. După aparenţe, se părea că locuinţa aceea îl interesa în mod deosebit. Acolo locuia colonelul Petre Soroceanu de la Secţia a II-a a Marelui Stat Major. Dar colonelul încă nu se înapoiase acasă, fiind prea devreme.

Trei sferturi de oră mai târziu îl văzu venind dinspre Bulevardul Pache. Îl recunoscu de departe, după mers şi după silueta măruntă. Traversă strada, pustie cu desăvârşire la ora aceea, şi, când ajunse în dreptul său, i se postă în faţă:

— Bună seara, domnule colonel Soroceanu.

— Bună seara, domnule, răspunse acesta la bineţe, surprins, încercând să distingă faţa celui care îl acostase.

— Să vă vin în ajutor, domnule colonel.

Flaşnetarul scoase din buzunar o lanternă oarbă şi cu ea îşi lumină propriul său chip.

— Vă amintiţi de mine, domnule colonel?

Colonelul tresări, ochii săi oglindiră dacă nu spaimă, în orice caz panică.

— Îmi amintesc, da… Dar nu înţeleg… Eşti liber… Ai evadat?

— Nu chiar. Este vorba de cu totul altceva. Ei, dar nu v-am oprit în stradă ca să vă informez în legătură cu persoana mea. Vă amintiţi? În timp ce mă anchetaţi, mi-aţi făcut o propunere. Vă amintiţi, nu?

— Bineînţeles. Numai că dumneata ai refuzat-o atunci, probabil fiindcă nu ai avut încredere în mine, obligându-mă astfel să procedez în detrimentul dumitale. Trebuie să-ţi spun că n-am înţeles niciodată de ce m-ai *silit* să mă spăl pe mâini ca Pilat din Pont.

— Domnule colonel, nu vă aduc niciun fel de învinuire, vreau să vă liniştesc, asigurându-vă că nu v-am acostat, în plină stradă, ca să vă cer socoteală, ci ca să vă întreb dacă, între timp, nu v-aţi răzgândit, dacă eventual vă menţineţi propunerea.

— Bineînţeles, răspunse colonelul fără un pic de ezitare.

— Ei bine, domnule colonel, sunt în măsură să vă pun în legătură cu o persoană autorizată, de la care veţi afla în ce măsură propunerea dumneavoastră este sau nu binevenită.

— Sunt nerăbdător să stau de vorbă cu persoana aceea. Când şi unde va avea loc întrevederea?

— Chiar în noaptea aceasta, domnule colonel. Dacă bineînţeles veţi voi să mă însoţiţi. Sper că aveţi încredere în mine, că nu vă gândiţi la o eventuală cursă.

— Ca să mă gândesc la aşa ceva, ar trebui să mă simt vinovat cu ceva faţă de dumneata. Şi nu mă simt, fiindcă eu m-am oferit să te fac scăpat şi dumneata ai refuzat.

— Este absolut exact, domnule colonel. Vă rog să mă urmaţi.

— Da, bineînţeles.

Cotiră la stânga pe strada Popa Petre, apoi la dreapta, pe strada Silvestru. Lângă biserică se afla un mic scuar, şi pe strada ce da spre turnul cu clopotniţă al bisericii aştepta un Ford destul de hodorogit. Omul de la volan, era în vârstă şi purta ochelari. Şapca de piele dată pe ceafă descoperea fruntea ridată şi o parte din chelie. Pe bancheta din spate, ghemuit într-un colţ, cu pălăria cu boruri mari care îi acoperea fruntea şi-i umbrea ochii, un bărbat cu mustaţă aştepta.

Flaşnetarul deschise portiera.

— Domnule colonel, poftiţi, urcaţi-vă.

Colonelul avu o scurtă ezitare, dar dădu imediat curs invitaţiei. Flaşnetarul aşteptă să se urce, apoi închise portiera, trântind-o poate ceva mai tare decât s-ar fi cuvenit. Fordul porni, evacuând prin eşapament un fum gros şi înecăcios. Flaşnetarul presupuse că maşina folosea petrol în loc de benzină. Privi în urma ei până o văzu dispărând pe strada Franzelarilor, pe urmă, făcând calea întoarsă, o porni pe drumul cel mai scurt spre strada Toamnei.

Nu se grăbea. Cu mâinile înfundate în buzunarele trenciului, fluiera încetişor. Era puţin emoţionat, fiindcă îl invadaseră amintirile.

„Închisoarea“ era o cameră mansardată în clădirea în care era cantonată compania de poliţie, comandată de locotenentul Hondrilă. Un pat cu somieră – pat de spital – fără saltea. O pătură murdară, ruptă şi

probabil plină cu păduchi era întinsă peste somieră. O măsuţă din lemn de brad, un scaun de bucătărie. Prin ferestruica nu mai mare decât o răsuflătoare de pivniţă, îndreptată spre nord, pătrundea, în timpul zilei, doar o lumină anemică.

Locotenentul Hondrilă îi făcuse onoarea să-l conducă personal până în pragul „închisorii". Când nu se afla în „exerciţiul funcţiunii", în raporturile sale cu teteriştii nu făcea caz de grad, se străduia să fie cât mai prietenos. Mai ales cu el, Ulea, se purtase amabil, fiindcă era un bun jucător de şah şi locotenentul era un pasionat al acestui joc. Jucaseră nenumărate partide şi, fiind cam de forţe egale, rivalitatea sportivă dintre ei nu fusese niciodată tranşată în mod categoric de partea nici unuia.

— N-aş fi crezut niciodată una ca asta despre tine, măi Mihai! îi reproşă în timp ce îl conducea spre închisoare. Ca cineva să nu-i înghită pe nemţi înţeleg. Parcă eu îi înghit? Dar să te dai de partea comuniştilor, să faci propagandă pentru ei aici, pe front, asta echivalează de-a dreptul cu o crimă. Nu vreau să fiu cobe, dar cred că nu vei scăpa de plutonul de execuţie.

— Domnule locotenent, sunt victima unei erori, a unei cumplite erori. Nu sunt comunist, nu sunt nici măcar simpatizant.

Trei zile a stat închis acolo, în care timp Hondrilă nu a permis nici unuia dintre furieri – cu care devenise mai mult sau mai puţin prieten – să-l viziteze, de parcă ar fi fost ciumat. Trei zile şi trei nopţi, în care timp a refuzat să se gândească la ceea ce i se întâmplase, dar, mai ales, a refuzat să se gândească la Magdalena.

„Dacă mă gândesc la ea, dacă încerc să înţeleg, am să înnebunesc pur şi simplu."

Şi probabil că aşa s-ar fi întâmplat, dacă instinctul lui de conservare sau poate, mai exact, dacă subconştientul lui nu ar fi poruncit conştientului să plonjeze într-un somn de ore şi ore întregi, ca sub efectul unor narcotice. Se trezea să mănânce, îl trezea de fapt santinela care îl păzea – hai, domn' elev, de îmbucă şi matale ceva –, înfuleca mâncarea adusă de la popota subofiţerilor, fuma o ţigară, pe urmă se lungea pe somieră şi adormea. Adormea profund, somn ca de moarte.

După trei zile, l-a luat în primire subofiţerul Filimon Alecu, tot din compania de poliţie, care trebuia să-l escorteze la Bucureşti şi să-l predea la Secţia a II-a a Marelui Stat Major.

Gara cea mai apropiată era la o depărtare de douăzeci şi opt de kilometri. Drumul până acolo îl străbătură cu o căruţă a Cartierului, fiindcă locotenentul Popazu, de la compania auto, refuză să aprobe un camion, „că doar n-am să consum eu benzină pentru un ticălos de comunist."

Înainte de a se urca în căruţă, subofiţerul îi spuse, ridicând automatul, a cărui curea o avea petrecută după ceafă:

— Ascultă, elev! Să nu-te împingă păcatul să încerci să fugi, că te curăţ

cât ai zice peşte!

Trenul sosi în gară încărcat până la refuz cu ostaşi: pe scări, pe tampoane, pe acoperişuri. Datorită intervenţiei energice a subofiţerului, energie concretizată în palme, pumni şi înjurături izbutiră să pătrundă pe culoarul unui vagon ticsit de ostaşi. Nici chip de stat, sau măcar de întins pe jos.

— Mama ei de viaţă! înjură subofiţerul. Până la Bucureşti, tot timpul în picioare, are să-mi treacă os prin os. Cine dracu te puse, măi elev, să te dai cu bolşevicii!? Din cauza ta am să pătimesc mai rău decât Hristos. Şi ce idee pă domn' colonel să te trimită la Mesteme. *După mine…*

Şi nu mai continuă. Dar nici nu era nevoie, fiindcă înţelesese. După subofiţer, merita să fie predat imediat plutonului de execuţie.

— Ce să-i faci, dacă nu ţi-au cerut părerea, domnule sergent-major.

— Nu fi colţos, mă elev, că mă supăr şi, dacă mă supăr, am să uit că ai pe umeri tresa de teterist.

Fu o noapte cumplită. O clipă nu izbuti să-l fure somnul. În schimb subofiţerul dormi tot timpul, de-a-mpicioarelea. Când se trezi avea ochii roşii. Îl privi buimac.

— Unde suntem?

— La triaj.

— Înseamnă că am ajuns.

O jumătate de oră mai târziu subofiţerul îl preda la corpul de gardă unui sergent tânăr, comandantul gărzii.

Sergentul se uita la el cu o curiozitate aproape comică. Voi să-l întrebe ceva, deschise chiar gura, dar în ultima clipă se răzgândi. Pe urmă, după ce îşi aprinse o ţigară, fie pentru că se simţea stânjenit, fie ca să-şi dea importanţă, începu să scrie în registrul de procese verbale.

După ce scrise nu mai mult de patru rânduri, epuizat parcă, aruncă tocul pe hârtia albastră cu care era acoperită masa simplă de brad şi, răsucindu-se în scaun, dar fără să-l privească, întrebă cu timiditate:

— Ce făcuşi acolo, *domn' elev?*

— Ar fi prea complicat să-ţi explic, se eschivă.

Nu se aştepta la un asemenea răspuns, de aceea se îmbujoră la faţă. Nu părea însă jignit. Îl privi, pentru prima dată, cu compătimire, pe urmă, în chip de scuză şi totodată parcă mustrându-se că putuse pune o întrebare atât de neroadă:

— Poftim ce m-am găsit să te întreb. Dumneata cu necazurile matale, parcă de asta îţi arde acum. Te rog să mă ierţi. Dar, să ştii, ăsta-i defectul meu cel mai mare: sunt al naibii de curios!

— Cine n-ar fi în locul dumitale? îl scuză, fiindcă îşi dădea seama că omului îi părea sincer rău.

— Eu am să-ţi dau un sfat. Cu ce ai greşit acolo pe front nu ştiu. Dar dacă te-au adus sub escortă înseamnă că nu au făcut-o pentru ca să te decoreze cu „Virtutea Militară". Sfatul meu este să iei pe nu *în braţe, chiar*

dacă au dovezi împotriva dumitale. Înţelegi?

— La ce ar folosi?

— Totul e ca, în cazul în care ajungi la Curtea Marţială, ăia să nu te condamne la moarte. Închisoare n-au decât să-ţi dea cât or vrea. Chiar muncă silnică pe viaţă, înţelegi ce vreau să spun?

— Cam înţeleg!

— E şi normal, că vii de pe front.

Uşa se deschise şi în pragul ei apăru un vlăjgan urât, cu faţa plină de coşuri. Purta ochelari cu lentile groase şi umbral iar pe umeri avea tresa de teterist.

— Dumneata eşti Ulea?

Avea o voce ciudată. Când vorbea, sunetele ieşeau parcă nu numai prin gură, ci prin mai multe orificii: prin nări, prin urechi.

— Eu sunt.

— Am venit după dumneata. Adică m-a trimis după dumneata domnul colonel Soroceanu.

Se ridică şi se apropie de namila cu ochelari, care, în ciudă urâţeniei sale, inspira simpatie.

— Mă numesc Stamate Boiu, se recomandă acesta

— Cum? Boiu? întrebă el fără voie.

— Boiu, da! Am un nume care stârneşte multora ilaritate. Dar mi se potriveşte. Să nu-mi fie de deochi, Dumnezeu mi-a cam pierdut… boiul. Îmi pare bine de cunoştinţă.

Şi îi întinse mâna.

— Dacă ai şti de ce am fost adus aici, probabil că nu ţi-ar părea bine „de cunoştinţă."

— Asta nu are importanţă. Absolut nicio importanţă. Realmente îmi pare bine că te cunosc. Nu mă întrebi de ce?

— Dacă ţii neapărat… De ce?

— Pentru că te admir. Eu, în locul dumitale, de frică, aş fi făcut până acum pe mine. Apoi amintindu-şi: Vai de mine! Eu trăncănesc şi şeful aşteaptă. Să mergem!

Urcară nişte trepte, apoi merseră pe un coridor şi iată-l pe Stamate Boiu oprindu-se în faţa unei uşi capitonate, înainte de a o deschide, îi şopti:

— Îţi urez mult noroc. De altfel, să ştii că un pic de noroc ai de pe acum, dacă bineînţeles te va ancheta Soroceanu. E un om puţin mai altfel *decât toţi ceilalţi care lucrează aici la Secţia a 11-a.*

Colonelul Soroceanu era altfel *decât şi-l închipuise. Părăsind fotoliul biroului, venea spre el un om mărunţel, cu o înfăţişare blajină, cu priviri aproape angelice. Se apropie cu mâna întinsă, zâmbindu-i şi parcă bucurându-se că-l vede.*

„Mă confundă cu cineva. Categoric mă confundă", îşi spuse fâstâcit.

— Colonelul Soroceanu, se recomandă.

— Să trăiţi, domnule colonel, sunt caporalul t.r. Ulea Mihai din…

— Să lăsăm formalismul, domnule Ulea. Poftim, ia loc.

Încăperea era spaţioasă – nu însă prea luminoasă – şi în ea se găseau, ca mobilier, în afară de birou, un fişet, două fotolii confortabile în colţul dinspre fereastră, între care stătea o măsuţă rotundă, a cărei tăblie era acoperită cu un cristal. Pe măsuţă, deschisă, o cutie pentru ţigări din lemn de abanos, cu intarsii de sidef, plină cu ţigări „Regale R.M.S”.

— Fumezi, domnule Ulea?

— Da! îngăimă, făcând eforturi să-şi revină din uluială. Parcă totul se petrecea în vis, un vis frumos din care îi părea rău să se trezească.

— Serveşte-te!

— Vă mulţumesc!

Mai adăugă un „mulţumesc” după ce îşi aprinse „Regala” de la bricheta de aur a colonelului.

— Presupun că ai călătorit mizerabil.

— Tot timpul pe culoare, în picioare, înghesuiţi ca sardelele.

— Cel puţin subofiţerul care te-a adus la noi s-a purtat în mod civilizat cu dumneata?

— Nu am niciun motiv să mă plâng de el.

— Cu atât mai bine. Un coniac bei?

Îi era foame. Coniacul nu avea să-i astâmpere foamea, dimpotrivă i-o va aţâţa. Dar nici nu putea să-l refuze pe colonel. Schiţă un gest care voia să însemne: „Doar ca să nu vă refuz”.

— Să trăiţi, domnule colonel!

Coniacul era excelent. În viaţa lui nu băuse altul mai bun.

— E coniac franţuzesc! Ei, cum ţi se pare?

— Excelent, domnule colonel.

Nemâncat fiind, nedormit şi istovit de călătoria în picioare, băutura, pe de o parte, îl remontă, pe de alta, se urcă imediat la cap. Dintr-o dată se simţi într-o stare de beatitudine, dintr-o dată colonelul îi deveni teribil de simpatic, dintr-o dată uită în ce situaţie se afla. Şi deoarece colonelul îi umplu din nou paharul, îl apropie de buze şi mai trase o duşcă. Se simţi şi mai bine, aşa cum nu se simţise niciodată în viaţa lui.

— Domnule colonel sunteţi un… domn!

— Să ştii că nu cu toţi arestaţii mă port, aşa cum ai spus dumneata, ca un „domn“. Categoric nu cu toată lumea.

— Pot să-mi permit să vă întreb de ce mi-aţi făcut mie această favoare?

— Înainte de a-ţi răspunde, se impun anumite explicaţii. În prealabil vreau să-ţi atrag atenţia că discuţia pe care o purtăm este strict particulară. *Dacă vrei, ca de la om la om. De aceea fac apel la discreţia, la absoluta dumitale discreţie. Pot conta pe ea?*

— Evident, domnule colonel, îl asigură din ce în ce mai surprins, din ce în ce mai nedumerit. Starea de euforie dispăruse. Îşi dădea seama că băutura îl ameţise, dar totodată era conştient că îşi păstrase luciditatea.

— Ţi-am citit dosarul, domnule Ulea.

— Dosarul? se miră. Cum, am deja un dosar?

— Da, există un asemenea dosar. Evident, încă nu este complet. Conţine declaraţia dumitale, raportul întocmit de maiorul Filipoiu, care ţi-a luat un prim interogatoriu, la care se adaugă informaţiile obţinute pe altă cale.

— În legătură cu mine?

— Evident. Am citit cu atenţie raportul maiorului Filipoiu. Din el se degajă o anume iritare, deloc greu de explicat, de vreme ce dumneata ai negat totul, absolut toate acuzaţiile ce ţi s-au adus. Cu să fiu sincer, m-aş fi mirat dacă dumneata, tocmai dumneata, *ai fi folosit, hai să spunem, o altă tactică.*

— Dacă îmi permiteţi să vă întreb…

— Ţi-am spus că discutăm ca de la om la om, aşa că întreabă ce vrei, şi întrerupe-mă de fiecare dată când crezi că este necesar.

— De ce v-aţi fi mirat dacă eu *aş fi folosit o altfel de „tactică”? Aşa aţi spus.*

Zâmbetul se accentuă pe buzele colonelului, chipul lui deveni parcă mai blajin, parcă mai prietenos.

— Să fim serioşi, dragă domnule Ulea, S.S.I.-ul nu s-ar fi interesat în mod special de dumneata dacă ai fi un amărât de militant comunist, care, acolo, pe front, se îndeletnicea cu difuzarea de manifeste incendiare. Beciurile Siguranţei gem de comunişti arestaţi, pe care inspectorii şi comisarii se pricep să-i facă să vorbească. În mod normal, cei de la S.S.I. aflând despre activitatea dumitale desfăşurată pe front – să zicem datorită indiscreţiei vreunuia dintre tovarăşii dumitale care a avut neşansa să le cadă în mână –, ştii ce ar fi făcut? S-ar fi mărginit să ne semnaleze cazul şi să ne ceară să luăm măsurile care se impun în asemenea împrejurări. Noi, la rândul nostru, am fi sesizat B.2 al diviziei „Putna”, cerând o anchetă minuţioasă şi trimiterea dumitale şi a complicilor în faţa unui tribunal de front. Deşi nu eşti, ca să spun aşa, de „specialitate“, trebuie să recunoşti că, în mod normal, procedura cam aceasta ar fi trebuit să fie. Nu-i aşa?

— Da! fu şi el de acord.

— Totuşi cu dumneata s-a procedat altfel. Cei de la S.S.I. nu s-au mărginit doar să ni te semnaleze, ci ne-au… somat *să te predăm lor. Deci, cei de la S.S.I. cer „capul” dumitale, capul unui amărât de caporal t.r., care acolo, pe front, desfăşoară activitate subversivă. Să fim serioşi, domnule Ulea! La ora actuală ei au probleme mult mai spinoase de rezolvat decât să se preocupe de persoana dumitale în ipostaza pe care ai împrumutat-o. Logic, nu?*

— Mda! trebui din nou să recunoască.

— … Şi totuşi o explicaţie trebuie să existe, insinua colonelul.

— Evident, trebuie…

— Care?

— Pe mine mă întrebaţi? E un domeniu în care sunt complet ignorant.

— Domnule Ulea, nu mă miră că nu ai încredere în mine. În definitiv, de

ce ai avea? Eu sunt, formal vorbind, anchetatorul, dumneata cel anchetat. De aceea, te rog, continuă să nu ai încredere. Eu sper, adică sunt convins că, până la urmă, voi izbuti să-ţi risipesc neîncrederea, să te conving de bunele mele intenţii. Te-am întrebat care ar putea fi, după părerea dumitale, motivul că S.S.I.-ul se interesează în mod special de un amărât de caporal t.r. Dumneata mi-ai spus că nu eşti în măsură să-mi răspunzi, cu alte cuvinte, că întrebarea te depăşeşte. Ei bine, am să răspund eu în locul dumitale. Interesul pe care îl manifestă faţă de persoana dumitale se datoreşte faptului că dumneata nu eşti un oarecare militant comunist, ci un personaj important, sau, dacă vrei, o verigă importantă în ierarhia comunistă. Iată explicaţia, singura plauzibilă. Altfel de ce crezi că mi-aş pierde timpul cu dumneata?

Acelaşi coşmar. Ca şi maiorul Filipoiu, colonelul Soroceanu îl lua drept ceea ce nu era şi, mai mult încă, îl considera un comunist de vază, probabil un „coordonator" al activităţii comuniste pe front, respectiv pe întreaga divizie „Putna". Şi deoarece credea că este ceea ce numai părea a fi, îşi pierdea – aşa cum i-o spusese deschis – timpul cu el. Dar dacă şi-l pierdea însemna că urmărea ceva. Ce anume însă? Îi stătea pe buze să-l întrebe, dar nu îndrăznea. Nu trebui însă să aştepte mult ca să afle.

— Mă uit în ochii dumitale, domnule Ulea, şi îţi citesc gândurile. Te întrebi: „în definitiv, ce urmăreşte?" Nu-i aşa că asta te întrebi?

— Da! recunoscu el.

— Urmăresc, intr-adevăr, ceva: să ne dăm, reciproc, o mână de ajutor. Se ridică din fotoliu, se duse la birou şi reveni de acolo cu „Monitorul Oficial". Te rog să răsfoieşti puţin aceasta. Sunt convins că te va interesa.

Cu o linie verticală, trasă cu cerneală roşie, erau însemnate toate deciziile Curţii Marţiale a Comandamentului Militar al Capitalei. Condamnări la moarte, la muncă silnică pe viaţă, temniţă grea pe diferite termene, confiscări de averi. Pe un sublocotenent Câmpeanu Teodor, dintr-un regiment de infanterie, prin sentinţa nr. 371, Curtea Marţială îl declara „în unanimitate de voturi culpabil pentru crimă de dezertare cu complot la inamic şi risipire de efecte", şi îl condamna în contumacie la moarte şi degradare militară. La moarte era condamnat un soldat cu numele de Cătană Vasile, iar pe un alt soldat, pentru vina de dezertare cu complot la inamic şi risipire de efecte, Curtea Marţială, aplicând articolele 526, 557 şi 560, *în unanimitate de voturi îl condamna la moarte, confiscarea averii, degradare militară pentru dezertare şi la doi ani închisoare corecţională pentru pierdere de efecte.*

Sentinţa i se păru grotescă.

— Domnule colonel, vă rog să-mi risipiţi nedumerirea. Cum se va aplica sentinţa nr. 395? Soldatul Cătană Vasile va trebui să ispăşească mai întâi cei doi ani de închisoare corecţională pentru pierdere de efecte şi abia după aceea

i se va aplica pedeapsa capitală?

Colonelul accentuă zâmbetul său blajin.

— Vrei să fii ironic, domnule Ulea. Eu însă ţi-aş propune altceva. În mână ai acum doar un singur număr al „Monitorului Oficial”. Numără, te rog, câte sentinţe conţine. Câte condamnări la moarte, câte la muncă silnică pe viaţă şi câte la muncă silnică până la zece ani. Treaba asta nu-ţi va răpi mult timp. Personal, am însemnat pe margine: cu o linie roşie condamnările la moarte, cu una albastră pe cele la muncă silnică pe viaţă şi cu una verde pe cele până la zece ani. Te rog să-mi faci plăcerea asta.

Se execută. Nu-i trebui să piardă mult timp ca să întocmească statistica.

— Ei?

— Optsprezece condamnări la moarte, douăzeci şi două la muncă silnică pe viaţă şi numai şapte la muncă silnică până la zece ani.

— Întrucât nu ai citit motivările celor optsprezece condamnări la moarte, ţin să te informez că ele au fost date pentru dezertare cu complot la inamic. Presupunând că dumneata ajungi în faţa Curţii Marţiale, tragi poate nădejdea că vina dumitale va fi considerată de completul de judecată mai mică decât aceea de „dezertare cu complot la inamic”?

— Nu… dacă voi fi găsit vinovat.

— Eşti fantastic, domnule Ulea! Auzi! „Dacă voi fi găsit vinovat!” Cum, domnule, tragi nădejdea că îi vei putea duce *pe cei de la S.S.I? Dacă nu ar fi avut dovezi foarte grave, crezi că s-ar fi ocupat de cazul dumitale*?

— Dovezi? repetă mecanic, simţind că frica îl înhaţă din nou, strângându-i pieptul ca într-o platoşă prea strâmtă, parcă să-i strivească inima.

— Da, dovezi. Ce anume dovezi habar nu am. Dumneata, însă, care ştii ce ai făcut pe front, le poţi cel puţin bănui. La unitate, câtva timp, ai lucrat cu cifrul D.R.B. Este adevărat?

— Da!

— Ştiu eu? Poate că cei de la S.S.I. sunt în posesia unor dovezi că, datorită dumitale, inamicul a aflat cheia acelui cifru. Pe urmă, după ce ai fost mutat la divizie, ai lucrat la B.3. Da?

— Da, domnule colonel.

— Adică exact la biroul unde se elaborează planurile de operaţii pentru unităţile în subordine. Ei bine, ai putea fi acuzat că planurile, sau unele dintre planurile elaborate de B.3, au fost transmise inamicului. După cum îţi dai seama, asta se numeşte spionaj şi – poţi să ştii? – s-ar putea să existe dovezi că te-ai ocupat cu o astfel de treabă, domnule Ulea.

— Eu?… Mi s-ar putea pune în circă *asemenea acuzaţii…*

— Nu să ţi se „pună în cârcă”, ci să fii pus în faţa unor dovezi. Nu ştiu nimic precis. De un singur lucru însă te pot asigura: dacă te predau celor de la S.S.I., soarta dumitale este pecetluită. Nimeni şi nimic nu te poate salva de la moarte. Eu însă îţi pot face un mare serviciu. Te pot scăpa de plutonul de execuţie. Te pot face scăpat!

Propunerea colonelului în aşa măsură îl ului, încât scăpă din mână

păhărelul de coniac din care tocmai sorbise ultima picătură. Păhărelul îi căzu pe genunchi. Îl ridică şi îl depuse pe măsuţă, cu infinite precauţii. Nu era beat. Auzise bine: colonelul se oferea să-l facă „scăpat". Dar oare cu ce preţ? Şi îşi aminti: „Doresc să ne ajutăm reciproc". Adică: serviciu contra serviciu.

— În schimb ce-mi cereţi, domnule colonel?

— Să mă pui în legătură cu cineva din Comitetul Central. Nu ştiu cât de mare e gradul pe care îl ai în ierarhia partidului, în schimb sunt sigur – din motivele arătate – că nu eşti un „soldat" de rând. Tocmai de aceea, direct sau prin legătura dumitale superioară, cred că îmi poţi face acest serviciu.

Şmecher, mare şmecher colonelul. Voia ca, prin el, să decapiteze Partidul Comunist. Dacă partidul comuniştilor era condus de un Comitet Central – o aflase abia acum – şi dacă el, Ulea, ar fi fost în măsură să divulge un singur nume, după aceea i-ar fi fost uşor Siguranţei – informată de colonel – să aresteze întreg Comitetul Central. Din fericire nu era comunist şi în mod obiectiv nu putea accepta târgul. Dar chiar dacă ar fi fost în măsură să-l accepte, tot ar fi refuzat, fiindcă era necinstit ceea ce îi cerea colonelul, care, acum, aştepta de la el un răspuns.

Dar ce răspuns îi putea da? Doar unul singur: că, nefiind comunist, nici măcar un „soldat de rând", cum se exprimase acesta, nu putea nici accepta şi nici respinge propunerea.

— Iarăşi ştiu ce gândeşti, domnule Ulea. Că, pur şi simplu, urmăresc să dau lovitura de graţie partidului vostru, punând mâna pe cei care se află în fruntea lui. Ei bine, află că te înşeli. Vânătoarea de comunişti, pe plan naţional, nu-i treaba noastră, adică a celor de la Secţia a 11-a, ci a Siguranţei. Dumneata ştii să citeşti o hartă?

— Aproximativ!

Luă o riglă de pe birou şi o plimbă pe harta agăţată de perete.

— Să facem abstracţie de frontul din nord, unde nu luptă trupele noastre, deşi nici acolo situaţia nu e roză pentru nemţi. Să ne referim la al nostru. Linia aceasta în prezent este următoarea: Nistrul inferior, Basarabia de mijloc şi Moldova, la nord de Iaşi. Desigur dumneata, care nu ai habar de tactică şi cu atât mai puţin de strategie, nu-ţi dai seama cât de şubredă este această linie a frontului în care sunt angajate trupele noastre şi cele germane ale Grupului de armate Ucraina de Sud. Dacă ruşii dezlănţuie o ofensivă aici, de pildă, Armata a VI-a germană riscă să fie încercuită şi, în fapt, să se prăbuşească întreg frontul. Normal ar fi ca nemţii să-şi retragă armatele pe o poziţie mai avantajoasă, adică pe malul drept al Prutului, pentru a le salva de o eventuală încercuire. Probabil însă că Hitler nu este de acord să abandoneze un teritoriu atât de important, fără lupte. Presupun că refuzul lui nu trebuie interpretat doar ca o chestie de prestigiu. Hitler speră probabil că ruşii, în cazul în care vor trece la ofensivă, vor ataca în sud, la Gurile Dunării, pentru a tăia legătura dintre România şi Bulgaria. Dar, dacă nu se va întâmpla aşa, dacă vor ataca în

altă parte, la nord, de pildă, frontul se va prăbuşi sigur. Or dacă frontul se va prăbuşi, situaţia va deveni disperată, ne va paşte catastrofa. Pentru a evita un dezastru naţional, ar trebui, până nu este prea târziu, să ieşim din acest război nenorocit. Bineînţeles că Mareşalul, deşi îşi dă seama de aceasta, nu vrea să-şi calce cuvântul dat lui Hitler: victorie sau moarte. Peste capul lui, însă, se fac diverse încercări pentru a scoate România din război. Am motive să cred că partidul vostru are un plan de răsturnare prin forţă a guvernului Antonescu. Eu sunt militar de carieră, dar nu fac parte dintre favoriţii Mareşalului, nu lui îi datorez gradul, eghileţii şi cucul de pe piept. Fac parte din categoria ofiţerilor – adică marea majoritate – care nu au privit cu ochi buni acest război, dar care, datorită disciplinei, au trebuit să se supună. Totuşi, cel puţin în ceea ce mă priveşte, nu pot aştepta dezastrul stând cu braţele încrucişate. De aceea, măcar acum, în ceasul al doisprezecelea, vreau să fiu realmente de folos ţării. Iată, dar, motivul pentru care îţi cer să mă pui în legătură cu cineva din conducerea partidului vostru.

Întrebarea care îi veni în minte nu izbuti să se înfrâneze şi să nu i-o pună:

— Domnule colonel, aţi spus că se fac diverse încercări pentru a scoate România din război. Deci, dacă se fac diverse *încercări, de ce aţi optat, ca să spun aşa, pentru aceea a Partidului Comunist Român?*

— Foarte judicioasă întrebarea dumitale. Ei bine, domnule Ulea, dacă partidul vostru se aprovizionează cu arme înseamnă că are nevoie de ele nu ca membrii săi să se joace cu ele „de-a hoţii şi vardiştii", ci ca să le folosească atunci când va sosi momentul potrivit. Când va sosi acel moment nu ştiu. Ştiu însă altceva: că, în împrejurarea aceea, un ofiţer de stat major poate da ajutor util, dacă vrei, calificat. Iată, dar, motivul care m-a determinat să optez pentru soluţia preconizată de Partidul Comunist. Şi acum, după ce ai aflat care îmi sunt intenţiile, ca să te poţi hotărî, se cuvine să-ţi acord atâta timp cât vei crede de cuviinţă. Pe urmă, imediat, amintindu-şi: Totuşi ţi-am rămas dator cu o explicaţie: desigur vrei să ştii cum aş putea să te fac scăpat. Este adevărat?

— Da!

Era o recunoaştere pur formală. De vreme ce nu-i putea *facilita întrevederea cerută, nu fusese curios să afle în ce fel se gândea colonelul să-l facă „scăpat".*

— În mod normal, ar trebui să procedez în felul următor: să pun mâna pe telefon, să chem pe cineva de la S.S.I. să-l informez că te afli aici la noi şi să le cer să trimită nişte oameni de-ai lor să te preia. Dacă însă accepţi propunerea, nu am să procedez aşa. Presupun că dumneata poţi să comunici prin telefon cu o anume persoană, „legătura superioară", cum spuneţi voi. Telefonul acesta nu este sub supraveghere. Ai cuvântul meu de onoare. Să facem un plan. Mai exact, îţi propun următorul plan: nu-i anunţ pe cei de la S.S.I., ci te trimit la ei cu escortă. Cu un ostaş de aici de

la noi. Şi nu acum, ci după-amiază, sau în cursul zilei de mâine. Cum îţi convine, fiindcă eu pot să te ţin aici până mâine, sub pretextul că, înainte de a te preda, a fost necesar să-ţi iau un prim interogatoriu. Îi anunţi pe ai dumitale că mâine, de pildă, te vei afla pe strada X sau Y – în drum spre S.S.I. În mod obligatoriu va trebui să treceţi pe câteva străzi fără circulaţie intensă – şi că vei fi escortat doar de un singur ostaş. Tovărăşii dumitale te vor putea „răpi" fie utilizând o maşină, fie folosind un alt procedeu, evident unul de pe urma căruia soldatul să nu aibă de suferit. După ce vei fi liber şi la adăpost, îmi vei comunica pe o cale sau alta când şi unde urmează a mă întâlni cu persoana respectivă. După cum desigur ai observat, cel care acordă creditul, fără nici un fel de garanţie, eu sunt. Nu-ţi cer decât un singur lucru cuvântul de onoare că, după ce vei fi liber, nu mă vei trage pe sfoară.

… Şi acum îţi las timp să reflectezi la propunerea pe care ţi-am făcut-o. Un singur lucru vreau să mai adaug că, trimiţându-te escortat de un singur ostaş, nu voi proceda regulamentar. Dar îmi asum riscul acesta. Nu mi se va „tăia" capul pentru atâta lucru. Am scuza că şi cei de la divizie te-au trimis tot cu o singură escortă şi, cu toate că ocaziile de evadare au existat, n-ai încercat să profiţi de ele. Gata. Am pus punct.

Părăsi fotoliul pe care stătuse, se duse la birou şi, deschizând un dosar, începu să citească, parcă ignorându-i cu desăvârşire prezenţa.

Să reflecteze la propunerea făcută! În niciun caz nu putea fi vorba de o opţiune în sensul în care se gândise colonelul. Trebuia să se hotărască dacă avea vreun rost să încerce a-l convinge pe colonel că se înşală asupra persoanei sale, sau să-l mintă pur şi simplu, adică să accepte, chipurile, propunerea, să-şi dea „cuvântul de onoare" că după ce va fi liber îi va înlesni întrevederea cerută.

Prima alternativă trebuia exclusă din capul locului. Dacă, până la, urmă, se convinge că nu eu sunt omul de care are nevoie, îi va fi teamă că, predându-mă S.S.I.-ului, ca să-mi ameliorez situaţia, voi dezvălui ce anume propunere mi-a făcut. Iată un ofiţer de stat major la Secţia a II-a dispus să participe la un complot armat împotriva dictaturii antonesciene, pus la cale – de cine? Chiar de Partidul Comunist Român.

„Dacă încerc şi eventual izbutesc să-l conving că nu sunt măcar un «simplu ostaş» al acelui partid, atunci din prudenţă ar fi în stare să mă facă în alt fel *scăpat, adică să mă împuşte, sub pretextul că am încercat fug de sub escortă", îşi spuse cutremurându-se.*

Atunci? Cealaltă alternativă: să-l mintă. „Domnule colonel, aveţi cuvântul meu de onoare că dacă mă veţi face scăpat, vă voi pune în legătură cu o persoană cu care să discutaţi ceea ce vă interesează." Dar ca să mintă, şi astfel să se salveze, *ar trebui ca ulterior, în drumul spre S.S.I., pe o anume stradă, cineva să imobilizeze santinela. Cine însă ar cuteza să-şi asume un asemenea risc? Cine ar avea un prieten atât de devotat care să*

se expună în aşa măsură pentru el? Exista totuşi o soluţie, cu consecinţe mai grave bineînţeles, dar totuşi, măcar ipotetică. Aceea ca el însuşi, profitând de o clipă de neatenţie s-o dezarmeze sau, ajungând pe o stradă aglomerată pur şi simplu să fugă. Îl păştea însă pericolul – cu probabilitate foarte mare – ori să fie prins de trecători, ori pur şi simplu să-l împuşte soldatul. Dar, presupunând ar reuşi, cum se va descurca pe urmă? Un s-ar ascunde? Casă nu avea, şi nici nu cunoştea pe cineva dispus să ascundă un dezertor.

Magdalena, îi spusese odată: „Tu treci prin viaţă ca un om gol printr-o pădure de cactuşi". În scurt timp, sigur va fi prins şi soarta lui ar fi aceeaşi. Judecând la rece, nu putea accepta, nici propunerea colonelului, dar nici nu era prudent să încerce a-l convinge că se înşală asupra persoanei sale.

…Şi atunci? Nu exista decât o singură soluţie. Să-i refuze propunerea, dar în aşa fel, încât acesta să-şi închipuie că o face numai pentru că nu are încredere în sinceritatea lui.

— Domnule colonel, cred că acum putem continua discuţia, se hotărî el brusc, simţindu-se exact ca un om care se aruncă într-o apă adâncă, fără să ştie să înoate.

— Văd că nu ţi-a fost prea greu să te hotărăşti. Ei, să auzim, domnule Ulea.

— Domnule colonel, sunteţi, îmi permiteţi s-o spun, un om deosebit de inteligent. Dar nici eu nu sunt un prost. Am reflectat la propunerea pe care mi-aţi făcut-o şi cred că v-am ghicit jocul. Dumneavoastră vreţi să scoateţi castanele din foc cu mâna altuia, respectiv cu mâna mea. Nu cred că tocmai dumneavoastră, care lucraţi la Secţia a II-a a Marelui Stat Major, v-aţi hotărât să treceţi de partea… noastră, ca să ne daţi o mână de ajutor în ziua în care conducerea partidului va hotărî că a sosit momentul să declanşeze acţiunea armată în vederea răsturnării, guvernului Antonescu. Şi, fiindcă nu cred, resping, din prudenţă, propunerea. Acceptând-o ar însemna să pun în pericol libertatea şi viaţa altor persoane, or aşa ceva nu-mi este permis.

Câteva minute tăcerea dăinui între ei. Colonelul nu mai surâdea. Ochii însă continuau să-l privească la fel de blând. Oare la ce se gândea acum colonelul? Cine ar fi putut şti! În schimb, Ulea se gândea la ceva foarte precis: că acum *zarurile erau aruncate, că va fi predat S.S.I.-ului şi că va trebui să convingă pe cei de acolo că nu are nici în clin şi nici în mânecă cu comuniştii.*

— Te felicit, domnule Ulea! Într-adevăr fost o cursă pe care ţi-am întins-o. Poate n-ai să mă crezi, dar mă bucur că nu ai căzut în ea.

Dar, în ciuda tonului, foarte firesc, în ciuda privirii, parcă fără de ascunzişuri, el simţi că ofiţerul nu-i întinsese o cursă, că realmente încercase ca, prin el să ia legătura cu Partidul Comunist Român.

Flaşnetarul se simţea obosit. Umblase mult toată ziua, cu diverse

„comisioane”, şi acum se simţea obosit, mai obosit ca alte dăţi. Fusese o zi bună. Îndeplinire toate „comisioanele”, dintre care cel mai important fusese acela că izbutise să-l pună pe colonelul Soroceanu în legătură cu un reprezentant autorizat al partidului. Cine era şi ce rol îndeplinea în cadrul conducerii cel pe care îl zărise în Fordul hodorogit habar nu avea. Sarcina pe care o primise fusese să-l aducă pe colonel la scuarul de lângă biserica Silvestru, şi o îndeplinise. Restul nu-l mai privea. După întrevedere, colonelul probabil că se va gândi mult la el, Ulea, şi avea de ce. În primul rând, că era *liber* – probabil îşi închipuise că se afla în închisoare sau eventual că fusese executat –, iar în al doilea, că, în ciuda dezminţirii din finalul convorbirii de la Marele Stat Major, – „într-adevăr, a fost o cursă pe care ţi-am întins-o” – el, Ulea, *intuise a*tunci că fusese de fapt o propunere serioasă.

„Nedumerit, intrigat, sigur că se va întreba: de ce nu am acceptat târgul? Da, are să se întrebe, însă adevărul, oricât s-ar strădui, nu-l va ghici”, îşi spuse, grăbind pasul.

În gând se compara cu un cal bătrân şi muncit, care, simţind apropierea grajdului, o porneşte singur la trap.

Se afla pe strada Nisipului, până acasă nu avea de mers mai mult de zece minute. Era o stradă frumoasă, cu tei bătrâni din care motiv, chiar în toiul verii, pe căldurile cele mai mari, aici era răcoare, aproape ca într-o staţiune submontană. La un moment dat se împiedică de ceva şi numai cu mare greutate izbuti să-şi menţină echilibrul. Curios să vadă de ce anume se împiedicase îşi aprinse lanterna, de care, din cauza camuflajului nu se despărţea niciodată, şi văzu. Lungit pe şosea un om în uniformă germană. Îl doborâse beţia şi dormea dus? Ce mult ar fi dorit ca acesta să fie beat. Dar nu! Omul era mort!... Fusese împuşcat şi o dâră de sânge se prelungise pe dalele trotuarului. Nu era un simplu soldat al Wehrmachtului. Era ofiţer şi avea gradul de Oberscharführer. Câteva clipe rămase blocat. Dacă cineva l-ar vedea lângă cadavru ar fi crezut că el l-a omorât.

„Fir-ar al naibii! Ăsta-i al treilea”, îşi spuse îndepărtându-se. Dar nu înspre casă, ci în direcţia opusă. Abia după o jumătate de oră de mers pe jos găsi un telefon de la care formă un număr. Trecură cinci minute până când cineva ridică receptorul. Era exact miezul nopţii.

— Cine-i?

— *Singuraticul*. Nene Neagu, trebuie să te văd imediat.

— S-a întâmplat ceva?

— Într-un fel, da!

— *Într-un fel*? Mă rog!… Atunci vino. Când soseşti, ciocăni la fereastra bucătăriei. Eu acolo am să te aştept. Când crezi că ajungi?

— Cam trei sferturi de oră.

Nenea Neagu stătea prin Filantropia. Flaşnetarul îşi luă picioarele la spinare. Până să ajungă acolo, în două rânduri fu oprit şi legitimat. Dar actele lui erau în regulă, aşa că, exact după trei sferturi de oră, ajunse la destinaţie. Ciocăni în fereastră şi stăpânul casei veni să-i deschidă, îl introduse în bucătărie. Înainte de a-l întreba care era motivul vizitei la o oră atât de neobişnuită, îi propuse:

— Să-ţi fac o cafea?

— Cafea sau surogat?

— De unde naiba vrei să am cafea adevărată?

— Porcărie de-aia nu-mi trebuie. Las-o baltă.

— Atunci spune ce s-a întâmplat.

— Nene Neagu, au mai curăţat un neamţ.

Şi îi povesti ceea ce descoperise. Pe măsură ce flaşnetarul povestea, Neagu se întuneca la faţă.

— Ăsta-i al treilea, făcu bilanţul, în încheiere, flaşnetarul.

— De trei ştim noi. Dar n-ar fi exclus ca numărul nemţilor omorâţi să fie mai mare.

— Dumneata ce crezi, nene Neagu?

— Ce să cred!? Bine nu cred, şi crimele astea nu ne convin.

— Dacă e o… o provocare?

— În ce sens provocare? întrebă Neagu.

— În sensul că îi lichidează pe nemţi în mod deliberat ca să se spună că la mijloc este „mâna criminală” a comuniştilor.

— Dacă acceptăm ipoteza, înseamnă că acţiunea e pusă la cale de cei de la Siguranţă, folosind vreun asasin de profesie. Aşa ceva mie îmi vine să cred. De ce ar face-o? Ca să justifice prigoana împotriva noastră? Nu se sinchisesc ei de justificări. Nu, în niciun caz, explicaţia ta nu *ţine*. Ce, să-şi aprindă singuri paie în cap? Doar nu-ţi închipui că abia acum, după ce a fost curăţat al treilea subofiţer, nemţii vor face scandal. Poţi să fii sigur că balena aia de Killinger s-a dus cu jalba-n proţap la Antonescu imediat după asasinarea primului, cerându-i ca vinovatul să fie neapărat descoperit şi predat poliţiei lor militare, în fapt Gestapoului. Ce s-a întâmplat după audienţă nu e greu să ne închipuim. Categoric, ipoteza dumitale presupune ca întreg Ministerul de Interne să-şi dea, cu bună ştiinţă, vot de blam.

— Vot de blam? întrebă flaşnetarul, care încă nu părea convins.

— Păi da! Vot de blam. Gândeşte-te! Nu-i vorba de uciderea doar a unui subofiţer neamţ. Iată, în noaptea asta a mai fost omorât unul, al treilea. Şi, cine ştie dacă nu cumva numărul celor asasinaţi este mai mare, dar că noi n-am apucat încă să aflăm. E clar că nu poate fi vorba de un act de provocare din partea Siguranţei, doar ca să ne înfunde pe noi. Înseamnă să-şi aprindă singuri paie în cap, aşa cum ţi-am mai spus.

Flaşnetarul se gândi puţin, pe urmă, nemulţumit de concluzia

interlocutorului său, zise:

— Nene Neagu, după umila mea părere, în legătură cu aceste trei asasinate, nu sunt posibile decât două ipoteze. Prima: acte de răzbunare ale unui singur om, a cuiva care, din anumite motive, se simte obligat să plătească nemţilor nişte poliţe. A doua: acţiunea deliberată a unui grup în vederea discreditării noastre, a comuniştilor.

— Deci, după tine, în ultimă instanţă, tot un act de provocare. Din partea cui?

— Din partea cui? Vezi, la întrebarea aceasta nu ţi-aş putea răspunde. Ştiu eu?! Poate din partea legionarilor, deşi nici chestia asta nu prea ţine, ca să folosesc expresia dumitale. Dar indiferent cine îi curăţă şi ce urmăreşte în final mi-e teamă ca nu cumva consecinţele să se repercuteze asupra noastră.

— Ştiu la ce anume consecinţe te gândeşti. De fapt, la una singură, cu adevărat foarte gravă. De vreme ce Siguranţa se dovedeşte neputincioasă în descoperirea asasinilor, contramăsurile se impun cu necesitate. În consecinţă, n-ar fi exclus ca ei să ceară predarea tuturor comuniştilor aflaţi în închisori în vederea executării unora, drept represalii, şi păstrarea celorlalţi, evident cu acelaşi scop, în cazul în care lichidările de Unteroffizieri vor continua. Spune-mi, la asta te-ai gândit?

— Da, nene Neagu! Cei de la Siguranţă ştiu că noi nu folosim asemenea metode. Dar dacă se pune problema predării comuniştilor arestaţi Gestapoului, putem avea noi siguranţa că Antonescu, în faţa presiunilor, nu va sfârşi prin a ceda?

Din nou trecură câteva minute fără să-şi vorbească. Erau amândoi îngrijoraţi.

— Dacă am şti cine le comite şi *precis* ce urmăreşte…

Flaşnetarul se ridică.

— Eu am plecat. Am făcut rău că ţi-am stricat somnul?

— Nu!… Dimpotrivă. Mâine dimineaţă am să raportez cui trebuie. Tovarăşii vor analiza situaţia şi vor hotărî în ce fel va trebui acţionat.

Câteva secunde mai târziu, flaşnetarul se afla din nou în stradă. Când ajunse acasă era aproape ora două noaptea.

Dimineaţa, foarte devreme, flaşnetarul făcu haltă la colţul străzii Nisipului. De acolo putea supraveghea toată strada. Între timp cadavrul fusese ridicat. Probabil nu de prea mult timp, pentru că două maşini încă se mai aflau în apropierea locului unde, în timpul nopţii, descoperise cadavrul subofiţerului din SS. Câţiva agenţi sau inspectori, ieşind dintr-o casă, intrară în următoarea. Anchetau în speranţa că vor afla ceva care să-i pună pe urmele asasinului sau asasinilor. El, flaşnetarul, cânta, dar la ora aceea matinală probabil că erau mulţi cei care îl înjurau în gând că le strica somnul. Totuşi nu se ridică niciun

stor, nu se deschise nicio fereastră, nu se auzi nicio voce mânioasă, cerându-i să plece în altă parte. În schimb unul dintre inspectori, probabil enervat că investigaţiile sale se dovediseră infructuoase, strigă la el:

— Mai du-te-n mă-ta şi cântă în altă parte, flaşnetar nenorocit!

Flaşnetarul se supuse. Conteni să mai învârtească manivela şi îşi văzu de drum.

„Dacă e furios înseamnă că nu a descoperit nimic”, îşi spuse, şi nu ştiu dacă trebuie să-i pară bine, sau să regrete că oamenii Siguranţei nu dibuiseră niciun indiciu care să-i pună pe urma asasinilor.

5

Sirena anunţa începutul alarmei în clipa în care flaşnetarul pătrundea în vila ocupată de Obersturmbannführerul Helmut Dernbach de pe Aleea Pajurei. Chiar dacă, prin absurd, stăpânul casei ar fi renunţat să participe la serata organizată în onoarea sa, până când sirenele nu anunţau încetarea alarmei, flaşnetarul în niciun caz, nu avea a se teme de vreo surpriză neplăcută.

Dar o asemenea ipoteză părea puţin probabilă, de vreme ce Helmut Dernbach fusese încunoştinţat că vor fi prezente toate mărimile hitleriste aflate în România. Faptul că acceptaseră – unii chiar se zbătuseră – să ia parte la serată îşi avea explicaţia sa:

Se aflase că Helmut Dernbach era trimis de Walter Schellenberg, dar nimeni nu cunoştea adevăratul scop al misiunii sale. În schimb toţi erau ferm convinşi că nu aveau decât de câştigat cucerindu-i bunăvoinţa.

Walter Schellenberg, deşi, teoretic, era subalternul lui Ernst Kaltenbrunner, în practică avea legături directe cu Himmler, fiind scutit de subordonarea ierarhică. Mai exact, adevăratul şef al spionajului nazist era Walter Schellenberg şi nu Kaltenbrunner{10}. Or aceasta fiind situaţia la Berlin, a câştiga bunăvoinţa lui Helmut Dernbach indirect însemna a câştiga bunăvoinţa lui Schellenberg şi, prin aceasta, a Reichsführerului Himmler.

Flaşnetarul pătrunse în vila ocupată de Helmut Dernbach fără dificultăţi. Cheia confecţionată de către un specialist, după ce fusese luat în prealabil mulajul, funcţionase impecabil. Vila avea două intrări. Cea principală, care dădea într-un hol, – unde te puteai plimba cu bicicleta – cealaltă, intrarea de serviciu, în spatele casei. Cheia de la această din urmă intrare o păstra Helga, numai cu numele servantă, ea fiind „în serviciu comandat". Făcea şi ea parte din R.S.H.A., Amt, secţia VI E, a cărei atribuţie principală era spionajul în Europa răsăriteană. (Amt VI E era dependent de Amt VI condus de Walter Schellenberg.)

Helga Schmithuber era membră a Partidului Naţional Socialist şi avea gradul de Untersturmführer, adică de sublocotenent. Ea se ocupa cu menajul casei, dar în acelaşi timp îi servea şi ca secretară. Helga bătea la maşină corespondenţa lui Helmut Dernbach şi tot ea avea sarcina să înregistreze pe benzi de magnetofon toate sau aproape toate convorbirile ce aveau loc în vilă cu diferiţi inşi, în special dacă erau români.

Flaşnetarul, pătrunzând în vilă, verifică, în primul rând, dacă toate

ferestrele erau camuflate, dacă nu cumva Helga uitase să lase draperiile. Dar nici după ce se convinse că totul era în ordine nu făcu lumină, folosind în continuare lanterne. Abia după ce *recunoscu* întreaga locuinţă, aprinse o veioză în încăperea ce servea drept birou lui Helmut Dernbach. Se aşeză pe un scaun şi privi de jur împrejur cu interes. Pesemne că vila fusese închiriată cu mobilier cu tot. Pereţii – trei din patru – erau, până la înălţimea unui om, căptuşiţi cu rafturi din lemn de nuc pline cu cărţi, ale căror cotoare legate în piele, jos, sub o steluţă, aveau imprimate literele H.B., probabil iniţialele numelui celui căruia îi aparţinuse biblioteca. Toate, dar absolut toate volumele, erau ale unor autori francezi, începând cu cei clasici şi sfârşind cu cei mai moderni. Biroul propriu-zis era aşezat într-un colţ al încăperii, în aşa fel ca lumina să vină din stânga. Întreg mobilierul era în stil rococo. După ce trecu în revistă tot ceea ce i se oferea privirii sale, flaşnetarul se apropie de birou. Încercă sertarele. Erau încuiate. Scoase din buzunar o legătură de chei şi izbuti să le deschidă, unul câte unul. Erau goale, cu excepţia unuia, în care găsi o cutie cu ţigări de foi. Dacă sertarele biroului erau goale însemna că exista în încăpere un seif, probabil cu cifru. În cazul în care nu se înşela, putea considera misiunea sa ca ratată. Nepricepându-se să-l deschidă, ca să afle ce conţine, ar fi trebuit să-l spargă. I se interzisese însă în mod categoric să folosească o asemenea „metodă". Primise sarcina să lucreze *curat*. Dar poate că totuşi nu era vorba de un seif propriu-zis, ci de un sertar secret, camuflat în vreunul din rafturile bibliotecii.

Începu să caute cu înfrigurare, pipăind canturile cu înfloriturile ale rafturilor, peretele de lemn din spatele cărţilor. Dar toate strădaniile sale se soldară cu un eşec. Nu descoperi ceea ce căuta şi care, mai mult ca sigur, exista. La un moment dat, şi în mod cu totul întâmplător, observă un fir care, pornind de la piciorul unui lampadar, se prelungea, pierzându-se sub covor. Urmărind firul, constată că acesta, trecând pe sub uşă, continua şi în camera alăturată. Aprinse lumina. Exista şi acolo un birou. Pe birou o maşină de scris. În sertarele acestuia – descuiate – nu găsi decât hârtie de scris şi plombagină. Firul ocolea biroul şi se termina printr-un ştecher, în care putea fi introdus un fir prelungitor. Ştecherul se afla în imediata apropiere a unui bahut din lemn de stejar, foarte frumos sculptat. Bineînţeles era încuiat. Broasca nu era deloc simplă, dar, nefiind una cu cifru, până la urmă, izbuti s-o deschidă, spre marea sa satisfacţie, fiindcă asta însemna că îşi însuşise bine lecţiile pe care i le predase un anume ins, cu cazier la Prefectura Poliţiei, dar care, renunţând, cu ani în urmă, la meseria de spărgător, devenise un foarte priceput anticar, tot atât de priceput pe cât fusese pe vremea în care o broască de uşă, oricât de complicată, nu prezenta niciun fel de secret pentru el.

Înăuntrul bahutului se afla un magnetofon. Pentru prima dată vedea aievea un asemenea aparat. Îi fusese însă descris şi primise şi unele indicaţii în ceea ce priveşte manipularea lui. Abia când se trezi faţă în faţă cu acest aparat, flaşnetarul simţi ceea ce se numeşte emoţie. Emoţia nu se datora temerii că nu va izbuti să-l pună în funcţiune, ci faptului că lipseau benzile. Or, dacă nu le descoperea, misiunea lui era realmente ratată.

Privi de jur împrejur cu un fel de disperare. Categoric, în încăpere nu exista o posibilă ascunzătoare. Dar, iată, privind încă o dată bahutul, observă că interiorul acestuia era mai mic ca volum decât exteriorul. Înţelese. După mai bine de un sfert de oră de investigaţii, izbuti să descopere o mică rozetă. O răsuci înspre dreapta şi imediat o uşiţă se deschise. Înăuntru găsi rolele. Erau închise în nişte casete de ebonită, rotunde. Pe capacul fiecăreia era lipită o etichetă cu indicaţia, în rezumat, a conţinutului înregistrării. Numărul mare al rolelor constituia dovada că, de la sosirea sa în Bucureşti, trimisul lui Schellenberg nu-şi pierduse timpul în mod inutil. Flaşnetarul, după ce citi rezumatele, ajunse la concluzia că benzile, fără nicio excepţie, prezentau interes, deşi cele mai multe se refereau la convorbiri avute cu diverşi Hauptsturmführeri; Obersturmbannführeri, Standartenführeri, precum şi cu persoane civile din cadrul Misiunii germane. Le-ar fi ascultat pe toate – măcar le-ar fi ascultat – dar sarcina lui era limitată: trebuia să afle cu cine dintre români stătuse de vorbă Helmut Dernbach şi, dacă erau persoane cunoscute, să asculte şi să stenografieze conţinutul convorbirilor. Dintre cele peste optsprezece casete, numai patru conţineau benzi pe care fuseseră înregistrate discuţii cu români. Trei dintre ei erau personalităţi politice de mâna a doua, cu orientare net fascistă. Al patrulea era maiorul Adrian Filipoiu.

Dacă s-ar fi aflat în vila lui Helmut Dernbach din proprie iniţiativă şi dacă ar fi putut acţiona aşa cum îl tăia capul, ar fi *subtilizat* absolut toate benzile de magnetofon. Dar el primise o sarcină foarte precisă, pe care trebuia s-o aducă la îndeplinire fără să lase vreo urmă, fără ca stăpânul casei ori pretinsa servitoare să prindă de veste că, în absenţa lor, cineva le făcuse o *vizită*. Cu alte cuvinte, trebuia să ia cunoştinţă numai de conţinutul benzii pe care fusese înregistrată convorbirea cu maiorul Adrian Filipoiu. S-o *asculte*. Dar pentru aceasta era necesar să pună în funcţiune magnetofonul. Scoase din buzunar o foaie de hârtie, care conţinea, în afara schemei aparatului, instrucţiuni detaliate în legătură cu rostul fiecărui buton, precum şi modul de funcţionare a acestuia. Înainte de a-i fi înmânat instrucţiunile, „Tehnicianul” – nume conspirativ – îl supusese unui examen practic pe un aparat rudimentar, construit de el însuşi. Desigur, mai indicat ar fi fost dacă „Tehnicianul” în persoană s-ar fi introdus în vila lui Dernbach. Dar

acesta era *tehnician,* se pricepea de minune în problemele de specialitate, în schimb nu avea niciun fel de înclinaţii în a descuia broaşte complicate, pentru a nu mai pune la socoteală că, fiind un om – mai exact un tânăr – extrem de distrat, ar fi fost imposibil să nu lase în urmă o *dovadă* a trecerii sale prin vila ocupată de Helmut Dernbach. De aceea se apelase la flaşnetar, care dovedise, în diverse împrejurări, că putea lucra de unul singur, motiv pentru care primise numele conspirativ de „Singuraticul”.

După ce reciti instrucţiunile şi după ce examină aparatul, flaşnetarul ajunse la concluzia că va izbuti să-l pună în funcţiune. Introduse banda, împinse un buton, şi magnetofonul porni însă imediat. Gata, totul era acum în „ordine”. Îşi şterse fruntea transpirată – transpirase de emoţie neştiind dacă va reuşi – apoi, din teancul de hârtie aflat într-un sertar al biroului Helgăi, luă câteva foi, le îndoi chiar la jumătate, pe verticală, scoase din buzunar mai multe creioane ascuţite şi se pregăti să înceapă lucrul. Ceea ce urma să facă era o treabă extrem de dificilă. Deşi cunoştea bine limba germană, nu se simţea în stare să stenografieze direct în această limbă. De aceea trebuia în prealabil să traducă rapid – şi în gând – ceea ce înregistrase banda, şi abia acel text să-l stenografieze. Din acest motiv nu putea fi vorba de o reproducere fidelă a dialogului dintre Dernbach şi maior, ci mai curând de stenografierea unei traduceri libere. (Maiorul cunoştea limba germană, dar se exprima cu destulă dificultate, făcea pauze între cuvinte, în căutarea celui mai potrivit.)

În sfârşit, după ce toate pregătirile fură terminate, dădu drumul magnetofonului. Cel care începuse conversaţia fusese Helmut Dernbach. Avea o voce guturală, totuşi amabilă, motiv pentru care nu părea deloc antipatică. Amabilitatea – flaşnetarul îşi dădu seama de acest lucru de la început – ascundea multă şiretenie, dar în acelaşi timp multă îndemânare în a trage pe oameni de limbă. Dar, după cum avea să se convingă ascultând banda, pentru a-l stimula pe maior să vorbească, Helmut Dernbach nu trebuise să facă risipă de fantezie. Maiorul avea păreri personale şi dorea ca interlocutorul său să ia cunoştinţă de ele.

Stenografierea convorbirii dintre Helmut Dernbach şi maiorul Adrian Filipoiu dură trei ore. Când termina, flaşnetarul era extrem de obosit. Opri magnetofonul, aranja casetele exact în ordinea în care le găsise, încuie bahutul şi, câteva minute mai târziu, părăsea vila. După o oră se afla acasă, fără ca pe drum să-l fi oprit vreo patrulă.

Erau orele trei spre dimineaţă. Era frânt, ochii i se închideau de somn, avea nevoie de cel puţin câteva ore de odihnă, cu toate acestea nici nu se gândi la aşa ceva. Îşi făcu o cafea, cafea veritabilă – după ce în prealabil se spălă îndelung cu apă rece pe faţă şi pe corp, până la

brâu –, pe urmă se aşeză la masă să transcrie stenograma.

Erau orele nouă dimineaţa când termină. Se ridică de la masă, stinse lumina şi deschise fereastra. Era primăvară, şi cu toate acestea vremea continua să rămână neobişnuit de rece pentru un sfârşit de aprilie. În grădină o descoperi pe Marina Boldea. Se plimba pe aleile neîngrijite, năpădite de buruieni uscate, îmbrăcată în rochia ei neagră, cu capul acoperit de fişiul negru, frumoasă şi absentă, îndurerată şi parcă ancorată dincolo de orice tristeţe sau bucurie. De fiecare dată când o întâlnea, – şi asta se întâmpla atât de rar – îşi simţea sufletul inundat de milă. O salută, dar ea nu-i răspunse. Nu-l văzuse, distrată, cu gândurile numai Dumnezeu ştia pe unde. Închise fereastra şi, fără să fie conştient de acest lucru, se aşeză pe marginea patului. De acolo, instinctiv, privi în direcţia mesei la care lucrase. Pe tăblia ei erau aranjate colile de hârtie pe care transcrisese stenograma, cu cea mai frumoasă caligrafie de care era capabil.

„Ei, s-ar putea spune că am făcut o treabă bună!" îşi spuse, trecându-şi palma peste frunte într-un gest inutil, fiindcă prin acesta nu izbuti să alunge oboseala. Brusc îşi aminti de Magdalena. Mai exact, îşi aminti de ceea ce îi spusese, şi nu numai o singură dată, cu duioşie compătimitoare – da, *poate* că fusese duioşie compătimitoare – în niciun caz cu dragoste, aşa cum crezuse cândva: „Tu, Mihăiţă, nu prea eşti apt să trăieşti într-o lume ca a noastră. Când mă uit la tine, când te aud vorbind, când constat cât de absent eşti la tot ceea ce se întâmplă în jurul tău, te văd gol, neajutorat, încercând să străbaţi o pădure deasă de cactuşi". Se înşelase Magdalena. Sau, poate mai exact, între timp învăţase cum se poate umbla gol printr-o pădure de cactuşi fără să te înţepi. Pe urmă, brusc, adormi, prăbuşit de-a lungul patului, într-un somn greu şi fără de vise, ca somnul veşnic al morţii.

Se trezi aproape de prânz. Sări ca ars în picioare şi îi trebuiră minute în şir până să-şi dea seama unde se află. Îl ajutară să-şi reamintească de cele întâmplate foile de pe improvizatul său birou. Iată, îl furase somnul şi stenograma, care de mult ar fi trebuit predată, se afla încă la el. Bine că terminase transcrierea ei. Era în întârziere, trebuia să se grăbească, totuşi nu o putea duce înainte de a o reciti pentru a îndrepta eventualele greşeli.

Helmut Dernbach: Domnule maior, mă simt onorat să vă cunosc şi măgulit că aţi dat curs invitaţiei mele.

Maiorul Filipoiu: Onoarea este de partea mea, domnule Dernbach.

Helmut Dernbach: Despre dumneavoastră mi-a vorbit foarte elogios Kurt Bauer, prietenul dumneavoastră. De la dânsul am aflat că, datorită admiraţiei pe care o nutriţi faţă de Führerul nostru şi faţă de Partidul Naţional Socialist, deşi român, sunteţi, prin adopţiune, ca să spun aşa, german.

Maiorul Filipoiu: Mulţumesc pentru această apreciere, domnule Dernbach, şi vă asigur că, în ciuda situaţiei de pe front, vremelnic nefavorabilă, continui să cred, în mod nezdruncinat, în victoria armatelor dumneavoastră.

Helmut Dernbach: Mă bucur să vă aud vorbind astfel. Înseamnă că Bauer nu a exagerat deloc elogiindu-vă şi că, cel puţin în ceea *ce* vă priveşte, pot să continui a vedea în dumneavoastră un aliat sincer, şi să discut deschis.

Maiorul Filipoiu: Bineînţeles, domnule Helmut Dernbach. Cu toată încrederea.

Helmut Dernbach: Eu mă aflu în România într-o scurtă misiune de informare. O misiune scurtă, dar temeinică. Vreau să spun prin aceasta că nu voi părăsi România înainte de a-mi fi făcut o idee exactă despre situaţia din ţara dumneavoastră şi aliata noastră. Raportul meu trebuie să oglindească fidel realitatea, cât mai fidel, şi să conţină totodată propunerile cele mai adecvate în funcţie de constatările făcute.

Maiorul Filipoiu: Iertaţi-mă! La care anume *situaţie* vă referiţi? La cea militară? La cea politică?

Helmut Dernbach: De pildă, am citit recent în presa dumneavoastră, mă refer la ziarele care ne sunt favorabile, o dezminţire oficială în legătură cu unele tatonări ce se fac în tabăra duşmanilor Marelui Reich, în vederea obţinerii unor condiţii favorabile României în cazul în care ţara dumneavoastră ar ieşi din alianţă. Cred că aţi citit-o şi dumneavoastră.

Maiorul Filipoiu: Evident.

Helmut Dernbach: Şi ce părere aveţi, domnule maior?

Maiorul Filipoiu: Nu înţeleg sensul întrebării.

Helmut Dernbach: Care este rostul acestei dezminţiri?

Maiorul Filipoiu: Pot să fiu sincer?

Helmut Dernbach: Evident. Sinceritatea este o caracteristică a adevăratei prietenii. Or noi vă considerăm un adevărat prieten.

Maiorul Filipoiu: Ei bine, eu cred că dezminţirea a fost dată mai mult pentru dumneavoastră, germanii.

Helmut Dernbach: Aşa!

Maiorul Filipoiu: Da!… Cel puţin aceasta este părerea mea. De vreme ce asemenea manevre de culise nu sunt cunoscute de marele public, de ce a mai fost nevoie de o dezminţire oficială? Pentru a se da satisfacţie opiniei publice? Dumneavoastră ştiţi că într-o dictatură personală opinia publică nu contează. Şi apoi dacă ar fi să vorbim de opinia publică… (Urmară câteva clipe de linişte, ceea ce însemna că maiorul ezita să continue.)

Helmut Dernbach: Ce voiaţi să spuneţi de opinia publică?

Maiorul Filipoiu: Domnule Dernbach, în situaţia actuală în care se

află frontul, opinia publică românească este în general pentru ieşirea din război a României, adică pentru încheierea unei păci separate.

Helmut Dernbach: Despre opinia publică şi despre alte probleme vom discuta ulterior. Spuneaţi…

Maiorul Filipoiu: Vom discuta, vă stau la dispoziţie. Numai în treacăt am pomenit de opinia publică, doar pentru a-mi argumenta punctul de vedere. Deci, dacă opinia publică nu ar vedea cu ochi răi încheierea unui armistiţiu, ba dimpotrivă, de ce a mai fost necesară dezminţirea? Ca să alimenteze speranţele defetiştilor, domnule Dernbach? Nu! Eu cred că a fost publicată pentru ca să vă liniştească pe dumneavoastră, germanii, să nu credeţi că eventualele tatonări de pace sunt făcute cu asentimentul guvernului.

Helmut Dernbach: Consideraţi că mareşalul dumneavoastră, care l-a asigurat pe Führer că România rămâne un aliat credincios al Germaniei, ar putea patrona o asemenea trădare?

Maiorul Filipoiu: Nu ştiu!… Dacă ţin însă seama de cele ce se spun despre el, presupun că ar considera drept o încălcare a onoarei sale de militar dacă nu şi-ar respecta cuvântul dat Führerului. Evident, nu exclud posibilitatea ca el să fie înlăturat, cu alte cuvinte, să se acţioneze peste capul lui.

Helmut Dernbach: Credeţi lucrul acesta?

Maiorul Filipoiu: Domnule Dernbach, eu nu sunt politician. Sunt militar de carieră. Personal nu am o părere prea bună despre politică. Totuşi, măcar atâta lucru am învăţat din istorie, că, în ultimă instanţă, politica este aceea care hotărăşte şi războiul şi pacea.

Helmut Dernbach: Domnule maior, toţi acei care duc sau încearcă să ducă astfel de tratative cu duşmanii noştri neglijează un factor de o importanţă capitală: prezenţa trupelor germane pe teritoriul României. Ignoră faptul că, la nevoie, am putea aduce trupe din Bulgaria şi Iugoslavia. Dar, vă mai întreb ceva: aveţi cunoştinţă de existenţa unui plan al Partidului Comunist Român de răsturnare a guvernului antonescian?

Maiorul Filipoiu: Presupun că există. Ceea ce pot însă afirma cu certitudine este că în ultimul timp propaganda comunistă s-a intensificat în toată ţara, inclusiv în armată, atât prin manifeste, cât şi prin viu grai. Prin manifeste soldaţii sunt îndemnaţi să nu mai lupte, să treacă cu armament cu tot de partea ruşilor, iar cei care urmează a fi încorporaţi sa refuze să plece pe front. Unul din mijloacele de propagandă utilizate de agenţii comunişti este şi acela de a lua contact cu ostaşii care vin în permisii, delegaţii etc., în interior – în special în regiunile şi localităţile importante –, cărora caută să le zdruncine credinţa în victoria şi în sinceritatea camaraderiei germano-române, îndemnându-i să se constituie în grupuri antigermane şi pentru pace, sub conducerea comuniştilor care, cică, s-ar afla la fiecare unitate. În

ziarul lor care apare clandestin şi al cărui sediu nu a fost încă depistat de Siguranţă – îi spune „România liberă“ – armata este îndemnată să întoarcă armele împotriva dumneavoastră, să se alăture Armatei Sovietice şi Aliate pentru ca împreună să lupte până la nimicirea completă a Germaniei.

Helmut Dernbach: Şi? Prinde propaganda lor? Care este moralul armatei dumneavoastră?

Maiorul Filipoiu: Ca o sămânţă pe un pământ foarte roditor, domnule Dernbach. De altfel, o ştie şi domnul general comandant al dumneavoastră. Domnia-sa, pentru că nu mai are încredere în loialitatea şi deci în capacitatea de luptă a armatei române, a fărâmiţat-o, intercalând-o între trupele germane. Cam asta în legătură cu moralul trupei. În ceea ce priveşte corpul ofiţeresc, situaţia nu este mai puţin delicată. Un ostaş, neştiind să citească o hartă, nu-şi poate da seama de situaţia reală de pe front. Ofiţerul da. Or, domnule Dernbach, actuala linie a frontului, mă refer la al nostru, este extrem de vulnerabilă. Eu nu am decât gradul de maior, dar, dacă aş fi în locul comandantului dumneavoastră, mi-aş retrage trupele pe malul drept al Prutului, pentru că, în cazul unei ofensive sovietice în sectorul Iaşi-Chişinău, o întreagă armată riscă să fie încercuită.

Câteva minute magnetofonul mersese în gol, amândoi partenerii de discuţie tăcând.

Helmut Dernbach: Domnul general comandant este un militar priceput. Şi dacă şi trupele dumneavoastră vor lupta cum trebuie, ruşii nu vor trece în ziua în care vor dezlănţui ofensiva. Totul, sau în orice caz foarte mult depinde de ce se va întâmplă în spatele frontului.

Maiorul Filipoiu: În ceea ce priveşte *spatele,* v-am spus şi v-o repet: nu este nici pe departe aşa cum ar trebui să fie, domnule Dernbach.

Helmut Dernbach: Va să zică, după dumneavoastră, situaţia internă este foarte, foarte proastă.

Maiorul Filipoiu: Mă feresc să folosesc cuvântul: catastrofală.

Helmut Dernbach: …Şi întrezăriţi cumva vreo posibilitate de îmbunătăţire a situaţiei?

Maiorul Filipoiu: Da! Una singură. Ocuparea ţării de către trupele germane. În felul acesta aţi fi scutiţi de o surpriză: ieşirea din război a României prin înlăturarea Mareşalului de la putere, ca urmare a nu ştiu căror manevre de culise. Probabil sunteţi surprins că, român fiind, vin cu o asemenea propunere, dar eu mă număr printre puţinii care încă nu şi-au pierdut încrederea în victoria finală a Germaniei.

Helmut Dernbach: Domnule maior, sunteţi mai pesimist decât mulţi dintre cei care răspund în faţa Führerului de cele ce se întâmplă în România. Aceştia consideră că nu există în ţară forţe politice în aşa măsură de puternice, încât, peste capul Mareşalului, să rupă alianţa dintre Marele Reich şi România.

Maiorul Filipoiu: Există! Comuniştii. N-au un partid mare. În schimb au o forţă de organizare extraordinară. De ani de zile partidul lor se află în ilegalitate. De ani de zile Siguranţa îi vânează. Mulţi dintre conducători se află probabil în închisoare sau în lagărul de la Tg. Jiu. (Spun probabil, pentru că nu se cunosc absolut toţi conducătorii lor.) Cu toate acestea, ei acţionează. Acţionează pe front şi în interior. Desfăşoară o propagandă susţinută prin manifeste ori prin viu grai şi tipăresc un ziar într-o tipografie clandestină, pe care Siguranţa s-a dovedit incapabilă s-o descopere. Se înarmează, comit acte de sabotaj şi aşa mai departe. Evident, singuri nu vor întreprinde nimic decât numai în extremis.

Helmut Dernbach: Adică?

Maiorul Filipoiu: În cazul în care s-ar găsi realmente singuri. Dar aşa ceva nu este posibil. Războiul a devenit atât de nepopular – îmi pare rău, dar ăsta-i adevărul – şi situaţia ţării atât de gravă, încât orice acţiune privind ieşirea imediată din război a României nu poate decât întruni adeziunea unanimă a maselor şi a tuturor forţelor ostile dictaturii Mareşalului.

Helmut Dernbach: Domnule maior, dumneavoastră vorbiţi de parcă n-ar exista în România armata germană, de parcă ieşirea unilaterală din război a ţării voastre ar depinde numai de opoziţie şi în primul rând de comunişti.

Maiorul Filipoiu: Domnule Dernbach, acesta este un alt aspect al problemei. Eu mă refeream la ce se întâmplă în prezent. Adică: este clar pentru toată lumea că România se află în pragul unei catastrofe naţionale – înţeleg prin catastrofă naţională ducerea războiului pe propriul teritoriu, fără speranţa unei victorii – şi că salvarea ei depinde de obţinerea unui armistiţiu cât mai onorabil. Pentru ca aceasta să devină realitate, se impune o coalizare a tuturor forţelor democratice. Ideea aceasta este – cum v-am mai spus – preconizată de comunişti şi, până la urmă, Blocul pe care ei îl propun se va constitui, în cazul în care încă nu s-a înjghebat şi eu n-am apucat a fi informat.

Helmut Dernbach: Un asemenea plan înseamnă o adevărată sinucidere. Trupele noastre aflate în România vor înăbuşi în sânge orice încercare de revoltă.

Maiorul Filipoiu: Domnule Dernbach, nu cunosc planul insurecţional al comuniştilor. Dar în măsura în care am avut de-a face cu unii dintre ei pe când conduceam provizoriu B.2 al unei divizii în Rusia, pot să vă asigur că ei nu se vor arunca într-o aventură. Vreau să spun că nu vor trece la acţiune decât în momentul în care vor avea garanţia totală a reuşitei. Mai adineauri, vă spuneam că pentru dumneavoastră, germanii, nu există decât o singură soluţie. Gândindu-mă bine, mi-am dat seama că există două: ori, odată preveniţi, vă luaţi toate măsurile pentru a zădărnici orice încercare de ieşire unilaterală a României din

război, ori pentru a vă asigura spatele, cunoscând ce se pune la cale, să ocupaţi ţara. Eu, dacă aş fi în locul Führerului, aş opta pentru ultima alternativă. E cea mai sigură. Sigură mai ales dacă informaţiile pe care le deţinem sunt adevărate: că ruşii fac pregătiri intense în vederea dezlănţuirii ofensivei lor de vară.

Helmut Dernbach: Domnule maior, personal, aş opta şi eu pentru ultima alternativă. Din păcate, ministrul nostru este mult mai optimist, atât în ceea ce priveşte spatele frontului, cât şi în legătură cu moralul şi capacitatea de luptă a armatei române. Am mai constatat, domnule maior, că la unii dintre comandanţii noştri optimismul îmbracă şi altă formă. De pildă, chiar dacă nu se exclude o eventuală debarcare a Mareşalului, există convingerea fermă că orice încercare de revoltă va putea fi înăbuşită în maximum patruzeci şi opt de ore de la izbucnirea ei. În orice caz, ţin să vă mulţumesc pentru informaţiile pe care mi le-aţi dat. Vă rog ca, pe viitor, să mă ţineţi la curent cu tot ceea ce socotiţi că ar putea să prezinte interes pentru mine, pentru *noi*. V-aş sugera ca, în cazul în care intraţi în posesia unor asemenea materiale, să-mi procuraţi o copie de pe fiecare.

Maiorul Filipoiu: O voi face cu mare plăcere. Sper ca în foarte scurt timp să vă pot furniza – dintr-o sursă foarte sigură – unele informaţii, deosebit de valoroase.

Helmut Dernbach: Le aştept cu nerăbdare.

Maiorul Filipoiu: V-aş solicita şi eu un serviciu, domnule Dernbach.

Helmut Dernbach: Normal. Serviciu contra serviciu. Treceţi cumva printr-o jenă financiară?

Maiorul Filipoiu: A, nu-i vorba de aşa ceva. Serviciul pe care îl solicit, pentru dumneavoastră este un fleac. Ştiţi, soţia mea nu se simte prea bine cu sănătatea. Un medic, profesorul Balotă, mi-a recomandat pentru ea sanatoriul profesorului Bürkner din Elveţia…

Helmut Dernbach: Am înţeles. Vreţi să intervin ca să obţină paşaportul.

Maiorul Filipoiu: Nu!… Nu!… Paşaportul îl va obţine. Este vorba de altceva. După opinia profesorului Balotă, tratamentul ar putea dura poate chiar şi doi ani. Eu ţin foarte mult la soţia mea. N-aş putea, şi n-ar putea să fim despărţiţi un timp mai îndelungat. Indiferent de modul cum va evolua situaţia militară eu, ca ofiţer de carieră… înţelegeţi ce vreau să spun. Desigur, nu se pune problema s-o urmez imediat după plecarea ei. Cum vă spuneam, fiind ofiţer de carieră, în niciun caz nu aş putea obţine un paşaport. Pentru dumneavoastră ar fi un fleac să mă scoateţi din ţară. Cunosc limba germană. O uniformă, nişte acte, un ordin de serviciu şi un bilet de călătorie într-un tren pentru Viena. Iată rugămintea mea, domnule Dernbach. Bineînţeles, aşa cum v-am spus, nu se pune problema plecării mele imediate. Să zicem peste două luni. Ei bine, pot conta pe sprijinul dumneavoastră?

Helmut Dernbach: Domnule maior, puteţi conta pe cuvântul meu de onoare că vă voi ajuta să plecaţi din ţară. Când vă veţi hotărî, mă veţi anunţa şi, în maximum patruzeci şi opt de ore, toate formalităţile vor fi îndeplinite.

Maiorul Filipoiu: Dar dumneavoastră veţi mai rămâne în ţară atâta timp?

Helmut Dernbach: Chiar dacă nu voi mai fi în ţară, vă voi indica, la timpul potrivit, persoana cu care va trebui să luaţi legătura şi căreia îi vor da ordin să vă faciliteze plecarea. Să nu aveţi nicio grijă în privinţa aceasta.

Maiorul Filipoiu: Vă mulţumesc, domnule Dernbach!

Conversaţia înregistrată în continuare pe banda de magnetofon nu mai prezenta interes – se discutase despre localuri de noapte, despre mărci de şampanie, despre femei –, aşa că flaşnetarul n-o mai stenografiase.

După ce făcu unele mici îndreptări în text, pe o foaie separată flaşnetarul scrise numele românilor cu care Helmut Dernbach mai stătuse de vorbă. Numele acelea – ale unor politicieni de mâna a doua şi a treia – lui nu-i spuneau mare lucru. Dar poate că ele vor interesa în mai mare măsură persoana căreia urma să-i predea stenograma. Împături foile, le vârî într-un plic şi, în ciuda faptului că se simţea obosit, se pregăti de plecare. Îşi îmbrăcă uniforma militară, scoasă la reformă, intră în garaj şi ascunse plicul în măruntaiele flaşnetei. Pe urmă plecă. Strania lui proprietăreasă – mai exact, strania lui *binefăcătoare,* de vreme ce nu-i pretindea niciun fel de chirie – se mai afla în grădină.

— Sărut mâinile, doamnă!

— Bună ziua, domnule Băleanu.

Ea, atât de distrată, atât de pe „altă lume", îi reţinuse numele, deşi i-l spusese o singură dată, la început.

Ieşi în stradă şi o porni, poate ceva mai grăbit decât de obicei, pe strada pe care la ora aceea nimeni nu mai trecea. Se opri la o lăptărie. Spiru, patronul, care îl cunoştea, îl servi fără să mai vină să ia comanda. Un castronaş cu orez cu lapte şi o felioară de pâine. Într-asta consta micul dejun. Era singurul client. Şi fiindcă Spiru se plictisea veni la masa lui:

— Ce mai noutăţi, domnule Băleanu?

— Habar nu am. Abia am plecat de acasă. Ziarele ce spun?

— Ce să spună? Nimic deosebit. Adică pe frontul de la noi. Pe celelalte, retrageri în „poziţii arici". Mai interesantă, chestia cu Petiot, medicul criminal.

— Care Petiot?

— Medicul ăla din Franţa. Mereu scrie în ziare despre el.

— Habar n-am. Despre crime nu-mi place să citesc. Dar, mă rog, pe,

cine a ucis Petiot ăsta?

— Nu pe cine, pe *câţi* ar fi trebuit să mă întrebi. În pivniţa vilei sale, cică, s-au găsit vreo douăzeci de cadavre. Dar se presupune că numărul victimelor se ridică la vreo şaizeci.

— Ce vorbeşti, domnule? Şi de ce îi ucidea?

— Toate victimele sale erau refugiaţi de prin ţările ocupate de nemţi care voiau să emigreze. El le promitea că le face rost de paşaport. Îi aducea în vila sa, cu bagaje cu tot, şi-i omora de la distanţă cu o seringă în care punea otravă, apoi îi jefuia. Cadavrele le îngropa în pivniţă, după ce le desfigura, ca să nu poată fi recunoscute în cazul în care ar fi fost descoperite.

— Şi zici că este medic?

— Medic, ticălosul.

— L-au prins barem?

— Încă nu! L-au arestat pe frate-su, care, se pare, îi era complice.

Spiru avea chef de vorbă. Numai că flaşnetarul era grăbit. Plăti şi plecă. Pe Calea Moşilor, în apropiere de Şoseaua Ştefan cel Mare, se afla un atelier de reparat instrumente muzicale. Meşterul era un bătrân cu o chică enormă şi albă. Se numea Vlaicu Oişteanu.

Când flaşnetarul deschise uşa, Vlaicu repara un acordeon.

— Bună ziua, meştere!

— Bună ziua, flaşnetarule. Ce, iarăşi s-a stricat *muzicuţa?*

— Iarăşi, fir-ar mama ei a dracului.

— Adu-o înăuntru. O *consult* eu imediat.

În atelier nu mai era nimeni. Flaşnetarul aduse în atelier flaşneta.

— Nenea Neagu este aici? întrebă flaşnetarul.

— Te aşteaptă.

Scoase plicul, pe urmă, cu el în mână, urcă cele trei trepte care duceau la locuinţa meşterului.

Acolo îl aştepta bătrânul, culcat pe o canapea hodorogită.

— În sfârşit, bine că ai venit.

6

Cam pe la jumătatea străzii Transilvania, la parterul unei case numai cu două nivele, trecătorii puteau citi, pe o firmă destul de discretă, următoarele:

CROITORIE DE DOAMNE
FANNY
ÎMBRAC GRAVIDE

Firma era discretă, parcă dinadins pentru a contrazice binecunoscuta axiomă că „reclama este sufletul comerţului“. În vitrina minusculă nu exista niciun manechin – de altfel nici nu era de mirare, de vreme ce specialitatea croitoresei consta în a îmbrăca gravide –, ci doar câteva materiale de pardesie şi rochii, prăfuite şi vag decolorate, ceea ce putea să însemne ori că proprietara atelierului ignora cu desăvârşire importanţa unei vitrine bine aranjate, ori că, având multe cliente, nu era interesată să acorde atenţie formelor exterioare. Ideea de a adăuga pe firmă precizarea: *Îmbrac gravide* fusese ingenioasă, căci, în ciuda statisticilor care din cauza războiului şi a calamităţilor generate de acesta indicau o descreştere a natalităţii, numai de lipsă de lucru nu se putea plânge „doamna Fanny”. Dimpotrivă, în aşa măsură era solicitată de cliente, încât pe multe era nevoită să le refuze. Dacă ar fi fost pusă pe îmbogăţit, ar fi putut angaja câteva lucrătoare şi treaba ar fi mers strună. Era doar singura croitoreasă din Bucureşti specializată în a îmbrăca gravide. Dar, din cauza nenorocirilor ce se abătuseră asupra familiei ei, câştigul n-o mai interesa în măsura în care ar fi interesat-o dacă părinţii, soţul, copiii, surorile şi fraţii ei nu ar fi fost deportaţi la Auschwitz, după venirea hortiştilor în nordul Ardealului. Din toată familia, numai ea izbutise să se refugieze la Bucureşti.

Doamna Fanny – aşa îi spunea toată lumea, întrucât numai puţini îi cunoşteau şi numele de familie: Rosenzweig – era o femeie trecută de patruzeci de ani, încă frumoasă, cu părul castaniu, care bătea vag în roşu, cu nişte ochi mari, negri, care trădau o tristeţe iremediabilă, cu un trup frumos, puţin plinuţ şi cu o piele de un alb aproape ireal. O ajutau la lucru două verişoare, Hadassa şi Gusta, amândouă tinere, frumoase, dar nici pe departe atât de frumoase ca ea. Amândouă erau firi vesele, dar când verişoara lor era de faţă, întrucât niciodată nu se întâmplase s-o vadă zâmbind măcar, complexate fără voia lor, făceau impresia unor fete morocănoase, ursuze.

Era sâmbătă, într-o după-amiază mohorâtă, dar, tocmai pentru că

era sâmbătă, Hadassa şi Gusta fuseseră învoite încă de la ora prânzului. Fanny era singură în atelier. Se simţea tare obosită şi se pregătea să închidă.

Tocmai se pregătea să părăsească atelierul, când o birjă opri în faţa magazinului. Din ea coborî un domn într-un trenci bleumarin. Purta ochelari fumurii şi o pălărie cu borurile lăsate. Cele două valize pe care le depuse pe trotuar, de-a dreapta şi de-a stânga, ca să plătească birjarului, te făceau, să presupui că insul abia picase din provincie, cu unul din trenurile care soseau cu mari întârzieri, din cauza bombardamentelor. După ce plăti, bărbatul în trenci ridică geamantanele şi intră în atelier. Fanny îi ieşi în întâmpinare.

— Mihai, tu? De unde vii cu atâtea bagaje?

— Am să-ţi explic, Fanny. Eşti singură?

— Singură. Hadassa şi Gusta au plecat devreme. Dar… pari tare obosit, Mihai. Să-ţi fac o cafea?

— Fă-mi una. Tare de tot. M-am spetit cărând geamantanele astea.

Fanny îl conduse într-un salonaş.

— Numai câteva clipe, Mihai.

Flaşnetarul rămase singur. Se instală într-un fotoliu, îşi căută o poziţie comodă şi, în clipa următoare, fără să-şi dea seama, îl fură somnul.

Câteva minute mai târziu, când Fanny veni cu cafeaua, îl găsi dormind profund. N-o simţi. Fanny depuse tăviţa pe o măsuţă, ferindu-se să facă zgomot, pe urmă se aşeză, la rândul ei, într-un alt fotoliu. Trecură aşa minute în şir. Fanny privea la cel adormit şi ochii i se umeziră. Ceva din felul cum dormea omul din faţa ei îi aminti de Şmuli, fratele ei, deportat la Auschwitz. Şi el, Şmuli, tot aşa dormea: uşor încruntat, cu buzele strânse nefiresc, stranii, de parcă încerca să-şi înăbuşe un strigăt.

În clipa următoare flaşnetarul se trezi. Sări în picioare, privind în jurul său buimac, de parcă venea de pe altă lume.

— Săracul de tine, Mihai, tare mai eşti trudit!

— N-am dormit toată noaptea. Fanny, nu am venit la tine din proprie iniţiativă.

— Am bănuit, Mihai. Ce trebuie să fac?

— Să ascunzi la tine geamantanele astea. Stai, nu te grăbi cu răspunsul. În prealabil trebuie să te informez ce conţin, şi abia apoi să te pronunţi în deplină cunoştinţă de cauză. Aşa mi s-a spus. Şi mi s-a mai spus că nu eşti *obligată* să accepţi. Dacă socoţi că riscul e prea mare – şi e al naibii de mare – ai dreptul să refuzi.

— Ce ai în geamantane? Manifeste?

— Nu, Fanny. Sunt arme. Automate. În noaptea asta le-am confiscat dintr-un depozit nemţesc la Băneasa. A fost o recoltă aproape neaşteptată. Dar amănuntele nu interesează.

— Bine, nu interesează, pentru că e mai prudent să nu ştiu, aşa ai gândit.

— Da, Fanny. E mai bine. Ei, ce hotărăşti?

— Cred că pericolul prin care ai trecut ca să pui mâna pe automate a fost mai mare decât cel care mă paşte pe mine ascunzându-le. Aşa că, Mihai, e în regulă.

— Îţi mulţumesc în numele tovarăşului care s-a gândit la tine.

— Gabriel?

— Da. Tovarăşul Gabriel.

— Îi mulţumesc şi eu pentru încrederea acordată.

— Te-ai gândit unde să le ascunzi?

— Dragă Mihai, dacă ajung să mă bănuiască şi vin să facă o percheziţie, oriunde le-aş ascunde tot le vor descoperi, fiindcă nu sunt ace cu gămălie, ci coşcogeamite valize. Deocamdată însă, eu sunt cu totul *în afară.* Că le-ai adus la mine, cu excepţia ta şi a tovarăşului Gabriel, mai ştie cineva?

— Nu!

— În cazul acesta, chiar dacă ai cădea tu sau el, n-am nicio teamă că veţi vorbi. Deci, eu zic să le punem în debara. Mai am acolo câteva. Astea sunt încuiate?

— Sunt, bineînţeles. Dar dacă vreuna din verişoarele tale din întâmplare caută ceva în debara şi observă două valize străine…

— În primul rând, debaraua e totdeauna încuiată. Apoi trebuie să ştii că nici Hadassa şi nici Gusta nu au voie să intre aici. Magazinul, atelierul, baia, bucătăria. Restul, *verboten.*

Flaşnetarul cără valizele până în debara, le aşeză la fund, puse deasupra pe cele ale gazdei – patru la număr –, pe urmă, încuind debaraua, reveni în salonaş.

— Îţi mulţumim, Fanny! îi spuse, întinzându-i cheia.

— Mi-ai mai mulţumit o dată. Bea-ţi cafeaua că s-a răcit de mult. Apoi, în timp ce flaşnetarul se executa: Cât mai durează, Mihai?

— La noi, anul acesta se alege într-un fel. Berlinul însă e mai departe decât Bucureştiul. Şi, până nu ajung aliaţii acolo, Hitler nu va capitula. Dar, Fanny, te rog să nu te superi că nu pot rămâne mai mult. Trebuie să mă duc să mă culc. N-am dormit de patruzeci şi opt de ore.

— Te conduc.

Când ajunseră în magazin, uşa se deschise şi o femeie foarte elegantă intră.

— Dumneavoastră? întrebă Fanny.

— Am venit pentru două rochii. Am adus nişte materiale foarte drăguţe…

— Îmi pare rău, doamnă, dar nu mai angajez comenzi până luna viitoare. Am foarte mult de lucru. Foarte mult!

— Vai de mine, doamnă Fanny, nu se poate să mă refuzaţi!

— Doamnă…

— Doamna Dârboacă. Soţul meu este inspector şef la Siguranţă.

Flaşnetarului, când auzi numele inspectorului şef Dârboacă, i se păru că îl şi vede: „Frumosu', umflă-l! Aplică-i metoda nr. 1 de aclimatizare".

O salută pe Fanny şi părăsi magazinul.

— Doamnă Dârboacă, fiindcă m-aţi rugat, am să fac o excepţie cu dumneavoastră, păru a se îndupleca Fanny.

În stradă, deodată îl năpădiră amintirile.

— Te felicit, domnule Ulea! Într-adevăr a fost o cursă pe care ţi-am întins-o. Poate n-ai să mă crezi, dar, să ştii, mă bucur că nu ai căzut în ea.

Dar, în ciuda tonului foarte firesc, în ciuda privirii parcă fără ascunzişuri, simţi *că Soroceanu nu-i întinsese o cursă, ci realmente, prin el, încercase să ia legătura cu cineva din conducerea Partidului Comunist Român.*

Colonelul formă un număr de telefon. Părea distrat, de aceea greşi în două rânduri. Abia a treia oară izbuti.

— La telefon colonelul Soroceanu de la Secţia a II-a… Am onoare să vă salut. Vă telefonez ca să vă anunţ că ostaşul de care v-aţi interesat, cap. t.r. Ulea Mihai, se află la noi. Trimiteţi pe cineva să-l ia.

Ori aparatul era foarte bun, ori cel cu care vorbea avea o voce puternică, fapt este că el, Ulea, auzi răspunsul acestuia.

— Dragă domnule colonel, ostaşul respectiv trebuie predat Siguranţei. Am să-l anunţ pe inspectorul şef Dârboacă să trimită un agent după el.

— Foarte bine. Transmiteţi-i că îl poate ridica de la corpul de gardă. Am onoare să vă salut!

Puse receptorul în furcă, pe urmă sună. Apăru un planton.

— Ordonaţi, domnule colonel.

— Să vină Boiu.

Boiu, care probabil aşteptase afară, îşi făcu apariţia în prag.

— Du-l la corpul de gardă. Va veni cineva de la Siguranţă să-l ia. Comandantul gărzii să aibă grijă să-i semneze de predare. Haide, ia-l de aici!

În drum spre corpul de gardă, Boiu întrebă.

— Se pare că nu au mers lucrurile prea bine.?

— Deloc!

Şi pentru prima dată îi fu foarte clar că îi urăşte pe comunişti, din pricina cărora – nevinovat! –, avea să ajungă în faţa plutonului de execuţie.

Veniră să-l ia doi inşi în haine civile. Amândoi purtau trenciuri albe, amândoi aveau mutre de bandiţi corsicani, amândoi erau înalţi şi puternici, amândoi fumau ţigări de foi.

Unul din ei semnă procesul verbal de predare şt primire a „deţinutului”, iar celălalt îi făcu semn cu umărul s-o ia înainte, adică să iasă primul pe uşă. În stradă aştepta o maşină. Cel care vorbea *cu umărul deschise portiera, îndemnându-l să urce. Se supuse. Înăuntru cei doi agenţi îl flancară. Cel din dreapta mirosea puternic a briantină. Cel din stânga a transpiraţie. Tăceau şi priveau drept înainte. Cel din dreapta sa sta atât de ţeapăn, încât părea cioplit din piatră. Celălalt nu-şi găsea astâmpăr. Mereu dădea la o parte poalele trenciului, apuca delicat, cu două degete, dunga pantalonului, cam din dreptul genunchilor, şi o aranja, ca nu care cumva să se boţească. Era încălţat cu ghete. Căputele erau de lac, iar partea de sus din piele de căprioară. Ghetele nu se încheiau cu şireturi, ci cu nasturi. Colegul lui purta pantofi obişnuiţi, cu un mare grad de uzură. Cei doi se deosebeau şi prin îmbrăcăminte. Tot ceea ce purta pe el cel care* vorbea *cu umărul era nou şi de bună calitate. Celălalt parcă îmbrăcase haine cumpărate de la un negustor de vechituri.*

Nu vorbeau între ei, şi nici lui nu-i adresau vreun cuvânt. Simţea ostilitatea, dar în acelaşi timp şi dispreţul lor.

„Numai să nu mă bată. Să mă judece, să mă condamne, să mă execute, numai să nu mă schingiuiască.”

Fusese pe front, în prima linie, luase parte la nenumărate atacuri, în două rânduri scăpase din încercuire, suportase bombardamente cumplite de artilerie, frică îi fusese, frică de moarte, dar de bătaie îi era groază. Moartea nu te umileşte, nu te insultă. *Pe când bătaia… Antonescu introdusese în armată pedeapsa corporală. Pentru diferite culpe, şi nu dintre cele mai mari, celui vinovat i se aplicau douăzeci şi cinci de lovituri la spate. De fiecare dată când trebuise să asiste la o astfel de „execuţie”, el, Ulea îşi spusese îngrozit, indignat: „Dacă, prin absurd, aş fi supus unei asemenea umilinţe, m-aş sinucide”.*

Maşina opri în faţa unei clădiri cu etaj de pe Bulevardul Pache. Nu ştia că acolo e sediul Siguranţei. Coborâră toţi trei.

— Du-l tu la şef, îi porunci celuilalt agentul îmbrăcat elegant.

Acesta din urmă mormăi ceva şi îi făcu semn s-o ia înainte. Străbătură un coridor, urcară pe o scară la etaj, parcurseră încă un coridor şi, în fine, când ajunseră în dreptul unei uşi, agentul îl apucă de braţ şi îl împinse cu brutalitate într-o încăpere. Trei birouri ordinare de stejar. La fiecare din ele stătea câte un individ cu pălăria pe cap şi cu ţigara în colţul gurii. Pe birouri nu se afla nimic. Nici tu dosare, nici tu mape, nici tu călimări. Doar scrumiere burduşite cu mucuri.

— Cine-i amicul? întrebă unul dintre ei, care avea o voce piţigăiată.

— Şeful ştie. L-au adus de pe front

— Păi dacă vii de acolo, înseamnă că eşti plin de păduchi. Depărtează-te de biroul meu, mă, auzi? Doi paşi înapoi, marş! Îmi închipui că, pur şi simplu, păduchii colcăie pe tine.

Instinctiv execută ordinul. Era stupefiat, jignit, jignit de parcă l-ar fi

pălmuit. Totodată avea sentimentul că începe să alunece într-o prăpastie încet, încet, dar fără scăpare.

Agentul care purta numele de Jean şi care între timp dispăruse într-o altă încăpere reveni şi-i făcu semn să-l urmeze acolo. Un birou din lemn de nuc, modest, la care stătea un bărbat tânăr cu ochelari cu ramă de aur, foarte elegant îmbrăcat, proaspăt bărbierit şi pudrat, puţin cam prea mult pudrat. Răsfoia o revistă ilustrată şi nici nu catadicsi să-i arunce măcar o privire.

Agentul deschise o altă uşă, una capitonată, şi din nou îi făcu semn să treacă primul pragul. Încăperea i se păru uriaşă. În fund, biroul – stil Maria Tereza – la care stătea un bărbat sub cincizeci de ani, cam rotofei, cu mustaţă à la Hitler şi cu favoriţi. Insul nu făcea nimic, privea spre uşă, ceea ce însemna că, fiind în prealabil anunţat îl aştepta. Agentul Jean închise uşa, rămânând de partea cealaltă a ei. Acum, în încăpere, erau numai ei doi.

— Mă, văd că ai gradul de caporal. Ce, n-ai învăţat să te prezinţi în faţa superiorului?

— Nu sunteţi în uniformă. Şi apoi, de vreme ce am fost adus aici, am presupus că ştiţi cine sunt.

— Nu sunt în uniformă, dar sunt maior de artilerie în rezervă. Prezintă-te, mă, paştele şi grijania mă-ti de tovarăş!

— … Sunt caporalul t.r. Ulea Mihai, furier la B.3 în comandamentul diviziei „Putna”, se prezentă, omiţând intenţionat din formulă „să trăiţi, domnule maior”.

— Eu, mă, sunt inspectorul şef Dârboacă. Auzi, mă? Şi, fiindcă sunt şi maior în rezervă, mie trebuie să mi te adresezi ca la armată cu „să trăiţi, domnule inspector şef”. Ai înţeles, mă?

— Să trăiţi, am înţeles!

— Ce-ai înţeles, mă? De ce nu repeţi ordinul, mă? Ce fel de caporal eşti, mă? Se ridică în picioare şi, congestionat la faţă, începu să comande: Caporal, drepţi! Culcat!… Doar o clipă de ezitare şi el, Ulea, se lungi pe covor. Drepţi!… Culcat!… Drepţi!…

De douăzeci de ori trebui să se culce şi să se ridice de pe covorul persan. Când comanda conteni, se ridică şi încremeni în poziţia de drepţi, obosit, transpirat, năucit, jignit până în adâncul sufletului. Cum se mai înşelase!… Nu în timpul în care îl anchetase maiorul Filipoiu ori colonelul Soroceanu trăise *un coşmar. Coşmarul abia acum începea. Instinctiv privi în direcţia ferestrelor. Toate erau închise. Dacă una ar fi fost deschisă nu ar fi ezitat o clipă să se arunce în gol.*

— Apropie-te câţiva paşi, să te văd mai bine la faţă.

Făcu un pas, doi, trei, patru, cinci, când să-l facă şi pe al şaselea, se auzi oprit:

— Staaai! îl somă inspectorul şef cu voce de santinelă aflată în post, în clipa în care se apropie rondul. Îl examină, aplecându-se uşor deasupra

biroului, pe urmă, făcând o grimasă de silă: Mă, să ştii, mutra ta nu-mi place. Cu tine cred că am să am probleme. Mă, să nu am, că are să fie vai şi amar de tine. Apăsă pe butonul unei sonerii. În prag apăru tânărul cu ochelari, probabil şeful lui de cabinet: Barbule, să vină Frumosu.

— Am înţeles, domnule inspector-şef.

Câteva minute mai târziu, în prag îşi făcu apariţia o namilă de om. Namilă *nu în înălţime, ci în lăţime. Scund, gras, cântărea pe puţin o sută de kilograme.*

— Să trăiţi, domn' inspector-şef! M-aţi chemat.

— Umflă-l, Frumosu! Aplică-i metoda nr. 1 de aclimatizare.

— Am înţeles, domn' inspector-şef. Haide, mă!

Ieşiră. Coborâră la subsol. În timp ce coborau, Frumosu fluiera melodia „Hai să-ţi arăt Bucureştiul noaptea…" Se opri în faţa unei uşi care părea a fi din fier. În clipa aceea uşa se deschise şi doi oameni, ducând de subsuori pe un al treilea, trecură pe lângă ei. Cel pe care îl duceau mai mult pe sus avea cămaşa sfâşiată, o dâră de sânge i se prelingea prin nara stângă, buza inferioară îi era plesnită, faţa tumefiată, iar ochii injectaţi.

— A ciripit? îi întrebă Frumosu pe cei doi călăi.

— Nu!

— Pastele mamei lor de tovarăşi!

Şi îl împinse în camera de tortură. Ceea ce văzu îl făcu să se înfioare de groază. Pete de sânge pe pereţi, pe podele. Bastoane de cauciuc de diferite mărimi, vergele de oţel, un fel de „capră" şi ceva care aducea a spânzurătoare.

Frumosu începu să fluiere altă melodie: „Fetiţe dulci ca-n Bucureşti…" Cu un aer foarte satisfăcut, aproape extaziat, începu să se învârte în jurul lui, examinându-l.

— Eşti tovărăşel, nu-i aşa?

— Nu ştiu ce vrei să spui.

— Nu înţelegi!… Adică eu, Frumosu, sunt un prost, un imbecil, nu sunt în stare să mă exprim destul de limpede ca să mă fac înţeles de un deştept ca tine. Scoate-ţi vestonul! Ezită… Scoate-l, mă, când îţi spun. Vorbea calm, dar cuvintele conţineau atâta concentrată ameninţare, încât se supuse. Scoate şi cămaşa. Vizită medicală.

În timp ce şi-o scotea, nu observă că Frumosu înhămase de pe o masă nişte cătuşe. Nu observă nici după aceea, când din nou începu a-i da târcoale. Brusc îşi simţi braţele răsucite la spate cu brutalitate, pentru ca în clipa următoare să-şi dea seama că mâinile îi erau acum prinse în cătuşe. Ca şi cum îndemânarea cu care procedase l-ar fi amuzat foarte mult, Frumosu începu să râdă. Râdea. Cu gura deschisă şi cu toate acestea chiştocul de ţigară, lipit parcă de limbă, nu-i cădea. Când se satură de râs, Frumosu prinse chiştocul cu două degete, privi de jur împrejur, ca şi când ar fi căutat scrumiera, pentru ca în clipa următoare, fulgerător, să-l strivească de pieptul lui gol, deasupra mamelei stângi. De durere, Ulea

scoase un urlet care parcă nu mai avea nimic omenesc în el.

— Nu ţi-e ruşine, tovărăşele? Atâta tapaj *pentru un fleac de nimic? Ruşine, mare ruşine!*

Şi începu să-l plesnească peste faţă. După a doua lovitură îl podidi sângele pe nas. Frumosu luă un baston de cauciuc şi începu să-l lovească peste şale. Parcă îi luaseră foc rinichii. Cinci minute după ce începu să-i aplice metoda nr. 1 de aclimatizare, leşină.

Se trezi în celulă. În primele clipe nu-şi aminti nimic. Năvăliră dintr-o dată toate amintirile – deodată cu durerea – în clipa în care se mişcă. De fapt, numai datorită durerii îşi reaminti totul. Îl dureau şalele, capul, îl durea spatele, îl durea parcă cel mai mult locul de pe piept unde Frumosu strivise chiştocul de ţigară. Durerii fizice i se adăugă cea morală. Se simţea jignit, umilit, degradat în însăşi fiinţa sa. Fusese stâlcit în bătaie. Coşmarul! Da, abia acum începea coşmarul, adevăratul *coşmar. Şi ăsta fusese doar începutul. Perioada de aclimatizare. De aclimatizare cu ce? Cu bătaia? Cu torturile? Se cutremură de groază. Îşi prinse capul în palme.*

„Să nu mă gândesc. Dacă voi continua, să mă gândesc, *sigur voi sfârşi prin a înnebuni”.*

Dar nu putea să nu se gândească. Inspectorul şef poruncise să se aplice metoda nr. 1 de aclimatizare. Asta însemna că exista şi metoda nr. 2, poate şi 3, *dacă nu chiar mai multe. Mâine, sau în zilele următoare, când va fi chemat la interogatoriu şi îi va spune că la mijloc este vorba de o confuzie; întrucât* nu este *comunist, sigur nu va fi crezut. Inspectorul şef îl avertizase că nu-i place „mutra” lui. Un motiv în plus să nu-l creadă. Şi atunci? Atunci îl va da pe mâna lui Frumosu să-i aplice metoda de aclimatizare nr. 2. Dumnezeule, cum să-l convingă pe inspector că nu era comunist? Comuniştii ăştia! Din cauza lor pătimea! Ce naiba voiau? Să schimbe lumea? Şi din nou: „Dumnezeule, cum să-l conving pe inspectorul şef că în viaţa, mea nu am văzut la faţă un comunist?“ Dar oare chiar* nu văzuse? *Dar Magdalena? În definitiv, de la pachetul cu alimente i se trăgea năpasta. Dacă, totuşi, înăuntru fuseseră manifeste? Imposibil!… Într-o gară trenul frânase brusc şi pachetul pe care îl pusese pe policioara de bagaje, deasupra raniţei, căzuse pe jos, rupându-i-se ambalajul de hârtie. Din fericire, la plecare se aprovizionase în Gara de Nord cu ziare şi reviste. Refăcând pachetul se convinsese că nu conţinea decât alimente: costiţă, „trandafiri”, ouă, marmeladă, pâine de casă şi nişte prăjiturile cu brânză.*

Magdalena. Comunistă! Imposibil. I s-ar fi destăinuit. *Sau, chiar dacă nu ar fi făcut-o – poate că nu avea voie s-o facă? – în niciun caz nu i-ar fi încredinţat un* comision *atât de primejdios. „Altfel ar trebui să cred că, pentru raţiuni care mie mi se par pur şi simplu utopii, m-a* sacrificat. *Şi nu pot crede. Ştiu că Magdalena mă iubeşte.”*

Deodată zbuciumului i se adăugă o senzaţie insuportabilă de mâncărime: pe gât, pe pântece, pe spate, pretutindeni. Ploşniţe? Păduchi? Pipăi cu

palma locul pe care dormea. Pat de scânduri foarte îngust, acoperit cu o pătură care mirosea îngrozitor a transpiraţie şi a urină. Probabil pătura mişuna de păduchi. De păduchi flămânzi, care năvăliseră în cohorte asupra trupului său, atraşi de mirosul sângelui ce încă mai picura din rănile făcute de Frumosu. Se vedea, în închipuire, întins pe patul mizerabil, se vedea invadat de păduchi uriaşi – ca şi când i-ar fi privit prin lentilele unui microscop – agitându-se în toate părţile, asemenea furnicilor dintr-un muşuroi, şi, pe măsură ce imaginea persista, greaţa, greaţa creştea, creştea mereu. Încercă să se ridice, dar nu izbuti. Îl durea fiecare mădular, cumplit. Păduchi! Îl invadaseră păduchii. Fusese în prima linie, nu se dezbrăcase cu săptămânile, şi totuşi păduchi nu avusese. Ceilalţi, da. El, niciodată! Cunoscându-i fobia faţă de păduchi, ceilalţi râdeau de el. „Omul numai când moare nu face păduchi." Fusese în prima linie şi păduchii nu se lipiseră de el. Şi iată, acum, în celula asta, imundă, îl năpădiseră cohorte întregi. Senzaţia de vomă persista, se accentua.

„Magdalena!… Magdalena!… Magdalena!" începu să strige.

Era nebun? Nu!… Se potoli repede. Pe coridor se auziră mai întâi paşi. Pe urmă, când paşii se apropiară, gemete. Nişte gemete ciudate, sfâşietoare. Cel care gemea probabil că abia fusese scos din camera de tortură a lui Frumosu. Pe urmă, iarăşi se aşternu liniştea. În celulă, becul ardea continuu, nu putea şti dacă e zi sau noapte. Oare cât timp trecuse de când Frumosu îi aplicase metoda nr. 1 de aclimatizare? Auzi cheia răsucindu-se în broască. Uşa se deschise, apăru gardianul. Îi aducea cina. O zeamă lungă, dubioasă la culoare. O recunoscu după miros; „supă" de arpacaş. Pe front numai de arpacaş avusese parte: ciorbă de arpacaş, supă de arpacaş, carne cu arpacaş – oase şi zgârciuri –, pilaf de arpacaş.

— Scoală, mă, de cinează! se răsti la el gardianul care, după accent, se cunoştea că este ardelean.

Nu-i era foame. Dar, chiar dacă i-ar fi fost, tot nu era în stare să coboare din pat…Şi păduchii care nu se mai săturau! Pesemne de mult nu mai fusese adus un deţinut în celulă, şi erau tare flămânzi. Brusc şi-l aminti pe Picioroga Petre. Era vara. Era cald. În furnalul lui Dumnezeu se topea toată arama din lume. Unitatea lor se afla în refacere într-un sat. El îşi spăla rufele într-un jgheab pentru adăpat vitele. Săpun nu mai primiseră de luni de zile. De aceea, el îşi spăla rufele folosind în loc de săpun cărămidă pisată. Picioroga sta la umbra unui zid şi se despăduchea. În viaţa civilă fusese boxer. Se despăduchea şi cum descoperea un păduche anunţa „Categoria grea". Sau: „Categoria pană". Şi aşa mai departe. Anunţa şi apoi se prăpădea de râs. Cine ştie? Poate că puţin-puţin Picioroga era nebun. Deşi au auzit zgomotul motorului, nimănui nu i-a dat prin minte să se adăpostească. Avionul, zburând foarte jos, începu să-i mitralieze. Un glonte străpunse ţeasta lui Picioroga când el începuse să anunţe că descoperise încă un păduche. Murise fără ca ei să afle ce „categorie" era.

„Bestiilor!… Ucigaşilor!” începu să urle.

Auzi zgomot la uşă. Înţelese. Gardianul se uita prin vizetă.

— N-ai de gând să taci? Ce, nu-ţi ajunge porţia pe care ai încasat-o?

Tăcu. Îi era sete. Probabil că apă exista în vreun ulcior sau în vreun alt vas. Dar cum să ajungă până acolo? Încercă să se ridice. Izbuti numai pe jumătate. Se prăbuşi din nou pe laviţă.

„Nu mi-e sete!… Nu mi-e sete!… Mu mi-e sete!…”

Îşi spuse de zeci de ori, de sute de ori, până când realmente nu-i mai fu sete. Adormi. O visă pe Magdalena. O visă în camera de tortură a lui Frumosu. Era goală şi Frumosu o bătea cu un baston de cauciuc. El, Ulea, se afla într-o încăpere alăturată, ai cărei pereţi erau de sticlă. Lângă-el un baros. „Am să-i crăp capul ticălosului!” Izbi cu barosul în peretele de sticlă, dar sticla era incasabilă. Izbi încă o dată, şi încă o dată. Zadarnic. Totul era zadarnic. Şi, între timp, Frumosu o bătea pe Magdalena cu bastonul de cauciuc.

Coşmarul îl trezi din somn. Cât timp dormise? Era oare dimineaţa? Izbuti să se ridice. Îşi scoase cămaşa şi începu să se caute de păduchi.

Când gardianul îi aduse cafeaua de dimineaţă, îl găsi ocupat cu această treabă.

— Mă, că prost mai eşti!

— De ce?

— Cu mine să vorbeşti civilizat. Auzi? Trebuie să-mi spui: „De ce, domnule gardian?”

— De ce, domnule gardian?

— Fiindcă îţi închipui că-i poţi omorî pe toţi. Sunt sute, mă, sunt mii de păduchi.

— Bine, dar e îngrozitor! De ce nu deparazitaţi celulele? E pur şi simplu revoltător.

— Ce este, mă? întrebă ameninţător.

— Nimic!

— Bine că ai zis „nimic”. Mie nu-mi place să bat. Dar nici colţoşii nu-mi plac defel. Să ţii minte. Mai ales politicii. Apoi cu voce mai potolită: Na, ţi-am adus cafeaua.

Plecă. Îi era din nou sete, dar mai mult foame. Cafeaua era de orz prăjit. În loc de pline, o bucată de turtă din mălai. Mâncă turta, bău „cafeaua”.

Din nou apăru gardianul.

— La interogatoriu! Şi îi zvârli cureaua de la pantaloni. Na puneţi-o, pe urmă mi-o dai înapoi.

— Cine mă va interoga?

— Păi, cred că domnul inspector-şef Dârboacă.

Sperase să fie altcineva. Dârboacă era un fel de Frumosu. Poate chiar mai rău, fiindcă Frumosu nu făcea decât să execute ordinele inspectorului şef. Simţi cuibărindu-se în străfundurile fiinţei sale o spaimă stranie,

nemaicunoscută. Era altfel *decât aceea pe care o simţise în ziua în care, pentru prima dată debuşase la atac. Nu există luptător în prima linie care să poată uita clipele premergătoare celui dintâi atac. Stai în groapă, pregătit, asculţi cum propria ta artilerie vomită moarte în liniile inamicului, şi aştepţi semnalul. Cumplite clipe. Ştii că, după ce vei ţâşni din groapă, inamicul te va primi cu baraj de artilerie, cu focul încrucişat al mitralierelor şi puştilor mitraliere, cu proiectilele aruncătoarelor. Ştii că, prin ceea ce urmează să faci, provoci moartea, ieşindu-i în întâmpinare.* Ştii, *şi ţi-e frică. Ţie, la fel celui din dreapta şi din stânga ta. Frică tuturora, dar la fiecare diferită, de vreme ce uni, cei mai tineri, se cufuresc pur şi simplu pe ei.*

Şi, cu toate acestea, frica pe care o simţea acum când fusese anunţat că va fi dus la interogatoriu era mai îngrozitoare, mai animalică, o frică ancestrală, de fiară hăituită. Ca sa scape de ea, fără nici un fel de ezitare, s-ar fi omorât. Dar aşa ceva nu era posibil. Gardianul era de faţă.

— Grăbeşte-te!

Se *grăbi. Ieşiră pe coridor. În dreapta, la celălalt capăt al coridorului, erau closetele. Câţiva deţinuţi îşi făceau nevoile, cu uşile deschise, păziţi de gardieni. Aşa prevedea regulamentul.*

— Nu vrei la privată?

— Vreau!

Gardianul se înşiră lângă ceilalţi, ca să-l păzească. Deţinuţii – se putea observa uşor – trecuseră cu toţii prin camera de tortură a lui Frumosu. Constatarea aceasta accentuă până la paroxism starea de angoasă. Avea sentimentul că trăia într-o irealitate terifiantă, pe care fiinţa sa nu era în stare s-o mai îndure şi că, în foarte scurt timp, poate chiar înainte de a da ochii cu inspectorul şef Dârboacă, îşi va pierde minţile. „Irealitatea" pe care o trăia friza grotescul. Cei pe care îi întâlnise pe culoare şi la W.C., sau pe care îi auzise urlând în camera de tortură a lui Frumosu se făcuseră vinovaţi de ceva, încălcaseră cu bună ştiinţă unul sau mai multe articole din codul penal. O făcuseră în deplină cunoştinţă de cauză, îşi asumaseră, de bunăvoie, riscurile. Erau, desigur, comunişti, acţionaseră cu toţii, într-un fel sau altul, în vederea răsturnării ordinii stabilite şi înlocuirea cu alta, superioară. Sufereau, deci, pentru o credinţă a lor, pentru o convingere. Pe când el fusese schingiuit de Frumosu şi urma să fie anchetat de inspectorul şef Dârboacă nu pentru că se făcuse vinovat de ceva, ci din motive independente de voinţa sa, şi absolut de neînţeles. Or grotescul, straniul, absurdul tocmai în asta consta.

Când au trecut pragul biroului inspectorului şef, acesta tocmai terminase de vorbit la telefon.

— Să trăiţi, domnule inspector-şef, l-am adus pe deţinut, îi raportă gardianul.

— Bine! Poţi să te duci, Pelin.

— Apropie-te, Ulea!

Se apropie, păstrând însă distanţa reglementară dintre el şi superiorul său.

— Vino mai aproape şi ia loc pe scaun.

Îi vorbea amabil, parcă nu mai era acelaşi. Amabilitatea avu darul să-l neliniştească şi mai mult decât asprimea din ajun. Dârboacă apăsă pe butonul soneriei. Uşa se deschise, dar în pragul ei nu apăru secretarul, aşa cum se aşteptase el, Ulea, ci Frumosu.

— Să trăiţi, domn' inspector-şef, sunt aici!

— Ascultă, Frumosu. Intenţionez să stau de vorbă cu individul ăsta. Nu vreau însă să mă enerveze. Spune-mi, crezi că ai izbutit să-l aclimatizezi? *Vreau să spun, îţi iei răspunderea că s-a aclimatizat?*

Frumosu nu se grăbi cu răspunsul. Părea că se află într-o mare dilemă.

— Domn' inspector-şef, eu am lucrat conştiincios. Mă ştiţi. Nu-mi place să-mi fac meseria de mântuială. Dar cu tovărăşeii ăştia parcă poţi fi sigur de ceva? Eu aş crede că, în loc să fie aduşi aici la noi, ar trebui trimişi la spitalul Central.

— De ce, Frumosu?

— Pentru că nu sunt normali. Le place să sufere, îi stâlceşti în bătăi, le pui aşchii sub unghii, îi faci să joace ca ursul pe tava cu jeratic, mă rog, – ştiţi dumneavoastră – şi care-i rezultatul? Zero! Păi sunt ei zdraveni la cap? Eu unul nu cred. Cu ăsta, cum v-am spus, am lucrat conştiincios. Dar dacă şi el o fi bolnav de boala aia, cum i-o fi spunând, că nu se poate să nu aibă şi ea un nume.

— Masochism, Frumosu.

— Dacă şi ăsta are boala… cum i-aţi spus dumneavoastră, pot să-mi iau răspunderea, domn' inspector-şef, că i-a priit metoda nr. 1?

— Frumosu, mutra ăstuia nu-mi place. Mă uit la el şi sunt sigur că, dacă încep să-l anchetez, are să mă enerveze. Şi eu nu vreau. Nu-mi dă voie medicul, Frumosu. Cică am tensiunea oscilantă. Ştii ce-aş zice eu?

— Ordonaţi, domn' inspector-şef.

— Am să amân ancheta. Ia-l şi aplică-i metoda nr. 2. Dacă şi după aceea are s-o facă pe nebunul, îl trimit la Central. Umflă-l, Frumosu.

— Mişcă, mă! N-ai auzit ce-a ordonat domn' inspector-şef?

Metoda nr. 2 i-o aplică imediat ce ajunseră în camera de tortura.

— Să începem cu puţină încălzire, tovărăşelule!

Şi începu să-l ia la palme. Nu putea să se apere, fiindcă avea mâinile prinse în cătuşe. Singurul mod de „apărare" era să-şi vâre cât mai mult capul între umeri. Pe urmă îl împinse în faţa unei măsuţe, pe care se afla un aparat cât o carcasă de radio cu galenă. Din aparat ieşea un fir, de capătul căruia era prinsă o *plăcuţă dreptunghiulară de bronz sau de alamă.*

— Ia deschide gura, tovărăşelule! Aşa. Acum ţine strâns între dinţi batonul ăsta de „ciucalată".

Şi, ca să-l hotărască să facă întocmai, îi propti sub bărbie pumnul mare

cât un baros. În clipa următoare apăsă pe un buton. Fu scuturat de un curent electric atât de puternic, încât urină pe el. Dar nu leşină. Încă o dată apăsă Frumosu pe buton: Simţi aşa de parcă îi zdrobea cineva creierii, şi leşină.

Se trezi în celulă, poate că îl treziră păduchii nesăţioşi. Putu să se dea jos din pat, fiindcă bătaia pe care o primise fusese floare la ureche. Îl durea capul, era ameţit, şi îi era sete. Bău apă. Pe urmă privi de jur împrejur. Cum, cum să-şi pună capăt vieţii? Cureaua i-o luase gardianul. Şireturile de la bocanci de asemenea. Să-şi facă un laţ din pătura puturoasă nu putea. Ar fi trebuit s-o taie în fâşii şi nu avea cu ce. Să se arunce cu capul în perete? Dar nu avea nicio garanţie că va muri. Doamne, cum să scape, fiindcă de îndurat nu mai putea îndura? Măcar dacă şi-ar pierde minţile. Dar era lucid. Doar disperarea hăulea în el bezmetică: de ce, de ce trebuia să îndure toate aceste chinuri cumplite, când nu avea nicio vină?

Uşa se deschise şi apăru gardianul.

— La interogatoriu! Dar văd că nu ţi-ai luat „micul dejun".

Nici nu observase strachina cu cafeaua din orz, fiindcă, de fapt, nici nu-l simţise pe gardian când i-o adusese. Dormise atât de profund sau leşinul durase toată noaptea?

— Nu mi-e foame.

— Atunci să mergem. Na-ţi cureaua ca să te încingi.

Fu introdus în biroul lui Dârboacă. Apăru imediat şi Frumosu.

— Aşteaptă în anticameră, Frumosu. Poate că am să am nevoie de tine. Apoi către el: Ei, ce zici, Ulea, începem?

— Voia dumneavoastră, domnule inspector-şef.

Se hotărâse în clipa în care îl văzuse pe Frumosu apărând în prag. Gata!… Îl aclimatizaseră. Va recunoaşte tot ce i se va cere, numai să nu fie supus din nou metodei nr. 2, în cazul în care nu exista o alta şi mai cumplită. Întâmplă-se orice cu el, numai să nu-l mai schingiuiască. Acum nici nu se mai gândea să încerce a-l convinge pe inspector că pur şi simplu era victima unei erori.

— Spune-mi, Ulea! Eşti comunist, membru de partid, sau utecist?

Habar nu avea ce înseamnă „utecist", dar i se păru că e ceva mai puţin grav decât a fi membru de partid.

— Utecist.

— Din ce an?

— Din 1941, spuse el la întâmplare.

— Cine te-a recrutat?

Iată o întrebare la care nu ştia ce să răspundă.

— O fată, se hotărî până la urmă.

— Numele ei?

— Maria.

— Şi mai cum?

— Mi se pare că Ionescu.

— Unde te aflai în 1941?

— Locuiam în Bucureşti, dar aveam un post de suplinitor la gimnaziul din Buftea.

— Unde locuia?

— Nu ştiu. Ne întâlneam pe stradă.

— Aşa!… Ai primit desigur sarcina să organizezi o celulă la gimnaziu. Cu profesori, cu elevii, nu?

— Da!

— Câţi inşi ai recrutat? Numele lor.

Abia acum îşi dădea seama în ce pericol se vârâse. Nu era vorba numai de el. I se cereau nume, însemna să ajungă pe mâna lui Frumosu nişte oameni nevinovaţi, însemna ca şi alţii, la fel de nevinovaţi, să se găsească în situaţia în care se găsea el. Până într-un asemenea hal de ticăloşie nu putea decade.

Disperarea îi sugeră gândul salvator.

— Nu am avut timp, domnule inspector-şef. La scurtă vreme după aceea m-au concentrat.

— După cât timp?

— Două săptămâni, minţi el

— Şi în două săptămâni n-ai izbutit să zăpăceşti pe nimenea de cap?

— Mi s-a recomandat să fiu foarte prudent, să tatonez mai întâi terenul, găsi el o explicaţie.

— Ei, şi în două săptămâni n-ai izbutit să faci niciun prozelit? Măi Ulea, măi, să nu mă enervezi.

— Nu am apucat să stau de vorbă decât doar cu un singur coleg.

— Numele lui.

— Georgescu Adrian, profesorul de geografie.

Profesorul de geografie, sublocotenent în rezervă, murise secerat de un snop de mitralieră.

— La ce unitate ai fost concentrat?

— La Regimentul 68 Infanterie.

— Acolo în ce fel ai activat? Ai organizat o celulă, da?

— Nu, domnule inspector-şef. Înainte de a pleca la unitate, am căutat să iau legătura cu fata ceea, dar n-am găsit-o. Aşa că am plecat la unitate fără să primesc instrucţiuni ce şi cum va trebui să procedez pe front. Ceea ce am făcut a fost numai după ureche.

— Adică?

— M-am mărginit să fac propagandă, să spun că nemţii vor pierde războiul.

— Nu a încercat nimeni să ia legătura cu tine?

— Nu, domnule inspector-şef.

— Dar după ce regimentul a plecat pe front şi a intrat în foc, ca utecist, cum ai acţionat?

— I-am sfătuit pe cei care mi s-au părut mai receptivi să treacă la ruşi.

— Dar tu de ce n-ai trecut?

— Nu s-a ivit prilejul. Nu era chiar atât de uşor.

— Totuşi au dezertat unii, aşa-i?

— Da!

— Pentru ei n-a fost greu? De ce numai *pentru tine?*

Nu era în stare să înţeleagă ce urmărea inspectorul şef prin întrebarea pusă. Era, desigur, o capcană.

— Chestie de şansă, domnule inspector-şef. Eu nu am avut norocul să mi se ivească o asemenea şansă.

— Eu cred, Ulea, că prilej ai fi găsit, dar n-ai vrut. Dar hai să spunem că te cred. Perioada respectivă mă interesează mai puţin. Spune-mi, cum de ai ajuns, din linia întâi, furier la comandamentul diviziei „Putna”?

— Nu ştiu! Într-o zi am fost chemat la P.C. al companiei şi domnul căpitan Petreanu mi-a spus că sunt mutat la P.C. al diviziei.

— Nu ai fost surprins că tocmai pe dumneata te-au ales?

— Probabil că am fost propus de cineva.

— De cine?

— Nu-mi dă prin minte.

— Nu exista un ofiţer la P.C. al regimentului sau la batalion cu care ai fost prieten?

Oare ştia inspectorul şef cum se petrecuseră lucrurile? Dar, chiar dacă ştia, el, Ulea, nu va pronunţa numele locotenentului Pânzaru. Locotenentul Pânzaru comanda grupul de comandă al batalionului. Se împrieteniseră în timpul scurt în care şi el făcuse parte din grupul de comandă, cu misiunea de cifrator. Pe urmă, din cauza pierderilor mari, fusese trimis la o companie, ca încheietor de pluton. Într-o zi, locotenentul Pânzaru îl convocase la P.C. al batalionului. „Ulea, băiete, te-am chemat să te anunţ că te-am scăpat de linia întâi. Divizia ne-a cerut un teterist, au ei nevoie de un furier, şi te-am propus pe tine. Maiorul a aprobat, colonelul, de asemenea. Mâine, în zori, pleci la comandament. Acolo e altă viaţă.” Şi, iată, inspectorul şef voia să ştie cine îl scăpase de prima linie.

— Domnule inspector-şef, nu mi-a plăcut niciodată să mă vâr sub pielea ofiţerilor. Pe de altă parte, nu sunt nicio fire sociabilă, aşa că habar nu am cine mi-a făcut stropul acela de bine. Vă rog să mă credeţi. Pe urmă, văzând că inspectorul şef se încruntă nemulţumit, zise inspirat: O oarecare simpatie îmi arăta domnul sublocotenent, comandantul meu de pluton.

— Ei vezi că ţi-ai amintit? Numele lui.

— Domnul sublocotenent Anastasescu Paul.

Sublocotenentul Anastasescu Paul era mort. Murise sfârtecat de un proiectil de brand, la mai puţin de o săptămână după mutarea lui la comandament. Dârboacă nu avea decât să-i însemne numele.

— Pe Magdalena Nedeleanu o cunoşti?

— Da.

— O cunoşti de mult?

— De mult. Suntem amândoi din acelaşi oraş: Brăila.

— Ce relaţii există între tine şi ea?

— Este logodnica mea.

Inspectorul şef începu să rânjească. Ochii săi exprimau un dispreţ profund.

— Sunt în măsură să te avertizez că nu mai este cazul să-ţi faci iluzii. Domnişoara Magdalena Nedeleanu nu doreşte să mai aibă nici în clin şi nici în mânecă cu un agent bolşevic. Te dispreţuieşte.

— Mă dispreţuieşte, ea, Magda…

— Dar pe Olga Săvescu o cunoşti? Pe tovarăşa *Selma, după numele conspirativ.*

— Nu!

— O cunoşti sau nu? repetă întrebarea inspectorul şef, privindu-l cu ochi răi.

Dacă o cunoştea! Numai după nume. Olga era prietena Magdalenei. Ea trimitea pachetul cu alimente pe care el îl predase în gara Bacău fratelui ei Gelu.

— Doar după nume, domnule inspector-şef.

— Doar după nume! Mă, nu te-ai săturat? Îţi place atât de mult cabinetul *lui Frumosu? Spune-mi, vrei să te dau din nou pe mâna lui?*

— Nu, domnule inspector-şef!

— Ascultă atunci! Mi-am propus să termin repede cu tine. Nu mă simt bine, am tensiunea crescută, naiba s-o ia de tensiune! De aceea voi proceda cu tine altfel decât în mod obişnuit. Am aici, în faţă, două declaraţii: a domnişoarei Magdalena Nedeleanu şi a „tovarăşei Selma". În ceea ce te priveşte, declaraţia fostei tale logodnice – din punctul nostru de vedere – prezintă un interes minor. Domnişoara ne-a declarat că nu a avut cunoştinţă de activitatea ta criminală, dar că deseori a fost surprinsă de „radicalismul" – este expresia ei – concepţiilor tale politice. Nu şi-a închipuit, totuşi, că în momentele acestea cruciale pentru ţara noastră, te-ai dat de partea comuniştilor. Luând însă cunoştinţă de acest lucru, indignată, nu mai vrea să ştie de tine, te repudiază pur şi simplu.

— Mă repudiază! repetă fără voie.

— Da! Te repudiază, fiindcă domnişoara Magdalena este o bună româncă. O foarte bună româncă. Interesantă însă din punctul nostru de vedere este declaraţia Olgăi Săvescu, a „tovarăşei Selma". Ea declară că, pe front fiind, ai făcut ce ai făcut şi ai izbutit să-ţi convingi superiorii ca să te trimită în câteva delegaţii în Capitală. Este adevărat?

— Da! Am reuşit să fiu trimis în delegaţie, dar am făcut-o ca să-mi văd logodnica.

— Mai departe, „tovarăşa" declară că de fiecare dată când te-ai întors pe front, ea ţi-a încredinţat material propagandistic pe care tu, acolo, l-ai difuzat printre ostaşi. Mai mult, ea afirmă că în vreo câteva rânduri a

făcut să-ţi parvină asemenea materiale prin camarazi de-ai tăi când se întorceau din permisie pe front, sub pretextul că în pachete se află alimente. Este adevărat, Ulea?

— A declarat ea aşa ceva?

— Da. Uite, am în faţă declaraţia ei.

Şi din nou în gând:

„Dumnezeule, dacă nu voi înnebuni acum, înseamnă că sunt de fier.“

— Pe vremea când erai pe front ai făcut parte din grupul de comandă al batalionului 2. Fuseseşi instruit să descifrezi ordinele primite de la regiment şi batalion şi să cifrezi rapoartele către acestea. Cu alte cuvinte, cunoşteai cifrul denumit D.R.B. Ei bine, Olga Săvescu a declarat că i-ai dezvăluit secretul acestui cifru cu prilejul trimiterii dumitale la Bucureşti într-o delegaţie.

— A declarat ea aşa ceva?

— Da! Recunoşti?

Până în clipa aceea, cineva îl gonise – inspectorul şef – prin bezna desăvârşită a unui tunel. Gonise ca un bezmetic, dorindu-şi din tot sufletul să ajungă din nou afară, la lumină. Şi, iată, întunericul parcă nu mai era chiar atât de negru, parcă devenise gri. Şi asta ce putea să însemne? Că nu prea departe – dar nici foarte aproape – se afla gura tunelului. Că se apropia clipa în care avea să iasă la lumină, de fapt să se facă lumină în el, fiindcă – abia acum îi era clar – tunelul prin care alerga se afla în el însuşi, şi că el însuşi alerga prin bezna ce-i învăluia, din toate părţile, capacitatea de înţelegere.

Doar nu cumva era doar o speranţă? Nu, în niciun caz! În niciun caz, de vreme ce nu comisese o asemenea indiscreţie *faţă de nimeni, nici măcar faţă de Magdalena. Ei îi spusese, o dată* şi *în treacăt, doar atât: că lucrase cândva cu acest cifru.*

…Şi atunci? Răbdare! Întunericul încă nu se risipise. Întunericul devenise doar gri.

— Recunoşti sau nu, Ulea?

— Recunosc!

— Bun! Să mergem mai departe: Olga Săvescu a mai recunoscut că, odată în posesia cheii cifrului „D.R.B.”, s-a îngrijit ca acesta să ajungă în mâna inamicului.

„Numai să nu înnebunesc până aflu totul!*” îşi spuse, strângând între degete braţele fotoliului în care îl invitase Dârboacă să ia loc.*

— Cât timp ai lucrat la B.3-operaţii, speculând buna-credinţă a unor ostaşi plecaţi în permisii sau delegaţii, ai făcut să-i parvină diferite planuri privind dispozitivul unităţilor diviziei, efectivele reale, armamentul şi aşa mai departe. Recunoşti? Şi imediat, răcnind: Frumosu!

— Ordonaţi, domn’ inspector-şef.

— Presimt că am să am nevoie de tine. Nu mai pleca. Apoi către el, Ulea: Recunoşti, Ulea?

— A declarat ea aşa ceva?

— Ce *tot mă sâcâi mereu cu aceeaşi întrebare? Sigur că a declarat. Că doar nu am scornit eu toate aceste capete de acuzare. Recunoşti sau nu?*

— Recunosc!

Inspectorul şef răsuflă uşurat. Răsfoi nişte file bătute la maşină, pe urmă:

— Ar mai fi câteva amănunte, fleacuri fără importanţă. Conversaţia noastră a fost stenografiată. După ce va fi transcrisă şi bătută la maşină, nu va mai rămâne decât s-o semnezi. După aceea noi nu vom mai avea treabă cu dumneata. Vei fi trimis în judecata Curţii Marţiale, care va hotărî pedeapsa pe care o meriţi. Adresându-i-se apoi lui Frumosu: Bravo, Frumosu! Ai lucrat conştiincios. Bolşevicul a recunoscut totul, nu m-a enervat, deci înseamnă că nu mi-a crescut tensiunea. Du-l înapoi în celulă.

Deşi Frumosu era de faţă, acolo, lângă uşă, gata să-l înhaţe, *îndrăzni:*

— Domnule inspector-şef, dacă îmi permiteţi…

— Ce *mai vrei, Ulea?*

— Domnule inspector-şef, am recunoscut toate acuzaţiile, nu v-am enervat, nu vi s-a ridicat tensiunea din cauza mea. Dacă legea permite – nu sunt jurist şi habar nu am – vă rog să mă confruntaţi cu Olga Săvescu. Şi fiindcă inspectorul şef se încruntă, adăugă imediat: Numai dacă legea permite, domnule inspector-şef.

Dârboacă îi aruncă în treacăt o privire, pe urmă îşi opri ochii asupra lui Frumosu.

„Acum îi va porunci să mă «umfle»”, îşi spuse, simţind cum îl invadează frica, groaza. Groaza de „batonul de ciocolată”.

La rândul său, Frumosu, anticipând reacţia „şefului”, începu să rânjească, avansând totodată cu un pas. Dar nu se întâmplă aşa, spre marea lui dezamăgire.

Inspectorul şef, după ce îşi plimbă distrat privirile prin vastul său birou, se uită din nou la el, de parcă abia acum ar fi luat cunoştinţă de prezenţa lui. Cu un ton, care i se păru că sună ciudat, îi spuse:

— Confruntarea nu poate avea loc, Ulea. Olga Săvescu nu se mai află la noi. Am predat-o Abwehrului, care a revendicat-o, fiindcă bandita aia le-a făcut nişte chestii tare împuţite. Apoi către Frumosu: Du-l înapoi în celulă, Frumosu, fiindcă presimt că are să mă enerveze.

— Am înţeles, domnule inspector-şef.

Sirenele începură să urle, alungându-i gândurile. Sunete lungi, întrerupte, anunţau prealarma. În maximum zece minute avea să fie dat ori semnalul de alarmă, în cazul în care avioanele inamice se îndreptau spre Bucureşti, adică sunete modulate, scurte, ori cel de încetare a alarmei – sunete lungi, neîntrerupte –, în cazul în care pericolul se îndepărta de Bucureşti.

De data asta sună alarma. Flaşnetarul se grăbi spre primul adăpost,

subsolul unui bloc de pe Bulevardul Brătianu. Era multă lume. Femeile păreau a fi cele mai înspăimântate. Bărbaţii tăceau, sau discutau despre cu totul altceva. Afară antiaeriana trăgea ca o bezmetică. Dar bombardierele trecură mai departe, spre Ploieşti. Parcă mai mult ca să se amuze, lăsară să cadă câteva bombe.

— Să ne ferească Dumnezeu de încă un bombardament ca cel de la 4 aprilie, spuse o femeie, închinându-se într-un anume fel, solemn, ca lipovencele. După cum era îmbrăcată, părea să fie o precupeaţă dintr-o comună din apropierea Bucureştiului.

Semnalele de încetarea alarmei fură date după o oră. Oamenii se înghesuiau să părăsească adăpostul, se apostrofau, bărbaţii se înjurau.

— Astea sunt maniere? se revoltă o femeie în vârstă, care ducea în mână un geamantan cu burduf, dar nimeni nu se sinchisi de reproşul ei.

— Întâi femeile cu copii mici, pretinse o mamă, ţipând ca o isterică.

— Mamele cu plozi au întâietate la coborârea în adăpost, nu acum, la ieşire, o repezi un domn, care se spetea să care două valize mari şi grele.

Flaşnetarul părăsi printre ultimii adăpostul. Se grăbi să ia tramvaiul ca să ajungă mai repede pe Calea Moşilor, la atelierul de reparat instrumente muzicale al lui Vlaicu Oişteanu. Când ajunse, meşterul închisese atelierul. Trebui să sune de câteva ori până să-i deschidă.

În cămăruţa din fund îl aştepta insul căruia îi fusese predat textul stenografiat al convorbirii dintre Dernbach şi maiorul Filipoiu. Tovarăşul Gabriel. Era un nume conspirativ, habar nu avea cum se numeşte cu adevărat.

— Ei, cum a mers? îl întrebă acesta.

— Ca pe roate. Valizele le-am predat lui Fanny. Îţi transmite complimente. Vreo sarcină specială pentru mine?

— Deocamdată, nu.

— … Şi cu maiorul cum rămâne? Îl lăsăm să furnizeze lui Helmut Dernbach noi dovezi că România trebuie ocupată cu armele de către nemţi?

— Atâta vreme cât Killinger continuă să trimită la Berlin rapoarte optimiste, nu există un asemenea pericol. De altfel Hitler continuă să aibă încredere în Antonescu. În schimb un alt pericol se profilează la orizont. Nemţii intenţionează să ceară mareşalului să le fie predaţi toţi tovarăşii aflaţi în închisori.

— Este absolut sigur?

— Ei, absolut sigur! Ca intenţie din partea lor, absolut sigur. În mod ultimativ, ca să spun aşa, încă n-au formulat o asemenea pretenţie. Dar asasinarea subofiţerilor – până în prezent cinci la număr – ar putea constitui un argument în plus pentru ei ca să formuleze, în termeni mult mai categorici, o asemenea pretenţie. Suntem informaţi

că, mai deunăzi, colonelul Roeder, cu prilejul unei audienţe la o mărime de la Interne, i-a declarat că, după părerea sa, asasinarea subofiţerilor germani este opera comuniştilor, dându-i să înţeleagă că, în cazul în care şi alţi ostaşi ai Wehrmachtului vor mai cădea victimă, Comandamentul german va fi nevoit să ceară mareşalului predarea tuturor comuniştilor în prezent închişi. Bineînţeles, ei ştiu că nu noi i-am ucis, dar, ca să pună mâna pe tovarăşii noştri din închisori, nici că se poate un pretext mai bun.

— Fără îndoială. Ştii, tovarăşe Gabriel, m-am gândit şi răzgândit, şi concluzia la care am ajuns este că toate aceste crime au fost comise de un maniac. Aş pune rămăşag că şi nemţii sunt convinşi de acelaşi lucru.

— Evident. Dar cum ţi-am mai spus, un pretext mai bun pentru ei nici că se poate. Şi dacă s-ar exercita presiuni asupra lui Antonescu, eventual chiar de la Berlin, ştiu eu dacă acesta nu le-ar face pe plac? În fond, de ce Antonescu ne-ar considera pe noi, comuniştii, în mai mică măsură duşmanii lui decât ai nemţilor?

— Bineînţeles! Totuşi cine îi curăţă pe Feldwebelii lor? Poliţia, Siguranţa, mobilizate, cercetează şi cu toate acestea nu-i pot descoperi.

— Nu… Foarte abil maniacul acela! În altă ordine de idei, despre Magdalena încă nimic?

— Nimic!

— Nu uita, Singuraticule, asta-i sarcina ta principală.

— Cum aş putea uita? Ştii doar că am şi motive personale ca să doresc să-i dau, neapărat, de urmă.

7

Flaşnetarul nu mai păşea imitând mersul unui orb. Strada era pustie şi se grăbea să ajungă acasă. Miezul nopţii trecuse de mult. Era ora două spre dimineaţă. Din nou o veghe ratată. Stătuse până în urmă cu jumătate de oră în faţa casei de pe Aleea Alexandru. Casa aceea servea drept locuinţă unor ofiţeri germani, şi acolo avea loc o reuniune mondenă. Un colonel din SS îşi serba ziua onomastică. Încă devreme, curând după ce se întunecase, începură să sosească invitaţii în Mercedes-urile lor. Unii cu soţiile, alţii cu amantele, iar alţii singuri. Printre invitaţi figurau şi câţiva oameni de afaceri români, acţionari la unele societăţi comerciale nemţeşti, întemeiate cu scopul de a exploata cât mai avantajos bogăţiile ţării.

În apropierea porţii, un orb aştepta să fie miluit de către cei care veneau la petrecere. Un biet orb, zdrenţăros, cu ochelari negri, cu o pălărie pleoştită, pe care o pusese jos, la picioarele sale. Cu mâinile sprijinite de bastonul alb, aştepta pomană, dar fără s-o cerşească prin viu grai. Mărimile în uniformă sau în civil descindeau din limuzine, cei mai mulţi nici nu-l băgau în seamă, doar câte unul – de obicei la îndemnul femeii care îl însoţea – lăsa să cadă în pălăria de pe trotuar, câte o monedă sau câte o bancnotă.

Presupusul orb era flaşnetarul. Mimi, fosta dansatoare Paloma Fuanagulli şi actuala amantă a lui Hans Fink, îl informase, prin telefon, că pe Aleea Alexandru urma să aibă loc o petrecere organizată de Standartenführerul Solf şi că, probabil, va participa, ca invitată, şi persoana care îl interesa. Se înfiinţase în faţa casei încă înainte de a fi sosit primul invitat. Un subofiţer îl gonise, dar, până la urmă, se îndurase să-l lase în pace, ba chiar îi şi dăduse câţiva lei. Curând după aceea, Mercedes-urile începură să oprească în faţa clădirii. Din maşini coborâseră ofiţeri nemţi, civili, femei frumoase sau mai puţin frumoase, nemţoaice sau romînce, dar niciuna dintre ele nu fusese Magdalena. Nu-şi părăsise „postul de observaţie” decât târziu de tot, când invitaţii începuseră să plece.

Mergea la întâmplare pe străzi, furios şi aproape disperat că noua tentativă de a o *descoperi* pe Magdalena dăduse greş. O patrulă trecu pe lângă el, dar nu-i acordă nicio atenţie. Totuşi, din prudenţă, din excesivă prudenţă, coti după primul colţ. În faţa lui se deschidea o străduţă luminată de un singur felinar camuflat. Abia apucă să facă doar câţiva paşi, când auzi împuşcătura şi văzu pe cineva prăbuşindu-se. Ea, fiindcă era o femeie aceea care trăsese, se aplecă asupra celui pe care îl omorâse. Atunci o recunoscu. O recunoscu? Nu, mai exact, avu intuiţia că este *ea.* Dar în acelaşi timp auzi tropotul patrulei, care,

atrasă de zgomotul împuşcăturii, venea în pas alergător. Flaşnetarul se repezi înainte, ajunse lângă ea în clipa în care femeia se pregătea să tragă şi asupra lui, îi smulse arma din mână şi, apucând-o de braţ, îi strigă:

— Repede, doamnă, vine din urmă, de pe strada cealaltă, o patrulă militară. Vă va aresta dacă nu dispăreţi. O ţinea strâns de braţ, silind-o să fugă. Mai înainte, apucase însă să vadă că omul pe care *ea* îl omorâse, sau poate numai îl rănise, purta uniformă germană. Fugeau, şi norocul lor era că străzile pe care le parcurgeau nu erau lungi, ci scurte şi întortocheate. Încercau să se piardă de urmăritori, dar mereu auzeau în spatele lor rap-rapul cadenţat al patrulei.

— Nu mai pot! o auzi la un moment dat.

— Trebuie, doamnă, trebuie! o încurajă, dar îşi dădea seama că mult nu va mai rezista ritmului pe care el i-l impusese. Undeva trebuiau să se ascundă, dar unde? Şi, iată, o altă stradă se deschidea înaintea lor. Un gard de zid înalt. Încercă poarta. Nu era încuiată. O deschise, împinse femeia în curte şi închise poarta după ei. Dar în clipa următoare, de undeva din fundul curţii, mai exact a grădinii, un câine se repezi asupra ei, fiindcă apucase să înainteze câţiva paşi. El observă la timp şi, înainte ca animalul s-o ajungă, îi ieşi în întâmpinare. Folosindu-se de amândouă mâinile, izbuti să-l răstoarne pe spate şi să facă, el, care iubea atât de mult câinii, ceea ce, într-o altă împrejurare, chiar dacă ar fi fost în joc propria sa viaţă, n-ar fi fost în stare: îl sugrumă. Avu şi *inimă* şi putere să-l sugrume. Dacă n-ar fi făcut-o, dacă s-ar fi mărginit numai să-l ţină departe, ameninţându-l, lătrăturile furioase ale dulăului ar fi alarmat pe cei din casă şi ar fi atras patrula, care, în pas alergător, se apropia, se apropia.

După ce câinele nu mai mişcă, flaşnetarul simţi cum i se taie picioarele şi se lăsă moale pe gazonul tuns de curând, la câţiva paşi de *ea.* Îi era atâta milă de câine, încât îi dădură lacrimile. *Ea,* în spatele lui, îngenuncheată în iarbă, ţinea într-o mână revolverul, în cealaltă poşeta şi făcea impresia că nici nu-şi dă seama de situaţie, şi cu atât mai puţin de primejdie. Numai în clipa în care auzi rap-rapul patrulei, cuprinsă subit de spaimă, se apropie de el, petrecându-şi braţele pe după mijlocul lui, tremurând toată. Gestul nu avea altă semnificaţie decât aceea de a-i cere protecţie. Auziră patrula alergând de-a lungul gardului, fără să se oprească, iar câteva minute mai târziu, liniştea se aşternu pe strada cu case aproape toate „vagon", în care oamenii dormeau somnul cel mai dulce, cel dinspre dimineaţă.

…Şi acum?

Deşi se aflau destul de departe de locul crimei, trebuiau să se îndepărteze şi mai mult. Dacă patrula dăduse alarma, în scurt timp aveau să vină cei de la brigada criminală.

— Doamnă, trebuie să ne îndepărtăm cât mai mult, şi cât mai

repede. Să mergem!

Şi se miră că vorbea şi în numele lui. Era doar o treabă care pe el nu-l privea deloc. O salvase de pericol, de acum încolo nu avea decât să se descurce şi singură. El *nu avea voie* să rişte din cauza ei.

— Doamnă, nu vă întreb de ce l-aţi omorât. Atâta vreau să ştiu, dacă era un Unteroffizier, adică subofiţer.

— Era.

Acum nu mai avea nicio îndoială că teribilul hazard din nou îl aruncase într-o încurcătură din care numai Dumnezeu ştie cum va putea scăpa.

— Să mergem, doamnă. Afară, în stradă, ea îi luă braţul. Nu, doamnă. E prea bătător la ochi. O femeie atât de elegantă la braţul unui cerşetor orb. Mergeţi dumneavoastră înainte şi eu am să vă… acopăr. Pentru a fi scutită de neplăceri, în cazul în care aţi fi percheziţionată, daţi-mi mie revolverul.

— Să nu mi-l pierzi, că am să mai am nevoie de el, îi ceru, scoţând din poşetă revolverul şi întinzându-i-l.

Ea o porni înainte, el în urma ei, mimând perfect mersul ezitant al unui orb.

Ajunseră acasă când începea să se lumineze.

— Doamnă, acum nu mai este nicio primejdie.

Şi încetini paşii. O văzu dispărând în curte. Mai lăsă să treacă puţin timp, apoi o urmă. Când trecu prin faţa ferestrelor, ea îl chemă.

— Vino! Trebuie să-ţi explic. *Dumneata* vei înţelege.

— Doamnă, îmi veţi explica mai târziu. Deseară. Acum, după atâtea emoţii, sunteţi obosită. Odihniţi-vă.

— Dă-mi revolverul.

— Vi-l voi da după ce vom sta de vorbă. Fiindcă şi eu ţin să vă vorbesc.

— La ce oră ai să vii? insistă ea.

Fără doliu, în taiorul ei elegant, coafată, era frumoasă, cum nu existau asemenea ei multe femei. Paloarea accentua şi mai mult frumuseţea stranie a chipului, acum, după cele întâmplate, parcă şi mai stranie.

— Să zicem la orele şapte. Vă convine, doamnă?

— Bine! Te aştept la orele şapte.

Flaşnetarul fixase ora şapte, ca să aibă timp să obţină în prealabil aprobarea legăturii sale superioare. Situaţia era delicată. Datorită întâmplării, descoperise că ea, gazda lui, Marina Boldea, era cea care omora subofiţerii nemţi. Cel din noaptea care abia trecuse fusese a şasea victimă. De ce îi omora? Era ea în deplinătatea facultăţilor sale mintale? O femeie care în timpul zilei nu ieşea aproape niciodată în oraş, care purta vălul de doliu până şi în casă, periodic, noaptea,

coafată, fardată şi îmbrăcată elegant, pleca să colinde străzile oraşului, să acroşeze un subofiţer neamţ – totdeauna un subofiţer neamţ –, eventual să-l însoţească în vreun local, ca pe urmă, conducându-l pe o stradă lăturalnică, să-l împuşte. Nu, categoric, acesta nu prea era comportamentul unei fiinţe normale. O făcea oare din pur sadism?

— Şi care-i părerea ta? îl întrebă nenea Neagu când se întâlni cu el.

— Mi-e imposibil să mă pronunţ, nene Neagu. Mă gândesc tot timpul şi, când mi se pare că am ajuns să-mi formez o părere, imediat îmi vin în minte argumente care pledează în favoarea celeilalte alternative.

— Bine, ai să stai de vorbă cu ea şi poate ai să te poţi dumiri. Problema esenţială e însă alta. Trebuie împiedicată să comită şi alte crime. Ce ciudat! O femeie trimite pe lumea ailaltă şase subofiţeri hitlerişti şi noi, tocmai noi, care nu-i urâm mai puţin decât ea – asta în cazul în care mobilul acestor crime este ura –, trebuie să luăm măsuri ca să nu mai omoare alţii, lua-i-ar mama dracului pe toţi! Întrebarea este: cum s-o împiedicăm? Dacă e zdravănă la cap, poate vom izbuti, demonstrându-i că actele ei disperate au consecinţe mult mai grave decât îşi poate ea închipui. Dar dacă e bolnavă? Pe urmă mai este ceva. Salvând-o, te-ai desconspirat. Ai devenit pentru ea suspect. Ea te ştia flaşnetar, dar iată că îi apari în ipostază de orb. Teamă mi-e că va trebui să-ţi cauţi un nou culcuş. Şi altul mai bun nu ştiu dacă vei putea găsi uşor. Dar, mă rog, să vedem cum va decurge deseară întrevederea cu gazda ta.

La ora indicată, nici măcar cu un minut întârziere, flaşnetarul bătea la uşa de intrare a apartamentului pe care îl ocupa Marina Boldea. Bătea în uşă, pentru că soneria era stricată, şi întrucât, cu excepţia Frosei – care de altfel avea o cheie la ea –, nimeni nu-i trecea pragul, ea nu considerase necesar s-o repare. Văzând că nu vine să-i deschidă, apăsă pe clanţă. Uşa se deschise. Era deci acasă. Holul îl cunoştea. Acolo discutase cu el prima dată, atunci când ceruse să-i închirieze cămăruţa de lângă garaj. Străbătu o panderie cu mai multe uşi şi se opri în pragul uneia deschisă. Era dormitorul. Mobila propriu-zisă, stil Ludovic al XVI-lea. Dar mai erau înghesuite acolo: o masă Chippendale, o berjeră Ludovic al XV-lea, o canapea florentină, un birouaş gen Maria Antoaneta, scaune obişnuite pe cele patru laturi ale mesei Chippendale, o consolă din lemn aurit, stil Ludovic al XIV-lea, câteva tablouri pe pereţi, bibelouri, în fine, vaze şi obiecte, de argint acolo unde te-ai fi aşteptat mai puţin, şi unde nu le era locul.

Marina Boldea stătea în berjeră şi privea o fotografie splendid înrămată ce se afla pe consolă. Rama – fotografia reprezenta un tânăr locotenent în uniformă – era drapată de un voal negru. Privea fotografia şi buzele ei se mişcau, de parcă ar fi vorbit chipului din

ramă, sau ca şi când s-ar fi rugat lui, precum la o icoană. Bineînţeles, îmbrăcase din nou rochia neagră, capul şi-l acoperise din nou cu fişiul de doliu.

Oprit în prag, flaşnetarul o privea, pur şi simplu fermecat de frumuseţea ei atât de stranie. Când izbuti să se smulgă farmecului, bătu în canatul uşii. Abia atunci ea întoarse capul, fără grabă, fără să se sperie, fără ca măcar să tresară.

— Bună seara, doamnă Boldea.

— A, dumneata erai! Îşi consultă ceasul-brăţară. Ora şapte! Deja! Poftim, ia loc! Îl invită, indicându-i un alt fotoliu. Pe urmă, după ce îl văzu instalat, arătă spre fotografie: Soţul meu, locotenentul Valentin Boldea, îl informă, dar cu un asemenea ton, de parcă ar fi făcut prezentările. Domnul… domnul… parcă Băleanu.

— Da, doamnă! Mihai Băleanu, confirmă flaşnetarul, şi vocea îi era vag alterată, dar nu de emoţie, ci mai curând de compasiune. Urmară câteva clipe de tăcere, în care ea îl examină în aparenţă cu aceeaşi privire distrată, dar în realitate ca şi când abia acum l-ar fi văzut pentru prima dată.

— Cred că aseară nici nu am apucat să-ţi mulţumesc, domnule. Dacă nu te interpuneai între mine şi câinele acela fioros, probabil m-ar fi muşcat, m-ar fi desfigurat.

Flaşnetarul avu o strângere de inimă. Nu-i mulţumea pentru că, datorită intervenţiei lui, scăpase de a fi arestată, ci pentru că o salvase de câine, care ar fi putut-o *desfigura*.

— Nu merită să discutăm despre asta, căută el să schimbe discuţia.

— De ce? E foarte important. Dumitale îţi sunt tare dragi câinii.

— De unde ştiţi? întrebă.

— Ştiu! Azi-noapte, după ce ai sugrumat dulăul, aveai lacrimi în ochi.

Avusese lacrimi în ochi!… Avusese lacrimi în ochi, şi ea, ei bine, ea *observase*. Or, dacă observase, însemna… însemna pur şi simplu că este *normală*.

— Credeţi că merită să discutăm despre… lacrimile mele, doamnă?

Răspunsul ei veni cu o oarecare întârziere:

— Arzi de curiozitate să afli de ce l-am împuşcat pe Feldwebelul{11} acela.

— Nu ştiu dacă se poate numi *curiozitate* faptul de a dori să ştii de ce o doamnă, de condiţia dumneavoastră, pentru a şasea oară, omoară un subofiţer al Wehrmachtului.

Ea îl privi aproape amuzată.

— Ştii!… Eşti extraordinar! Nu înţeleg cum de ai putut afla. Nu-mi pot închipui că ai fost „martor nevăzut” şi la anterioarele cinci aşa-zise *crime*.

— Nu, n-am fost, doamnă. Ştiu însă că este al şaselea asasinat. Şi

mai ştiu ceva, doamnă. Că pentru prinderea dumneavoastră sunt mobilizate poliţia, Siguranţa şi, fără îndoială, serviciile secrete ale nemţilor.

— Şi? Puţin îmi pasă! Altă dată am să fiu mai prudentă. Mi-ai adus revolverul?

Şi întinse mâna să-l ia.

— Doamnă, revolverul se află la mine în buzunar. Înainte de a pretinde să vi-l restitui, cred că sunteţi întrucâtva, măcar întrucâtva, obligată să-mi explicaţi ce vă determină să comiteţi nişte crime absurde.

— Absurde! se miră ea. Dumneata ai fost pe front. Eşti invalid de război, nu-i aşa?

— Da! minţi el.

— Ai ucis acolo, aşa-i?

— Era front, doamnă.

— *Aici* e frontul meu, domnule Băleanu. Dumneata însă afirmi că am comis nişte crime absurde.

— Absurde prin repercusiunile pe care le pot avea ele.

— Repercusiuni? România nu-i o ţară ocupată ca nemţii să ia ostatici şi să-i execute în semn de represalii.

— Doamnă, să nu-mi cereţi explicaţii, fiindcă nu vi le pot da, dar vă rog să mă credeţi că, prin ceea ce faceţi dumneavoastră, periclitaţi viaţa unor oameni care au cel puţin tot atâtea motive să-i urască pe nemţi şi care luptă nu împotriva unor nenorociţi de Feldwebeli, ci împotriva nazismului, a întregii maşini de război naziste.

Ea părea că nici nu-l ascultă. Părea că se gândeşte la cu totul altceva.

— Ai numit actele mele de dreptate crime. Şi le-ai calificat drept absurde. Absurde! Ei bine, domnule Băleanu, vrei, nu vrei, va trebui să asculţi o poveste adevărată, şi abia după aceea să vedem dacă vei mai gândi aşa. Ai timp?

— Pentru asta am venit aici, doamnă.

Ea privi fotografia, ochii i se umplură de lacrimi. Din nou îşi mişcă buzele de parcă ar fi stat de vorbă cu bărbatul în uniformă de locotenent, dar până la el nu ajunse măcar o şoaptă. Abia după ce trecură minute în şir, Marina Boldea îşi aduse aminte că totuşi nu este singură.

— Ştii cât timp am trăit împreună cu soţul meu? Trei zile. Atât. Trei zile. A primit ordin de chemare şi a plecat pe front. Când a plecat, avea gradul de sublocotenent. Ulterior l-au avansat locotenent şi când s-a întâmplat încercuirea de la Cotul Donului comanda o companie. Regimentul a fost aproape decimat, iar supravieţuitorii luaţi prizonieri. Mi-au trimis o înştiinţare oficială. Când am primit-o, am încercat să mă sinucid. Am fost salvată. A doua oară nu am mai avut

curaj. Probabil că totuşi ceva s-a petrecut cu mine. O traumă de ordin psihic, fiindcă de atunci trăiesc singură, doar cu amintirea lui. Ştiu că e mort, dar de multe ori, de cele mai multe ori, mă comport de parcă ar fi în viaţă. Ceva în mine *nu vrea* să accepte, refuză să accepte. Când vine ora mesei, pun două tacâmuri, îi aduc şi lui mâncare în farfurie şi, cu toate că *ştiu* că nu este de faţă, mă comport de parcă ar fi, îi vorbesc şi gândurile mele răspund în locul lui. În felul acesta prânzurile şi cinele sunt agreabile, datorită dialogului pe care îl purtăm. Ştiu, ai putea crede că sunt nebună. Şi poate că, într-un fel, chiar sunt. Aşa a trecut timpul. Săptămâni… luni. Într-o zi a venit să mă caute soldatul Turculeţ, din compania lui Valentin, ca să-mi spună cum a „murit domn' locotenent Boldea"… Închipuie-ţi în stepa aceea nesfârşită trei oameni mergând braţ la braţ şi dormind, bălăbănindu-se când la dreapta, când la stânga, ca nişte cheflii în drum spre casă după o beţie cruntă. Gherase Turculeţ, Mihu Dediu şi Lixandru Pârvu. Înaintea lor, la o depărtare de numai câţiva paşi, Valentin, soţul meu. Din toată compania doar ei scăpaseră cu viaţă, sau dintre supravieţuitori, doar ei patru se încăpăţânaseră să iasă din încercuire. Ei, poţi să-ţi închipui?

— Pot.

— Ei, atunci ascultă. Ai să ai ce auzi. Tot am să-ţi povestesc, tot ce mi-a destăinuit Turculeţ, cuvânt cu cuvânt. Să nu te miri dacă ai să mă auzi reproducând fidel ce şi-au vorbit ei între ei. Să nu te miri, fiindcă aşa ceva nu se uită. Ascultă deci. Mai exact ascultă-i pe ei: Cerul era jos, slinos şi, scuturat parcă de vânt, cernea un fel de mătreaţă, care pişcă obrajii şi intra în ochi, usturându-i. Cei trei, ostaşii lui Valentin, mergeau şi dormeau. Nu mergeau, se târau şi dormeau. „Ei, treziţi-vă, ne apucă noaptea pe câmp şi ne mănâncă lupii!" le strigă Valentin. Dar nu-l auziră. Dormeau mergând, cum ţi-am spus. La un moment dat unul dintre ei alunecă în zăpadă. Ceilalţi doi, fără să prindă de veste, continuară să meargă şi să doarmă. Cel dintâi se trezi Dediu. Câteva clipe rămase locului descumpănit. Abia mai târziu, când înţelese ce se întâmplase, începu să-l scuture pe Pârvu, ca să-l trezească. „Trezeşte-te, mă? Că a căzut Turculeţ. Hai de-mi ajută să-l ridic!" Se duc ei la Turculeţ. „Scoală, mă Gherase!" ţipă Dediu la urechea lui. Ei, dar mai bine să-ţi istorisesc, domnule, cu cuvintele lui Turculeţ: «Eu continuam să dorm, deşi îl auzisem. Pe urmă l-am auzit pe Pârvu: „Ăsta moare!" Dar Dediu se răsti la el: „Nu-i adevărat!" „Moare, mă, moare săracul de el." Atunci Dediu se înfurie: „Ce tot cobeşti, mă blestematule? Nu moare! Nu-l las eu să moară. Adică de ce să moară tocmai el? De ce să nu mori tu?" „Dar dacă totuşi moare? Ce ai să faci atunci? Ai să-l duci în spate?"nu se lăsă Pârvu.

„Mă, nu ţi-am spus că nu-l las eu să moară? Nu ţi-am spus?" Atunci am deschis eu ochii, adică i-am putut deschide. Dediu se dăduse doi

paşi înapoi şi întoarse automatul spre Pârvu. Avea o privire rătăcită, parcă înnebunise. Pârvu, speriat puţin, o lăsă mai moale: „Bine, mă! Dacă tu nu vrei să moară, nu moare, fir-ar mă-ta a dracului de nebun”. Dediu începu să urle la mine: „Scoală, mă Turculeţ. Să nu mori, mă, grijania mă-ti, să nu mori!” Şi zgâlţâindu-mă începu să plângă. Voiam să mă ridic, dar nu puteam. Parcă eram tot de plumb. Atunci domn’ locotenent veni lângă noi, mă apucă de gulerul mantalei şi, fără să se sforţeze, mă puse pe picioare. „Haide, luaţi-vă de braţ, şi la drum!” ne porunci el. Eu eram la mijloc. Dediu la dreapta, Pârvu la stânga. Ţinându-mă strâns de braţ, Dediu îi dădea întruna: „Să nu mori, mă Gherase, grijania mă-ti, să nu mori!” Mi-am ieşit din fire şi am ţipat la el: „Ho, mă! Mai tacă-ţi fleoanca! Nu mor eu înaintea ta, n-ai grijă!” „Nu mori, mă?” întrebă el cu îndoială. „Nu mor. Ce-ţi veni?” „Adineauri când mergeam şi dormeam am visat. Se făcea că sunt acasă la tine şi că dormeam pe cuptor la căldură. Şi, cum dormeam eu aşa liniştit, cineva porni să mă zgâlţâie. Scoală, mă Mihule! Scoală! N-auzi? Am deschis ochii şi atunci te-am văzut pe tine, măi Gherase. Erai tu, dar parcă nu erai alcătuit din carne şi oase, pentru că tremurai uşurel, de parcă erai plămădit din fum. Obrajii îţi erau scofâlciţi şi galbeni, galbeni ca şofranul. Ca şofranul îţi era şi fruntea, la fel unghiile lungi, lungi cum nu mai văzusem până atunci. Nu aveai ochi. Te uitai la mine cu găurile orbitelor. „Ce-i, mă Gherase, de ce mă trezeşti din somn?” te-am întrebat. „Eu nu sunt Gherase, mi-ai răspuns. Eu sunt moartea. Gherase a murit şi acum ţi-a venit ţie rândul. Haide, scoală! Am venit să te iau.” De spaimă m-am deşteptat. „Să nu mori, mă Gherase, grijania mă-ti, să nu mori.” Iertaţi-mă, doamnă, că tot înjur, dar vreau să aflaţi totul aşa cum s-a întâmplat. „Nu-i nimic, domnule Turculeţ. Nu mă formalizez eu de atâta lucru, l-am încurajat. Continuă.”

«Mergeam de ore întregi. Vântul aici se îndârjea, aici se domolea, abia înduplecându-se să adie. Mergeam şi, pe măsură ce întunericul se apropia, spaimele puneau stăpânire pe noi, spaimele morţii, doamnă. Dacă mai înainte de a se lăsa noaptea nu găseam un adăpost, eram pierduţi. De douăzeci şi patru de ore nu mai puseserăm nimic în gură şi tot de atâta timp nu ne mai odihnisem. Aveam să mai mergem, dar cât timp încă? O oră, două, pe urmă, unul câte unul, ne vom prăbuşi. Eu mai întâi, mă vedeţi, sunt o fărâmă de om, pe urmă Dediu şi ultimul Pârvu. Numai domn’ locotenent avea să reziste. Mergea cu pas hotărât, mereu neobosit, mereu dârz. Îl priveam toţi trei şi, să ne iertaţi, doamnă, îl pizmuiam. „Măi, al dracului român!” se minună tare Dediu. „Al dracului!” fu de părerea lui şi Pârvu. Eu, ce să mint? Gândeam la fel! Şi taman în clipa aceea numai ce-l vedem întorcându-se cu faţa spre noi şi strigându-ne: „Mişcaţi-vă mai repede, să ajungem la clădirea ceea, înainte de a se lăsa întunericul”. Ne uităm în direcţia

mâinii lui domn' locotenent şi inimile începură să ne bată tare-tare, atât de tare, doamnă, că le auzeam bătăile. Drept înainte, pe câmp, departe, se vedea o clădire dreptunghiulară. Ne-a pierit la toţi oboseala. Ne gândeam, nădăjduiam.

Dar când am ajuns… Din clădire rămăseseră doar zidurile. Restul arsese. Scăpaseră intacte doar staulul de vite – lung să încapă în el cel puţin treizeci de capete – şi remiza de unelte, numai cu doi pereţi de scânduri teferi. Începuse să se întunece. Cu scânduri smulse din pereţii remizei făcurăm foc în staul şi, strânşi în jurul vâlvătăilor, încercam să ne încălzim, întorcându-ne când pe o parte, când pe alta. Domn' locotenent îşi umpluse gamela cu zăpadă şi aştepta să fiarbă apa. Îi mai rămăsese în buzunar o singură bucăţică de zahăr. Zahărul şi apa fiartă aveau să fie cina lui în seara aceea. Mai prost era de noi, care nu aveam nici măcar atât. Fusesem mai lacomi. Stăteam turceşte în jurul focului, toropiţi de căldură. Cu toate că eram istoviţi, nu puteam dormi din cauza foamei. Aţipeam, ne trezeam, iarăşi aţipeam şi iarăşi ne trezeam. Dediu se vârâse cel mai aproape de foc şi din mantaua lui ieşeau aburi. Faţa lui, cu barba crescută mare, era roşie ca un rac fiert. Eu, ceva mai departe de foc, cu coatele pe genunchi şi cu obrajii sprijiniţi în palme, priveam focul şi dormitam. Din când în când îmi cădea capul pe piept şi atunci mă trezeam pentru o clipă. Drept în faţa mea Pârvu, îmbrăţişându-şi pântecele strâns, fiindcă protesta zgomotos. Chiorăiturile maţelor lui parcă ne aţâţa foamea. Atunci m-am oţărât la el: „Dar mai termină odată, măi Lixandre, dar-ar dracu în burta ta!" „Ce să fac dacă mi-e foame?" „Parcă mie nu mi-e foame?" i-am răspuns. „Da, dar mie mi-e al naibii de foame." Tâmpit Pârvu ăsta. Parcă numai lui îi era al naibii de foame. „Mă, i-am zis, dacă-ţi mai cântă ramazanul, să ştii că-ţi bag *baineta* în bărdăhană." „Tu, mă!? Uite, nu-i decât o stârpitură de om, să-l striveşti cu un bobârnac şi o face pe voinicosu". „Eu! Îţi bag *baineta*, să ştii!" Pârvu începu să râdă de mine: „Mă, gândac!" Râse şi Dediu. Pe urmă şi domn' locotenent. Râdeau acum toţi trei în hohote. Eu care, atunci când porniră să râdă, îi privisem arţăgos, până la urmă am început şi eu să râd. Râdeam toţi patru şi habar nu aveam de ce râdem.»

— Poţi să-ţi imaginezi scena? îl întrebă Marina Boldea. Poţi?

— Pot. Pot chiar mai bine decât dumneavoastră. Am fost pe front şi am scăpat din două încercuiri. Continuaţi, vă rog!

— Adică să-l las pe Turculeţ să vorbească. «Râsul se potoli tot atât de pe neaşteptate, cum se pornise. Apa în gamela lu' domn' locotenent fiersese. Duse mâna la buzunar să scoată bucăţica de zahăr, dar, observând cum ne uitam la el cu ochi lacomi, renunţă. Începu să soarbă, cu înghiţituri mici, apa fierbinte. „Voi de ce nu vă fierbeţi nişte apă? Încălzeşte ciolanele şi ţine de foame", ne îndemnă dumnealui. „Pe dracu! Dacă îţi umpli burta cu apă chioară te apucă

pântecariţa", mormăi Pârvu. Îl întreb pe domn' locotenent ca să fiu sigur că nu greşesc: „Domn' locotenent, eu cred că aici a fost o moşie a statului, nu?" „Da, un sovhoz", zice dumnealui. „Atunci, dacă a fost moşia statului, trebuie că multe bucate or mai fi ascunse pe aici. Când s-a apropiat frontul, or fi dus ei ce-au putut duce, dar ce nu, au îngropat", mi-am dat eu cu părerea. „Cine ştie cât grâu o fi zăcând sub pământ", oftă Dediu. „Te pomeneşti că şi cartofi, spusei tot eu. De-am da de urma gropii cu bucate, am fierbe nişte grâu, am coace nişte porumb." „De când n-am mai mâncat cartofi, măi frate-meu!" se căină Pârvu. Şi pe urmă tot el: „Are careva sare?" Auziţi, doamnă, ce i-a dat prin minte să întrebe? Dacă avea careva dintre noi sare, de parcă în spuză se şi coceau cartofii. Dar vezi că foamea ne cam zănise. Altfel Dediu nu ar fi scos din cartuşieră un pumn de sare zgrunţuroasă, înfăşurată într-o cârpă murdară, ca să ne-o arate: „Iaca sarea!" Eu, când am văzut sarea, hop mi-am dorit o ceapă. „Thii, ce-aş mai mânca o ceapă. O ceapă de apă, strivită cu pumnul." „Ou un darab de brânză şi un boţ de mămăligă", adăugă Pârvu, strângându-şi în braţe pântecele care chiorăia şi mai zgomotos. Atunci domn' locotenent ne certă: „Ia nu mai vorbiţi, mă, de mâncare. Nu vă daţi seama că aşa mai rău vă aţâţaţi foamea?" Dar vedeţi că mie îmi place să mă încontrez. I-am zis înciudat: „Parcă foamea te lasă să dormi!" M-am ridicat, turbam de foame nu alta, şi am pornit-o în neştire spre capătul celălalt al staulului. „Unde te duci, mă Gherase?" mă întrebă Dediu. „Mi-e foame!" „S-a zănit, săracul!" mă căină el şi porni după mine. Am străbătut staulul, cumpănindu-mă ca un om beat. Avea două uşi, una la un capăt, cealaltă la celălalt. M-am oprit în prag să văd cum mai e vremea afară. Începuse să viscolească. De departe, aievea sau poate părere, un urlet de lup. „Ai auzit, mă?" l-am întrebat pe Dediu, pe care l-am simţit în spatele meu. „Ce să aud?" mă întreba. „Lupul." Ascultă atent: „Nu-i niciun lup, ţi s-a năzărit. E vântul. Ia auzi-l cum mai chiuie, blestematul!" Mă cuprinse o jale, cum nici că vă puteţi închipui, doamnă, îmi venea să plâng. „Nu mai apucăm să ajungem acasă, măi Dediule", i-am spus. El mă apucă de braţ şi-mi spuse cu blândeţe: „Haidem înăuntru!" Ce era să fac? M-am lăsat dus. Când am ajuns lângă foc, Pârvu adormise. Domn' locotenent, întors cu spatele la foc şi învelit în pătură, se pregătea şi el să se culce. „Cum e afară?" ne întrebă. „Prăpăd, domn' locotenent! Viscoleşte. Dacă o ţine aşa până dimineaţă, nu vom mai putea pleca de aici", am început să mă vait. Dediu scuipă în foc, apoi aproape plângând: „Ori aici, ori undeva în stepă, tot un drac. Că de crăpat, tot vom crăpa". Eu mi-am făcut co*raj*. „De ce să crăpăm? i-am zis. Până la urmă, tot vom trece." Nu prea credeam nici eu ce ziceam, dar, cum v-am spus, îmi place să mă încontrez. „Ba crăpăm. Fără numai dacă ne predăm. Ce ziceţi, domn' locotenent?" îl întrebă, dar aşa mai cu teamă, să nu se supere că-l bate

gândul să se dea bătut. „Mă Dediule, eu nu pot să mă predau. Trebuie să ajung acasă. Am nevastă tânără şi frumoasă care mă aşteaptă. Ştii câte zile am trăit împreună? Numai trei. Am plecat apoi pe front.” „Săracu’ de matale, domn’ locotenent”, l-am căinat. Atunci se auzi clar urlet de lupi. „Dacă le miroase a om şi vin până aici, ne mănâncă pe toţi, fără ca măcar să ne trezim”, spuse Dediu. Atunci domn’ locotenent se ridică, îşi luă automatul şi se duse să se convingă cu ochii lui dacă amândouă uşile erau bine închise. Şi, acum să vedeţi, doamnă, ce înseamnă să ai şi un dram de noroc. Domn’ locotenent, pe când revenea la foc, se împiedică de ceva. Scapără un chibrit şi, la lumina lui, n-o să ghiciţi peste ce dădu.»

„Nu! N-am să ghicesc. Mai bine spune dumneata”, l-am îndemnat.

«Peste o traistă, pe jumătate plină cu grăunţe de ovăz. Trecusem pe acolo şi eu, şi Dediu, dar de găsit lu’ domn’ locotenent i-a fost dat s-o găsească. Dar asta am aflat-o noi mai târziu, fiindcă, până să se întoarcă el, pe noi ne furase somnul. Dormeam duşi, chiar să fi tăiat lemne pe noi şi tot nu ne-am fi trezit. Domn’ locotenent ne cotrobăi prin sacii de merinde şi ne luă gamelele. Cu ele subsuoară ieşi afară, le umplu cu zăpadă, apoi se întoarse la foc. Cu un lemn bătu jarul ca să se aşeze şi puse deasupra gamelele. Pe urmă, când zăpada se topi şi apa începu să fiarbă, turnă în fiecare câte un pumn de grăunţe.

După ce fiertura fu gata, domn’ locotenent ne trezi: „Ia treziţi-vă, măi, că e gata mâncarea!” La drept vorbind, de trezit numai eu m-am trezit. M-am ridicat în capul oaselor, holbându-mă la gamelele în care ovăzul, aproape terciuit de atâta fiert, se umfla în băşici care plesneau cu zgomot, la fel ca terciul de mămăligă. „Măi, n-aţi auzit? Sculaţi să mâncaţi!” am ţipat la ei. Mi-am luat gamela, m-am repezit cu lingura în fiertură şi am început să înfulec suflând, frigându-mă, gemând, scuipând înapoi în gamelă, apoi din nou înfulecând cu o lăcomie deznădăjduită. Se trezi mai întâi Dediu, apoi Pârvu. Se repeziră ca nişte gămani la gamele. Se băteau calicii la gura lor. Da’ nici cu domn’ locotenent nu mi-a fost ruşine, fie-i ţărâna uşoară! „Ce fu asta, domn’ locotenent?” l-am întrebat, fiindcă eu terminasem primul de mâncat. „Ovăz! Păsat de ovăz, Turculeţ.” „Ovăz? Măi să fie al dracului! Te pomeneşti că încep să nechez ca un armăsar”, glumii. Dediu, tocmai lui îi veni în minte să întrebe: „Şi unde găsiraţi ovăzul, domn’ locotenent?” Domn’ locotenent ne spuse ceea ce aflaraţi şi dumneavoastră de la mine mai adineauri.»

Marina Boldea povestea şi flaşnetarul se întreba dacă nu cumva fusese actriţă sau, în cel mai rău caz, urmase la conservator arta dramatică. Fiindcă, povestind, vocea ei suna altfel când vorbea Turculeţ, altfel când vorbea Dediu sau Pârvu, transpunându-se parcă în pielea fiecărui personaj. În schimb, în puţinele replici rostite de soţ, vocea era a ei, ca şi când ar fi fost vorba de ea însăşi. Povestea şi tot

timpul nu-şi dezlipea ochii de pe fotografia îndoliată, de parcă voia să verifice dacă nu cumva omisese ceva din cele ce-i destăinuise Turculeţ.

— Poate că toate amănuntele pe care ţi le dau te plictisesc, nu ţi se par importante.

— Dimpotrivă, doamnă!

— Aş fi putut să-ţi redau întâmplarea în câteva fraze. Poate însă că, procedând astfel, nu te-aş fi putut convinge, în suficientă măsură, de ce îi urăsc atât de mult pe toţi Feldwebelii.

— Doamnă, vă ascult cu cea mai mare atenţie. Continuaţi vă rog.

— Unde am rămas?

— Soţul dumneavoastră găsise traista cu ovăz, fiersese pentru fiecare câte o gamelă.

— Da… Da… Îşi potoliseră oarecum foamea. Turculeţ continuă: «Întrucâtva ne potolisem foamea. Dar numai întrucâtva. De aceea propuse: „Ce-ar fi, domn' locotenent, dacă ne-am mai face câte o gamelă cu păsat?" Dar domn' locotenent trase traista lângă el şi ne arătă conţinutul. „Vedeţi cât a mai rămas? Dacă ne ajunge pentru încă o fiertură. De bine, de rău, acum ne-am potolit cât de cât foamea. Dar mâine?" „Mâine ne predăm, propuse Dediu, dar cam cu jumătate de gură." „N-aveţi decât! Dar eu, care nu am de gând să mă predau, ce am să mănânc? Cât a mai rămas aici în traistă îmi ajunge pe trei zile. Şi în trei zile poate dă Dumnezeu şi ies din încercuire." Mai puteam spune ceva? Nimic. Dediu oftă şi-şi aprinse o ţigară. Eu ascultam viforniţa de afară. Unul câte unul, gemând, oftând, ne-am lungit din nou în jurul focului. Într-o clipită Pârvu începu să sforăie. „Auzi-l cum mână porcii la jir!" se miră Dediu. Dar nu apucă să termine vorba că adormi şi el. Pe urmă s-a milostivit şi de mine somnul. De domn' locotenent nu ştiu dacă a dormit, şi cât timp, pe dumnealui somnul îl cam ocolea. Avea cum se spune…»

„Insomnii, domnule Turculeţ."

«Dimineaţa m-am trezit ultimul. Ceilalţi erau posomorâţi. Auzind însă vântul chiuind ca un bezmetic, am înţeles de ce erau aşa. Viforniţa continua. Un gând mă străfulgeră: Dacă ţine câteva zile, ce ne facem? Vom muri de foame. Am căutat cu ochii traista cu grăunţe. Se afla pe pătura lu' domn' locotenent. Deasupra ei odihnea automatul. O nădejde prinse a-mi încălzi sufletul. Dacă or mai fi niscai grăunţe prin grajd? M-am dus să caut. N-am găsit nimic, doar puţină pleavă. Între timp focul se stinsese. Dârdâiam de frig, dar nu ne puteam hotărî să înfruntăm vijelia de afară, ca să ne facem o nouă provizie. Până la urmă, tot domn' locotenent dădu semnalul: „Gata, am lenevit destul. Acum, haidem să aducem câte un braţ, două de lemne". Afară viforniţa era în toi. În dreptul uşii zăpada fusese îngrămădită până la înălţimea de aproape un metru. Domn' locotenent

luă troianul în piept, deschizându-ne pârtie. Când am ajuns la remiză, am început să lucrăm cu furie, folosind paturile armelor. Lucram cu spor şi scândurile cădeau una după alta. Înhăţând un braţ zdravăn de scânduri, Dediu se pregăti cel dintâi de întoarcere. „Stai „aşteaptă-ne şi pe noi" îl opri domn' locotenent. Ehei, deştept domn' locotenent al nostru, fie-i ţărâna uşoară! El înţelesese de ce lucrasem ca nişte draci. Gândul fiecăruia dintre noi fusese să fie primul care să se întoarcă în staul şi, până când să vină şi ceilalţi, să dijmuiască sacul măcar de un pumn, doi de grăunţe. Cum vă spuneam, deştept domn' locotenent al nostru, ne-a ghicit gândul. Ne-am întors toţi deodată. După ce am mai făcut încă două transporturi, ne-am strâns în jurul focului. Ne era o foame cumplită, doamnă, dar nimenea dintre noi nu îndrăznea să aducă vorba despre grăunţe. Când, până la urmă, Dediu se încumetă să întrebe, domn' locotenent îl cam repezi: „Deşteptule, dacă dăm gata acum pumnul de grăunţe ce ne-a mai rămas, ce vom face după, aceea?" Avea dreptate, ce mai! Am oftat, şi, ca să uităm de foame din nou ne-am pus pe somn. Ne-am trezit la prânz sfârtecaţi de foame. Domn' locotenent ne-a împărţit ovăzul. A revenit fiecăruia, cam tot atât cât şi în ajun. Pe urmă, după ce-am mâncat, iarăşi ne-am culcat. Am dormit până seara. Când ne-am trezit, eram rupţi de foame. Gândul că sub pământ ar putea fi ascunse grâne mă înnebunea. „Şi când te gândeşti că, undeva, sub pământ, zac sute şi mii de kilograme de grâne, de ovăz, de porumb:" „Tacă-ţi gura!" mă repezi imediat Pârvu. „Bine, bine… Nu mai zic nimic. Dar ce dracu ne facem dacă nici mâine nu se potoleşte viforniţa?" l-am întrebat. Dar el de acolo: „Ce facem? De foame nu vom muri. Îl vom mânca pe careva dintre noi. Şi, fiindcă, tu eşti cel mai pipernicit, vom începe cu tine", mă ameninţă Pârvu. Eu imediat cu gura pe el: „De ce pe mine? Cu mine nici nu apucaţi să vă săturaţi ca lumea" „Ba ne-om sătura. Pe urmă vedem ce mai facem", nu se lăsa Pârvu. Mă privea cu nişte ochi, doamnă, încât mi-am dat seama că era în stare s-o facă. Dediu îmi luă apărarea. Săracu', nu putea uita visul. Era încredinţat că, dacă mor eu, imediat îi vine şi lui rândul. „N-ai teamă, Gherase, că te apăr eu. Cât timp trăiesc, nimeni n-are să-ţi clintească, măcar un fir de păr, deşi, la drept vorbind, dacă e vorba să ne potolim foamea cu unul dintre noi, apăi, zău, că tu ai fi cel mai nimerit. Eu însă, n-am să te las, am să te apăr." După aceea am tăcut cu toţii. De foame ce ni-era, nici să vorbim, nu mai puteam. Dormitam. Pe urmă eu am adormit de-a binelea şi am visat. Se făcea, în vis, că viscolul dura de o săptămână. Şi că staulul în care ne aflam fusese îngropat sub nămeţi. Nu mai aveam, nici măcar lemne să ne încălzim. Doborâţi de frig, dar mai ales de foame, zăceam toţi patru în câte un colţ al grajdului, pândindu-ne unul pe altul, fiecare cu gânduri ucigaşe împotriva celorlalţi. Apoi, se făcea că, la un moment dat, ceilalţi trei, adică şi domn' locotenent,

porniseră din trei colţuri ale grajdului înspre mine, să mă omoare. Dar, fiindcă erau aşa de slăbiţi şi nu puteau merge, se târau în coate. Încet, încet, se apropiau. Şi eu eram în aşa hal de fără vlagă, încât nu aveam putere să întind mâna, să iau arma de alături şi să trag în cel care era mai aproape. Încercam, făceam eforturi deznădăjduite, dar nu izbuteam să mişc măcar un deget. Şi cei trei se apropiau, se apropiau mereu. În fruntea lor se târa domn' locotenent. Încă puţin şi iată că degetele lui mi se înfig în beregată… în clipa aceea m-am trezit. M-am trezit şi am urlat. Domn' locotenent sta aplecat asupra mea, însă nu ca să mă sugrume. Mă zgâlţâia ca să mă trezesc. „Scoală, Turculeţ, că plecăm!" Când am părăsit staulul, zăpada, căzută în timpul nopţii, transformase câmpia într-o mare albă şi încremenită. Cerul era jos de tot şi prevestea din nou ninsoare.

Domn' locotenent privi mohorât de jur împrejur, neputându-se hotărî în care parte s-o pornim. Până la urmă ne arătă direcţia cu mâna. O pornirăm luptând voiniceşte cu zăpada care ne ajungea până la genunchi. Din când în când, câte unul dintre noi cădea, dar ceilalţi imediat îi săreau în ajutor. Numai domn' locotenent nu cădea. Dârz, întunecat, mormăind din când în când înjurături cumplite, scruta depărtările. Am mers, aşa, patru ore, fără să ne îngăduim măcar o clipă de odihnă. Pe urmă oboseala începu să ne atârne ocale de plumb în bocanci. Primul, eu m-am lăsat să cad moale în zăpadă. „Să ne odihnim puţin, fraţilor! Domn' locotenent, să ne odihnim o ţâră!" strigă Dediu după domn' locotenent. „Bine", se învoi dumnealui. Fumarăm câte o ţigară, că tutun mai avea Dediu un pachet. Domn' locotenent privi cerul, se întunecă la faţă şi înjură: „Grijania mă-si! Mi se pare că iarăşi are să înceapă să ningă". Atunci, ca la comandă, ne-am ridicat cu toţii. Ne dădeam seama că singura noastră salvare era să mergem, să mergem, să nu ne mai oprim. Pornirăm cu domn' locotenent în frunte. De la un timp, Dediu începu să se roage de mine: „Mă Gherase, să te ţii tare. Să nu te laşi. Până la urmă ieşim noi la liman, nu se poate". Săracu', nu-i ieşea din minte visul. Eu, ca să-i dau *coraj,* i-am spus: „Nu mă las, Mihule. Când oboseala stă să mă doboare, încep să mă gândesc la copii şi atunci parcă nu mi-e atât de greu!" Şi iarăşi mai merserăm o oră. Vântul se stârni din nou, dar era un vânt slab, care nu izbutea să spulbere zăpada pufoasă. Acum mai mult ne târam decât mergeam. Până şi pe domn' locotenent îl ajunsese oboseala. Căzuse de câteva ori, dar se ridicase repede, înjurând. La un moment dat, numai ce-l văd că duce automatul la ochi şi trage o rafală scurtă. Ne-am culcat la pământ şi am privit înainte, înapoi, în dreapta, în stângă. Nimic!… „De ce trăseşi, domn' locotenent?" îl întrebă Dediu. „Mi s-a năzărit că văd o iepuroaică. Dar una mare cât un cotoi şi lângă ea şase iepuraşi. Şi iepuroaica şi iepuraşii stăteau pe picioarele de dinapoi şi se uitau la mine. Şi atunci am tras." „Vi s-a

năzărit de foame", i-am zis. „De foame, Turculeţ. Ia luaţi-mă şi pe mine între voi." Înţelegeţi, doamnă? Îl cam părăsiseră şi pe dumnealui puterile. Pornirăm mai departe, braţ la braţ, sprijinindu-ne unul pe altul. Cerul pornise din nou să cearnă zăpadă. Ningea cu nişte fulgi mari, doamnă, cum nu mai văzusem, ningea peste întinderea nesfârşită parcă, hăt, până la capătul pământului. De la o vreme adormirăm. Eu visam. Visam lăzile de conserve, sacii cu zahăr, cutiile cu marmeladă, foile de cort burduşite cu pâini, pe care le văzusem zvârlite pe şosele ca nişte lucruri netrebnice, în ziua învălmăşită a retragerii. Mă visam cotrobăind prin căruţele fără stăpân – „motorizatele", cum le poreclisem noi – părăsite în graba retragerii, încărcându-mi raniţa cu conserve, cu hălci de slănină, cu zahăr şi pâini. Deodată, huruitul unui motor risipi visul, alungă somnul. Şi ce-mi văzură ochii, doamnă? Adică, ce le fu dat ochilor noştri să vadă? La cincizeci de metri, cel mult, şoseaua, o şosea. „Fraţilor, suntem salvaţi!" se bucură Dediu. „Ne predăm şi gata!" „Culcat! ordonă domn' locotenent. Să vedem mai întâi ce şi cum". Ne-am culcat în zăpadă, făcând front şoselei, cu automatele pregătite. De departe se apropiau două autocamioane acoperite cu prelate. „Mă fraţilor, al dracului să fiu dacă astea nu sunt camioane nemţeşti! m-am bucurat. Ura, suntem scăpaţi!" Erau, într-adevăr, erau. Am alergat cu toţii spre şosea. Ne-am proţăpit în mijlocul ei, făcând semn şoferului să oprească. Dar primul camion să dea peste noi, nu alta. Ne-am ferit şi pe urmă am început să fugim după el şi să ne rugăm de nemţii din camion să ne ia şi pe noi. Domn' locotenent, că ştia nemţeşte, le vorbea şi-i ruga pe limba lor. Dar ei râdeau de noi. Camionul, din cauza nămeţilor, mergea destul de încet, aşa că noi ne puteam ţine după el. Domn' locotenent izbuti să se agaţe cu mâinile de peretele din spate. Dar atunci un neamţ, era un subofiţer, îl izbi peste degete cu patul automatului. Pe urmă trase în el o rafală. În el, apoi în noi. Un glonte mă atinse şi pe mine şi un val de sânge mă năpădi pe gură. Am leşinat. Când mi-am revenit, zăpada aproape că ne acoperise.

M-am târât până la ceilalţi. Mai întâi la domn' locotenent. Era mort, cu pieptul ciuruit de gloanţe. Dediu mort, lovit în cap. Pârvu mort şi el. Numai eu mai trăiam, numai eu scăpasem doar rănit. Dar ce folos? Mult nu aveam nici eu s-o mai duc. Simţeam cum se scurge viaţa din mine deodată cu sângele. Pe urmă nu mai ştiu ce s-a întâmplat. M-am trezit la un spital de-al nostru. Ziceau medicii că am scăpat de moarte ca prin urechile acului. De front însă nu mai eram bun. M-au reformat.»

Marina Boldea tăcu. Ridică din umeri şi îl privi, abia acum îl privi, parcă ar fi vrut să-mi spună: „Asta e tot!…"

— Nu ştiu dacă Turculeţ mai trăieşte până astăzi. Arăta ca un om de pe altă lume. Mi-a spus că scuipă sânge. Zicea că un glonte îi perforase

plămânul. Oare e posibil ca un om cu plămânul perforat de un glonte să mai trăiască? întrebă ea.

— Nu ştiu! răspunse flaşnetarul.

— L-am întrebat pe Turculeţ: „De unde ai ştiut adresa mea?" Mi-a explicat: După viscol, înainte de a părăsi staulul acela, întrucât nu ştiau dacă vor supravieţui toţi, Valentin a scris pe câte o bucată de hârtie numele soţiilor şi adresele tuturora. După aceea s-au legat prin jurământ ca, în cazul în care unul dintre ei va izbuti să scape cu viaţa şi să ajungă în ţară, să anunţe familiile celorlalţi. Şi, închipuie-ţi, tocmai Turculeţ, bicisnicul Turculeţ, a avut şansa să supravieţuiască mai mult decât ceilalţi. Spun mai mult decât ceilalţi, fiindcă atunci când a venit la mine moartea deja îşi pusese pecetea pe chipul lui.

Din nou tăcu, din nou privi fotografia îndoliată. Era palidă, aşa cum n-o mai văzuse niciodată. Simţi că-i este milă de ea, cum nu-i mai fusese vreodată de altcineva.

Pe urmă o auzi din nou vorbind:

— Să comanzi o companie, ea să-ţi fie decimată, să supravieţuieşti doar tu şi încă trei ostaşi de-ai tăi, să scapi şi din încercuire, să rătăceşti prin stepă o săptămână, să fii pe punctul de a muri de foame şi de oboseală, pentru ca în clipa în care eşti convins că, în sfârşit, ai ajuns la liman, să fii împuşcat de un Feldwebel. Îţi dai seama ce au simţit ei: Valentin, Turculeţ, Dediu, Pârvu în clipa în care au văzut camioanele? Îţi dai seama? Adică *poţi* simţi ceea ce au simţit ei? Poţi, domnule Băleanu?

— Pot, cred că pot, doamnă Boldea.

— Atunci, cum de nu poţi înţelege ura mea, nevoia imperioasă de a-l răzbuna nu numai pe el, ci şi pe toţi patru?

— Înţeleg şi asta, doamnă. Dar nu puteţi ucide pe toţi Feldwebelii Wehrmachtului. Într-un fel, răzbunarea dumneavoastră echivalează cu a vă lupta cu morile de vânt. Şi, apoi, ceea ce faceţi e foarte primejdios. În primul rând pentru dumneavoastră.

— Puţin îmi pasă ce se întâmplă cu mine. Poate n-ai să mă crezi, dar mi-ar fi părut bine dacă m-ar fi arestat. Crezi că m-ar fi condamnat la moarte?

— N-aţi fi fost singura femeie condamnată la moarte. Presupun însă că, la cererea nemţilor, cei de la Siguranţă, vrând-nevrând, v-ar fi predat pe mâna Gestapoului. Şi să ferească Dumnezeu pe toată lumea să ajungă pe mâna călăilor ălora.

— Mai mult decât să mă ucidă ce mi-ar fi putut face? Şi? Nu mai pot îndura, domnule Băleanu. Nu mai pot, înţelegi, nu mai pot îndura să trăiesc în umbra acestui om, să continui să iubesc un mort, iar eu să fiu vie, tânără, singură, mereu singură. *Nu mai pot!* Să-mi dai revolverul. Am să mai omor şi alţi Feldwebeli. Într-o zi tot au să mă prindă. Or eu asta vreau. Să-mi pun singură capăt zilelor nu pot.

Vreau să mă prindă, să mă execute.

— Nu, doamnă, revolverul va rămâne la mine. Trebuie să înţelegeţi că hitleriştii sunt furioşi şi că pretind, în schimbul Feldwebelilor lor ucişi, capetele unor oameni, care nu au altă vină decât aceea că vor să scape ţara de nemţi, cu alte cuvinte, de dezastru. Sunt bine informat doamnă. Un văr de-al meu, care lucrează în poliţie, mă ţine la curent cu tot ceea ce se întâmplă în culise. Aşa că eu vă cer să renunţaţi de a vă mai răzbuna pe nişte nenorociţi de Feldwebeli, de vreme ce nu-i puteţi extermina pe toţi.

Şi era puţină ironie în ultimele lui cuvinte.

Marina Boldea se uită la el lung şi, pentru prima dată de când o cunoştea, o văzu surâzând vag.

— În realitate cine eşti dumneata, domnule Băleanu?

— Un om mai cu picioarele pe pământ decât dumneavoastră, doamnă. Nu-i urăsc pe nemţi mai puţin decât dumneavoastră, dar, fiind mai realist, îmi dau seama că nu-mi pot permite acte nesăbuite şi lipsite de valoare practică. Vreau să spun că, spre deosebire de dumneavoastră, îmi dau seama că împotriva lor nu pot lupta de unul singur, şi după cum mă taie capul. O las pe seama altora, care sunt mai în măsură s-o facă. Eu, cunoscându-mi limitele, îmi văd de sărăcia mea, adică încerc să-mi câştig existenţa, într-un mod cinstit, cu flaşneta mea.

— Sau a o face pe orbul, insinuă ea.

— Aveţi dreptate. Dar, în definitiv, trebuie să trăiesc şi eu. Să fur nu mă pricep. Şi apoi mă întreb dacă, făcând-o pe cerşetorul, nu e mai puţin reprobabil decât a vinde planete. În definitiv, cei care mă miluiesc nu sunt în mod absolut, dezinteresaţi. Într-un fel, ei sunt convinşi că obţin o poliţă în alb de la Dumnezeu.

— Domnule Băleanu, eu nu citesc niciodată ziarele. Din Paşte în Crăciun, cum se spune, îmi mai aduc aminte să deschid radio-ul când transmite ştirile. Pe urmă, mai e şi Frosa, care mă mai ţine la curent cu ce se întâmplă în lume, şi nu pentru că m-ar interesa, ci pur şi simplu pentru că nu poate, o secundă măcar, să tacă din gură. Aşa se face că am aflat că ţara se găseşte în pragul unui dezastru şi că singura salvare ar fi să scăpăm de Antonescu. Vreau să-ţi cer un serviciu: nu cumva ai putea să te informezi printre cunoştinţele dumitale, de pildă prin vărul acela de la poliţie, dacă există anumite cercuri interesate în suprimarea mareşalului? Dacă există şi au nevoie de un voluntar pentru treaba aceasta, le stau la dispoziţie.

Era clar, nenea Neagu avusese dreptate: se desconspirase.

— Doamnă, problema, aşa cum o puneţi dumneavoastră, seamănă cu aceea a Feldwebelilor. Nu este vorba doar de Antonescu, ci de regimul lui. Cu alte cuvinte, dacă există persoane care îşi dau seama de prăpastia la marginea căreia se află ţara şi vor s-o salveze, ei ştiu că

nu se pune doar problema înlăturării lui Antonescu, ci a răsturnării întregului guvern antonescian. Dar, aşa cum nu puteţi omorî pe toţi Feldwebelii Wehrmachtului, la fel nu puteţi suprima toată clica lui Antonescu.

Marina Boldea se ridică din fotoliu, ca să se apropie de fotografia îndoliată. Pe urmă, fără să-l privească, îi spuse:

— Domnule Băleanu, deşi nu dau doi bani pe propria-mi viaţă, faptul că dumneata ţi-ai riscat-o pe a dumitale ca s-o salvezi pe a mea, mă obligă la recunoştinţă. De aceea, poţi să ai cea mai deplină încredere în mine. Nu mă interesează nici cine eşti în realitate, şi nici cu ce te ocupi. Şi dacă există vreun mijloc de a lovi în Feldwebeli, fără să-ţi fac impresia că mă lupt cu morile de vânt, te rog să mă ajuţi.

— Trebuie să mă gândesc, doamnă, dacă există sau nu o asemenea posibilitate.

Flaşnetarul înţelese că, cel puţin deocamdată, nu aveau ce să-şi mai spună.

8

Flaşnetarul stătea pe o bancă în Parcul Ioanid. Era puţină lume. Câteva bone cu copii, dintre cei care nu fuseseră evacuaţi. Doi bătrâni, pe o altă bancă, citeau; unul „Universul”, celălalt „Curentul”.

Primăvara venise cu oarecare întârziere. Parcul era înverzit, dar cam neîngrijit. Într-un capăt al parcului fusese săpat un adăpost antiaerian, dar era făcut de mântuială, şi, întrucât nu prezenta nicio garanţie de securitate, nu-l folosea nimeni. În noaptea precedentă, adică în noaptea de 3 spre 4 mai, aviaţia anglo-americană bombardase Capitala. Cartierul acela însă fusese cruţat. Era linişte în parc. Se auzea gunguritul unei turturele. Din când în când un băieţel, care privea de pe podeţ apa înverzită a lăculeţului, striga:

— Tanti Clara, nu vii şi tu?

— Nu, Ovidiu.

Trecură câteva minute. Copilul puse din nou aceeaşi întrebare, iar răspunsul fu şi de data aceasta acelaşi. Tanti Clara, probabil guvernanta ţâncului, stătea pe o bancă şi discuta foarte animat cu un tânăr, cu un foarte tânăr soldat. Un alt băieţel, blond, cu părul creţ, cu pistrui pe faţă şi cu ochi albaştri – dacă avea zece ani –, se apropie de flaşnetar cu mâinile în buzunar, zâmbindu-i încă de departe, evident ca să-i câştige bunăvoinţa.

— Nene, mă laşi să cânt la caterincă?

— Îi spune flaşnetă.

— La flaşnetă! Mă laşi?

— Te-aş lăsa. Din păcate e stricată, nu mai cântă. Trebuie s-o duc la doctor.

— Ce, există „doctori” care vindecă flaşnetele stricate?

— Am vrut să spun că trebuie s-o duc la un meşter s-o repare. Dacă nu era bolnavă, te lăsam să învârţi manivela.

— Păcat că e stricată.

— Cum te cheamă, băieţaş?

— Gheorghiţă mă cheamă.

— Uite, Gheorghiţă! Fiindcă nu-ţi pot îndeplini dorinţa, îţi dăruiesc o „planetă”. Napoleon, ia scoate tu o planetă pentru Gheorghiţă.

— Mulţumesc, nene, dar nu-mi trebuie. Mama spune că numai servantele şi soldaţii, învoiţi duminica în oraş, le cumpără, că sunt *naivi.* Te rog să nu te superi.

— Cum să mă supăr pe un băiat inteligent ca tine!

Băiatul se îndepărtă, sărind când pe un picior, când pe celălalt.

Flaşneta nu era „bolnavă” şi nu avea nevoie să fie dusă la „doctor”. Nu funcţiona, deoarece el scosese dinăuntru „maşinăria cântătoare” –

operaţie deloc dificilă, toată fiind montată într-o ramă metalică. De fiecare dată când flaşnetarul primea sarcina să facă un *transport* – pachete cu manifeste, exemplare din ziarul „România liberă”, ba chiar şi revolvere – deşuruba rama, scotea afară mecanismul şi „pântecele” flaşnetei se transforma într-o ascunzătoare încăpătoare şi relativ sigură.

Flaşnetarul îşi pregătise flaşneta în vederea transportării unor exemplare ale ziarului amintit – imprimat într-o tipografie al cărui sediu, în ciuda eforturilor conjugate ale celor de la Siguranţă şi S.S.I., nu putuse fi descoperit, motiv pentru care mai-marii Ministerului de Interne ajunseseră la concluzia – falsă, bineînţeles – că „România liberă” se tipărea peste graniţă şi abia ulterior era introdusă în ţară pe căi încă nedepistate. Şi dacă el, flaşnetarul, se afla acum în parc, aceasta se datora faptului că abia aici urma să i se comunice dacă va trebui să se ducă sau nu să ridice „corespondenţa”.

Era o după-amiază plăcută din prima jumătate a lunii mai şi, cu toate că nu era chiar atât de cald pe cât s-ar fi cuvenit, primăvara biruise pretutindeni în verdele frunzelor, în albul floral al copacilor înzorzonaţi în chip baroc. De aceea plecase mai devreme de acasă, ca să se bucure. Zilele lui – în parte şi nopţile – îi erau atât de pline, încât abia în ajun *descoperise* că înfrunziseră şi înfloriseră pomii şi că peste oraş stăruia, mai ales pe seară, mirosul liliacului.

O femeie tânără, în mare doliu, traversă grăbită parcul. Trecătoarea aceea îi aminti de Marina Boldea. Iată, trecuseră două săptămâni de când ea i se destăinuise şi în tot acest timp nu mai stătuseră de vorbă decât o singură dată, în urmă cu numai patru zile.

Probabil că îi pândise plecarea, pentru că, în momentul în care străbătea curtea împingând flaşneta, ea deschisese fereastra, îi urase bună dimineaţa, şi îl întrebase:

— Domnule Băleanu, la prânz te întorci acasă?

— Probabil că da. Dar de ce întrebaţi? Aveţi cumva nevoie de mine?

— Vreau să te invit la masă. Te rog să nu mă refuzi.

Acceptase. Nu-i fusese clar de ce, dar chiar se bucurase.

— Am să vin, doamnă. La ce oră?

— Când îţi convine dumitale.

— La ora două e bine?

— Perfect. Îţi mulţumesc, domnule Băleanu, că ai acceptat.

La ora fixată s-a dus să bată la uşa ei. Nu mai era îmbrăcat în uniforma peticită, dar nici în hainele lui cele mai elegante. Arăta ca un muncitor în costumul de duminică.

Când îl văzu îmbrăcat aşa, îl privi lung, surprinsă, amuzată.

— Arăţi mai aproape de ceea ce eşti, domnule Băleanu.,

Remarca nu-l surprinse. După noaptea aceea, când i se destăinuise şi, mai ales, după cuvintele pe care i le spusese la despărţire,

flaşnetarul fusese convins că ea intuise „dubla existenţă” pe care el o ducea. Însă în ce anume consta cealaltă existenţă a lui era puţin probabil că ea bănuia adevărul. Dar, indiferent de ceea ce gândea despre el, de un lucru putea fi sigur. Că nu trebuia să se teamă că eventual l-ar denunţa, ea, tocmai ea, care omorâse şase Feldwebeli. De altfel, informându-l pe nenea Neagu în legătură cu tot ceea ce discutase cu Marina Boldea, îi ceruse părerea dacă nu cumva consideră necesar să-şi caute o altă gazdă. Două zile mai târziu, nenea Neagu îi dăduse răspunsul: deocamdată, cel puţin deocamdată, nu era nevoie să se mute. „Trebuie să ne mai informăm în legătură cu ea. N-ar fi exclus să ajungem la concluzia că, în viitor, ne-ar putea fi utilă”, îi spusese.

L-a primit şi au mâncat în camera cu mobila heteroclită, aceeaşi în care i se destăinuise. Masa Chippendale era acoperită cu o faţă de masă lucrată în dantelă de Toledo. Vesela era Rosenthal, tacâmurile de argint masiv, iar paharele de bacara. Meniul fusese nu mai puţin pretenţios. Sardele „Robert”, pateuri cu carne, o supă de găină cu ouă şi lămâie, friptură tot de găină, tort de casă şi un vin care nu se găsea pe toate drumurile.

Fu un prânz straniu, probabil datorită solemnităţii impuse de gazdă, dar mai ales faptului că toate încercările lui de a lega o conversaţie, oricât de banală, dădură greş. Îl privea tot timpul într-un mod stânjenitor pentru el – „parcă mă examinează la microscop” –, cu ochii ei mari şi negri, de un negru care strălucea, de parcă în ei mocneau nişte flăcări negre. Dacă o întreba ceva, răspundea monosilabic, iar dacă, pentru a curma tăcerea, începea să povestească el ceva, îl asculta aparent atentă, dar ar fi putut jura că ea lua cunoştinţă doar de sunete, că, în niciun caz, nu era în stare să lege cuvintele între ele în fraze, ca să înţeleagă despre ce anume era vorba. Toate acestea contribuiră ca în tot timpul prânzului să fie stăpânit de un sentiment de jenă şi să aştepte cu nerăbdare, şi o abia sesizabilă iritare, ca masa să ia sfârşit. După ce dădu gata şi felia enormă de tort, – nici nu mai ţinea minte de când nu mai consumase o masă atât de copioasă – răsuflă uşurat. Va mai rămâne câteva minute şi, sub un pretext oarecare, va pleca. Dar ea dispăru imediat în bucătărie, revenind de acolo cu o farfurioară plină cu colivă.

— Astăzi am făcut parastas. S-au împlinit doi ani de când a fost omorât Valentin, fie-i ţărâna uşoară!

Abia acum înţelese de ce îl invitase la masă. Îl invitase, de fapt, la pomană. „Pomana mortului.” Oare pe *cine* invitase? Pe flaşnetar? Pe „orbul” care, în ultima instanţă, o salvase de plutonul de execuţie, sau pe cel care, în costumul pe care îl purta, arăta mai *aproape* de ceea ce era în realitate, cum se exprimase ea în clipa în care dăduse cu ochii de el? Dar indiferent cui fusese adresată invitaţia la pomana mortului,

se simţea jignit, deşi, raţional, nu avea motiv. Gustă puţin din colivă, apoi se ridică şi plecă, mulţumindu-i din vârful buzelor. După aceea îi păru rău, şi în zilele următoare încercă să-şi explice de ce se simţise jignit şi dezamăgit, în egală măsură. Încercă, fără însă să izbutească…

Şi iată, acum, stând pe banca aceea, deodată i se revela adevărul:

„M-am simţit jignit pentru că… pentru că Marina este singura femeie de care aş fi în stare să mă îndrăgostesc”, îşi spuse, vorbindu-şi cu voce tare.

Era o descoperire care aproape îl ului. Dar nu mai avu timp să se analizeze. Pe bancă veni să se aşeze nu omul care trebuia să-i comunice dacă şi de unde trebuia să ridice „corespondenţa” – şi pe care el nici nu-l cunoştea, recunoaşterea urmând a se stabili printr-o parolă – ci chiar nenea Neagu, legătura lui superioară.

Nenea Neagu avea în mână ziarul „Universul”, care era despăturit la pagina cu mica publicitate. Câteva minute nu-şi vorbiră şi se comportară ca doi oameni care nu s-au mai văzut niciodată. Nenea Neagu privi în aparenţă distrat puţina lume din parc şi, după ce se convinse că nu avea motiv să fie suspicios, îi spuse:

— Desigur, n-ai citit mica publicitate a „Universului” din ziua de azi.

— Nu!

— Citeşte rubrica „anunţuri mortuare”. Are să te intereseze în mod deosebit. Al treilea anunţ, în chenar.

Nenea Neagu lăsă ziarul între ei, pe bancă. Flaşnetarul îl luă, şi, căutând cel de-al treilea anunţ, în chenar, citi:

NANDO ŞI IOANA NEDELEANU ANUNŢA CĂ S-AU ÎMPLINIT ŞASE LUNI DE LA ÎNCETAREA DIN VIAŢA, ÎN ÎMPREJURĂRI TRAGICE, A DRAGEI ŞI NEUITATEI LOR FIICE MAGDALENA NEDELEANU

EI MULŢUMESC PE ACEASTA CALE TUTUROR CELOR CARE AU LUAT PARTE LA PARASTASUL OFICIAT LA BISERICA SF. PETRU DIN BRAILA, PRECUM ŞI TUTUROR CELOR CARE AU FOST ALĂTURI DE EI LA DUREROASA ÎNCERCARE, CU PREZENŢA

SAU CU GÂNDUL

— Nu pricep nimic! îşi recunoscu neputinţa flaşnetarul.

— Ceva totuşi pricepi, nu?

— Da! Că, deşi trăieşte, vrea să reîmprospăteze memoria cuiva că au trecut şase luni de la moartea ei „tragică”. Asta pricep. Nu înţeleg însă ce anume scop urmăreşte.

— Ea, ori anumite persoane. Sau, ea împreună cu alte persoane.

— Ea împreună cu alte persoane? Nene Neagu, ia-mă, cum se spune,

mai încet. La cine te-ai gândit când ai spus: *ea împreună cu alte persoane*?

— N-aş putea afirma că m-am referit la ceva foarte concret. E o presupunere a mea…

— Totuşi, *ceva* ai în vedere.

— Măi băiete, e clar că Magdalena nu acţionează de capul ei.

— Nene Neagu, e sigur că Magdalena este agentă a Siguranţei?

— Absolut sigur. Figurează pe lista copoilor cu mirosul cel mai fin. E drept că în ultimul timp s-a dat la fund.

— În ultimul timp!… Păi e normal de vreme ce o ştire apărută la rubrica „Fapte diverse" şi un ferpar apărut tot în „Universul" au anunţat „moartea" ei într-un accident de maşină pe Valea Prahovei. Deci e normal că în ultimul timp s-a dat la fund.

— Eu mă refer însă la timpul anterior datei când i s-a întâmplat „accidentul mortal".

— Aşa!… Atunci…

Şi nu mai continuă.

Nenea Neagu scuipă chiştocul de ţigară şi cuta dintre sprâncene i se adânci. Într-adevăr, nu era deloc uşor de ghicit motivul pentru care fusese dat ferparul ce anunţa parastasul de şase luni. Presupuneri se puteau însă face.

— Nene Neagu, mă gândesc. Dacă ea a aflat că partidul a depistat-o ca agentă a Siguranţei…

— … Şi? Unde vrei să ajungi?

— În cazul acesta ar exista o explicaţie. Dându-se drept moartă, speră că va putea acţiona în linişte, cu alte cuvinte că va putea continua vânătoarea de comunişti cu mai multe reuşite.

— Nu ţine, Mihai, nu ţine. Magdalena nu a făcut niciodată parte din partid. A fost şi este o agentă a Siguranţei, ca atâţia alţii. Or dacă toţi agenţii depistaţi de noi – şi care au aflat acest lucru – ca să ne inducă în eroare s-ar da drept morţi, n-ar trece zi de la Dumnezeu ca să nu apară la „mica publicitate" câte un asemenea anunţ mortuar. Nu, băiete, nu e „stilul" ălora de la Siguranţă.

— Atunci pe cine încearcă să inducă în eroare?

— Nu ştiu!… O concluzie însă putem trage fără teamă că am putea greşi. Anume, că pentru ea e foarte important să convingă – pe un ştim cine – că ea, Magdalena Nedeleanu, nu mai *există*.

— Ar fi interesant de ştiut dacă parastasul a avut realmente loc.

Nenea Neagu schiţă un zâmbet care îl întinerea;

— Ei bine, află că da. Ne-am interesat telefonic la Brăila.

— Înseamnă că şi familia ei este convinsă că a murit.

— Absolut sigur nu este. Dar, după toate probabilităţile, aşa pare. Cum ţi-am spus, am verificat, şi parastasul, într-adevăr, a avut loc. În schimb ferparul nu a fost dat de familie.

Aflând aceasta, el, Ulea, rămase cu gura literalmente căscată.

— Nu a fost dat de familie! repetă mecanic.

— Nu!… De aceea suspectez ferparul ca un fel de încercare de a crea un alibi Magdalenei. Un alibi de un fel deosebit.

— Adică, o persoană moartă are nevoie de un alibi pentru o crimă pe care n-a putut-o comite decât o fiinţă în viaţă?

— Cam aşa ceva, Mihai. Ei, dar încă nu am apucat să-ţi spun scopul principal pentru care mă găsesc acum aici. În noaptea trecută au căzut câţiva tovarăşi. Unii dintre ei au fost folosiţi în munca de difuzare a „României libere”. Avem încredere absolut în toţi. Totuşi, cunoscute fiind metodele folosite de Siguranţă, nu putem exclude eventualitatea ca vreunul dintre ei, neputând rezista torturilor, să vorbească. Băieţii ridicau exemplarele din acelaşi loc de unde ar fi trebuit să le ridici şi dumneata în noaptea asta. Ca măsură de precauţie, s-a renunţat la casa aceea conspirativă şi, deocamdată, difuzarea ziarului se va face pe altă filieră. Deci, pentru astăzi eşti liber. Şi acum am plecat. Te voi anunţa când am să am nevoie de dumneata. Îţi recomand multă prudentă.

Nenea Neagu îl părăsi. Rămase singur să se gândească la Magdalena. La enigmatica şi monstruoasa Magdalena, *logodnica* lui, din pricina căreia, absolut nevinovat fiind, numai puţin a lipsit să ajungă în faţa plutonului de execuţie.

Şi îşi aminti cum intrase Magdalena în viaţa lui.

Magdalena!… Întruchiparea târzie a unui vis din anii adolescenţei. Era în clasa a şasea a unui liceu internat, admis ca „orfan de război”. Venise acasă, la Brăila, în vacanţă. Acasă *însemna casa unchilor săi, trei la număr, flăcăi tomnatici, pe care mama lui îi slugărea de când rămăsese văduvă. Unchiu Nacu, unchiu Sandu, unchiu Petru. Ciudaţi oameni aceşti unchi ai lui. Trei oameni care, acolo unde ar fi trebuit să aibă o inimă, aveau câte un bulgăraş de gheaţă. În afară de bani nu-i interesa nimic altceva. Şi bani aveau. Milioane depuse la trei dintre cele mai mari bănci din ţară, câteva proprietăţi în oraş, plus restaurantul cu bodegă, al doilea ca prestigiu şi dever din oraş. Sentimente? Nu se iubeau ei între ei – exista doar o solidaritate de clan –, nu-şi iubeau sora şi cu atât mai puţin nepotul. Aveau câte o metresă, dar faptul că le vizitau numai în anumite zile şi la anumite ore dovedea că nu era vorba de sentimente, ci doar de necesităţi de ordin fiziologic.*

Când venea în vacanţă, unchii luau cunoştinţă de existenţa lui. Niciun cuvânt bun, nicio mângâiere, nici măcar un dar cât de neînsemnat. De aceea, abia aştepta să treacă mai repede vacanţa, ca să se înapoieze la internat. Acolo nu-i păsa că uniforma lui era cea mai ponosită, mantaua cea mai decolorată şi strâmtă, încălţămintea cea mai scâlciată. Acasă însă sărăcia îl umilea, îl jignea. Unchii lui aveau milioane, dar nu le dădea prin

minte că el, băiat de şaptesprezece ani, şi-ar fi dorit un costum de haine, evident nu de la marele magazin de confecţii „Oraşul Londra” ci măcar unul cumpărat la vreo dugheană din Obor. Şi, fiindcă lor nu le dădea prin minte, iar mama lui nu avea bani ca să-i cumpere, era obligat să poarte şi în timpul vacanţei uniforma hărtănită din timpul şcolii, pantofii scâlciaţi şi peticiţi. De aceea, mândru, evita să-şi facă prieteni, iar Strada Regală, unde oamenii din oraş ieşeau să se plimbe la ore fixe, ca apoi să dispară tot la ore fixe, îi era ca şi necunoscută.

Când ieşea totuşi să se plimbe, se ducea în grădina publică, nici la două sute de metri depărtare de casa unchilor săi. Dar nu intra niciodată pe poarta principală, ci pe cealaltă, „prin spate”, cum spunea el. De acolo pornea o alee, puţin frecventată în timpul zilei, care ducea până la „mal”, adică până acolo unde se termina grădina. Jos, în vale, era portul. Se aşeza pe un bolovan de formă paralelipipedică – numai Dumnezeu putea şti cum ajunsese acolo! – şi privea, – privea portul, Dunărea, balta cu pădurea ei de sălcii de pe malul celălalt. De acolo de unde stătea auzea râsetele, aplauzele, comentariile celor de pe terenul de tenis din apropiere. În oraşul lui tenisul era practicat numai de „protipendadă”, deşi campion al ţării şi o rachetă prestigioasă în tenisul internaţional avea să ajungă într-o zi un fost „băiat de mingi”.

De multe ori se ducea să privească. Nu-i plăcea jocul. Îi plăceau cei care îl practicau. Parcă erau plămădiţi dintr-un alt aluat – mai ales fetele. Îi plăcea pur şi simplu să le admire, aşa cum îi plăcea să admire bijuteriile din vitrina magazinului domnului Cohn, cel mai mare bijutier din oraş. Pentru el, fetele de pe terenul de tenis i se păreau la fel de inaccesibile ca şi inelele colierele, cerceii, broşele şi pandantivele din vitrina cu bijuterii a domnului Cohn.

…Şi, într-o zi, în timp ce privea o partidă de dublu, o descoperi pe Magdalena. (Numele avea să i-l afle mai târziu.) Făcea pereche cu un tânăr foarte înalt şi suplu, care era fiul unui bancher grec. Privind-o, aproape că i se opri răsuflarea. Fiindcă era altfel *frumoasă decât toate fetele pe care le văzuse jucând pe acel teren. În ce fel „altfel” avea s-o descopere mai târziu, şi din întâmplare, răsfoind la bibliotecă un album de artă. Răsfoindu-l, fu izbit de marea asemănare dintre Magdalena şi zeiţa Hera. Zeii şi zeiţele vechilor greci aveau înfăţişarea oamenilor. Totuşi se deosebeau de aceştia prin ceva inefabil, care le conferea o anume măreţie. Magdalena era o fată frumoasă, nu însă cea mai frumoasă în mod obiectiv, dar totuşi le întrecea pe toate în frumuseţe prin ceva inefabil, prin acelaşi inefabil care te face şi pe tine, muritor de rând, să recunoşti în Hera nu o femeie a Atenei de pe vremea marelui Pericle, ci pe zeiţa căsătoriei, soţia lui Zeus.*

După ce partida aceea de dublu luă sfârşit, „lumea în alb” – jucători şi spectatori – plecă în grupuri, grupuri, râzând şi vorbind tare, unii în româneşte, cei mai mulţi în franceză, engleză sau greacă, deoarece oraşul

său natal – Brăila – era unul cosmopolit. Numai el rămase rezemat de trunchiul copacului de unde privise meciul. Rămase locului tălăzuit de o atât de mare disperare, încât, la un moment dat, îmbrăţişând trunchiul copacului, exclamă: „Şi de acum încolo ce am să mă fac?" Nu mai plânsese de pe vremea orfelinatului, din noaptea în care, pentru prima dată, fusese mutat în dormitorul celor care urinau în pat. După aceea, deşi mizeriile continuaseră, nu mai putuse plânge, de parcă dintr-o dată şi pentru totdeauna îi secase izvorul lacrimilor. Şi iată că, după atâţia ani, strângând în braţe trunchiul salcâmului, izbucni în plâns . Plângea şi murmura întruna: Şi de acum încolo ce am să mă fac?

Avea şaptesprezece ani – doar şaptesprezece ani – dar îşi dădea seama că o iubea şi că dragostea lui era ca o boală de care niciodată nu va putea să se vindece.

A aflat cine este fata de care se îndrăgostise trei zile mai târziu, tot după o partidă de tenis, când acelaşi tânăr a condus-o acasă. Fata locuia într-o casă „boierească" – exista un anume tip numit de localnici „boieresc" – de pe strada Sf. Petru. În dreapta porţii din fier forjat, prinsă de zid, o tăbliţă de bronz pe care scria:

NANDO NEDELEANU
AVOCAT.

Lua acum cunoştinţă că exista, în oraşul lor, un avocat cu numele Nando Nedeleanu, care era tatăl fetei de care se îndrăgostise, pentru ca un sfert de oră mai târziu să afle că partenerul ei de joc era fiul bancherului Stamati Kiriazi, cu sediul băncii pe strada împăratul Traian.

În următoarele zile, făcând pe detectivul amator, află atât despre avocat, cât şi despre bancher tot ceea ce îl interesa. Despre avocatul Nedeleanu: că era cel mai mare penalist, atât de mare, încât i se dusese faima în tot judeţul; că era putred de bogat; că era căsătorit cu fata unui general care îi adusese ca zestre o moşie în judeţul Ialomiţa; că aveau un singur copil, o fală – Magdalena –, elevă în clasa a şasea la maici, liceul particular „Sancta Maria". Despre bancher: că banca lui era solidă, că avea trei copii, dintre care două fete, care învăţau la „Notre Dame de Sion" *din Galaţi, şi un băiat, Spiro, care studia dreptul la Atena şi venea la Brăila numai în vacanţa mare.*

După ce obţinu toate aceste informaţii, urmară zile de neagră disperare. Ea, fata pe care o iubea, nu ca un adolescent de şaptesprezece ani, ci asemenea unui bărbat în toată firea, era fiica celui mai renumit şi mai bogat avocat din oraş, iar rivalul lui, Spiro, fiul unui bancher, despre a cărui bancă se spunea că este „solidă". Pe când el, el ce era? Un amărât de elev într-un liceu internat, primit ca bursier, fiindcă era orfan de război, care, în uniforma ce abia îl mai încăpea, pătată, roasă pe la coate, genunchi şi manşete, arăta aproape ca un vagabond. Nu era nici măcar

frumos, ca să spere că Magdalena – aşa ca într-o melodramă ieftină – s-ar putea îndrăgosti de el. Şi, culmea ghinionului, pe deasupra mai era şi timid. O timiditate aproape bolnăvicioasă, la care se adăuga complexul de inferioritate cauzat de prăpastia socială ce exista între ei doi. Categoric, mândria şi luciditatea îi interziceau să-şi facă speranţe. Singurul lucru îngăduit lui era s-o vadă, doar *s-o vadă, s-o privească şi s-o admire de departe.*

Magdalena se ducea zilnic să joace tenis, de fiecare dată însoţită de Spiro, fiul bancherului. Dimineaţa, pe răcoare, când ei veneau, el de mult îi aştepta, rezemat de trunchiul salcâmului, martor unic la lacrimile ce le vărsase, după atâţia ani, în ziua în care o văzuse pentru prima dată. Când Magdalena apărea pe teren, se simţea atât de fericit, încât se mira cum sufletul nu i se stinge *de atâta fericire. Nu i se stingea, pentru că fericirea şi disperarea coexistau şi în felul acesta se stabilea un echilibru, fără de care, era convins, nu ar fi putut supravieţui.*

„O voi iubi până la capătul vieţii mele. Niciodată, orice s-ar întâmpla, nu mi-o voi putea smulge din suflet."

Nu a izbutit să şi-o smulgă din suflet nici în ziua în care ea l-a făcut să vadă, cu brutalitate, prăpastia de neînlăturat existentă între ei, peste care numai dacă brusc şi-ar fi pierdut minţile ar fi putut spera în posibilitatea unei apropieri. O aştepta. Era dimineaţa. În grădina publică era răcoare şi mirosea a crini şi tuberoze. Îi văzu venind. Partenerul ei, ca de obicei, Spiro, fiul bancherului. De fiecare dată îi mai aştepta Petrică, băiatul de mingi. În dimineaţa aceea Petrică absenta.

— Ce facem, Spiro?

Doamne, avea o voce de parcă un înger ar fi vorbit cu glas omenesc.

Spiro ridică din umeri.

— Doar nu avem să alergăm noi după mingi, cheri.

În clipa aceea ea îl descoperi rezemat de salcâm.

— Băiete, vrei să aduni mingile?

Pentru ea, el era un băiat, un posibil băiat de mingi, de vreme ce aceştia erau doar nişte puştani.

— Nu, domnişoară!

— Nu vrei să câştigi câţiva lei? Te vom cinsti.

— Nu vreau!

— Spiro, haidem acasă!

Dar tocmai atunci apăru pe teren, gâfâind din cauză că venise în goană, Petrică.

— Dacă ai să mai întârzii vreodată, Petrică, am să mă supăr pe tine.

— Iertaţi-mă, domnişoară. M-a trimis mama la farmacie, că tata e bolnav şi nu s-a putut duce la lucru.

Două ore mai târziu, Magdalena pleca la braţul lui Spiro.

Partidele de tenis continuară, zilnic, toată luna iulie. Dar, în prima zi a lunii august, Magdalena absentă. Absentă şi în zilele imediat următoare.

Nu cumva era bolnavă? Nu, nu era. Tot pândind casa de pe strada Sf. Petru, se familiariză cu obiceiurile celor care o locuiau. Cunoştea acum ora când avocatul pleca, dimineaţa, la tribunal, când începea curăţenia servitoarea şi când se ducea bucătăreasa la piaţă, cu coşniţa, după cumpărături. Dorul de a o revedea pe Magdalena îl făcu să devină îndrăzneţ şi şiret. Oferindu-se să-i ducă până acasă coşul, se împrieteni cu bucătăreasa. De la ea află că Magdalena era plecată la mare, la Eforie, că va rămâne două săptămâni, după care va plecă la munte, la Sinaia, unde familia Nedeleanu avea o vilă în apropiere de mănăstire. Va reveni acasă pe la începutul lunii septembrie.

O lună, cel puţin o lună de aşteptare. Ca să i se pară că timpul trece mai repede, trebuia, într-un fel, să evadeze din realitatea imediată. Se dărui cu frenezie lecturilor.

— Mihăiţă, mai lasă cărţile! Du-te şi te plimbă, întâlneşte-te cu prieteni, stai şi tu de vorbă cu vreo fată...

— Lasă, mamă, citind, mă distrez mai bine decât dacă m-aş întâlni cu prietenii. De altfel nu am prieteni.

— Nu ai prieteni!

Oftă, îl privi lung, se nelinişti. Nu-l înţelegea deloc pe acest copil al ei, care se distra *citind de dimineaţa până noaptea târziu. Îi era teamă că din cauza prea multelor lecturi avea să i se* strice *mintea.*

O revăzu pe Magdalena în ajunul întoarcerii lui la internat. La terenul de tenis şi, ca de obicei, era însoţită de Spiro. A doua zi plecă. Mamă-sa îl conduse la gară:

— Să înveţi, Mihăiţă, şi să fii cuviincios.

— Bine, mamă, am să te ascult ca şi până acum.

La internat colegii lui primeau şi scriau scrisori fetelor cu care „vorbeau". Sâmbăta după-amiază era „program administrativ". Colegii lui îşi puneau la punct corespondenţa. Scriau cărţi poştale părinţilor şi iubitelor, scrisori pe mai multe pagini, unii copiindu-le direct dintr-o cărţulie intitulată „Codul manierelor elegante". A doua zi, duminica, era învoire generală în oraş. Colegii lui puneau scrisorile adresate iubitelor direct la poştă – ca să ajungă mai repede –, pe urmă se duceau, in corpore, pe *strada Nopţii, o stradă pe care se aflau numai bordeluri. Dintre toţi doar el nu scria scrisori, doar el nu se ducea la bordel.*

— Cum, Mihăiţă, tu nu „vorbeşti" cu nicio fată?

— Ba da! minţea el.

— Atunci de ce nu-ţi scrie, de ce nu-i scrii?

— Aşa am convenit.

— Aşa aţi convenit! Mă, trebuie că şi ea e trăsnită ca şi tine.

— Este!

Îl lăsau în pace. De altfel, nu numai ei, colegii lui, ci şi profesorii, pedagogii ajunseseră la convingerea că elevul Ulea Mihai din clasa a VII-a B este cam ciudat. *Ciudat în sensul că îi lipsea acea exuberanţă*

caracteristică vârstei, că era prea „serios”.

Lunile trecură, veni vacanţa de Crăciun. În tot timpul celor trei săptămâni nu avu norocul s-o vadă decât o singură dată la Bobotează. Era o iarnă cu zăpadă multă şi cu geruri năprasnice. Dunărea îngheţase bocnă şi, ca ceremonia Bobotezei să se poată desfăşura după datină, a fost nevoie să se spargă gheaţa cu dinamită, să se elibereze porţiunea de Dunăre din faţa debarcaderului, în care protopopul urma să arunce crucea în apă.

Festivitatea începea printr-un Te Deum *la catedrala oraşului, după care clerul, autorităţile şi notabilităţile oraşului o porneau spre port. Acolo protopopul, după o scurtă slujbă, arunca crucea în apă. Din bărcile în care aşteptau, câţiva candidaţi la gloria de o zi, de obicei barcagii de meserie, se repezeau s-o pescuiască.*

Acolo, o văzu pe Magdalena. Era însoţită de mama ei. Amândouă purtau mantouri şi căciuli din blană de samur. Timp de aproape o jumătate de oră a putut s-o privească de la o depărtare de numai zece metri – se *afla în spatele unui poliţist –* şi *fiindcă era fericit că o p*oate ve*dea, nu băgă de seamă nici când protopopul aruncă crucea în apă şi nici nu observă că cel care izbutise să pescuiască „sfânta cruce“ fusese şi în acel an tot* Mutul. *Era al şaselea an în şir de când M*utul re*aliza o asemenea performanţă.*

Pe urmă? Din nou internatul, din nou dorul chinuitor în aşteptarea vacanţei de Paşti. În sfârşit ea sosi. Reveni la Brăila, dar pe Magdalena nu avu norocul s-o întâlnească. Plecase la Bucureşti, invitată la nişte mătuşi. Alte luni de coşmar la internat, şi doar speranţa că în timpul verii sigur o va revedea atunci când ea se va duce să joace tenis în compania lui Spiro. Dar vara Magdalena îşi însoţi părinţii în străinătate. Şi pe urmă? Ultimul an de liceu, trei vacanţe, în care timp o zări, doar o zări numai de două ori. Apoi? Stagiul militar, ca teterist, adică încă un an, în care timp nu o văzu deloc, deoarece Magdalena era acum studentă la Sorbona. În acel prim an de studenţie al Magdalenei la Paris, în Brăila lor nu se întâmplă decât un singur eveniment important, care indignă întregul oraş şi duse la disperare pe micii deponenţi. Banca Stamati Kiriazi, „solida” bancă Stamati Kiriazi, care, datorită prestigiului, dar mai ales a dobânzii oferite – cu două procente mai mult decât celelalte bănci –, izbutise să atragă marea majoritate a capitalurilor mici, dădu faliment. Bancherul fugi în străinătate, iar Spiro, care studia dreptul la Atena, nu mai reveni în ţară.

… Şi pe urmă după stagiul militar? Ei, da, pe urmă se înscrisese la Facultatea de litere şi filosofie din oraşul C., romanticul, dar în acelaşi timp anacronicul oraş universitar C., unde se mai obişnuiau serenadele şi unde studenţii se mai provocau la duel, da, la duel, ca în „Heidelbergul de altădată“. Dar fiindcă oraşul C. era departe iar el nu avea bani de tren, reveni la Brăila abia în vacanţa mare. Bucătăreasa casei Nedeleanu îl informă că „domnişoara” nu. mai studia la Paris, că o rupsese cu părinţii, că se mutase la Bucureşti, unde numai Dumnezeu ştia cu ce se ocupă,

fiindcă de studiat nu mai studiază.

Acum, măcar acum ar fi trebuit s-o uite. Dar nu izbuti. Şi fiindcă nu izbuti, deşi prin viaţa lui trecură câteva femei, niciuna nu reuşi să găsească în sufletul lui măcar un colţişor liber unde să se aciueze, dacă nu pentru totdeauna, măcar pentru un timp oarecare. Toate acele fete se numiseră Magdalena, toate îl iubiseră, dar el pe niciuna.

— Mihai, mă simt în carnea, în sângele, dar nu şi în sufletul tău. N-ai suflet, Mihai?

— Poate că n-am! fusese replica lui la reproşul uneia dintre Magdalenele care trecuseră prin viaţa lui.

— Nu se poate să n-ai. Orice om are un suflet. Oare în el nu există, n-ar putea să existe un locuşor şi pentru mine?

— Dacă ai şti ce mult aş dori să existe.

— Asta înseamnă că iubeşti o altă fată. Spune-mi, ce-ţi dă ea mai mult decât mine?

— Nu-mi dă nimic, pentru că nici măcar nu ştie că exist.

— Cum o cheamă?

— Magdalena, ca şi pe tine.

— Vrei să spui că pe mine mă cheamă ca şi pe dânsa!

Toate Magdalenele pe care le cunoscu şi care îl iubiră, aflând de existenţa unicei *Magdalena, sfârşiră prin a-l părăsi. Şi de fiecare dată când rămânea din nou singur, se întreba dacă* Magdalena *exista în realitate, dacă nu cumva era produsul fanteziei sale. Se întreba, fiindcă tânjea ca, ostracizând din fiinţa sa pe „Magdalena-himeră“, să facă loc în sufletul său unei Magdalene reale.*

Magdalena-himeră!… Magdalena-obsesie!

Trecuseră patru ani de când n-o mai văzuse, de când nu ştia dacă măcar se mai afla în ţară, dacă nu cumva plecase din nou în străinătate. Sau, poate, trecuse cândva pe lângă ea, fără s-o recunoască. Ce, parcă era imposibil, de vreme ce el nu şi-o amintea decât într-o singură ipostază: a fetişcanei cu tenul, braţele şi pulpele goale bronzate, servind mingi dificile, salvând altele din unghiuri imposibile.

„Ca s-o recunosc ar trebui s-o văd în şort, cu racheta în mână, pe un teren de tenis.” Şi în ciuda faptului că Magdalena – în cazul în care se afla în ţară – nu era de găsit decât la Bucureşti, iar el locuia încă în oraşul C.*, zilnic se ducea să privească – de multe ori unic spectator – cum jucau tenis băieţii şi fetele pe terenul clubului sportiv „Dragoş Vodă”. Privind fetele, la fel de bronzate, la fel de suple şi frumoase, dar care nu semănau nici pe departe cu Magdalena, imaginea ei i se reîmprospăta, devenea mai vie şi, mistificându-se, îşi spunea că, de fapt, se scurseseră doar câteva zile de când n-o mai văzuse.*

Aşa trecură patru ani, anii de studenţie. Pe urmă, cu diploma de licenţă în buzunar, începu zbaterea pentru obţinerea unui post de suplinitor la un liceu, indiferent în ce oraş. Şi iată o şansă nesperată, nevisată: un post de

suplinitor la gimnaziul din Buftea, în imediata apropiere a Bucureştiului. Deşi mai toţi profesorii locuiau în târguşorul acela, el, tânărul şi proaspătul suplinitor, îşi permise luxul să stea în gazdă la Bucureşti şi să devină navetist. În raport cu salariul era realmente un lux, dar trebuia să trăiască în oraşul în care îşi ducea existenţa Magdalena, adevărata *Magdalena. Asta nu însemna că intenţiona s-o caute. Aşa ceva nici nu-i trecu prin minte. Îi era suficient să ştie că respiră aerul pe care ea îl respiră, că poate trece pe străzile pe care trecuse sau avea să treacă şi ea.*

Găsise o cameră mobilată la o ofiţereasă văduvă, care îşi rotunjea pensia închiriind, la preţuri destul de piperate, două din cele patru camere câte avea casa pe care o primise ca zestre de la tatăl său. Se numea Artemisa – Artemisa Condruţ –, dar ea prefera să i se spună „doamna maior". Când se stabili la „doamna maior", cealaltă cameră era închiriată tot unei profesoare, „de o moralitate ireproşabilă" şi „foarte frumoasă". Dar nici după trei luni de la mutare nu izbuti să vadă cum arată la faţă necunoscuta lui colegă, profesoară de pian.

…Şi într-o zi. Într-o după-amiază de octombrie. Se înapoia acasă. Deschise portiţa, păşi în curtea lungă şi cimentată, apucă s-o străbată pe jumătate şi, tocmai în clipa în care se afla pe punctul de a depăşi fereastra camerei ocupate de profesoara de pian, uşa se deschise şi ea se ivi în pragul ei, îmbrăcată, gata de plecare. Şocul fu atât de puternic, încât pur şi simplu îşi pierdu cunoştinţa.

Când deschise ochii şi îşi dădu seama că se află în cămăruţa şi în patul lui, crezu că totul se întâmplase în lumea cealaltă, a leşinului, o lume asemenea visului, populată cu imagini.

— Dragă domnule profesor, din ce ţi-a venit? auzi vocea proprietăresei.

O căută cu privirea pe Magdalena şi o descoperi stând pe pat la picioarele lui. Deci totul era real: *Prezenţa ei, în cămăruţa lui, de asemenea reală.*

— Cred că am leşinat, doamnă maior. Aşa ceva mi se întâmplă pentru prima dată.

— Să telefonez după un medic?

— Nu!… Nu!… Mă simt bine!… Mă simt foarte bine!

— Să-ţi aduc o limonadă?

— Dacă nu vă deranjează prea mult…

Proprietăreasa plecă. Acuma rămăseseră numai ei doi.

— În sfârşit, aţi încetat de a mai fi o himeră.

— Mă cunoaşteţi? îl întrebă nedumerită, vag intrigată.

— Dacă vă cunosc! De bună seamă! Eraţi, atunci când v-am cunoscut, în clasa a şasea de liceu.

— Înseamnă că sunteţi brăilean, se bucură ea. Am fost, poate, colegi?

— Nu!

— Atunci probabil ne-am cunoscut prin familiile noastre, ori eventual la vreun ceai? Iertaţi-mă, nu-mi amintesc de dumneavoastră. Cum vă numiţi?

— Mihai Ulea. Dar numele meu nu vă spune nimic, absolut nimic, deoarece, personal, nu ne-am cunoscut niciodată, deşi…

Şi nu mai continuă.

— Deşi, ce? insistă ea.

— Deşi – se hotărî el – odată, în urmă cu şase ani, mi-aţi adresat câteva cuvinte.

— Da? În ce împrejurare? Pur şi simplu mă intrigaţi.

— Era într-o dimineaţă. Veniserăţi la terenul de tenis din grădina publică, însoţită de Spiro, fiul bancherului Kiriazi. Şi, fiindcă Petrică, băiatul de mingi, întârzia, mi-aţi propus să-l înlocuiesc. Ca să mă convingeţi, mi-aţi făgăduit un bacşiş.

— Şi?

— Am refuzat. Dar, desigur, nu vă amintiţi.

— Pe vremea aceea aveam un caracter groaznic.

— Să nu credeţi că m-aţi jignit pentru că, deşi eram de vârsta dumneavoastră, m-aţi luat drept un puşti.

— Nu? Atunci?

— Pentru că vă iubeam. Veneam în fiecare zi ca să vă văd. Atunci a spera mi se părea nebunie curată. Eraţi fiica maestrului Nedeleanu, moşier şi milionar, pe când eu un sărăntoc, crescut într-un orfelinat, elev la un liceu internat, unde beneficiam de bursă în calitate de… orfan de război, în condiţiile acestea vă daţi seama că nu-mi era îngăduit decât să vă văd, doar să vă văd, să vă admir şi să vă iubesc fără speranţă. De fiecare dată când vă duceaţi să jucaţi tenis cu Spiro, eu mă aflam prin apropiere, aşteptându-vă. Vă iubeam fără speranţă, resemnat, când, iată, într-o zi fata pe care o iubeam îmi propune, contra unui bacşiş, să adun mingile de pe teren, atât pentru ea, cât şi pentru partenerul ei, Spiro.

— Între mine şi Spiro n-au existat decât relaţii de amiciţie, ţinu ea să precizeze.

— Să nu mă înţelegeţi greşit. În aşa măsură vă iubeam fără speranţă, încât nici măcar nu puteam fi gelos pe el. El făcea doar parte din lumea voastră.

— Vă rog să nu-mi mai amintiţi de lumea aceea. Am încetat de mult să-i aparţin. O detest.

— Ştiu. După un prim an de studii la Paris, aţi revenit în ţară, aţi rupt-o cu părinţii, aţi venit aici în Bucureşti, şi de atunci duceţi o viaţă independentă.

Ea îl privi surprinsă, poate mai curând bănuitoare.

— Văd că sunteţi bine informat. Altceva *ce mai ştiţi despre mine?*

Întrebarea ei îl decepţionă. Afirmase că o rupsese cu lumea aceea *şi cu toate acestea o simţea la fel de departe, de inaccesibilă, deşi* acum *ar fi trebuit să* poată spera. *Regreta că vorbise, că nu păstrase taina şi pe mai departe, – parcă nu era adevărata Magdalena, – regreta,* şi *cu toate acestea, acum, nu se mai putea opri. Ea trebuia să afle totul şi, pe urmă,*

întâmplă-se orice s-ar întâmpla.

— Nimic mai mult decât ai auzit. În schimb, sunt mult mai bine informat în legătură cu ceea ce ai însemnat dumneavoastră pentru mine în tot acest timp.

— Bine, dar nu este posibil, protestă ea, înţelegând la ce se referă.

— Ba da, este posibil. În toţi aceşti ani care au trecut, în clipele în care mă îndoiam de existenţa dumneavoastră reală – fiindcă au fost şi asemenea clipe –, ştiţi ce mi-am dorit? O împrejurare ca aceasta de astăzi, ca să aflaţi că timp de şase ani nu am încetat o clipă să vă iubesc fără speranţă, şi că voi continua să vă iubesc, tot fără speranţă, până la capătul vieţii mele.

— (!)

— Ştiu ce gândiţi: că este imposibil ca să fi iubit timp de şase ani o femeie care, raportată la propria mea fiinţă, avea tot atâta consistenţă materială cât are o himeră, când alte femei ar fi fost fericite să găsească un locşor în sufletul meu. Şi, cu toate acestea, aşa s-a întâmplat. Asta nu înseamnă că am trăit ca un pustnic. Am cunoscut câteva femei, care, până la urmă, m-au părăsit pentru că nu le puteam oferi măcar puţin-puţin din ceea ce ele îmi ofereau cu prisosinţă: iubire. Ştiu ce înseamnă să iubeşti fără speranţă. Ştiu de asemenea ce înseamnă să fii iubit. Dar nu ştiu ce înseamnă iubirea împărtăşită. Nimic nu-i mai obositor decât dragostea unei femei pe care n-o poţi iubi, *deşi ai dori foarte mult, şi nimic nu-i mai chinuitor decât să tânjeşti după dragostea alteia, de a cărei existenţă reală ai momente în care sfârşeşti prin a te îndoi. Bolnav de dumneata, Magdalena, nu te supăra că îţi spun pe nume, am fost tot timpul* singur, *chiar şi atunci când se afla lângă mine o femeie care ţinea la mine.*

Ea îl privi uimită, parcă înduioşată.

— Nu mai mi-a spus niciun bărbat: sunt bolnav de tine.

— Pentru că nu există un alt bărbat care să te iubească aşa cum te iubesc eu.

— … Şi cum de m-ai găsit? întrebă ea, cu o curiozitate care, pentru a doua oară, îl decepţionă, deşi nu-i era clar motivul.

— Dar nu te-am căutat. A fost o pură întâmplare că locuim amândoi la aceeaşi gazdă.

— Şi acum ce va fi? întrebă ea într-un târziu.

— Nu înţeleg!

— Acum, unul dintre noi va trebui să se mute.

— De ce? se înspăimântă el.

— Dacă dumneata eşti… bolnav de mine, din păcate, eu nu te pot vindeca.

— Dar eu nu-ţi cer nimic, Magdalena. Poţi să-ţi spun pe nume?

— Desigur. Am să-ţi spun şi eu Mihăiţă.

— Nu-ţi cer nimic, nu pretind nimic. Ţi-am spus doar că am sentimentul că te iubesc la fel fără speranţă, ca şi pe vremea când aparţineai unei lumi

pe care acum o deteşti. Când am început să te iubesc, eram fericit dacă te vedeam pe terenul de tenis sau pe stradă. Redă-mi această umilă fericire, Magdalena. De a te vedea din când în când şi de a şti că locuim amândoi sub acelaşi acoperiş. Acceptă, Magdalena, şi îţi jur că niciodată n-am să-ţi mai amintesc de sentimentele mele faţă de dumneata.

Urmară câteva clipe de ezitare. În ochii ei pluti un fel de ceaţă tulbure, pe urmă:

— Atunci să încercăm, Mihăiţă, să fim prieteni. *Acum însă trebuie să plec.*

Se ridică. El abia acum observă taiorul sărăcăcios, dar îşi spuse:

„Chiar dacă taiorul ei ar fi confecţionat din pânză de sac, ea tot ar arăta mai elegantă decât oricare altă femeie”

Îi auzi paşii pe cimentul curţii, auzi poarta deschizându-se, cu un fel de scâncet, apoi trântindu-se poate ceva mai tare decât ar fi trebuit, pe urmă linişte. Închise ochii. Sub pleoape nu se mai înfiripă imaginea adolescentei în şort şi bluziţă cu mâneci scurte, ci a unei femei tinere şi frumoase, îmbrăcată într-un taior din stofă ieftină. Încetase de a mai fi Magdalena-obsesie. *Exista! Reală. Magdalena-reală îi făgăduise că va* încerca *să-i fie prietenă, doar prietenă. Asta însemna că iubea pe altcineva. Dar aşa cum nu fusese gelos pe Spiro, băiatul bancherului, la fel nu putea fi nici pe bărbatul care acum făcea parte din viaţa Magdalenei. Pesemne destinul lui era s-o iubească fără speranţă.*

— Bună seara, domnule Băleanu!

Amintirile se risipiră ca potârnichile. Sări în picioare şi trebuiră să treacă secunde în şir ca să ia cunoştinţă că femeia din faţa lui, în mare doliu, era Marina Boldea. Ea care nu ieşea din casă mai niciodată în timpul zilei, iat-o acum în Parcul Ioanid, tocmai în acest parc atât de depărtat de locuinţa ei.

— Sărut mâna, doamnă Boldea. Şi fiindcă acum izbutise s-o alunge din minte pe Magdalena, mai exact aducerile aminte legate de ea, nu-şi putu ascunde bucuria, pe de o parte, că o revede, pe de alta, că probabil ea redobândise dragostea de viaţă. Mă bucur că, în sfârşit, v-aţi hotărât să mai ieşiţi din casă, chiar dacă numai pentru a respira puţin aer curat.

— Te înşeli, domnule Băleanu. Sunt numai în trecere prin parcul acesta, ca să scurtez drumul. Am fost la Frosa. N-a mai dat pe la mine de mai bine de o săptămână şi îmi era teamă că i s-a întâmplat ceva. Frosa, să rămână între noi, se ocupă cu bursa neagră. E o femeie tare descurcăreaţă, totuşi mi-era teamă că i s-a înfundat. Bineînţeles o teamă nejustificată. Dar acum, dacă te-am întâlnit pe dumneata, fiindcă tot mă simt eu un pic obosită, cu voia dumitale, am să mă aşez pentru câteva minute.

— Doamnă Boldea, dacă nu vă jenează…

— Ce să mă jeneze?

— Compania unui flaşnetar. Prezenţa dumneavoastră nu poate decât să mă onoreze.

— Deloc! Dimpotrivă sunt bucuroasă că am cu cine schimba o vorbă, două. Tot timpul sunt singură. De câte ori nu m-am gândit să te invit la mine, ca să-mi ţii de urât – nu ştiu dacă mi-am exprimat cel mai bine gândul –, dar dumneata eşti mereu plecat.

— Aveţi dreptate, sunt mai tot timpul plecat. Dar trebuie să-mi câştig existenţa. Din pensia mea de invalid nu pot să trăiesc.

Ea îl privi de sub voal, voi parcă să spună ceva, dar, până la urmă, se răzgândi. Începea să se lase amurgul. Guvernantele cu copiii plecau. Părculeţul, care nici în timpul zilei nu fusese prea populat, aproape că se golise.

— Domnule Băleanu, dacă întâmplarea nu ar fi făcut să te întâlnesc aici în parc, te-aş fi aşteptat la fereastră, chiar toată noaptea, ca să-ţi vorbesc.

— S-a întâmplat ceva, doamnă? se nelinişti el.

— Ceva s-a întâmplat, dar nu ştiu dacă merită să-i acord vreo importanţă. Dumneata probabil eşti mai în măsură să apreciezi dacă este sau nu cazul să ne alarmăm.

— Să ne alarmăm, doamnă?

— Da!… Să ne alarmăm!… În definitiv, între noi s-a stabilit o anumită complicitate. Evident nu din vina mea, ci a dumitale, mai exact a firii dumitale. Ştii la ce anume mă refer.

— Da.

— Azi-dimineaţă au venit doi inşi să mă caute. Vorbeau româneşte, dar cu un accent străin. Cred că erau nemţi. Au venit să-mi propună să le închiriez garajul. Mi-au oferit, drept chirie, o sumă tentantă. I-am refuzat. Le-am spus că nu pot să-l închiriez, întrucât e ocupat de maşina mea. Păreau tare dezamăgiţi de refuzul meu. M-au întrebat ce marcă este maşina, dacă nu cumva am nevoie de niscai piese de schimb, fiindcă ei ar putea să-mi facă rost de ele. Le-am răspuns că Ford-ul meu funcţionează perfect. Pe urmă m-au întrebat dacă nu sunt dispusă să-l vând. I-am refuzat. Nu s-au lăsat. Au insistat să le arăt maşina, ca să-mi spună, în cazul în care mă hotărăsc într-o zi s-o vând, cât aş putea lua pe ea, întrucât ei se ocupă cu „vânzări şi cumpărări de maşini de ocazie”. Le-am răspuns că, de vreme ce nu am de gând s-o vând, nu mă interesează valoarea ei la ora actuală. Cred că am făcut o greşeală spunându-le că nu le pot închiria garajul fiindcă am maşină. Sunt convinsă că ei cunoşteau adevărul. Trebuia, pur şi simplu, să le spun că nu sunt dispusă să-l închiriez. Nu?

El nu se grăbi să răspundă. Se gândea. Se întreba:

„Au venit pentru mine? Pentru ea?”

— Dacă îi interesa realmente garajul, sigur erau informaţi că nu

aveţi maşină. Problema este: îi interesa într-adevăr garajul?

— Cred că nu-i interesa garajul în mod deosebit.

— De ce credeţi asta? V-au mai pus şi alte întrebări? Presupuneţi că au încercat să vă tragă de limbă?

— Da, asta presupun. S-au mirat că în starea de avarie în care se găseşte casa, încă nu m-am mutat. De fapt, tot timpul numai unul a vorbit. Celălalt s-a mărginit să asculte şi să confirme dacă era întrebat, repetând mereu acelaşi cuvânt: evident. Numai că-l pronunţa *efident*. La un moment dat m-a sfătuit: „Doamnă, nu am nicio cădere să mă amestec, dar faceţi o mare imprudenţă că mai locuiţi aici. Nu vă daţi seama că dacă ar cădea o bombă şi nu neapărat pe strada asta, ci pe una din apropiere, din cauza şocului, s-ar putea ca zidurile să se surpe peste dumneavoastră şi familia dumneavoastră?" I-am răspuns că, atunci când aud sirenele de prealarmă, plec de acasă spre cel mai apropiat adăpost antiaerian.

— Înţeleg, voia să ştie dacă locuiţi singură.

— Şi eu mi-am dat seama de lucrul acesta. I-am răspuns că locuiesc absolut singură. Am făcut bine sau nu?

— Atâta vreme cât nu ştim ce au urmărit, nu-mi pot da seama dacă aţi făcut bine sau rău. Parcă ziceaţi că aveau un accent străin. Poate nemţesc?

— Da!... De altfel şi după înfăţişare, amândoi păreau a fi nemţi. Apoi după câteva clipe, cu nelinişte, teamă: Dacă erau nemţi, înseamnă că mă bănuiesc.

— Nu trebuie să vă neliniştiţi, doamnă. Şi cu atât mai mult nu trebuie, de vreme ce… v-aţi cuminţit. Fiţi sigură că în cazul în care ar fi planat asupra dumneavoastră o cât de mică suspiciune, până acum Siguranţa, dacă nu chiar Gestapoul, s-ar fi grăbit să vă viziteze.

Şi în gând:

„Să vă ferească Dumnezeu să aveţi vreodată de-a face cu bestiile de acolo."

— Atunci de ce au venit? Ce-au urmărit?

— Nu ştiu. Cred însă că nu aveţi motive a vă teme. Şi se sforţă să pară cât mai convingător. Totuşi, dacă nu era propriu-zis neliniştit, se simţea în alertă.

Procedaseră cu prea multe menajamente, şi tocmai aceasta îl intriga. Pe de altă parte, dacă realmente o bănuiau că ea făcuse de petrecanie celor şase Feldwebeli, atunci cazul intra în competenţa Abwehrului. Or el, Ulea, ştia – fusese informat – că între Abwehr şi S.S.I. existau raporturi de colaborare încă de pe vremea în care S.S.I. era condus de către Moruzov. (În septembrie 1940, când amiralul Canaris se afla în culmea gloriei sale, vizitând România şi primit fiind de către Antonescu, îi ceruse acestuia să aprobe ca şi pe viitor să continue colaborarea între cele două servicii. Colaborarea consta,

printre altele, şi în aceea că, de fiecare dată când trebuiau întreprinse cercetări pe teren, ele se făceau de agenţii români, împreună cu cei germani.) Or cei doi indivizi, după spusele Marinei Boldea, păreau a fi amândoi nemţi. Asta ce însemna? Ori că Abwehrul, cel – puţin în anumite cazuri, lucra şi pe cont propriu, fără ca măcar să-i informeze pe cei de la S.S.I, ori că serviciul colonelului Roeder, considerând că asasinarea celor şase Feldwebeli era opera unui criminal de drept comun, predase cazul Gestapoului, dacă nu cumva chiar G.F.P.-ului. {12}

Dar important nu era care anume serviciu secret hitlerist îşi trimisese agenţii s-o iscodească pe Marina Boldea. Important era scopul urmărit. O bănuiau? Imposibil. Sau aproape imposibil. Atunci? Cealaltă ipoteză o formulă chiar Marina Boldea:

— Domnule Băleanu, dacă ai convingerea că nu am de ce să mă neliniştesc, te întreb, dacă nu cumva dumneata ai vreun motiv să te temi.

— Eu, un flaşnetar nenorocit? Nu există niciun motiv care să-i facă pe nemţi să se intereseze de umila mea persoană, îi replică, dar fu nevoit să recunoască singur că tonul nu fusese nicidecum convingător.

— Într-adevăr, ce i-ar putea interesa un flaşnetar inofensiv ca dumneata? Pe urmă, cu amărăciune şi reproş: Constat că tot nu ai încredere în mine, domnule Băleanu.

Nu-i răspunse. Încredere *el* avea. Dar nu-i era permis, în niciun caz, să-i mărturisească deschis că este şi altceva decât un amărât de flaşnetar. Şi, fiindcă nu avea voie, suplini cuvintele printr-un gest spontan, pe care ea ar fi putut – dar nu se întâmplă aşa – să-l interpreteze greşit: îi apucă mâna şi i-o strânse uşor, într-un fel de mângâiere. Ea şi-o lăsă într-a lui şi murmură:

— Bine!… Bine!… Poate că înţeleg. Şi, fiindcă înţeleg, mi-e puţin teamă pentru dumneata.

Din nou se aşternu tăcerea între ei. El se gândea, era întrucâtva neliniştit. Dacă pe cei doi nemţi îi interesa nu Marina, ci „chiriaşul” ei? În definitiv „povaţa” pe care i-o dăduseră, de a se muta într-o altă locuinţă, întrucât exista pericolul prăbuşirii casei şi îngroparea ei şi a familiei sale sub dărâmături, putea foarte bine să însemne o cursă pe care i-o întinseseră, ca ea să le confirme sau să le infirme dacă mai locuia împreună cu cineva. Da, putea să însemne o cursă, totuşi era o ipoteză care nu prea stătea în picioare. Fiindcă ei ar fi putut afla adevărul punând casa sub supraveghere câteva zile.

Oricum trebuia să mai discute problema cu nenea Neagu.

— Mergem, domnule Băleanu?

— Mergem, dar nu împreună. Vă voi conduce, venind în urma dumneavoastră, până aproape de casă. Pe urmă ne despărţim, pentru că mai am un drum de făcut. Cred că am să mă întorc foarte târziu.

— Oricât de târziu te vei întoarce, să-mi baţi în geam.

— Doamnă, dar mă voi întoarce – v-am spus – foarte, foarte târziu.

— Nu are importanţă. Să-mi baţi în geam, ca să mă liniştesc. Nu ştiu de ce, dar… dar dintr-o dată a început să-mi fie teamă pentru dumneata. Nu vreau să ţi se întâmple nimic rău. Fiindcă… fiindcă…

Nu mai continuă. Se ridică în picioare şi abia acum îşi desprinse mâna dintr-a lui. O porni spre ieşire. El o lăsă să se îndepărteze puţin, pe urmă, împingând flaşneta care, lipsită de „măruntaiele" ei era foarte uşoară, porni s-o „escorteze" de la o distanţă convenabilă.

Deşi încă devreme, chiar pe străzile de obicei frecventate, era puţină lume. Din cauza camuflajului, deseori se întâmpla ca oameni paşnici să fie atacaţi şi jefuiţi. Pe de altă pare, întrucât aviaţia anglo-americană îşi făcea apariţia deasupra Capitalei noaptea, bucureştenii se grăbeau să ajungă pe la casele lor, pentru ca, în caz de alarmă, să coboare în cel mai apropiat adăpost. Asta nu însemna că teatrele, cinematografele, cârciumile, restaurantele, localurile de noapte şi bordelurile erau pe punctul de a da faliment. Dimpotrivă, fiindcă era război, fiindcă nimeni nu ştia ce poate aduce ziua de mâine, oamenii ţineau să-şi dovedească lor înşişi că trăiesc, că încă mai trăiesc. Dar cu excepţia petrecăreţilor care umpleau localurile şi a îndrăgostiţilor care, odată cu venirea primăverii, căutau „singurătatea" pe băncile Cişmigiului, ale Parcului Carol sau ale diverselor scuaruri, ceilalţi – adică marea majoritate a bucureştenilor – nu mai întârziau pe străzi, ci se grăbeau să ajungă pe la casele lor, înainte ca sirenele să înceapă a urla semnalele de prealarmă şi apoi de alarmă.

Flaşnetarul mergea la zece, cincisprezece paşi în urma Marinei Boldea, se gândea că pentru a doua oară se întâmpla să *vegheze*, de la distanţă, asupra ei şi, cu toate că prima dată existase un motiv foarte serios, totuşi, acum era parcă mult mai neliniştit, o nelinişte care aducea a panică.

Şi deodată se trezi vorbind tare

„Ar fi îngrozitor dacă i s-ar întâmpla ceva!"

Cuvintele îi sunară străine, parcă nu el le-ar fi rostit. Pe urmă fu pentru el ca un fel de revelaţie: *ştiu* că iubeşte, sau că *aproape* iubeşte pe femeia care mergea înaintea lui, pe ea, care ucisese şase Feldwebeli, ca să-şi răzbune bărbatul omorât pe front nu de un glonte inamic, ci de rafala automatului unui *aliat*. Frumoasă şi stranie, realmente stranie, de vreme ce, în ciuda faptului că trecuseră aproape doi ani de când omul ei, cu care convieţuise doar trei zile, putrezea undeva în stepa fără sfârşit, ea continua să *trăiască* în *umbra* lui, ca şi când acesta ar mai fi fost în viaţă.

Din când în când, întorcea capul, parcă spre a se convinge că el se află în urma ei, că o proteguieşte, şi de fiecare dată el *ştia* că ea îi zâmbeşte sub vălul ce-i ascundea frumuseţea. Aşa trecură minutele, aşa străbătură aproape toată distanţa ce-i despărţea de casă. Dacă mai

aveau de mers maximum zece minute. Când o va vedea dispărând în curte, el îşi va continua drumul. Va da un telefon lui nenea Neagu, va cere să-l vadă, ca să-i relateze cele ce aflase de la Marina Boldea şi să-l întrebe dacă mai putea să-şi păstreze „culcuşul", sau trebuia, din prudenţă, să-şi caute un altul.

Şi iată capătul Aleii Agudului. O maşină neagră staţiona lângă bordura trotuarului. În primele clipe, poate pentru că se gândea la nenea Neagu, nu-şi dădu seama că era un Mercedes nemţesc. Când însă sesiză acest lucru, şi exact în clipa în care deschise gura ca să-i strige Marinei să se întoarcă, portiera din spate a maşinii se deschise, un individ cu haină de piele apăru pe trotuar, o apucă de braţ şi o împinse cu brutalitate înăuntru. În secunda următoare Mercedes-ul porni cu viteză. Totul se petrecu atât de repede şi de pe neaşteptate, încât flaşnetarul nici nu apucă să-i reţină numărul. Se trezi alergând după ea şi, abia când maşina dispăru în noapte, se opri, gâfâind nu atât de oboseală, cât de disperare.

„O vor ucide!… Dacă au pus gheara pe ea o vor ucide!..."

Şi abia în clipa aceea *ştiu* că o iubeşte.

Făcând calea întoarsă, găsi flaşneta acolo unde o lăsase. De vreme ce o răpiseră pe Marina, însemna că se putea întoarce „acasă". Cel puţin pentru o noapte mai putea folosi ascunzătoarea lui. Mâine… Ei bine, mâine, după ce va sta de vorbă cu nenea Neagu, probabil i se va cere să-şi caute o altă gazdă.

9

Cu nenea Neagu se întâlni abia în după-amiaza zilei următoare, în atelierul de reparat instrumente muzicale de pe Calea Moşilor, mai exact în cămăruţa din fundul atelierului, care servea atât ca dormitor, cât şi ca bucătărie meşterului Vlaicu Oişteanu.

Mihai era atât de schimbat la faţă, slăbit, neras, aproape pământiu, cu ochii injectaţi de nesomn şi oboseală, încât nenea Neagu, încă mai înainte de a apuca să închidă bine uşa, îl întrebă neliniştit:

— Ce ţi s-a întâmplat?

Mihai se prăbuşi literalmente într-un fotoliu hodorogit, într-un asemenea hal de oboseală se afla.

— Mie nimic, nenea Neagu. Dar au răpit-o!

— Pe cine?

— Pe Marina Boldea.

Şi îi povesti tot ceea ce se întâmplase.

Nenea Neagu îl ascultă fără să-l întrerupă, încruntându-se doar din când în când, pe urmă, scoase din buzunar o tabacheră burduşită cu tutun „calitatea I-a", şi răsuci într-o foiţă, marca „Jobb", o ţigară groasă, mai cât un glonte de puşcă-mitralieră. Şi-o aprinse de la flacăra unei brichete, meşterită din cămaşa unui cartuş, şi începu să tragă cu sete din ea, privind tot timpul o mandolină atârnată de un cui pe peretele din faţa lui.

— … Şi acum ce facem, nene Neagu? întrebă Mihai, văzând că omul în care îşi pusese toată speranţa tăcea de prea mult timp.

— Asta-i bună! În definitiv, ce-ai vrea să facem?

— S-o salvăm!

— Ce?

— S-o salvăm. Adică s-o salvez, rectifică imediat.

— Măi băiete, am impresia că tu nu-ţi dai seama de situaţie. Auzi, s-o *salvăm*! Mai întâi, nu ştim cine a înhăţat-o. Abwehrul? Gestapoul? S.D.-ul? Iată, ţi-am înşirat trei servicii de spionaj, dar fii sigur că sunt mai multe. Câte, n-aş putea să-ţi spun, pentru că nici *eu* nu ştiu. (Dar asta nu înseamnă că n-or fi existând tovarăşi care eventual au primit sarcina să le depisteze pe toate.) Dacă ţin însă seama de „stilul" cum au lucrat, părerea mea este că Marina Boldea se află acum în mâinile Gestapoului. Dar să acceptăm că presupunerea mea este adevărată. Ei bine, ce vei fi vrând? Să atacăm Gestapoul, ca s-o smulgem din ghearele ălora de acolo? De asta ne arde nouă acum? În curând vor avea loc evenimente de o importanţă hotărâtoare, cărora va trebui să le facem faţă cu forţe unite. Evident, e regretabil că Marina a căzut în mâna lor. În definitiv a luptat şi ea contra hitlerismului, aşa cum s-a

priceput. Atâta a tăiat-o capul: să trimită pe lumea cealaltă şase Feldwebeli. Din păcate, n-o putem ajuta. Orice tentativă ar însemna pură aventură. Dar, chiar dacă, prin absurd, am încerca, cum vezi că am putea-o salva? Atacând sediul Gestapoului? Poţi să-mi spui şi mie care sediu? Fiindcă, după ştiinţa mea, există mai multe. Asta una la mână. A doua: să presupunem însă că avem cunoştinţă de absolut toate sediile Gestapoului. Ei bine, cum aflăm în care dintre ele a fost dusă gazda ta? Cu alte cuvinte – prin absurd – care dintre sediile Gestapoului ar trebui… atacat, ca s-o eliberăm? Şi apoi, dacă n-a fost răpită de Gestapo, ci de Abwehr, de S.D. sau de vreun alt serviciu de spionaj camuflat, fiindcă, ştim sigur, există mai multe? N-ai putut reţine nici măcar numărul maşinii. Mare lucru nu ar fi fost, dar poate că, depistând maşina, am putea descoperi în mâinile cui se află. Atât şi nimic mai mult, fiindcă de salvat tot nu am putea-o salva decât numai în cazul în care *mâine* ar fi *ziua cea mare* şi am începe răfuiala cu hitleriştii. Prea departe nu este ziua aceea, dar, oricât de apropiată ar fi, slabă speranţă ca, până atunci Marina să fie în viaţă, mai ales dacă a înhăţat-o Gestapoul. Aşa că, la drept vorbind, nu cred că ţi-ar fi folosit realmente la ceva dacă ai fi izbutit să reţii numărul maşinii.

Nenea Neagu strivi ţigara în scrumieră, deşi nu apucase s-o fumeze decât pe jumătate.

— Nene Neagu, eu…

— Tu!… Ce?

— Eu trebuie să încerc!

Nenea Neagu îl privi lung, aproape cu compasiune:

— S-a întâmplat ceva între tine şi proprietăreasa ta?

— Nu! Dar… dar în ceea ce mă priveşte s-a întâmplat. Sunt convins că o iubesc.

— De vreme ce… ţi-ai pierdut minţile, nu am nicio îndoială că o iubeşti. Dar, înţelege, măi băiete, că, dacă au înhăţat-o pentru ceea ce a făcut, nu tu, dar cred că nici Antonescu, în persoană, nu ar mai putea-o salva. Şi, iată, tu eşti atât de nebun, încât poţi nutri o asemenea speranţă. Înţeleg sentimentele tale, îmi dau seama ce simţi, ştiind-o în mâinile bestiilor de la Gestapou, dar mi se pare că pentru un om nu există o prostie mai mare decât să-şi caute singur moartea cu luminarea.

— Nene Neagu, am trecut de prea multe ori foarte aproape de moarte, ca să preţuiesc viaţa, şi să n-o caut cu lumânarea.

— Dacă totuşi tragi nădejde că o vei putea salva din mâna ălora, asta înseamnă, băiete, să-ţi cauţi moartea cu lumânarea.

Şi îl privi cu severitate. Nenea Neagu, la cei aproape cincizeci de ani ai săi, arăta mult mai în vârstă. Avea o faţă ridată, cu obrajii supţi, din care motiv pometii păreau – fără a fi şi în realitate – mongoloizi. Culoarea feţei era vag pământie, din cauza ulcerului de care suferea,

de ani de zile şi pe care refuza să-l opereze, mărginindu-se să ţină regim, un regim aproximativ, fiindcă era război şi pe piaţă nu se găseau alimentele recomandate de medic. Pe de altă parte, nenea Neagu nu stătea prea bine nici cu „finanţele", cum obişnuia el să spună.

— Înţeleg, adăugă el ceva mai târziu, este o problemă… personală. Dar în lunile astea fierbinţi pe care le trăim, în mod automat problemele personale trebuie trecute, în deplină cunoştinţă de cauză, pe planul doi.

— Ştiu, nene Neagu, ştiu. Dar pot să te asigur că nu voi întreprinde nimic decât numai dacă voi avea cel puţin cincizeci la sută şanse de reuşită.

— Te gândeşti la ceva precis? întrebă nenea Neagu, reaprinzând ţigara numai pe jumătate fumată.

— Încă nu. Dar, până la urmă, voi găsi eu ceva. Nu se poate să nu găsesc.

— Nu întreprinzi nimic fără să mă ţii şi pe mine la curent. Consideră recomandarea aceasta ca un ordin.

— Bine, nene Neagu.

Convorbirea era terminată. Flaşnetarul părăsi primul atelierul lui Vlaicu Oişteanu prin uşa din faţă. (Mai exista o ieşire, care dădea în strada Făinari.) Cu tramvaiul se întoarse acasă. Când trecu prin faţa ferestrelor Marinei Boldea, închise şi cu draperiile de camuflaj lăsate, simţi în toată fiinţa sa o iremediabilă suferinţă. Îşi aminti brusc de Frumosu, de colecţia lui de bastoane de cauciuc, de „batonul de ciocolată". Probabil că Frumosu, pe lângă „maeştrii" de la Gestapou, nu era decât un ucenic ageamiu.

„Fără îndoială că o vor supune la cazne", îşi spuse descuind uşa „chiliei" sale şi trântindu-se în pat, aşa îmbrăcat cum se afla.

Da, o vor supune la cazne, chiar dacă ea ar mărturisi totul, de la început. Fiindcă nu o vor crede. Nu o vor crede că a lucrat „de una singură", ca să-şi răzbune soţul, ci vor voi să afle numele „complicilor". Şi, ca să afle, o vor schingiui. Pe urmă? Pe urmă, după ce se vor convinge că totuşi n-a minţit şi că uciderea celor şase Feldwebeli nu are un caracter politic, o vor împuşca, şi nimeni, absolut nimeni – cu excepţia sa şi a lui nenea Neagu – nu va şti în ce împrejurări „misterioase" dispăruse pentru totdeauna Marina Boldea.

„Poate că la ora asta au şi lichidat-o", îşi spuse, sărind în picioare, invadat de panică. Frângându-şi mâinile într-un gest de disperare, începu să se plimbe prin cămăruţa poate cu ceva mai mare decât o colivie. Trebuia, trebuia să încerce s-o salveze. Trebuia să *găsească* o soluţie, şi încă repede, până a nu fi prea târziu. Care însă? Nu se putea plânge că nu-i veneau *idei.* Dar toate erau irealizabile, ori aberante. Nenea Neagu pur şi simplu ar râde de el. *Trebuia* găsit altceva. Dar ce?

Era furios pe sine. În orice caz, acasă nu mai putea rămâne. Parcă se prăbuşeau peste el acoperişul, zidurile. Plecă în oraş, pe jos, fără nicio destinaţie precisă. Pe Bulevardul Brătianu lume multă, ca de obicei. Traversă Piaţa Victoriei, prin faţa Ministerului de Externe, şi o porni spre statuia Aviatorilor. Mergea ca un halucinat, preocupat de un singur gând: cum s-o salveze pe Marina Boldea. La un moment dat îşi dădu seama că se află pe Aleea Alexandru. La nr. 44, locuiau ofiţeri germani, unii cu familiile lor. Tocmai trecea prin faţa acestei case, când o femeie între două vârste, blondă, elegantă şi aproape frumoasă, se urca în maşina ce aştepta în stradă. Maşina porni imediat şi se opri la nr. 23. Câteva secunde mai târziu, un bărbat trecut de cincizeci de ani, în uniforma neagră şi cu brasarda cu crucea încârligată pe braţul stâng, ieşi din clădire şi se urcă în Mercedes, în dreapta femeii blonde. Bărbatul în uniformă avea gradul de Standartenführer SS – colonel – şi, după toate aparenţele, părea a fi soţul ei.

…Şi iată că, dintr-o dată, ideea i se relevă. Ei, da, acum *ştia* ce trebuie să facă ca s-o salveze pe Marina Boldea. Dacă până atunci n-o vor omorî şi dacă el nu va avea un ghinion blestemat, exista o şansă ca s-o scape din ghearele Gestapoului. Evident, planul trebuia elaborat până în cele mai mici detalii, dar asta era o treabă secundară. În linii mari, deja îl avea în cap. Desigur, dacă ar avea pe cineva care să-l ajute, realizarea lui ar deveni mai puţin dificilă. Dar nu avea. Numele lui conspirativ era „Singuraticul”, şi nu în mod întâmplător, ci datorită faptului că toate însărcinările pe care le primise le adusese la îndeplinire acţionând de unul singur.

„În definitiv, cred că am să mă pot descurca”, îşi spuse, convins că optimismul său nu era exagerat.

În următoarele zile, dimineţile, dar mai ales după-amiezile, flaşnetarul se afla pe Aleea Alexandru. Instalat cu flaşneta sa la o distanţă convenabilă, ţinea sub observaţie casa cu nr. 44. În aceste zile i se oferi prilejul să constate că doamna blondă între două vârste, soţia Standartenführerului SS, din Gestapo, pleca zilnic în oraş cu maşina – de obicei după-amiezile – de unde se înapoia, câteva ore mai târziu, încărcată cu pachete, pe care şoferul, în uniformă de subofiţer, i le căra până în casă.

În cea de-a şasea zi, flaşnetarul se înfiinţă la postul său de observaţie călare pe o bicicletă cu motor, închiriată cu ora de la magazinul „Fraţii Galiaţatos” din Obor. Întrucât acum cunoştea ora la care doamna obişnuia să plece după cumpărături, nu trebui să aştepte prea mult. Şi iată că în timp ce el se prefăcea că meştereşte ceva la motorul bicicletei, maşina – un Mercedes bineînţeles – trecu pe lângă el. În clipa următoare, încălecă şi el pe bicicletă, pornind în urmărirea maşinii. Spre norocul său, din cauza traficului, maşina nu mergea prea

repede, aşa că el, gonind pe bicicleta cu motor, izbuti să n-o piardă din vedere. Mercedes-ul străbătu toată Calea Victoriei până în dreptul magazinului „La Fayette”. Şoferul parcă maşina în faţa unei ceaprăzării. Doamna coborî şi intră în magazin. La rândul său flaşnetarul, după ce lăsă bicicleta în seama unui anticar al cărui client era, se grăbi s-o ajungă din urmă. Doamna luă liftul şi urcă până la ultimul etaj. Acolo se îndopă cu patru prăjituri, după care, cu forţele reîmprospătate, coborî un etaj mai jos, oprindu-se îndelung la fiecare raion. Faptul că toate vânzătoarele o salutau şi îi zâmbeau cum nici că se putea mai mieros însemna că era o clientă obişnuită. Târgui câteva nimicuri şi coborî la etajul trei.

„Încă două etaje şi va sosi momentul să joc marea mea carte!“ îşi spuse flaşnetarul, ducând, instinctiv, mâna la buzunarul în care se afla revolverul, un „Walther” ofiţeresc. Şi la acest etaj, doamna se opri la fiecare raion; examinând de aproape mătăsuri, imprimeuri şi lenjerie feminină, pentru ca până la urmă să nu cumpere nimic. Trecură aproape trei sferturi de oră până când se decise să mai coboare un etaj. Şi iată că întâmplarea, această teribilă întâmplare, care poate să schimbe soarta unui om, îi veni în ajutor. Un ajutor nesperat, care dădu flaşnetarului şi mai multă încredere în reuşita planului său.

În timp ce femeia pe care o urmărea abia apucase să coboare treptele, o alta se pregătea să le urce.

— Guten Tag, Frau Beckmann! Wie geht es Ihnen?{13} întrebă necunoscuta, care era mult mai tânără, dar în schimb urâtă şi grasă.

— Ah, Frau Vollard! Ich dachte dass Sie nach Berlin abgereist sind! {14}

Flaşnetarul le lăsă să converseze şi se retrase discret ceva mai deoparte.

Asta era şansa pe care i-o oferise întâmplarea. Doamna care locuia în casa cu nr. 44 de pe Aleea Alexandru se numea Beckmann, iar soţul ei era Standartenführerul SS Beckmann.

Cele două femei conversară circa zece minute, pe urmă se despărţiră. Frau Beckmann porni să colinde raioanele etajului, salutată de vânzătoare şi vânzători, pentru ca până la urmă să cumpere doar două prosoape. La primul etaj târgui nişte cravate, şase la număr – fiind foarte tinereşti, flaşnetarul deduse că în niciun caz nu avea să le poarte soţul ei, Standartenführerul Beckmann – iar de la parter câteva articole de parfumerie. Cu braţele încărcate de pachete, tocmai se pregătea să părăsească magazinul, când el, flaşnetarul, i se postă în faţă, pocnind călcâiele:

— Entschuldigen Sie! Sind Sie Frau Beckmann?{15}

— Kennen Sie mich?{16}

— Ich hatte die Ehre Ihnen vorgestellt zu werden. Gerade von Ihrem Herrn Gemahl. Sie erinnern Sich meiner wahrscheinlich nicht, weil ich damals în Uniform war. Mein Name ist Otto Jürgen.

Hauptsturmführer.{17}

Şi pocni din nou călcâiele.

— Sehr angenehm!{18}

Apoi cu ton confidenţial:

— Gut dass ich Sie gefunden habe. Habe Sie în vielen Verkaufsläden gesucht. Herr Standartenführer hat mir angeordnet Sie zu suchen um Ihnen auszurichten, dass Sie sofort nach Snagov zur Villa des Herrn Baron Manfred von Killinger fahren sollen. Sie sind mit dem Wagen hier, nicht wahr?{19}

— Ich verstehe gar nichts. Nach Snagov, zur Villa des Killinger!… Ich kenne die Villa nicht. Ich war nie dort gewesen.{20}

— Ich kenne die Villa. Ich habe den Befehl Sie zu begleiten.{21}

— Auf jeden Fall muss ich nach Hause fahren, mich umzukleiden.{22}

— Herr Standartenführer bittet Sie dringend zu kommen.{23}

— Ich verstehe nicht diese Eile. Ist etwas besonderes vorgefallen?{24}

— Herr Standartenführer hat eine wichtige Mitteilung seitens der Kanzlei des Reichsführers Himmler erhalten.{25}

— Also, gehen wir!{26}

Cea care se grăbea era acum Frau Beckmann. Pe chipul ei se putea citi îngrijorarea. Câteva clipe mai târziu, erau în stradă. Maşina îi aştepta. Serviabil, flaşnetarul deschise portiera. Frau Beckmann se urcă, făcându-i loc lângă ea. Dar el, prefăcându-se că nu observă, se aşeză în faţă, lângă şofer.

— Nach Snagov!{27} ceru ea şoferului.

— Nach Snagov! repetă acesta cu un ton indiferent.

Se întunecase. Pe străzile mai puţin populate, din cauza camuflajului, trecătorii, puţini şi grăbiţi, păreau nişte fiinţe fantomatice. Din cauza întunericului, flaşnetarul nu putea distinge decât vag trăsăturile feţei femeii din spate. Probabil că îngrijorarea pe care o citise pe chipul ei în clipa în care se urcase în maşină acum se accentuase. De altfel, faptul că ea tăcea tot timpul constituia o dovada în plus. Raţionamentul ei fusese probabil următorul: dacă soţul primise o comunicare urgentă din partea cancelariei lui Himmler, şeful suprem al Biroului Central al Siguranţei Statului (R.S.H.A), şi dacă acum el se afla la Killinger, însemna că se dusese acolo ca să-i ceară protecţia. Toţi cei din Misiunea germană ştiau – fără îndoială că şi Frau Beckmann – că ministrul extraordinar şi plenipotenţiar al celui de-al III-lea Reich în România era în graţiile lui Hitler. Deoarece Beckmann lucra la Gestapo – şi flaşnetarul bănuia că el era şeful suprem din România – fără îndoială aflase că numirea lui Killinger în România se datora bunei păreri pe care Hitler şi-o făcuse despre acesta, cât timp fusese Gauleiter al Slovaciei. Cunoscând deci toate acestea şi aflând de la el, presupusul Hauptsturmführer Otto Jürgen, că soţul ei se dusese la Snagov după Killinger, în loc să aştepte ca

acesta să se reîntoarcă la sediul legaţiei, trăsese pesemne concluzia că poziţia bărbatului ei, în aşa măsură era compromisă, încât se impunea ca ministrul să intervină, de urgenţă, în favoarea lui. Şi, apoi, însuşi faptul că trimisese după ea dovedea cât de gravă devenise situaţia lor.

Trecură prin Snagov-sat, învăluit în beznă deplină. Nicio fiinţă pe uliţă. Deşi era relativ devreme, se părea că întreg satul dormea prăbuşit într-un somn greu. Doar un câine, suferind de insomnie, începu să latre furios.

Când maşina se apropie de pădurice, în care puteai pătrunde pe mai multe drumuri, flaşnetarul indică şoferului pe cel din stânga.

— Ia-o pe acolo. Aleea duce direct la vila domnului ministru. Dar mergi încet, fiindcă drumul e desfundat de ploi.

Vocea – îşi dădu seama – îi era puţin alterată. În sfârşit, sosise momentul. Drumul era într-adevăr prost, cu băltoace. Şoferul mergea încet şi la lumina farurilor, în faza mare, căuta pe cât posibil să le ocolească.

— Opreşte puţin. Mi se pare ca am greşit drumul.

Şoferul se execută. În clipa următoare, flaşnetarul, scoţând fulgerător revolverul, îl pocni pe şofer cu patul în moalele capului. Acesta, pierzându-şi cunoştinţa, se prăbuşi cu pieptul pe volan.

Trecură secunde în şir până când Frau Beckmann, înţelegând în sfârşit ce se întâmplase, să dea un ţipăt ca de pasăre speriată.

— Doamnă Beckmann, aveţi cuvântul meu de onoare că nu vi se va întâmpla nimic dacă nu veţi face vreo prostie, şi îmi veţi da ascultare. Altfel…

— Bine, domnule, dar cine eşti? Ce urmăreşti? Ah, m-ai atras într-o cursă. Şi eu… şi eu…

— Aveţi dreptate, v-am atras într-o cursă. Dar, vă repet, nu aveţi a vă teme de viaţa dumneavoastră. Ceva mai târziu, veţi afla ce anume pretind de la dumneavoastră. Deocamdată trebuie să mă descotorosesc de şofer. Puteţi fi liniştită, nu e mort, şi-a pierdut numai cunoştinţa.

În timp ce-i vorbea, scoase cheia de contact. Deschise portiera dinspre volan şi îl împinse afară pe şofer. Dându-şi seama că din partea ei nu-l aştepta vreo surpriză, – în aşa măsură era speriată – se ocupă de şofer. Scoase din buzunar nişte sfoară de Manila şi, după ce îi legă mâinile şi picioarele şi după ce din batistă improviză un căluş, îl târî într-un tufiş. Era puţin probabil ca, până dimineaţa, să-l descopere careva. După aceea reveni la maşină, introduse cheia de contact, porni motorul şi, câteva minute mai târziu, ieşea în şoseaua principală.

— Unde mă duci?

— Ne întoarcem la Bucureşti. Veţi fi… *prizoniera* mea, o zi, două, trei, asta depinde de soţul dumneavoastră.

— Bine, dar ce urmăreşti?

— Veţi afla după ce vom ajunge la… destinaţie. Deocamdată nu pot decât să vă dau un sfat. Adică să repet pe cel pe care, de fapt, vi l-am mai dat: să faceţi tot ceea ce vă voi cere. Spre binele dumneavoastră.

Frau Beckmann nu voi sau poate îşi dădu seama că nu are rost să pună întrebări. Era înfricoşată. După câtva timp o auzi plângând încetişor, de parcă se temea ca nu cumva plânsul ei să-l supere. Plângea! Dar biata Marina, dacă o schingiuiseră, poate că nici nu mai avea lacrimi să plângă.

„Dacă totul va merge bine…"

Ei, dar acum urma cea de-a treia etapă. Şi mai dificilă, dar, mai ales, periculoasă. Periculoasă, în cazul în care ar avea ghinionul să întâlnească o patrulă moto nemţească. Dar, chiar dacă ar avea o asemenea neşansă, Frau Beckmann va trebui să-l scoată din încurcătură.

— Doamnă Beckmann, dacă eventual vreo patrulă ne opreşte, dumneavoastră va trebui să vă descotorosiţi de ea. Eu voi arăta doar actele maşinii, care, am verificat, se află la bord. Vă atrag însă atenţia că dacă nu veţi fi… cuminte, aveţi cuvântul meu de onoare că mai întâi vă împuşc, şi pe urmă îmi zbor şi eu creierii. Vă daţi seama că nu pot să risc să fiu arestat. Sunteţi convinsă că nu e o ameninţare, pur şi simplu ca să vă înspăimânt?

— Da! Eşti capabil de orice. Eşti… eşti un *disperat*.

Frau Beckmann îl credea un disperat. Cu atât mai bine. Un motiv în plus să spere că nu-l va da de gol, chiar dacă ar şti că are şansa să scape în procent de nouăzeci la sută. Frau Beckmann ţinea prea mult la viaţă, era prea laşă ca să rişte. Dar după aceea? Adică după ce vor intra în oraş? În oraş ea nu va putea interveni, pentru că… Ei da, altă soluţie nu exista. Ar însemna să rişte prea mult. Dacă e de mai mult timp în Bucureşti ar putea recunoaşte strada.

— De când sunteţi în Bucureşti, Frau Beckmann?

— Din 1940.

— Cunoaşteţi deci bine oraşul.

— Relativ.

Evident, nu putea risca. Va trebui să procedeze cu ea „conform planului", chiar cu consimţământul ei.

Aproape că nici nu-şi dădu seama când ajunse la Arcul de Triumf. Şi, în clipa aceea, iată că se ivi cea de-a doua mare şansă pentru el: sirenele începură să lanseze semnalele de prealarmă. Opri maşina pe o stradă perpendiculară pe Bulevardul Filantropiei. Mai curând pe o stradelă. Toate casele erau scufundate în întuneric. Nici ţipenie de om.

Flaşnetarul veni lângă ea, în spate:

— Doamnă Beckmann, urmează acum partea cea mai neplăcută a… involuntarei dumneavoastră aventuri. Va trebui să vă duc într-un anumit loc, de unde veţi da un telefon soţului dumneavoastră. În ce

scop, veţi afla după ce vom ajunge acolo. Din motive pe care nu vă va fi greu să le presupuneţi, eu am tot interesul ca dumneavoastră, ulterior, adică după ce veţi fi liberă, să nu recunoaşteţi nici strada şi nici casa respectivă. Or dacă aceasta este o condiţie „sine qua non“, ce credeţi că ar trebui să fac? După mine nu există decât două alternative: Ori să vă silesc să înghiţiţi o anume pastilă, după care veţi dormi câteva ore un somn profund şi, după spusele farmacistului, reconfortant, ori să vă leg la ochi cu fularul – al meu sau al dumneavoastră, după preferinţă – şi să vă silesc să vă culcaţi pe jos, în maşină, într-o poziţie, recunosc, extrem de incomodă. Iată, v-am expus ambele alternative. Din punctul meu de vedere, prima mi-ar conveni cel mai mult, fiind cea mai sigură. Dacă, însă, dumneavoastră optaţi pentru a doua, ei bine, sunt dispus să vă fac pe plac. Hotărâţi-vă, doamnă Beckmann!

Femeia îl privea, de parcă ar fi avut în faţă un nebun.

— Cum de-ţi poţi face iluzia că, după ce îmi vei da drumul – în cazul în care nu m-ai minţit şi realmente ai o asemenea intenţie –, soţul meu nu te va dibui, oriunde te-ai ascunde?

— Închipuiţi-vă, doamnă Beckmann, că îmi *pot* face asemenea… iluzie. Dar mi-aţi rămas datoare cu un răspuns: Dintre cele două alternative, pe care o preferaţi?

— Deşi a doua este mai incomodă, o prefer pe aceasta. Nu am încredere că somniferul dumitale este într-adevăr un somnifer.

— Bănuiala dumneavoastră e absurdă, doamnă. Dacă realmente intenţionam să vă omor o puteam face şi până acum. Dar, voia dumneavoastră! Deci preferaţi să vă leg la ochi. Cu fularul meu sau cu al dumneavoastră?

— Cu al meu.

— De acord. Cu al dumneavoastră. O legă strâns la ochi. Acum, vă rog să vă lungiţi pe jos. Aşa! În fine, o ultimă recomandare. Să nu încercaţi cumva să mă trageţi pe sfoară. Voi fi tot timpul cu ochii pe dumneavoastră. Das ist ein Befehl, Frau Beckmann!{28}

În clipa în care lua loc la volan, sirenele lansară semnalele alarmei propriu-zise. Ele acoperiră zgomotul grav, înfricoşător al bombardierelor. Pe urmă, când flaşnetarul porni să gonească pe străzile pustii, antiaeriana se dezlănţui. Concomitent se auziră şi exploziile primelor bombe lansate asupra Capitalei. Ocolind străzile centrale, lungind intenţionat traseul pentru a o deruta pe Frau Beckmann. După aproape douăzeci de minute, opri în faţa casei de pe Aleea Agudului, mai înainte ca sirenele să anunţe încetarea alarmei. Slavă Domnului, în cartier nu căzuse nicio bombă.

Când deschise portiera maşinii, o găsi pe nemţoaică exact în poziţia – groaznic de incomodă – în care o lăsase, dar probabil nu atât din cauza spaimei provocată de bombardament, cât, mai ales, pentru

faptul că primise un „Befehl”.

— Doamnă Beckmann, permiteţi-mi să vă ajut ca să coborâţi. Am ajuns la destinaţie.

Legătura de pe ochi era intactă. Îi luă braţul şi o conduse. Descuie portiţa, intră în curte, o străbătură, ajunseră în fine la uşa de intrare în apartamentul Marinei Boldea. Flaşnetarul o descuie cu cheia pe care şi-o confecţionase din timp, şi pătrunse înăuntru. Răsuci comutatorul şi abia acum îi luă legătura de pe ochi. Până să-şi obişnuiască ochii cu lumina, Frau Beckmann clipi mărunt şi caraghios, secunde în şir.

— Unde mă aflu?

— Într-o casă de oameni.

Sufrageria era de nerecunoscut. Flaşnetarul îndepărtase toată mobila heteroclită. În încăpere se aflau: o dormeză, pe care o găsise într-o altă cameră, o masă de bucătărie, un dulap de haine demodat, un fotoliu şi două scaune. Pe unul din ele, telefonul. Flaşnetarul muncise o noapte întreagă, spetindu-se, cu căratul mobilei. Aşa cum arăta acum încăperea, în niciun caz nu ar fi putut oferi, ulterior, Gestapoului vreun indiciu, cât de cât concludent, care să-l conducă la descoperirea locului unde fusese sechestrată soţia Standartenführerului Beckmann.

— Luaţi loc, doamnă Beckmann, o invită el, arătându-i fotoliul. Ea însă preferă să se aşeze pe marginea patului, pentru ca în clipa următoare să se prăbuşească de-a latul lui, şi să izbucnească în plâns.

Flaşnetarul o lăsă să plângă, dar, văzând că ea nu are de gând să se oprească, îi atrase atenţia:

— Doamnă Beckmann, iată-ne ajunşi la destinaţie. Din păcate, eu trebuie să lipsesc câteva minute. Fiind însă singur, nu am în paza cui să vă las. Dacă, plecând, am să vă încui în casă, dumneavoastră puteţi fugi pe fereastră. Din acest motiv, pentru a doua oară în noaptea asta, mă văd nevoit să vă cer să optaţi pentru una din cele două alternative care mie îmi convin: ori să vă închid într-o debara, ori să vă leg de fotoliu. Recunosc, această a doua alternativă este mai puţin comodă.

— Închide-mă în debara.

Debaraua era destul de spaţioasă. O golise de o mie de nimicuri şi adusese acolo un scaun. Deschise uşa şi o pofti, cu un gest, să intre. Pe un raft, se afla un număr mai vechi din ziarul „Völkischer Beobachter”.

— Las lumina aprinsă. Deşi nu am să întârzii decât doar câteva minute, pentru cazul în care vă veţi plictisi, citiţi ziarul. Veţi găsi acolo ultimul discurs al lui Hitler, în care asigură poporul german că va câştiga războiul cu un ştiu ce armă secretă.

Frau Beckmann îl străfulgeră cu o privire plină de ură. Încuie uşa, părăsi casa şi ieşi în stradă. Beznă. Nici ţipenie de om. Deschise poarta, se urcă apoi la volan, parcă maşina în garaj, după care reveni

în casă.

Totul durase mai puţin de zece minute şi Frau Beckmann nici nu avusese timp să se plictisească în debara. (O încuiase acolo, nu pentru că se temuse că ar putea fugi, ci ca să nu-şi dea seama, după zgomotul motorului, ce se întâmplă cu maşina ei.)

Eliberând-o din debara, o invită să ia loc într-un fotoliu şi trecu direct la subiect:

— Acum, stimată doamnă, să stăm de vorbă. A venit timpul să cunoaşteţi motivul pentru care vă aflaţi sechestrată în această locuinţă. În urmă cu câteva nopţi, o doamnă, al cărei bărbat a murit pe front, în timp ce se întorcea acasă, noaptea, a fost răpită pe stradă de către oamenii Gestapoului.

— Domnule, ar trebui să ştii că România, nefiind o ţară ocupată, pe teritoriul ei nu acţionează Gestapoul.

— Oficial, nu! În realitate însă…

— Eşti prost informat, domnule.

— Nu are rost să discutăm în contradictoriu. Ca să vă dovedesc, doamnă, că nu sunt chiar atât de prost informat pe cât vă închipuiţi, aş putea să vă fac un mic istoric al Gestapoului în România, din 1934, când a început să activeze, în clandestinitate, şi până în prezent. Aş putea să vă dau date precise în legătură cu amestecul acestuia în toate atentatele comise împotriva unor personalităţi politice – Duca, de pildă – precum şi rolul pe care l-a jucat cu prilejul rebeliunii legionare. Dar, aşa cum v-am mai spus, nu are rost să discutăm în contradictoriu, pe de o parte, pentru că este un subiect care îmi produce oroare, iar pe de alta, pentru că amândoi, la ora actuală, avem cu totul alte preocupări. Dumneavoastră să scăpaţi cât mai repede de… captivitate, iar eu să obţin, prin dumneavoastră, eliberarea persoanei care se află în ghearele Gestapoului. Am folosit intenţionat cuvântul „gheară” fiindcă exprimă mai bine realitatea.

— Adică prin şantaj.

— Numiţi-o cum vreţi. Deci, veţi fi liberă să vă reîntoarceţi acasă numai dacă soţul dumneavoastră obţine eliberarea persoanei de care v-am vorbit şi care, în treacăt vorbind, este absolut nevinovată.

— De unde ştii că eliberarea persoanei aceleia depinde de soţul meu?

— O întrebare întru totul justificată. În alţi termeni ar putea suna cam aşa: „Ştii precis, domnule, că persoana aceea a fost răpită de Gestapo?” Ei bine, doamnă, nu ştiu *precis.* De aceea, mai adineauri, nu am spus că vă veţi putea reîntoarce acasă numai dacă soţul dumneavoastră *va* elibera acea persoană, ci numai dacă soţul dumneavoastră *obţine* eliberarea ei. Cu alte cuvinte, am inclus eventualitatea ca răpitorii să fie oamenii Abwehrului sau ai S.D.-ului, eventual ai vreunei alte oficine de spionaj, fiindcă – presupun că o ştiţi

şi dumneavoastră – există destule. Prin urmare, doamnă, chemaţi-l la telefon pe soţul dumneavoastră, explicaţi-i în ce situaţie vă găsiţi şi anunţaţi-l ce anume pretind în schimbul eliberării dumneavoastră. Persoana care a fost răpită se numeşte Marina Boldea.

— … Şi dacă refuz?

— Dacă refuzaţi, veţi muri, Frau Beckmann. În privinţa aceasta nu vă este îngăduit să nutriţi nici cea mai neînsemnată speranţă.

— Bine, am să-l chem imediat.

— Înseamnă că sunteţi o femeie rezonabilă, doamnă Beckmann. Trebuie s-o faceţi dacă vreţi să trăiţi, iar soţul dumneavoastră trebuie să accepte schimbul, dacă vă iubeşte şi ţine să vă mai vadă.

— Ce să-i spun? Desigur îmi va cere amănunte. Va voi să ştie în ce condiţii se va efectua schimbul.

— Evident!… Detaliile vor fi discutate ulterior. Vă daţi seama că schimbul va trebui stabilit în asemenea condiţii, încât, pe de o parte, să am siguranţa că persoana respectivă nu va fi urmărită şi, ulterior, din nou răpită, iar pe de alta, că nici eu nu voi fi *înhăţat*. Cred că termenul nu vă indispune prea tare. Întrucât Gestapoul, neexistând oficial, nu arestează, ci pur şi simplu *înhaţă* oamenii, de unde poate şi cum poate, în orice caz cât mai discret posibil, ca să menajeze anumite susceptibilităţi ale ilustrului nostru conducător. De aceea, pentru moment, anunţaţi-l ce s-a întâmplat. De altfel, dacă observaţi, telefonului i-am ataşat un receptor de rezervă. Voi asculta convorbirea şi, dacă va fi nevoie, vă voi sugera răspunsurile.

Frau Beckmann formă un număr de telefon pe care flaşnetarul şi-l întipări imediat în memorie. Dar trebuiră să treacă secunde în şir până când să audă la celălalt capăt al firului:

— Hallo! Wer spricht?{29}

— Ich bin es Ulla!{30}

— Wo zum Teufel treibst du dich bis zu dieser Stunde herum?{31}

Vocea bărbatului era furioasă şi vag răguşită.

— Karl, tu mă cerii şi eu… eu am fost răpită.

— Ulla. Eşti beată? Sau ce naiba se întâmplă cu ţine?

— Nu sunt beată. Sunt nenorocită, ah, sunt atât de nenorocită, dragă Karl.

— Ulla, nu glumeşti? Ai fost…

— Da, Karl, am fost răpită. Să-ţi spun cum s-a întâmplat.

Standartenführerul Beckmann o repezi:

— Asta ai să-mi spui mai târziu. Vreau să ştiu cine te-a răpit, şi în ce scop?

— Cine? Un bărbat. Karl, se află la voi o femeie cu numele Marina Boldea? Omul care m-a răpit pretinde că a fost reţinută de către oamenii tăi.

Flaşnetarul triumfa. Avea confirmarea a ceea ce presupusese:

Standartenführerul Karl Beckmann conducea dacă nu Gestapoul, în orice caz secţia care se ocupa cu asemenea treburi murdare.

— Banditul se află lângă tine?

— Da!

— În ce limbă te înţelegi cu el?

— În germană. Ascultă ce vorbim la un receptor de rezervă. Dar nu mi-ai răspuns, Karl: Este adevărat ce pretinde omul acesta?

— Dă-mi-l la telefon!

Ulla Beckmann îi întinse receptorul.

— Vă ascult, domnule Standartenführer Beckmann, zise flaşnetarul, primind receptorul din mâna Ullei.

— Uite ce vreau să-ţi spun: soţia mea a pronunţat un nume, numele unei femei, nu l-am reţinut.

— Marina Boldea.

— Află că numele este cu desăvârşire necunoscut atât mie, cât şi colaboratorilor mei. Aşa că fă bine şi pune-o imediat în libertate pe soţia mea.

— S-ar putea întâmpla să fie adevărat ceea ce spuneţi, deşi convingerea mea intimă este – şi am suficiente argumente – că Marina Boldea a fost răpită de oamenii dumneavoastră. Dar, chiar dacă mă înşel, asta nu schimbă datele problemei. Marina Boldea a fost răpită de *ai voştri*. Cine a răpit-o rămâne s-o aflaţi dumneavoastră. Dacă, bineînţeles, ţineţi să vă mai vedeţi soţia în viaţă. Să aflaţi şi, mai mult încă, să obţineţi aprobarea de a fi schimbată cu soţia dumneavoastră. De cât timp credeţi că veţi avea nevoie ca să îndepliniţi această condiţie?

— Nu ştiu! Trebuie să mă gândesc. La ce telefon te pot suna?

— Domnule Beckmann, vă închipuiţi că aveţi de-a face cu un idiot? Numai într-un asemenea caz aş putea pornite o atare imprudenţă. Deci, repet întrebarea: De cât timp credeţi că veţi avea nevoie ca să faceţi demersurile necesare?

— Nu ştiu. Cel puţin douăzeci şi patru de ore. Sună-mă mâine după-amiază.

Ulla Beckmann îşi apropie gura de microfonul receptorului, şi începu să strige:

— Karl, trebuie să rezolvi încă în noaptea aceasta. Aici, unde m-a adus, e îngrozitor. Auzi, Karl, îngrozitor! Te rog, Karl, rezolvă!… Nu am pijama. Nu ştiu dacă măcar există o baie. Şi, apoi, cum aş putea dormi ştiind că *el* mă păzeşte? În timp ce dorm, s-ar putea ca să… înţelegi ce vreau să spun, dragă Karl.

Flaşnetarul o îndepărtă de receptor.

— Domnule Beckmann, dacă puteţi soluţiona problema în noaptea asta, nu amânaţi. Dar nu pentru că există pericolul la care a făcut aluzie soţia dumneavoastră. Cât priveşte pijamaua şi baia, nu-i vor

lipsi. Rezolvaţi ce v-a cerut, fiindcă există un interes reciproc. Dacă eventual vreţi să câştigaţi timp – şi asta este impresia mea – în speranţa că veţi putea păstra şi vrabia din mână şi cea de pe gard – nu ştiu dacă vă este cunoscut proverbul românesc –, vă recomand să nu vă faceţi asemenea iluzie.

— Du, Schweinehund{32}, cine vei fi fiind, pricepe că, pentru a-mi salva soţia, aş fi dispus să dau drumul nu numai nenorocitei ăleia, ci unei duzine asemenea ei. Dar înţelege că nu pot să deranjez la ora asta o anumită persoană. Şi apoi nu ştiu dacă va accepta, deşi, după toate probabilităţile, cred că voi izbuti s-o conving.

— Va să zică ştiţi despre cine este vorba.

— Să presupunem! Sună-mă mâine la numărul de telefon pe care ţi-l va da soţia mea. La orele unsprezece.

Puse receptorul în furcă, pe urmă către Ulla Beckmann care stătea cuminte pe marginea patului:

— Doamnă Beckmann, vă rog să verificaţi. Patul este proaspăt aşternut, cearşafurile sunt din olandă, perna, sper, nu mai tare decât aceea de acasă de la dumneavoastră. Cât priveşte baia, ea există. Veţi găsi acolo prosoape neîntrebuinţate, săpun, o periuţă nouă, pastă de dinţi. Am prevăzut totul ca şederea dumneavoastră aici – care sper să fie scurtă – să vă pară dacă nu agreabilă, în orice caz confortabilă. Dacă vreţi să vă pregătiţi pentru noapte, spuneţi-mi şi vă conduc până la baie. Veţi găsi acolo – am uitat să vă spun – un halat. Eu îmi voi lua libertatea să vă păzesc de dinapoia uşii.

Îl privi lung, pentru prima dată cu interes.

— Nu ştiu ce fel de om eşti, dar începe să nu-mi mai fie frică de dumneata. Unde este baia?

Ulla Beckmann se încuie înăuntru. El, flaşnetarul, se aşeză pe un scaun, obosit, din cale-afară de obosit. Parcă ar fi urcat un deal cu o piatră de moară în spate. Că Ulla Beckmann întârzia nu era îngrijorat. Nu avea pe unde fugi. Fereastra avea un grătar metalic prins în şuruburi solide, pe care, ca să le scoată, i-ar fi trebuit o şurubelniţă.

Când reveni din baie, îmbrăcată în halatul Marinei Boldea, puţin cam prea mare pentru ea, cu părul strâns în creştetul capului, demachiată, Ulla Beckmann – foarte curios! – părea mai tânără şi mai frumoasă. Reveniră în dormitor.

— Dumneata unde ai să dormi? întrebă ea.

— Nu-mi purtaţi de grijă. Doamnă Beckmann, este ştiut că mai totdeauna, când cineva doarme într-un pat străin, prima noapte are insomnii. Cred că va fi şi cazul dumneavoastră. Pe de o parte, din cauza emoţiilor prin care aţi trecut, pe de alta, a surescitării, care încă nu v-a părăsit. De aceea am să vă pregătesc un sedativ. Vă asigur că până dimineaţa veţi dormi ca un prunc.

— Cred că voi putea dormi şi fără asta, domnule… Nu ştiu cum te

cheamă.

— Să zicem Popescu, doamnă Beckmann. Ştiţi, eu nu sunt de părere că veţi putea dormi. De aceea *insist*!

Ulla Beckmann înţelese că trebuia să se supună, înţelese şi motivul. „Temnicerul” ei voia să se asigure că, în timp ce va dormi şi el, ea nu va încerca să evadeze. Resemnată, oftând, goli paharul în care el dizolvase două pastile de mărimea tabletelor de aspirină.

— Nu pot să dorm cu lumina aprinsă, domnule Popescu.

— O sting imediat, doamnă Beckmann.

Răsuci comutatorul, făcu întuneric. Auzi foşnind halatul, pe care îl dezbrăcă, auzi zgomotul înăbuşit al droturilor, când ea se lungi în pat. Nu trecură nici zece minute şi recunoscu, după răsuflarea regulată, că Ulla Beckmann adormise. Aprinse veioza şi se cuibări în fotoliu.

10

A doua zi, la orele unsprezece, flaşnetarul îl sună, la numărul indicat de Ulla, pe Standartenführerul Karl Beckmann, de la un telefon public.

— Îmi recunoaşteţi vocea?

— Da! Ce face soţia mea?

— Se simte într-o stare excelentă. A dormit bine toată noaptea. În privinţa aceasta nu trebuie să aveţi nicio grijă. Ce răspuns puteţi să-mi daţi?

— Marina Boldea va fi liberă. Precizează-ţi condiţiile schimbului.

— După-amiază, la orele optsprezece, Marina Boldea, fix la orele optsprezece, trebuie să se afle în faţa bisericuţei de pe Bulevardul Lacul Tei, colţ cu strada Barbu Văcărescu. Va veni cineva s-o ia, şi vor pleca împreună. Două ore mai târziu, dacă cei doi nu vor fi urmăriţi, soţia dumneavoastră va fi liberă. Orice încercare de trişare, din partea dumneavoastră sau a altora, va însemna că nu vă veţi mai vedea niciodată soţia în viaţă. O voi împuşca eu, cu mâna mea. Şi puteţi fi sigur că nu este o ameninţare doar pentru a vă intimida. Dacă m-aţi cunoaşte, v-aţi putea da seama că sunt un om hotărât. De acord?

— De acord. La orele optsprezece, Marina Boldea va fi la punctul de întâlnire indicat de dumneata.

— În cazul acesta nu mai avem ce ne spune.

Şi închise. Flaşnetarul reveni acasă prin aleea Agudului, dar nu mai înainte de a trece pe la restaurantul lui „Petrică băiat bun”, de unde, într-un sufertaş, se aprovizionă cu un prânz – „specialitatea casei” – pentru el şi Frau Ulla Beckmann. Adică: ciorbă de perişoare, fasole albă cu ciolan de porc şi, ca desert, baclavale. După ce lepădă uniforma lui ponosită, după ce se bărbieri, îmbrăcă unul din cele trei costume pe care le avea şi, părăsind „chilia” de lângă garaj, se duse să-şi elibereze prizoniera din debaraua în care o încuiase la plecare.

— Doamna Ulla, dacă vă este foame vă pot servi prânzul imediat.

Erau abia orele douăsprezece.

— Mai întâi, spune-mi dacă soţul meu a rezolvat treaba.

— Da! După-amiază, la orele optsprezece, persoana de care mă interesez se va afla la locul de întâlnire. I-am atras atenţia soţului dumitale că dacă nu va juca cinstit, dacă va încerca să urmărească pe cel care va veni s-o ia, nu vă va mai vedea în viaţă, fiindcă vă voi împuşca eu, cu mâna mea. Sper că va respecta înţelegerea stabilită între noi.

— Karl mă iubeşte mult, nu va avea curajul să rişte.

Flaşnetarul trebui să recunoască, fără rezerve, că Ulla era o femeie

care, fizic cel puţin, fiindcă din punct de vedere al caracterului nu era în măsură să se pronunţe, merita sa fie iubită.

— Dacă se va întâmpla aşa, deseară veţi fi acasă. Dar nu mi-aţi răspuns. Vă este foame? Dacă doriţi să luaţi prânzul, el vă aşteaptă.

Ulla Beckmann oftă:

— În definitiv, parcă am altceva mai bun de făcut?

— Foarte bine! Atunci să mergem în bucătărie.

Bucătăria era una obişnuită. Fusese îndepărtat de acolo orice obiect care ar fi putut reţine în mod deosebit atenţia Ullei Beckmann. După ce puse mâncarea la încălzit, flaşnetarul *se* pregăti să întindă faţa de masă.

— Lasă-mă pe mine să pun masa, se oferi Ulla Beckmann.

— Poftim! Nu am nimic împotrivă.

— Dumneata ai mâncat?

— Nu!

— Vom mânca împreună atunci.

— Asta mi-a fost şi intenţia. M-am gândit că mă veţi putea suporta jumătate de oră.

— Dacă n-ai fi temnicerul meu, compania dumitale mi-ar face plăcere.

— Trebuie să mă mai suportaţi câteva ore, doamnă Beckmann.

Aduse la masă ciorba de perişoare. Aroma ei era apetisantă.

— Miroase frumos.

— Sper că are să vă placă.

Şi, într-adevăr, îi plăcu. Îi plăcu şi mai mult ciolanul cu fasole uscată, şi pe bună dreptate, deoarece nicăieri în Bucureşti nu puteai găsi felul acesta de mâncare mai bine gătit ca la restaurantul lui nea Petrică. Baclavalele o făcură să exclame:

— Nici la cofetăria Nestor nu am mâncat asemenea prăjituri delicioase.

— Mulţumită, doamnă Ulla? o întrebă la sfârşit.

— A fost un prânz excelent. Poţi să-mi recomanzi şi mie restaurantul?

— Nu, doamnă. Din două motive. Primul, din prudenţă, al doilea pentru că aţi considera sub demnitatea dumneavoastră că treceţi pragul unui astfel de local, un birt oarecare. Dar, să ştiţi, există în Bucureşti mici restaurante de cartier, unde anumite mâncăruri sunt mult mai gustoase decât la marile localuri, ca de pildă „Capşa” sau „Continental”.

Vasele le spălă el. Ulla Beckmann nu se oferi nici măcar să le şteargă.

— Cred că nu eşti însurat. Probabil te gospodăreşti singur, că prea bine te pricepi să speli vasele.

— (!)

— N-am întâlnit în viaţa mea un om atât de ciudat ca dumneata.

— (!)

— Nu poţi să-mi spui nimic, chiar nimic despre dumneata?

— Doamnă Ulla, întrucât aici am pus totul în ordine, să ne întoarcem dincolo.

Ea ridică din umeri – îi era indiferent – şi o porni înainte.

— … Şi acum ce facem?

— Aşteptăm!

— Bine, dar mă plictisesc.

— Poate dormiţi puţin.

— Nu pot. Povesteşte-mi ceva, ca să treacă timpul. Limba germană cum de o vorbeşti atât de bine? Mama dumitale e o… germană?

— Nu! Am studiat-o la facultate.

— Aşa!

— Da!

Şi din nou se aşternu tăcerea între ei.

— De ce a trebuit să mi se întâmple tocmai mie? Dar, în definitiv, voi avea ce povesti prietenelor mele. Cred că am să înfloresc puţin adevărul. Am să le spun, de pildă, că m-ai siluit. Dar, în prealabil, am să te descriu în aşa fel, încât sunt convinsă, măcar câteva au să regrete că n-au fost în locul meu. Dar, pentru numele lui Dumnezeu, spune şi dumneata ceva. Povesteşte ceva. Să treacă timpul.

— Doamnă Ulla, nu mă pricep să fac – oare aşa se spune? – conversaţie. „Bancuri” nu ţin minte decât doar câteva, şi nu din cele mai reuşite. Ce aş putea să vă povestesc, sigur că nu v-ar face plăcere, fiindcă sunteţi, ca şi soţul dumneavoastră, nazistă.

— Sunt, dar n-are importanţă. M-am obişnuit să ştiu că toată lumea ne urăşte. Dacă pierdem războiul, va fi rău de noi.

— Cum, vă mai îndoiţi că-l veţi pierde?

— Dar nu înţelegi că trebuie să sperăm? Să sperăm în arma aceea secretă pe care ne-a promis-o Führerul, altfel ar însemna pur şi simplu să înnebunim aşteptând inevitabilul. Mă refer la soţul meu, la mine şi la alţii ca noi. Apoi după câteva clipe, mirându-se: Eşti un om extraordinar! Nu înţeleg defel cum de pot vorbi astfel cu dumneata, care… care, în definitiv, ştiu că mă urăşti şi, dacă în locul meu ar fi Karl, sunt convinsă că n-ai ezita o clipă să descarci în el toate gloanţele revolverului pe care îl porţi asupra dumitale. Ai face-o, nu-i aşa?

— Doamnă Ulla, soţul dumneavoastră lucrează la Gestapo. Este dacă nu cel mai mare, în orice caz unul din marii ştabi. Ca să lucrezi la Gestapou şi să ajungi Standartenführer trebuie să fii fiară. Or o fiară trebuie neapărat ucisă, doamnă Ulla.

— Dacă fiarele trebuie ucise – aşa cum ai afirmat – atunci înseamnă că în relaţiile cu ele – impuse de împrejurări – nu eşti obligat să

respecţi anumite reguli. Da?

— Sunteţi de altă părere?

— Nu contează ce cred eu. Deci, dacă aşa gândeşti, înseamnă că, de fapt, dumneata, după ce obţii de la el ceea ce doreşti – pe femeia aceea –, niciun fel de scrupul nu te-ar putea împiedica să-l tragi pe sfoară. Adică, nu numai să nu mă eliberezi, dar să mă şi ucizi. Totuşi eu ştiu; *simt* că dumneata vei juca cinstit, pentru că sunt femeie.

— Este exact, doamnă Ulla.

— Ei bine, află că eu, dacă aş ajunge, nu ştiu prin ce minune, în posesia revolverului pe care îl ai dumneata în buzunar, deşi convinsă că nu te-ai atinge de un singur fir de păr din capul meu, n-aş ezita să te omor. Poate te întrebi de ce îţi fac o asemenea mărturisire?

— Să zicem că mă întreb.

— În mod normal ar trebui să nu-ţi spun, să fiu mai circumspectă. Eu, totuşi, am să fiu imprudentă şi n-am să-ţi ascund motivul. Adineauri ţi-am spus că eşti un om extraordinar. Nu cred că ai înţeles semnificaţia pe care am dat-o eu acestui cuvânt. Eşti extraordinar nu în sensul că te cred autorul unor fapte extraordinare, deşi modul cum ai acţionat ca să mă „capturezi" denotă inteligenţă, sânge rece şi multă temeritate. Află, domnule, că te consider extraordinar pentru că, fără să mi-o ceri, fără să mă sileşti, întrebuinţând măcar una din metodele utilizate de Karl, fie şi cea mai inofensivă, simt nevoia să trăncănesc în faţa dumitale vrute şi nevrute. De pildă: dumneata nu m-ai omorî pentru că sunt femeie. Dar nu ştii *ce fel de femeie* sunt. Ai auzit de lagărul de concentrare Ravensbrück?

— De ăsta n-am auzit. De Auschwitz, da. Ştiu că există o mulţime.

— Ravensbrück este un lagăr pentru femei. Paza lagărului este asigurată de SS-işti din unităţile „Cap de mort". În conducerea lagărului există pe lângă o Kommandatur şi o „secţie politică" care ţine de Gestapo. Eu am făcut parte din această secţie. Aveam gradul de Hauptsturmführer. Într-o zi, când ne-a fost adus un nou transport de deţinute, am remarcat două evreice tinere care aveau dantură foarte frumoasă. Am cerut să fie împuşcate, iar din craniile lor am dat ordin să mi se confecţioneze „presse-papiers"-uri cu care mi-am împodobit biroul. Am cerut să fie ucise. Dar află că am ucis chiar eu, cu mâna mea. Am fost spaima deţinutelor. Acolo m-a cunoscut Karl, într-o zi când a venit să inspecteze lagărul, împreună cu doi ştabi din W.V.H.A.{33} Ne-am plăcut şi ne-am căsătorit. Curând după aceea Karl a fost trimis în Franţa, la Montpellier. Sediul Gestapoului era la „Vila Trandafirilor". Am lucrat amândoi acolo, până m-am îmbolnăvit. Am fost internată la un sanatoriu. Am avut ceva cu nervii. După ce mi-au dat drumul, am fost pensionată şi m-am ocupat, în exclusivitate, de gospodărie. În prezent sunt complet restabilită. Numai câteodată, când îmi amintesc de spitalul din Ravensbrück, încep să râd ca o proastă.

Mai bine zis de secţia de chirurgie. Acolo sunt internate deţinutele cu diferite plăgi pe corp, majoritatea cauzate de bătăile primite. Un hoit miroase mai puţin urât decât duhoarea de acolo. Bandajele de hârtie nu se schimbă cu săptămânile. În fiecare zi mor câteva zeci de femei din pricina infecţiei generalizate. Cum ţi-am spus, de fiecare dată când îmi amintesc de secţia de chirurgie îmi vine să râd. Ha-ha-ha!… Ha-ha-ha!

Şi Ulla Beckmann începu să râdă, în hohote, un râs dementţial şi hidos.

Flaşnetarul o privea şi nu-şi putea da seama care era sentimentul preponderent: scârba sau compătimirea.

— … Şi când mă gândesc, ha-ha-ha, că Oberschwester Elisabeth Marschall sau sora Carmen Mory trimiteau la crematoriu paciente care mai trăiau, ha-ha-ha!

Flaşnetarul se apropie de ea şi o pălmui, o dată pe obrazul drept, a doua oară pe cel stâng.

— Potoleşte-te!

Frau Ulla conteni brusc. Îl privi de parcă s-ar fi trezit dintr-un leşin, şi încă nu izbutea să-şi dea seama unde se afla. Când se dezmetici de-a binelea, spuse:

— Acum înţelegi de ce trebuie să credem în arma secretă care ne va aduce victoria făgăduită de Führer.

— Nu-ţi face iluzii. Războiul l-aţi pierdut, şi va veni ziua în care va trebui să plătiţi cu vârf şi îndesat.

— Cu vârf şi îndesat? Prostii!… Nici măcar în raport cu vina. Ştiu că duşmanii Reichului au hotărât ca după victorie – victoria lor – să instituie un tribunal internaţional, care să ne judece. Ce ne pot face? Pe unii să ne spânzure, pe alţii să-i închidă. Ei şi? Asta numeşti dumneata a răspunde cu vârf şi îndesat? De pildă, mie ce-mi pot face? Să zicem că mă împuşcă sau mă spânzură. Evident, nu mi-ar plăcea să mor. Dar împuşcarea sau spânzurarea mea va însemna că mi-am primit… pedeapsa? Ţi-am povestit de cele două evreice care au fost ucise la sugestia mea, fiindcă aveau o dantură superbă. Dacă ar fi posibil să mă vizitezi acasă, ţi-aş arăta „presse-papiers”-urile confecţionate din craniile celor două nenorocite. Dar ele n-au murit de mâna mea. Pe altele însă – dar şi asta ţi-am spus-o – le-am omorât eu, cu mâna mea, nu însă mai înainte de a le supune unor torturi de toată frumuseţea.

— Torturi de toată frumuseţea! repetă mecanic flaşnetarul.

— Dacă ţin bine minte am ucis şase deţinute. Bineînţeles nu le pun la socoteală pe cele pe care le-am trimis în camera de gazare. Dar poate că nu mă vor condamna la moarte în cazul în care nu vor izbuti să descopere toate amănuntele legate de activitatea mea în lagărul de la Ravensbrück şi la „Vila Trandafirilor” din Montpellier, ci la

detenţiune pe viaţă. Dar detenţiunea – în cea mai îngrozitoare închisoare din oricare ţară din lume – nu se poate compara nici pe departe cu iadul din lagărul Ravensbrück. Înţelegi ce vreau să spun? Ca pedeapsa aplicată nouă să fie nu cu vârf şi îndesat, ci măcar în raport cu vinovăţia, ar trebui ca naţiunile, ai căror reprezentanţi ne vor judeca, să comită aceleaşi crime de care vom fi noi acuzaţi, ceea ce evident nu o vor face.

Acum, când Ulla Beckmann nu mai râdea, acum, când vorbea cu ton indiferent, de parcă cele povestite nu prezentau decât o importanţă minoră, flaşnetarul avea iarăşi sentimentul că trăieşte un coşmar. O privea şi nu putea înţelege cum de era posibil ca frumosul ei chip să nu trădeze prin nimic, dar absolut prin nimic, adevărata ei fire. În faţa lui stătea o femeie încă tânără, frumoasă, cu un aer aproape distins, cu ochi albaştri, care oglindeau dacă nu candoare, în accepţia adevărată a cuvântului, sigur naivitate. Nimic nu trăda cruzimea, bestialitatea acelei femei. Şi dacă nu toţi bărbaţii, în orice caz, mulţi, dacă nu chiar foarte mulţi, lăsându-se păcăliţi de puritatea chipului ei, puteau crede că au întâlnit femeia pe care şi-au dorit-o, îndrăgostindu-se de ea. Cine, văzând-o numai, şi-ar fi închipuit că ucisese, cu mâna ei, şase deţinute, că trimisese altele în camerele de gazare, sau că dăduse ordin ca două din ele să fie împuşcate, iar apoi craniile lor transformate în „presse-papiers”? Categoric, oamenii nu sunt cum îi arată înfăţişarea, ci doar aşa cum ni se relevă prin faptele lor.

— Ţi-am făcut unele destăinuiri, o auzi din nou, pentru care aş merita să fiu decapitată, ele reprezentând înalte secrete de stat. De ce am făcut-o, nu ştiu! Ţi-am spus că eşti… extraordinar. Din prima clipă am simţit cât de mult mă urăşti. În general voi, românii, ne urâţi. Dar am simţit ura dumitale altfel. Nu mă urăşti pentru că sunt nemţoaică, mă urăşti pentru că sunt soţia lui Karl, care în ochii dumitale reprezintă Gestapoul. Ura dumitale are un substrat politic. Eşti, sunt sigură, comunist. Comuniştii au fost cei mai înverşunaţi duşmani ai noştri. Gestapoul a lovit în ei fără milă, şi Reichsführerul Goering, pe vremea când conducea Gestapoul, a declarat că în Reich comunismul nu mai prezintă un pericol. Dar comunismul internaţional a fost şi este cel mai mare şi mai înverşunat duşman al nostru. Spune-mi, nu-i aşa că eşti comunist?

— (!)

— Eşti! Încă din prima clipă mi-am dat seama că am picat pe mâna unuia din duşmanii noştri de moarte. Şi cu toate acestea te comporţi faţă de mine într-un mod civilizat. Asta mă scoate din sărite. Aş prefera să te porţi cu mine aşa cum eu m-aş purta, dacă aş fi în locul dumitale. Dacă eu ar trebui să te schimb în locul altcuiva, te-aş schimba. Cu mare părere de rău, dar te-aş schimba. Dar, în prealabil, m-aş distra puţin pe socoteala dumitale.

— Cum? întrebă flaşnetarul fără voie.

— Cum? Există multe procedee. Dacă ţi le-aş înşira pe toate, ar însemna să divulg „secrete de stat”. Ţinând seama de condiţiile speciale în care ne găsim, ţi-aş aplica, de pildă, supliciul cadei. Ai idee ce vrea să însemne „supliciul cadei”?

— Nu!

— Ţi-am spus că la Ravensbrück făceam parte din „secţia politică”. Noi cei de la secţia politică aveam dreptul să anchetăm pe oricare dintre arestate, fie în urma unor ordine superioare, fie din proprie iniţiativă, atunci când informatoarele noastre ne semnalau că deţinuta X a făcut cutare lucru interzis, sau că deţinuta Y a spus ceva defăimător la adresa conducerii lagărului ori a regimului. Ca să le determin să recunoască, foloseam, printre alte metode, şi pe aceea a supliciului cadei. Cu mâinile legate la spate, o ţineam pe vinovată cu capul sub apă până se înăbuşea aproape complet. Atunci o trăgeam de păr la suprafaţă. Dacă tot refuza să vorbească, repetam figura. O repetam până când, la capătul puterilor, cea în cauză ceda. Mie însă îmi plăcea să mă distrez puţin. Când îmi dădeam seama că este pe punctul de a-şi pierde cunoştinţa, întrerupeam *tratamentul,* îi ofeream cafea, uneori coniac sau lichior. Pe urmă, când se aştepta mai puţin, o luam de la început. În felul acesta, distracţia dura mai mult. Va să zică n-ai auzit de „Supliciul cadei”?

— Nu!

— Dar acum, după ce te-am informat, nu ai de gând să-l aplici asupra mea?

— Nu!

— Am fost sigură. Eşti om. Şi rămâi om chiar în ură. Nici nu-ţi închipui cât de mult mă înfurie atitudinea asta a dumitale. Fiindcă voi, deşi ne urâţi de moarte, răzbunându-vă, atunci când vă vine la îndemână, prin metodele pe care le folosiţi, rămâneţi totuşi oameni, lua-v-ar dracu!

Ulla Beckmann tăcu. Închise ochii şi începu să inspire aerul adânc în piept, parcă era pe punctul de a se sufoca. Privind-o, flaşnetarul se întrebă dacă nu cumva era nebună. Nebună? Oare *dezumanizarea* nazistă putea fi categorisită drept o manifestare a demenţei? Nu, în niciun caz! Căci dacă ar fi, atunci, în ziua socotelilor, – ehei, şi ziua aceea nu era prea departe – toţi cei care încă reprezentau, sub o formă sau alta, puterea nazistă ar trebui internaţi în ospicii, şi nu pedepsiţi.

În sfârşit, Ulla deschise ochii. Răsuflarea ei deveni normală. Acum arăta aşa cum o *văzuse* până a nu se dezlănţui.

— Cum am putut să-mi dau drumul la gură, şi să-ţi spun ceea ce sunt convinsă că habar nu aveai?

— Eu, personal, recunosc, nu sunt deloc la curent cu metodele voastre de exterminare în masă.

— Nu ştiu dacă ai observat că *acum* te privesc altfel, cu o atenţie concentrată. Ai observat? îl întrebă Ulla.

— Nu e chiar atât de greu.

— Ştii însă de ce?

— Nu!

— Ai idee ce înseamnă un portret-robot?

— Da!

— Încerc să-mi întipăresc în memorie chipul dumitale până în cele mai neînsemnate detalii. După descrierea mea, specialistul lui Karl îl va reconstitui cu fidelitate. Să ştii, e un as în materie. Pe baza acestui portret-robot agenţii lui Karl te vor căuta prin tot Bucureştiul şi, chiar de te-ai ascunde până şi în gaură de şarpe, tot te vor găsi. Ei, bine, când vor pune mâna pe dumneata, am să-i cer lui Karl să mi te cedeze. Te voi chinui eu, cu mâna mea, şi pe urmă te voi omorî. Îţi voi hărăzi o moarte lentă şi îngrozitoare. Ţi-am destăinuit unele *secrete,* trebuie să mori. Căci s-ar putea ca într-o zi să devii pentru mine un martor primejdios. Să nu crezi că este o simplă ameninţare. Dacă te-ai fi purtat cu mine în mod brutal, ştiu eu cum? Dacă m-ai fi bătut, dacă m-ai fi siluit, dacă m-ai fi supus unor torturi, pot să-ţi jur că nu m-aş fi gândit ca, după aceea, să mă răzbun, pentru că, purtându-te astfel, n-aş mai fi pălăvrăgit. Şi n-aş fi pălăvrăgit, pentru că mi s-ar fi părut firesc să te porţi aşa. Or dumneata, comportându-te ca un gentleman, cum spun blestemaţii ăia de englezi, mi-ai stârnit dorinţa de a-ţi oferi o mostră de cum ar trebui să te porţi cu cei care constituie, măcar în mod virtual, un pericol.

Flaşnetarul era convins că Ulla Beckmann, după ce va li liberă, va asmuţi Gestapoul pe urmele lui.

— Te-aş sfătui să-ţi înfrânezi o asemenea dorinţă, doamnă Beckmann. Şi, fiindcă timpul trecuse, adăugă: Întrucât s-a cam apropiat ora când trebuie să plec, va trebui să te închid – sper pentru scurt timp şi pentru ultima dată – în debara.

Ulla Beckmann ridică din umeri – fu un gest care parcă voia să însemne: n-am încotro –, pe urmă se îndreptă singură înspre debara, fiindcă acum cunoştea drumul. Înainte de a intra acolo, se întoarse cu faţa la el şi, cu voce alterată de furie, îi spuse:

— Ştii ce aş vrea?… Ştii??… Acum, în clipa asta, cel puţin în *clipa asta*?

— Ce?

— Ca el, Karl, să nu joace cinstit, şi dumneata să prinzi de veste la timp.

— Dacă aş fi în locul dumitale, nu mi-aş dori aşa ceva. Ştii doar ce te aşteaptă, doamnă Beckmann.

— Păi tocmai de aceea aş vrea să încerce a te trage pe sfoară, ca să văd dacă vei avea curajul să-ţi pui în aplicare ameninţarea. Sunt

convinsă că nu eşti în stare să mă omori, pentru că sunt femeie. Eşti, domnule, îmbibat de prejudecăţi.

Flaşnetarul, furios că îl intuise, o împinse cu brutalitate în debara, şi încuie uşa.

La orele optsprezece fără zece minute, Mercedes-ul „confiscat", pe care îl ţinuse tot timpul ascuns în garaj, având acum un număr schimbat, trecu prin faţa bisericuţei de pe strada Barbu Văcărescu. Flaşnetarul efectua un tur de recunoaştere a terenului. Dacă Standartenführerul Karl Beckmann intenţiona să-i întindă vreo cursă, era imposibil să nu se trădeze prin ceva. Una sau chiar mai multe maşini staţionate prin apropiere – pe Bulevardul Lacul Tei, Ştefan cel Mare, pe maidanul din strada Florească –, vreun motociclist punând, chipurile, la punct o pană de cauciuc, vreun măturător de stradă zelos, vreun pretins lucrător de la Telefoane sau de la întreprinderea de electricitate şi aşa mai departe. Dar nu descoperi nimic din toate acestea, şi nici altceva care să-i suscite, cât de cât, suspiciuni. Asta ce putea să însemne? Ori că Gestapoul renunţa la schimb, ori că, fiind vorba de soţia unui ştab, din precauţie, accepta să efectueze schimbul, abandonând ideea identificării „răpitorului". Da, probabil că aceasta era explicaţia.

Flaşnetarul se învârti pe străzile din apropiere, tot timpul cu ochii pe oglinda retrovizoare. Nimeni nu-l urmărea. De altfel, era puţin probabil ca celor de la Gestapou să le fi dat prin minte că răpitorul Ullei Beckmann va folosi tocmai o maşină germană.

Cele zece minute care mai rămăseseră până la ora stabilită trecură îngrozitor de încet. Revenind dinspre Bulevardul Lacul Tei, când se afla doar la circa o sută de metri de bisericuţă, o văzu pe Marina Boldea. Era singură, sau cel puţin părea a fi singură. Dacă nu era, dacă îl pândeau niscai gestapovişti, unicul loc unde puteau fi ascunşi era tot bisericuţa. Dacă nu se înşela şi, într-adevăr, de acolo îl pândeau, nu fuseseră prea inspiraţi, de vreme ce nu se îngrijiseră să aibă prin apropiere şi o maşină. Totuşi, pentru a putea face faţă oricărei situaţii neprevăzute, flaşnetarul ridică piedica automatului, încetini şi când ajunse în dreptul Marinei frână şi opri chiar lângă bordura trotuarului.

— Urcă repede! îi strigă, deschizând portiera.

Marina Boldea, care nu se aştepta ca *salvatorul* ei să se afle tocmai într-o maşină germană, avu o clipă de ezitare. Recunoscându-l însă, dădu imediat curs invitaţiei.

Maşina porni cu toată viteza pe Barbu Văcărescu, înspre Florească, prin ţigănie, pătrunse în strada Teheran, de acolo coti la dreapta, pe Calea Dorobanţi, şi, mergând tot înainte, ajunse în Bulevardul Filantropiei. Avea certitudinea că nu fusese urmărit. Cât timp gonise pe străzi, îşi verificase mereu spatele şi se convinsese. Deci Karl

Beckmann nu încercase să-l tragă pe sfoară.

Aproape se întunecase. Cu atât mai bine. Deocamdată, trebuia să se descotorosească, provizoriu, de maşină. Coti la dreapta, pe strada Medelnicerului, şi opri motorul. Coborâră amândoi. Încuie maşina şi porniră pe jos, tot pe Filantropiei. La prima staţie se urcară în tramvai. Coborâră la staţia Lainici. De acolo începea strada cu acelaşi nume. Nici în maşină, nici în tramvai nu-şi vorbiseră. Nu-şi vorbeau nici acum când mergeau unul lângă altul, ţinându-se de mână. Din când în când se priveau şi, de fiecare dată când ochii lor se întâlneau, îşi zâmbeau.

Cam pe la jumătatea străzii, flaşnetarul se opri în faţa unei căsuţe modeste, cu două ferestre la stradă. Încercă poarta. Era încuiată. Vârî mâna printre zăbrelele gardului, dibui cheia, descuie şi intră în curte. Un dulău mare şi alb se repezi să-i latre.

— Taci, mă Terente! Ce, nu mă mai recunoşti?

Câinele se potoli îndată, se apropie gudurându-se, cu botul în pământ, pendulând întruna coada stufoasă. Flaşnetarul îl mângâie pe cap, pe urmă, ca şi când dulăul i-ar fi putut răspunde, îl întrebă:

— Moş Vintilă e acasă, Terente?

Era acasă. Încă înainte de a apuca să bată în uşă, îl auzi întrebând:

— E careva afară?

— Eu sunt, Mihai, moş Vintilă.

— Intră, că uşa e descuiată.

Flaşnetarul şi Marina Boldea pătrunseră într-o încăpere nu prea mare. Lungit pe o sofa, gazda citea la lumina unei veioze. Când cei doi apărură în prag se ridică în capul oaselor.

— Bună seama, moş Vintilă.

— Bună seara! Tu eşti, Mihăiţă? Mă bucur că te văd. Deseori m-am gândit la dumneata. Mă tot întrebam dacă eşti liber, dacă, ferească Dumnezeu, nu te-au dibuit ăi de la Siguranţă.

— Până în prezent, nu m-au dibuit, să n-o spun într-un ceas rău.

Moş Vintilă – Vladimirescu Vintilă – era un bătrânel trecut de şaizeci de ani, mărunt, slab, foarte slab, cu obrajii supţi, fapt care scotea şi mai mult în evidenţă nasul cârn şi fruntea nu prea înaltă, dar exagerat bombată. Era institutor pensionar şi, de zece ani de când îi murise nevasta, trăia singur într-o căsuţă formată din trei odăiţe, plus două bucătării, una de iarnă, alta de vară. Pe peticul de grădină din fundul curţii cultiva legume. Fiind vegetarian, îşi prepara singur conserve pentru iarnă, din toate legumele, până şi din bame.

Pe strada Lainici, moş Vintilă trecea drept un om ursuz şi ciudat. Se saluta cu vecinii, dar la vorbă nu se întindea cu nimeni. Cei care încercaseră să lege prietenie cu el, până la urmă se dăduseră bătuţi. Cu toate acestea, toată strada îl stima, pe de o parte, pentru că mulţi dintre cei care locuiau pe ea îi fuseseră elevi, iar pe de alta, pentru că

într-una din cămăruţe toţi cei patru pereţi erau acoperiţi cu rafturi ticsite cu cărţi.

Până a nu fi descoperit, din pură întâmplare, locuinţa – cămăruţa de lângă garaj – de pe aleea Agudului, flaşnetarul fusese găzduit de moş Vintilă. De altfel, flaşnetarul nu fusese singurul comunist căutat de Siguranţă pe care moş Vintilă îl ascunsese, cum, de asemenea, nu o singură dată, depozitase în căsuţa sa manifeste şi broşuri de propagandă.

— Moş Vintilă, dumneaei e Marina. Până acum o oră se afla în mâinile Gestapoului. Am salvat-o, dar, din motive lesne de înţeles, la ea acasă nu se mai poate întoarce. Te rog s-o găzduieşti câteva zile.

— Marina, fii binevenită în bojdeuca mea! Tu, Mihăiţă, arată-i camera, şi pune-o la curent cu obiceiurile casei.

— Îţi mulţumim, moş Vintilă! spuseră amândoi într-un glas.

Flaşnetarul o luă de mână pe Marina Boldea şi o duse în cămăruţa în care stătuse şi el ascuns. Când ajunseră acolo şi flaşnetarul aprinse lumina – după ce în prealabil avusese grijă să camufleze ferestrele – Marina, izbucnind în plâns, veni să-l îmbrăţişeze.

— Dacă ai şti… Dacă ai şti…

— Nu-mi povesti nimic acum.. Trebuie să plec, şi încă foarte repede. Îmi închipui că eşti tare obosită din cauza emoţiei prin care ai trecut. Culcă-te, dormi, odihneşte-te. Vom sta de vorbă mâine dimineaţă. Când ai să te trezeşti ai să mă găseşti aici. Ţi-e foame?

— Nu!

— Dacă totuşi ţi se face foame, ceva de mâncare vei găsi în orice caz în bucătărie. Moş Vintilă, fiindcă ştie că se poate întâmpla oricând să primească oaspeţi neaşteptaţi, se îngrijeşte ca să existe merinde de rezervă.

— Dar de ce trebuie să pleci?

— Am să-ţi explic mâine.

— Trebuie să-ţi povestesc totul, chiar în noaptea asta… Să-mi explici, să mă faci să înţeleg… Când termini întoarce-te. Te rog!

— Bine!… Am să mă întorc.

Flaşnetarul găsi Mercedes-ul în locul în care îl părăsise. Descuie şi urcă la volan. Era ora douăzeci fără zece minute.

„Sunt în întârziere şi domnul Karl Beckmann va putea crede că l-am tras pe sfoară”, îşi spuse, pornind – cu viteza îngăduită – să gonească pe străzile Bucureştiului, care începuseră să se golească. Opri la colţul străzii Pinului şi porni pe jos spre casă. Descuie portiţa, trecu prin faţa „chiliuţei” lui fără să intre, deşi fu ispitit s-o facă, deoarece îşi pierduse batista şi avea neapărat nevoie de una, descuie şi pătrunse în apartamentul Marinei. O găsi pe Ulla Beckmann în debara, adormită pe scaun. Trebui s-o strige ca să se trezească.

— Ah, dumneata erai! exclamă ea şi tonul trăda o vădită părere de rău. Visam atât de frumos! Se făcea în vis că personal Reichsführerul Himmler mă numise comandanta lagărului Ravensbrück.

— Ascultă, doamnă Beckmann, nu mă interesează visele dumitale sadice. Soţul dumitale te aşteaptă şi, văzând că întârzii, ar putea crede că i-am jucat o festă.

— Ah, da, desigur! Dumneata eşti un gentleman, spuse ea ironic. Să mergem atunci. Probabil că mă vei lega din nou la ochi?

— Nu am încotro.

O legă cu propriul ei fular şi, luând-o de braţ, părăsiră casa. Înainte de a ieşi în stradă, privi în dreapta şi în stânga, de-a lungul ei. Era pustie. Până unde lăsase maşina trebuiau să străbată o distanţă de aproape o sută de metri. Din fericire din nou avu noroc. Ajunseră cu bine la maşină. O invită să urce, apoi trecu la volan. De data asta îşi putea îngădui să fie ceva mai relaxat.

După ce o plimbă pe mai multe străzi, îndepărtând-o de cartier, flaşnetarul îi spuse:

— Acum, doamnă Beckmann, poţi să iei legătura de pe ochi.

Mai merseră puţin şi flaşnetarul opri motorul. Se aflau pe Calea Plevnei, între străzile Berzei şi Ştirbei Vodă.

— Doamnă Beckmann, ştii să conduci maşina?

— Ştiu!

— În cazul acesta îţi cedez locul la volan. Ne aflăm pe Calea Plevnei. Sper că vei şti să te descurci, ca să ajungi cât mai repede acasă. Noapte bună!

— Mai stai puţin! Chiar de la început am vrut să te întreb ceva, dar am ezitat.

— Poftim! Întreabă!

— Femeia cu care soţul meu a trebuit să mă schimbe joacă vreun rol în viaţa dumitale personală?

— Nu interesează.

— Faptul că nu vrei să-mi răspunzi îmi dovedeşte că da. De altfel am fost aproape convinsă. La început, dându-mi seama că eşti comunist, am crezut că femeia aceea trebuie să fie liberă din raţiuni pur politice. Pe urmă însă, gândindu-mă mai bine, mi-am zis că, dacă lucrurile s-ar fi prezentat astfel, la răpirea mea nu ai fi acţionat de unul singur. Ţi s-ar fi dat niscai ajutoare, care, chiar din punctul dumitale de vedere, ţi-ar fi prins foarte bine. Acţionând însă de unul singur, înseamnă că numai din motive strict personale ai riscat atât de mult – fiindcă ai riscat – ca ea să fie din nou liberă. Nu ştiu ce să cred despre dumneata. Ori eşti un om deosebit, ori un mare idiot.

Flaşnetarul care, din clipa în care Ulla se lăudase cu activitatea ei în lagărul Ravensbrück şi la sediul Gestapoului din Montpellier, simţea faţă de ea doar repulsie fizică şi oroare, numai cu greu se stăpâni să n-

o pălmuiască.

— Noapte bună, Frau Beckmann.

Urcă pe trotuar şi porni liniştit mai departe, în direcţia întretăierii cu strada Ştirbei Vodă, grăbindu-se. În clipa următoare o şi uitase. Se gândea la Marina Boldea, din nou la Marina Boldea, pe care, în cel mult trei sferturi de oră, avea s-o revadă. Auzi vag în spate, pornind motorul şi câteva clipe mai târziu numai instinctul de conservare îl avertiză că se află în primejdie. Ulla Beckmann urcase cu maşina pe trotuar şi se îndrepta cu viteză spre el ca să-l calce. Şi probabil că şi-ar fi atins scopul dacă în ultima secundă el nu ar fi făcut un salt disperat înspre partea carosabilă a străzii. O traversă în goană, şi trecu pe celălalt trotuar. Dar Ulla Beckmann nu se dădu bătută. Urcă acum pe acest trotuar, repetând manevra. Dacă ar fi încercat să scape prin fugă, nu ar fi izbutit. L-ar fi ajuns din urmă şi Mercedes-ul ar fi trecut peste trupul său. Se opri, se întoarse cu faţa în direcţia de unde venea primejdia şi aşteptă. Când maşina fu la doi metri de el, sări în dreapta. Încă o dată izbuti să înlăture pericolul. Pe Ulla Beckmann situaţia terifiantă părea că o amuză. Zâmbea şi zâmbetul trăda toată cruzimea de care era ea capabilă. Redresând maşina, porni din nou în urmărirea lui, hotărâtă ca de data asta să nu mai dea greş.

„E nebună! Şi-a pus cu tot dinadinsul în minte să mă omoare. Grijania mă-ti de bestie, lasă că te potolesc eu imediat."

Scoase automatul pe care îl purta sub trenci, ochi cauciucul din dreapta şi trase o serie scurtă. Procedă la fel cu cel stâng. Mercedes-ul era acum pe geantă cu două cauciucuri. Ulla Beckmann furioasă şi neputincioasă îşi rezemă fruntea de volan. Probabil plângea de ciudă. Flaşnetarul se apropie de maşină şi deschizând portiera îi spuse:

— Am să-l anunţ pe soţul dumitale că ai rămas în pană. Ca să trimită pe cineva să te… depaneze. Noapte bună!

— Du-te dracului, neghiobule!

Abia în Gara de Nord găsi un telefon public şi formă numărul de acasă al Standartenführerului Karl Beckmann. Dar nu răspunse nimeni. Îl sună la numărul de la birou, şi chiar după primul apel îi recunoscu vocea:

— Cine-i?

— Eu! Domnule, soţia dumitale a avut o pană de cauciuc. Se află pe Calea Plevnei între Berzei şi Ştirbei Vodă. Ea este absolut sănătoasă. Noapte bună!

Închise şi plecă spre locuinţa lui moş Vintilă.

11

Ajunse acasă la moş Vintilă aproape de miezul nopţii. De data asta, Terente îl simţi de departe şi veni să-l aştepte de partea cealaltă a porţii, scheunând.

Marina îl aştepta. Când deschise uşa o găsi cu tâmplele rezemate în palme, cu coatele sprijinite de masa acoperită cu o faţă de masă făcută din mici pătrate de catifea albastră, unite între ele cu „picioruşe” de „coton perle” într-o nuanţă mai deschisă. Chipul ei exprima oboseală, dar şi concentrare interioară.

„Cred că o iubesc foarte mult”, îşi spuse în gând, înainte de a-i da bună seara.

— Ah, te-ai întors! Îi luă mâinile, într-un gest spontan şi i le strânse la piept. Credeam că ţi s-a întâmplat ceva. Mi-a fost atâta frică.

— Povesteşte-mi, Marina. Ce ţi-au făcut? Ei *ştiu*?

Marina ridică din umeri:

— Habar nu am! Nu m-au întrebat nimic în legătură cu…

— Te-au schingiuit cumva?

— Nu. De fapt nu pricep nimic, nimic. De aceea ţi-am cerut să te întorci. Să-ţi povestesc totul, poate că tu mă vei putea face să înţeleg ce au urmărit răpindu-mă.

— Povesteşte-mi, Marina!

Îi spunea pentru prima dată pe nume şi nu se miră. Ştiu că şi ei i se părea firesc. Îl privi într-un anume fel, simţi că inima îi zvâcneşte şi că pe urmă începe să bată mai tare. Poate îl iubea şi ea?

— Nu mi-am dat seama ce s-a întâmplat cu mine decât în clipa în care m-am trezit în maşina aceea. Erau doi. Pe cel din dreapta l-am recunoscut. Era unul din indivizii care îmi propuseseră să le închiriez garajul. M-a cuprins frica. Eram convinsă că aflaseră – numai Dumnezeu ştia cum – şi că mă vor ucide. Nu regretam că aveam să mor, ci că nu te voi mai vedea. Ce curios! Cât de uşor se împacă omul cu ideea morţii! Am mers zece minute, poate mai mult.

— Pe ce străzi aţi trecut?

— Nu ştiu. Nu am fost atentă. Eram atât de tulburată. La un moment dat, cel din stânga a scos din buzunar o pereche de ochelari negri şi mi i-a dat, răstindu-se la mine: „Puneţi-i!” Mi i-am pus. Nu am mai văzut nimic. Curând după aceea maşina s-a oprit. Am coborât ajutată de unul dintre ei. După aceea, m-au înşfăcat fiecare de câte un braţ şi, îmi amintesc bine, a trebuit să urc patru sau cinci trepte. Ne-am oprit, şi unul din ei a apăsat pe butonul unei sonerii. Mi-am dat seama de aceasta, fiindcă am auzit-o sunând. S-a deschis o uşă şi am intrat într-o casă, sau probabil într-un hol. Unul dintre răpitorii mei a

vorbit nemţeşte cu cineva. Interlocutoarea lui era o femeie. N-am înţeles ce au vorbit, fiindcă nu cunosc limba. Iarăşi m-au luat de braţ şi am urcat mai multe trepte, presupun o scară interioară. Am fost introdusă într-o încăpere şi abia acolo mi s-au scos ochelarii. Mă aflam într-un budoar, şi dacă femeia care se ridică de pe o canapea ca să mă întâmpine nu ar fi fost îmbrăcată într-o rochie de casă din zilele noastre, aş fi crezut că, nu ştiu prin ce magie, mă trezisem în plin secol al optsprezecelea, la Luvru sau Trianon. Era foarte frumoasă. Frumuseţii se adăuga un fel de măreţie, de regină sau de zeitate. Să ţi-o descriu nu pot, nu mă pricep. Singurul amănunt care se reţine este părul: de culoarea castanei.

— De culoarea castanei, repetă flaşnetarul, cu un asemenea ton, de parcă ar fi vrut să se convingă că auzise bine.

— Da, de culoarea castanei. A venit spre mine cu mâna întinsă, zâmbindu-mi. „Fii binevenită în casa mea, dragă doamnă Boldea!" mi-a spus cu tonul cel mai prietenos, afişând o familiaritate plină de căldură, de parcă eram prietene vechi, şi ne revedeam după o lungă despărţire.

— Va să zică îţi ştia numele.

— Da! Eram uluită. Şi fiindcă eram, am strâns mâna ce mi se întindea, iar pe urmă am dat curs invitaţiei de a mă aşeza pe canapea, unde luă şi ea loc imediat. Eram uluită, fiindcă totul se întâmpla *altfel* decât mă aşteptasem, decât mă făcuseră să cred că se va întâmpla răpirea, brutalitatea deghizată a omului din maşină, în fine ochelarii orbi, altfel, mai ales dacă aveam în vedere că existau motive să bănuiesc scopul pentru care fusesem înhăţată chiar din stradă. „Îmi dau seama că sunteţi surprinsă de cele întâmplate şi, ca să fiu sinceră, aveţi motiv. În schimb nu trebuie să fiţi neliniştită, vreau să spun să vă fie teamă. Pot să vă asigur că nu vi se va întâmpla nimic rău. Dar, spuneţi-mi, ce vreţi să serviţi? Un lichior sau poate un coniac. Am un coniac franţuzesc excelent. Cred că, după emoţiile prin care aţi trecut, un păhăruţ de coniac vă va remonta."

„Mă rog! Fie! Un păhăruţ de coniac", am acceptat, dar nu pentru că realmente eram convinsă că mă va… „remonta", ci pur şi simplu pentru că n-o puteam refuza. Exercita asupra mea un fel de vrajă, căreia nu mă puteam opune, sub nicio formă. Sună şi în clipa următoare apăru în pragul uşii o fetişcană blondă, servitoarea. Dar cuvântul e impropriu. Adică mă aşteptam să văd apărând în prag servitoarea, subreta. Când colo fetişcana blondă şi urâţică purta o uniformă de infirmieră. Iată un nou motiv de… surpriză. Un budoar în stil franţuzesc, Ludovic al XV-lea, o amfitrioană foarte frumoasă şi foarte amabilă, o subretă în costum de infirmieră. Mi-am zis că femeia era frumoasă în măsura în care era o… originală. Originală de vreme ce pretindea servitoarei să poarte, în loc de rochiţa neagră şi şorţuleţul

alb cu volănaşe, o asemenea uniformă. Da, trebuie să ţi-o spun, o clipă nu mi-a dat prin minte că uniforma de infirmieră ar putea avea altă semnificaţie decât aceea că era un capriciu al insolitei amfitrioane.

„Ana, serveşte-o pe doamna cu un coniac!" Apoi către mine: „Desigur, aşteptaţi din partea mea o explicaţie."

„E şi firesc, doamnă…"

„Mă numesc Hera. Hera Chirileanu."

„Hera!" m-am mirat.

„Da, Hera! Nume de zeiţă. Spuneţi dacă există o mai stupidă împerechere de nume: Hera şi Chirileanu. Mama a fost grecoaică. Probabil de aceea mi-a dat acest nume care, asociat celui de Chirileanu, sună de-a dreptul caraghios. Nu-i aşa?" voi ea să-mi cunoască părerea.

„Nu găsesc", i-am răspuns, şi realmente nu mi se părea caraghios.

„Înainte de a trece la explicaţii, trebuie să vă cer scuze pentru procedeul cam neobişnuit, realmente neobişnuit, pe care domnii aceia l-au utilizat ca să am plăcerea de a sta acum de vorbă cu dumneavoastră. Dar a fost un motiv de forţă majoră. Dacă v-aş fi cerut să veniţi să discutăm, probabil că aţi fi refuzat, nu-i aşa?"

„De ce credeţi că aş fi refuzat?" am întrebat.

„Aţi fi putut crede că este vorba de o cursă… în zilele pe care le trăim, aproape fiecare dintre noi are ceva de ascuns"

„Niciunul din argumentele dumneavoastră – iertaţi-mă că v-o spun – nu mi se pare serios, mai exact nu mi se pare că justifică, măcar cât de cât, procedeul folosit: răpirea. Oamenii aceia, nemţii aceia…"

„Vai de mine, dar cine v-a spus că erau nemţi? Vă înşelaţi profund", mă întrerupse ea.

„Nu ştiu ce rost are să negaţi, doamnă! Un neamţ se cunoaşte după accent."

„Credeţi-mă că vă înşelaţi profund. Accentul era afectat tocmai ca dumneavoastră să fiţi indusă în eroare. Datorită accentului, de multe ori au fost luaţi drept nemţi şi au putut să-şi ducă la îndeplinire acţiunile dificile cu care fuseseră însărcinaţi."

„Însărcinaţi de către cine, doamnă Chirileanu?"

„De către Partidul Comunist Român, doamnă Boldea"

Flaşnetarul sări în picioare, dar se calmă imediat şi îşi reluă locul. Întrebă cu o voce care nu trăda nimic din zbuciumul său:

— Aşa ţi-a spus? *Precis* că aşa ţi-a spus?

— Bineînţeles.

— Mda! Continuă, te rog.

— Îţi dai seama că, auzind aceasta, surprinderea mea se transformă în uluială curată. Afară de faptul că aveam cunoştinţă de existenţa unui partid comunist şi la noi în ţară, care însă fusese interzis, altceva nu mai ştiam. Raţionamentul pe care l-am făcut a fost următorul: Va

să zică, cei doi indivizi, răpindu-mă, au îndeplinit un ordin al Partidului Comunist Român. Asta însemna că erau şi ei comunişti. Mergând mai departe cu raţionamentul, însemna că şi ea, Hera, femeia aceasta frumoasă, care mă primea într-un budoar ce trăda opulenţă, era de asemenea comunistă.

„Trebuie să înţeleg prin aceasta că şi răpirea mea a fost dictată de comunişti?" am întrebat, deşi era de la sine înţeles.

„Mai înainte de a vă răspunde, aş vrea să vă pun o întrebare, doamnă Marina. Vă rog să-mi permiteţi să fiu mai puţin protocolară. Apoi după o pauză: Dacă nu vă supără, v-aş spune simplu Marina, iar dumneavoastră Hera! Sunteţi de acord?"

„Da."

„Deci, Marina, înainte de a-ţi răspunde, ţi-aş pune o întrebare, pe care te rog, cu anticipaţie, să nu mi-o iei în nume de rău: ştiu că soţul dumitale a murit pe front. Nu ştiu în schimb dacă în viaţa dumitale există sau nu o anume persoană, vreau să spun un prieten, care s-ar putea alarma din cauza «dispariţiei» dumitale, şi care ar putea eventual anunţa poliţia."

„Nu!" i-am răspuns fără pic de ezitare.

„Dacă există, spune-ne, fiindcă l-am anunţa noi să nu fie îngrijorat. Eventual poate că i-am îngădui să te vadă. Îţi dai seama ca nu ne convine să se facă tapaj pe chestia aceasta."

„Nu am niciun prieten, nu există nimeni care să semnaleze poliţiei dispariţia mea."

„Atunci e perfect."

„Ei bine, poţi acum să-mi spui, pentru care motiv persoana mea umilă interesează Partidul Comunist, şi încă în aşa măsură, încât a pus la cale răpirea mea?"

„Datorită propagandei deşănţate anticomuniste, există destui de mulţi oameni care, chiar dacă nu sunt de-a dreptul ostili, au o anumită aprehensiune faţă de partid. Dumneata, Marina, ce gândeşti, ce simţi faţă de acest partid?"

„Ce aş putea să-ţi răspund?" Şi într-adevăr era o întrebare pe care nu mi-o pusesem niciodată. „Ar trebui să-i cunosc programul. Nu-l cunosc. Nu m-a preocupat să-l cunosc. În general nu m-a preocupat politica."

„Atunci să te întreb altfel: consideri acest război odios?"

„Evident!" i-am răspuns.

„Consideri că ţara se află în pragul dezastrului?"

„Oare există un singur om, cu mintea sănătoasă, care să gândească altfel?" i-am replicat.

„Ei bine, află că în timp ce toate celelalte partide l-au sprijinit pe Antonescu, i-au dat tehnicieni, iar prin oamenii şi băncile lor au făcut afaceri cu nemţii, singurul partid care s-a pronunţat categoric

împotriva dictaturii lui Antonescu, împotriva războiului, singurul partid care a dat şi continuă să umple puşcăriile cu militanţii din sânul său a fost şi este Partidul Comunist Român. Membrii acestui partid comit sabotaje în fabricile şi uzinele care lucrează pentru maşina de război germană, aruncă trenuri cu muniţii în aer, dau foc cisternelor cu benzina destinată să alimenteze blindatele nemţeşti. De ce îţi spun toate acestea? Pentru ca să-ţi dau posibilitatea să cunoşti câte ceva din activitatea partidului acesta, despre care mi-ai mărturisit că nu ştii mai nimic. Ei bine, acum după cele ce ţi-am spus, consideri că este un partid care îţi trezeşte, cât de cât, simpatia?"

„Ştiu eu? Poate chiar mai mult decât simpatie", i-am răspuns.

„Asta înseamnă că Partidul nu a greşit, fixându-şi alegerea asupra dumitale."

„Alegerea asupra mea!"

În clipa aceea intră pe uşă subreta în uniformă de infirmieră.

„Vai, Ana, ce mult ai întârziat!" îi reproşă, dar am avut sentimentul că este o observaţie pur formală.

„Te rog, Marina, să te serveşti. Este un coniac excelent."

Era, într-adevăr, un coniac excepţional. Fiind atât de bun, iar eu în aşa măsură surescitată, din două înghiţituri, am golit păhăruţul. Am simţit în tot trupul o căldură foarte plăcută, pentru ca apoi imediat să-mi dau seama că băutura mi se urcase la cap. Nu sunt băutoare, dar nici chiar atât de neajutorată, încât dintr-un păhăruţ de coniac să mi se întâmple aşa ceva. Şi, cu toate acestea, mă simţeam aşa de parcă mă îmbătasem.

„Spuneai, Hera, – îi pronunţam pentru prima dată numele – că Partidul Comunist nu a greşit fixându-şi alegerea asupra mea. *Alegerea*? În ce scop?"

„Ai sa afli imediat."

— Dar n-am aflat. Pentru că nu mai ştiu ce s-a întâmplat apoi cu mine. Nu ştiu dacă discuţia dintre noi două a mai continuat, sau pur şi simplu mi s-a făcut brusc rău. Nu ştiu.

— A doua alternativă pare mai probabilă, fu de părere flaşnetarul. Dar continuă, Marina.

— Când mi-am revenit, mi-am dat seama că sunt culcată într-un pat şi că în încăperea în care mă aflam persista un miros vag de medicamente. Am privit mai atent în jurul meu. Camera, dreptunghiulară, nu era mai mare decât o „rezervă" de spital. De altfel, chiar asta părea a fi. Pereţii vopsiţi în ulei până în tavan, de culoare albă. O fereastră înaltă, o măsuţă şi o noptieră albe, de metal, patul şi el alb, pat veritabil de spital, un fotoliu. Nicio îndoială, mă aflam în rezerva unui spital. Au trebuit să treacă vreo câteva minute până să-mi reamintesc tot ceea ce se întâmplase cu mine. Nu era închipuire: conversasem cu femeia aceea frumoasă, îmi reaminteam

fiecare cuvânt, al ei şi al meu, îmi reaminteam apariţia subretei cu tava pe care se afla păhăruţul cu coniac, îmi aminteam cum, după ce am băut, am avut senzaţia că mă îmbătasem, şi atât. Ce se întâmplase după aceea cu mine, şi cum de ajunsesem în camera aceea de spital, nu mai ştiam. M-a cuprins dintr-o dată o teamă cumplită, îmi era atâta teamă, încât îmi clănţăneau dinţii. M-am ridicat în capul oaselor. În primele clipe, încăperea a început să se învârtească, precum un carusel. Pe urmă, încet-încet, m-am simţit mai bine. M-am putut da jos din pat. Camera avea un fel de vestibul, cu două uşi. Una, în dreapta, ducea într-o altă încăpere, în care se aflau baia şi un W.C. Fereastra era sus, lângă tavan, şi mică. Cealaltă uşă, care probabil dădea spre coridor, era încuiată. Abia acum am avut certitudinea că sunt prizonieră. M-am întors în cameră, m-am aşezat în fotoliu şi am început să plâng. Dar după câteva minute m-am simţit atât de slăbită, încât a trebuit să mă târăsc până la pat şi să mă culc. Observând para şi cordonul soneriei, în dreapta, la îndemână, am sunat. Doream să vină cineva, să mă lămurească. Am sunat de mai multe ori. În cele din urmă, am auzit cheia răsucindu-se în broască, am văzut uşa deschizându-se şi, pe urmă, apărând infirmiera. O femeie înaltă, voinică, nu prea tânără.

„Doriţi ceva?" mă întrebă cu indiferenţă. Ceea ce m-a frapat a fost că faţă de mine se comporta ca şi când m-aş fi aflat acolo de mai mult timp.

„Te rog să-mi spui, soră, unde mă aflu? Să-mi spui ce caut, cum am ajuns aici?" am întrebat-o. Ea se uită la mine cu o privire profesională, ca şi când, sătulă de capriciile bolnavelor, nu trebuia să ţină seama de ceea ce spun. Avea în mână un borcan, în care se aflau mai multe termometre. Fără să-mi răspundă, luă unul, îl scutură şi veni să mi-l vâre sub braţ.

„Să vedem dacă mai aveţi temperatură."

„Soră, te rog să-mi spui ce se întâmpla cu mine, ce caut aici?"

„Vă rog să nu vă enervaţi, căci din nou vă veţi simţi foarte rău. Ne-aţi dat multă bătaie de cap de când aţi fost internată la noi."

— Mă sfătuia să nu mă enervez, ca să nu mi se facă din nou rău. Nu pricepeam nimic. Eram disperată, îmi era frică. Înţelegi? Dacă m-aş fi trezit într-o celulă, cu oasele zdrobite, cu carnea toată numai o rană, nu m-aş fi mirat. Aş fi simţit durere, poate una cumplită, dar nu mi-ar fi fost frică, atâta frică.

„Când am fost adusă aici?" am întrebat-o. Doream măcar atâta să aflu.

„Azi de dimineaţă."

„Şi *aici* ce este? Spital?"

„Clinica profesorului Poni."

„Ce fel de clinică? Ce boli se tratează aici?" am întrebat.

— Ea, ca şi când nu ar fi auzit întrebarea, îmi smulse termometrul de sub braţ, se uită să vadă dacă mercurul se ridicase sau nu, şi aproape se răsti la mine:

„Poftim! Iarăşi aveţi temperatură. Vedeţi dacă vă agitaţi? Trebuie să luaţi praful acesta. Are să vă facă bine.”

„Nu iau nimic!… am protestat. Sunt sănătoasă. Ce caut aici?”

„Sunteţi sănătoasă, dar aveţi temperatură. Azi-dimineaţă, când aţi fost adusă la noi, aţi făcut destul de urât. Vă rog, domnişoară, nu am timp de pierdut, mai am şi alte treburi.”

— Făcusem „destul de urât”, dimineaţa, când fusesem adusă acolo, acum aveam temperatură. Dar oare aveam şi în realitate?

„Ce temperatură am?”

„Treizeci şi şapte şi şapte!”

„Arată-mi termometrul!”

„Domnişoară, se supără ea, nu vă veţi fi închipuind că menirea personalului de spital este să înspăimânte bolnavii în loc să le ridice moralul. Aşa că, vă rog, luaţi-vă medicamentul. Dacă vă încăpăţânaţi şi nu mă ascultaţi, domnul profesor tot pe mine are să mă certe.”

„Vreau să-l văd pe profesor!”

„Domnul profesor nu poate fi la cheremul fiecărei bolnave. Mâine dimineaţă, are să vă consulte şi veţi afla de la dumnealui tot ceea ce doriţi să ştiţi. Acum, vă rog să luaţi medicamentul.”

— Ce era să fac? M-am supus. Îmi dădeam seama că, dacă m-aş fi opus, era în stare să mi-l vâre pe gât, cu de-a sila. Cred că am adormit aproape instantaneu. Când m-am trezit trecuse de miezul nopţii. Eram ameţită, parcă şi mai obosită decât înainte de a mă prăbuşi în somnul pe care, după toate probabilităţile, mi-l provocase medicamentul. Lumina rămăsese aprinsă. Cât timp dormisem, sora sau altcineva adusese cina. Pe masă, pe o tavă, am putut vedea, fără a mă ridica, o farfurie cu două felioare de jambon, un ou, un pahar cu lapte. Îmi era foame. M-am dat jos din pat şi, sprijinindu-mă de perete, m-am putut deplasa până la măsuţă. Dar când am ajuns acolo, m-am simţit într-un asemenea hal de slăbiciune, încât brusc mi-a pierit foamea. Am băut doar laptele, mai mult ca să-mi potolesc setea, şi m-am culcat din nou. Am vrut să mă gândesc, să recapitulez totul, să ajung la o concluzie, dar somnul m-a furat repede.

Dimineaţa, m-a trezit femeia care mi-a adus micul dejun. Am încercat să intru în vorbă cu ea, în speranţa că voi putea afla câte ceva din ceea ce mă interesa, dar ea se comportă aşa fel, de parcă ar fi fost mută şi surdă. Am făcut o baie şi după aceea m-am simţit ceva mai bine. Am mâncat apoi tot ceea ce îmi adusese ca mic dejun. Am mâncat nu numai pentru că mi se făcuse foame, dar şi pentru că mi-am spus că, dacă voiam să-mi păstrez luciditatea, era *necesar* ca organismul să fie hrănit. Vreau să spun că, de vreme ce tot ceea ce mi

se întâmplase mi se înfăţişa altfel decât mă aşteptasem, eram în pericol – şi gândul acesta mă teroriza – că s-ar putea să-mi pierd luciditatea. Cred că era un presentiment, un fel de semnal de alarmă.

— Mai exact, Marina. Cum, adică, să-ţi pierzi luciditatea?

— Vezi, mi-e foarte greu să-ţi explic. Îmi era teamă că voi sfârşi prin a *crede* că eram realmente bolnavă şi că prezenţa mea în clinica profesorului Poni era necesară.

— Şi nu erai convinsă.

— Evident. Dar să vezi ce s-a întâmplat după aceea. După vreo oră a venit sora din ajun.

„Mergem la domnul profesor!" mă anunţă ea încă din prag.

„În sfârşit!" am exclamat, bucuroasă că aveam să aflu ceea ce se întâmplase cu mine.

„Grăbiţi-vă, domnul profesor vă aşteaptă!"

— Mi-am îmbrăcat halatul şi am urmat-o. Panderia pe care am păşit după ce am ieşit din cameră nu aducea nici pe departe a spital. Un covor persan, pe pereţi câteva acuarele, o lampă foarte frumoasă, Galle. Sora deschise o uşă, în dreapta. O cameră-bibliotecă, spaţioasă, cu toate cărţile legate în piele, pe care am străbătut-o în diagonală, fiindcă cealaltă uşă era în colţ, am intrat într-o altă încăpere, un salonaş şi, în fine, sora, după ce a bătut într-o uşă, mi-a făcut semn s-o deschid şi să-i trec pragul. În camera aceea, la un birou somptuos, stătea profesorul Poni. Dacă avea câţiva ani peste patruzeci. Era chel, complet chel, doar câteva fire pe la tâmple, tunse şi ele mărunt cu maşina nr. zero. Purta ochelari cu ramă groasă de baga, mustăţi şi un mic barbişon. Nasul cu cartilajul zdrobit, ca la boxeri, buzele groase şi bărbia cu gropiţă. De sub ochelari te priveau nişte ochi cenuşii, metalici, inumani parcă. Era îmbrăcat cu un halat alb, imaculat. Când mă văzu apărând în prag, se ridică de la birou şi veni în întâmpinarea mea, cu mâna întinsă. Îmi strânse doar degetele, într-un gest pur formal, parcă făcându-mi o concesie deosebită.

„Luaţi loc, vă rog!"

Şi îmi indică un scaun special, care semăna vag cu cel din cabinetul unui stomatolog.

„Domnule profesor, vă rog să-mi explicaţi ce caut eu aici, în clinica dumneavoastră?"

„Vă aflaţi în clinica mea, deoarece sunteţi bolnavă. Aţi avut un şoc nervos, o depresiune nervoasă, numiţi-o cum doriţi."

„Vreţi să spuneţi că mă aflu într-o clinică de boli nervoase?" am întrebat îngrozită, pur şi simplu îngrozită.

„Da, domnişoară Iulia. Într-o clinică de boli nervoase".

„Domnule profesor, faceţi o confuzie. Eu nu mă numesc Iulia. Numele meu este Marina. Marina Boldea şi sunt văduvă. Soţul meu a murit pe front."

— Profesorul mă privi lung, cu ochii lui cenuşii, sfredelitori, aş zice paralizanţi, ca nişte ochi de şarpe.

„Ei, ei, – l-am auzit mirându-se, clătinând capul neliniştit – constat că boala s-a mai agravat. Dumneavoastră numai vă închipuiţi că vă numiţi Marina Boldea. În realitate numele dumneavoastră adevărat este Iulia. Iulia Moroianu.

„Domnule profesor, ce urmăriţi? Vreţi să mă convingeţi că sunt Iulia Moroianu! Ei bine, nu veţi izbuti. Lăsaţi-mă să plec, nu aveţi niciun drept să mă reţineţi", i-am spus şi am dat să mă ridic. Dar el nu mă lăsă.

„Potoliţi-vă, domnişoară Iulia. Nimeni nu vă vrea răul, şi cu atât mai puţin eu."

„Dar înţelegeţi că nu sunt Iulia Moroianu şi că mă numesc Marina Boldea."

— Se ridică de pe scaunul pe care stătuse şi pe care şi-l trăsese în faţa celui pe care mă silise să stau, se duse la birou şi reveni de acolo cu buletinul de populaţie.

„Dumneavoastră pretindeţi că nu sunteţi Iulia Moroianu. Recunoaşteţi însă că acest buletin vă aparţine?"

— L-am luat, l-am deschis. Fotografia mea! Numele, ei bine, numele înscris era: Iulia Moroianu. Buletinul avea acelaşi grad de uzură, ca şi adevăratul meu buletin, în clipa aceea, n-am mai ştiut cine sunt în realitate: Iulia Moroianu sau Marina Boldea? Nu cumva înnebunisem? O formă de demenţă este şi transferul de personalitate. Câţi nebuni nu se cred Napoleon, Isus Hristos, Ştefan cel Mare sau Alexandru Macedon? Eu mă credeam Marina Boldea când, în realitate, eram, aşa cum afirma profesorul, Iulia Moroianu. Dovada nu consta neapărat în afirmaţia profesorului, ci în datele din biroul de populaţie.

„Sunteţi bolnavă, domnişoară Iulia, vă puteţi da şi singură seama. Dar nu trebuie să vă alarmaţi. Vă făgăduiesc eu, profesorul Poni, ca în scurt timp să vă redobândiţi adevărata personalitate. Să ştiţi că obişnuiesc să-mi ţin făgăduiala, dragă domnişoară Iulia."

— După aceea, apăsând pe un buton aflat sub unul din braţele scaunului special pe care mă aşezase, speteaza acestuia se înclină încetişor, până aproape de orizontală. De sus fu lăsată o sferă strălucitoare, agăţată de un lănţuc, care începu să oscileze de la dreapta la stângă, de la stângă la dreapta. Sfera îmi atrase imediat privirile, ca un magnet, nu mi le puteam desprinde de pe ea. Trebuia să-i urmăresc oscilaţiile, în timp ce vocea profesorului, poruncitoare, dar totodată mângâietoare, devenea din ce în ce mai de neînţeles, de parcă, puţin câte puţin, distanţa dintre mine şi el mereu se mărea:

„Tare îţi mai este somn, domnişoară Iulia!… Ţi-e somn, ţi-e somn, pleoapele îţi sunt grele, nu-i aşa, grele, grele, închide-le şi dormi!… Pe urmă, doar cuvinte: tare… somn… Iulia… pleoape… închide-le…

dormi…”

— Făceam eforturi să rămân trează, dar, ca să izbutesc, ar fi trebuit să nu mai privesc sfera. Dar nu puteam, *trebuia* să-i urmăresc oscilaţiile, peste voinţa mea *trebuia* să le urmăresc. Şi pe urmă?… Pe urmă, probabil, am adormit. Când m-am trezit, nu mă aflam în biroul profesorului, ci în „rezerva” mea. La căpătâiul meu, în picioare, era infirmiera. Tocmai umplea seringa cu conţinutul unei fiole.

„Domnul profesor a dat dispoziţie să-ţi fac o injecţie, domnişoară Iulia.”

„Fă-mi, soră!”

— I-am întins braţul, docilă. Şi nici nu m-am mai revoltat că-mi spunea „domnişoara Iulia”. Injecţia mi-a dat o stare de euforie. Îmi treceau prin minte numai întâmplări vesele, deseori mă trezeam că râd singură, cu mare poftă. Încercam să mă gândesc la situaţia mea, să analizez faptele, dar parcă nu aveam gânduri. Sau, mai exact spus, parcă ele nu prezentau niciun fel de importanţă. La un moment dat mi-a trecut prin minte şi m-am întrebat: „Bine, sunt aici, în clinica aceasta. Cum am ajuns aici habar nu am. Dar, fără îndoială, este o clinică particulară. Asta înseamnă că internarea, medicaţia, tratamentul vor trebui plătite. Cu ce bani?” Dar nu m-am neliniştit. În clipa următoare am şi uitat. Din nou mi-au trecut prin minte numai lucruri vesele.

La prânz am mâncat, cu poftă, tot ceea ce mi s-a adus. Pe urmă mi s-a făcut somn. Am dormit două ore. Când m-am trezit, probabil efectul injecţiei trecuse, pentru că euforiei îi luase acum locul o stare de deprimare, de disperare. Sora a venit să-mi ia temperatura. Eram convinsă că nu am, dar ea a susţinut contrariul, refuzând să-mi arate termometrul.

„Soră, sunt multe paciente în clinică?!”

„Câteva”, mi-a răspuns din prag, după care am auzit-o închizând uşa şi încuind-o.

— Asta mi-a amintit că, de fapt, sunt prizonieră. Începuse să se întunece când sora a revenit, să mă ducă la „vizită”. Aşa spunea. Am întrebat la cine, şi mi-a răspuns că tot la profesor. Acelaşi ceremonial ca dimineaţa. Profesorul s-a ridicat de la birou, a venit în întâmpinarea mea, mi-a strâns doar degetele, m-a poftit să stau pe acelaşi scaun, l-a tras pe al său în faţa mea, şi m-a întrebat:

„Domnişoară Iulia, cum te mai simţi?”

„Domnule profesor, toate pacientele dumneavoastră sunt încuiate în camerele ce le-au fost destinate?”

„Toate, domnişoară Iulia.”

„Marina Boldea”, domnule profesor.

„Domnişoară Iulia, totul va fi bine. Îţi promit că *totul* va fi bine. Îţi vei redobândi eul, adevărata personalitate, şi vei înceta a te mai crede

Marina Boldea, fiinţa care nu există decât în închipuirea dumitale bolnavă.”

— Sfera oscila, eu îi urmăream oscilaţiile, pleoapele îmi deveneau din ce în ce mai grele de somn, cuvintele din ce în ce mai confuze, mai greu de înţeles. Şi pe urmă, când din nou mi-am revenit, eram în celula mea, culcată în patul care mirosea a spital. Au urmat alte şedinţe în cabinetul profesorului Poni, între ele fiind intercalat celălalt tratament, care consta din injecţii, două pe zi, şi nişte picături de culoarea chihlimbarului. Ajunsesem aproape la limita rezistenţei psihice. Fiindcă, în ciuda tratamentului şi a şedinţelor din cabinetul profesorului, în mod instinctiv, fiinţa mea, eul meu rezista. O rezistenţă care nu mai putea să dureze mult. Mai ales, după ce eram silită să iau picăturile acelea, se petrecea cu mine ceva foarte ciudat. Mă credeam succesiv sau concomitent şi Iulia şi Marina. Când *eram* Iulia, *dobândeam* brusc şi un trecut. Nu ştiu cum să-ţi explic mai bine. Aveam amintiri. Disparate, confuze, din diferite perioade ale vieţii mele. Îmi aminteam, de pildă, oraşul în care mă născusem. N-am fost în viaţa mea la Brăila. Dumneata cunoşti oraşul?

— Acolo doar m-am născut, Marina.

— În cazul acesta ai să poţi verifica în ce măsură ceea ce consideram eu amintiri când mă *simţeam* Iulia corespund sau nu cu realitatea de fapt. De pildă, centrul oraşului: o grădină, mai exact un fel de părculeţ, înconjurat cu un gard din bare de fier… înăuntrul parcului, o biserică… Bustul lui Traian… Un ceas-turn… Bănci pe aleile asfaltate, pe care seara, în timpul verii, le ocupă bătrâne şi bătrâni de pe străzile învecinate… Un restaurant, „Restaurantul francez”… O cafenea cu biliard… Peste drum, pe colţ, un magazin cu „delicatesuri”, proprietar un lipovean cu numele… cu numele Bezanov. Este exact?

— Tot, absolut tot foarte exact.

— Atunci înseamnă că şi celelalte „amintiri” sunt exacte. Activitate ilegală ca militantă comunistă… Manifeste, întâlniri în case conspirative… Arestarea mea de către Siguranţă.

— Şi altceva, Marina? întrebă flaşnetarul, văzând că ea nu mai continuă.

— Cam astea, Mihai. Acum, dacă mă gândesc bine, cred că ele au fost mai multe, dar că le-am uitat. Ţi-am spus că de multe ori mă simţeam în acelaşi timp şi Iulia şi Marina. De fiecare dată când se întâmpla aşa, aducerile aminte se suprapuneau, nu mai ştiam care erau ale Iuliei, care ale Marinei şi, întrucât confuzia era atât de mare, nu mai ştiam cine sunt în realitate. Mai mult încă, mi se părea că nu sunt nici Marina şi nici Iulia, ci o cu totul altă fiinţă despre care însă nu ştiam, *nu mai* ştiam nimic, nimic. Spune-mi, Mihai, cum se explică toate acestea?

— O explicaţie există, şi, într-un fel, una chiar foarte simplă. Ai s-o afli. Dar, în prealabil, trebuie să-mi povesteşti ce s-a mai întâmplat după aceea şi până în clipa în care am venit să te iau din faţa bisericuţei.

— Timp de şase zile tratamentul a fost cel pe care ţi l-am descris: şedinţele – două pe zi – în cabinetul profesorului, injecţiile, licoarea aceea de culoarea chihlimbarului, pe care eram obligată s-o beau de trei ori pe zi. În cea de-a şaptea zi, spre surprinderea mea, în tot cursul dimineţii sora nu s-a arătat. Nu mi-a făcut injecţia, nu m-a condus la profesor şi nici nu m-a silit să beau picăturile. Îngrijitoarea mi-a adus masa de prânz şi, dacă nu era realmente surdo-mută, înseamnă că îşi juca rolul admirabil. După masa de prânz, îmi amintesc, m-am culcat. M-a trezit zgomotul pe care îl făcea cheia răsucindu-se în broască. A apărut sora cu hainele mele pe braţul stâng.

„Îmbrăcaţi-vă!”

— M-am îmbrăcat. După aceea mi-a spus că trebuie să aştept. A plecat, bineînţeles încuind uşa. A revenit după o jumătate de oră cu cei doi inşi care mă răpiseră. Mi-au pus ochelarii negri şi apucându-mă fiecare de câte un braţ, m-au silit să merg. Mă gândeam că mă duc să mă împuşte. Probabil experienţele la care mă supusese profesorul nu dăduseră rezultatele scontate, şi acum nu le rămânea decât să se descotorosească de mine. Aş fi ipocrită dacă aş afirma că nu-mi era frică. Dar cumva mă resemnasem. Atâta regretam: că voi muri fără să te mai văd, fără ca dumneata să afli ce s-a întâmplat cu mine. Cei doi m-au suit într-o maşină, dar fără să-mi ia de pe ochi ochelarii cei negri. Abia după vreun sfert de oră, poate chiar şi mai mult, cel din stângă mi i-a smuls pur şi simplu de pe nas. Am recunoscut imediat că maşina gonea pe strada Tunari. La întretăierea cu Ştefan cel Mare, şoferul opri.

„Doamnă, sunteţi liberă. Traversaţi strada şi dacă mergeţi drept înainte pe Barbu Văcărescu, pe partea dreaptă, veţi vedea o bisericuţă.”

„O ştiu!”

„Foarte bine. Aşteptaţi în faţa bisericuţei… Acum e ora optsprezece fără cinci minute. Aşteptaţi până la ora optsprezece şi cincisprezece minute. Va veni cineva să vă ia. Dacă nu vine până atunci, vă puteţi întoarce acasă şi singură.”

„Cine trebuie să vină să mă ia?” am întrebat.

„Aveţi să vedeţi. În orice caz cineva care a intervenit în favoarea dumneavoastră. Vă rog să coborâţi.”

— Am făcut ce mi-au cerut. Am ajuns în faţa bisericuţei şi, după cinci minute, ai apărut şi dumneata. Asta e tot. Spune-mi, cum de ai aflat unde sunt, cum de i-ai putut sili să-mi dea drumul?

Flaşnetarul îi povesti tot ceea ce cititorii cunosc din paginile acestei

cărţi. Când termină, Marina era mişcată, emoţionată, transfigurată.

— Doamne, Mihai, dar ai riscat enorm.

— Trebuia, Marina. Nu te puteam lăsa în mâna lor.

— A cui, Mihai?

— A Gestapoului.

— Şi femeia aceea frumoasă? Are ea vreun amestec în ceea ce mi s-a întâmplat după aceea?

Flaşnetarul scoase portofelul şi din el o fotografie; pe care o puse în faţa Marinei.

— Fotografia îţi spune ceva?

— Bine, dar femeia asta este… este Hera Chirileanu.

— Nu, Marina. Numele ei adevărat este Magdalena Nedeleanu. Totul a fost pus la cale de *ea*. În mod „oficial” este moartă, chipurile omorâtă într-un accident de maşină pe Valea Prahovei. Au scris şi ziarele. În realitate trăieşte şi urzeşte, Dumnezeu ştie ce planuri urzeşte.

12

— Da, Marina, numele ei adevărat este Magdalena Nedeleanu.

Marina îl privi stupefiată. Nu-i venea să creadă.

— Eşti sigur, Mihai? Eşti absolut sigur?

— Nu începe nicio îndoială.

— Mihai, dragă Mihai, nu înţeleg nimic. Ajută-mă să înţeleg. Haide să recapitulăm ce mi s-a întâmplat. Sunt răpită de doi indivizi care fac parte din Gestapou. Asta e sigur?

— Ţi-am explicat cu cine şi în ce condiţii am tratat eliberarea ta. Karl Beckmann, dacă nu el conduce Gestapoul din România, în orice caz este ajutorul şefului. Ulla, nevastă-sa, s-a ferit să-mi dea un răspuns precis. De altfel, faptul că schimbul a fost posibil dovedeşte că Standartenführerul Karl Beckmann nu este un oarecare la filiala Gestapoului din România.

— Deci, dacă m-au răpit oamenii Gestapoului şi dacă m-au predat Magdalenei Nedeleanu înseamnă că ea lucrează pentru Gestapo.

— Exact!

— Mai departe. Magdalena îmi spune că se numeşte Hera Chirileanu şi îmi aduce la cunoştinţă că Partidul Comunist m-a ales pentru a-mi încredinţa o misiune importantă. Cu alte cuvinte, mi-a vorbit ca şi când ar fi avut mandat din partea acestui partid…

— Ascultă, Marina! o întrerupse. Magdalena nu a făcut niciodată parte din partid. A avut de-a face cu comunişti, doar ca agentă a Siguranţei. Datorită abilităţii cu care a lucrat au avut loc mai multe căderi.

— Ce înseamnă „căderi”, Mihai?

— Arestări efectuate de către Siguranţa Statului. În cazurile concrete arestări efectuate ca urmare a zelului şi „talentului” ei de… de „vânător” de comunişti. La un moment dat dispare „omorâtă” în presupusul accident de care ţi-am vorbit, pentru ca acum să aflu că a „reînviat” şi că lucrează pentru Gestapou. Pentru Gestapou sau poate *şi* pentru Gestapou.

— Bine, dar e o fiinţă îngrozitoare. O cunoşti bine, Mihai?

— Acum o *cunosc.* Dar mult timp nu am ştiut cum este în realitate.

Dacă o cunoştea bine!… Fusese doar şi el una din victimele ei. Brusc îşi aminti. Casa unde locuiseră, în gazdă, el şi Magdalena, la doamna „maior” Artemisa. Îşi aminti tot. O văzu în taiorul ei sărăcăcios, plecând în oraş noaptea târziu. Îi făgăduise că va încerca *„să fim prieteni”. Asta putea să însemne că iubea pe altcineva. Dar aşa cum nu putuse fi gelos pe Spiro, la fel nu putea fi nici pe acest ipotetic amant. Destinul lui pesemne*

era s-o iubească fără speranţă, până la capătul vieţii sale.

Trecu o săptămână fără s-o mai vadă. Când el era acasă, lipsea ea, şi invers. Până într-o zi când s-au întâlnit, din nou întâmplător. Ea l-a ajuns din urmă.

— Bună, Mihăiţă. Încotro?

— Magdalena, tu! Doamne, ce mult mă bucur. Au trecut zece zile de când nu te-am mai văzut.

— Chiar zece? Ai numărat bine?

— Zece. De câteva ori am fost ispitit să-ţi bat în fereastră, ca să-ţi urez noapte bună, dar n-am îndrăznit.

— Ţi-am spus că vreau să fim prieteni. Ca prieten ai fi putut s-o faci, fără să mă supăr.

— Ştii, Magdalena, ar trebui ca dumneata să mă înveţi ce-mi este şi ce nu îngăduit ca prieten.

— Bine, Mihăiţă, am să încerc.

— Numai că dacă vom continua să ne vedem atât de rar, teamă mi-e că îmi va fi tare greu să învăţ.

— Sunt foarte ocupată, Mihăiţă.

— Presupun că alergi de la un capăt la celălalt al oraşului.

— Elevele mele stau în cartiere diferite. E tare obositor. E atâta aglomeraţie în tramvaie. Într-un timp mă bătea gândul să-mi cumpăr o bicicletă, dar mi-am zis că părinţii elevelor mele, văzându-mă că vin cu bicicleta, mă vor socoti neserioasă, şi mă vor concedia. Dar să lăsăm asta. Încotro? Ai vreo destinaţie precisă?

— Voiam să văd un film pe care toată lumea îl laudă. „Se lasă noaptea!" Nu vrei să-l vezi şi tu?

— Dă-l încolo de film! Haide mai bine să ne plimbăm.

Mergeau pe jos. Pe străzi multă lume. Mulţi ofiţeri în uniforme nemţeşti.

— Nemţi, pretutindeni nemţi. Ce naiba caută atât de mulţi?

Ea îl privi – înţelesese mult mai târziu – neplăcut surprinsă:

— Au venit să instruiască armata română.

— Pentru ce s-o instruiască? Doar nu avem de gând să ne războim cu nimeni.

Ea, ca şi când discuţia ar fi plictisit-o:

— Vreau să mă plimb cu barca. De când am rupt-o cu ai mei, nu mi-am mai oferit o asemenea plăcere. Haidem în Parcul Carol.

— Pot să te întreb ceva, Magdalena?

— Ştiu ce vrei să întrebi. De ce am rupt-o cu ei. Din cauza unor principii.

— A unor principii! se miră el.

— Poate că m-am exprimat greşit. I-am părăsit, fiindcă mă plictisea mediul în care trăiam: de snobi provinciali şi ridicoli. Dar haide să discutăm despre altceva. Nu mi-ai spus dacă eşti de acord să mergem în Parcul Carol.

— Mai încape vorbă!

Luară tramvaiul. Cât timp dură drumul nu-şi vorbiră. El se gândea la ceea ce-i spusese Magdalena. Că o rupsese cu părinţii din cauza unor principii. Nu i se părea un argument plauzibil. Dar, probabil mai târziu, când aveau să devină cu adevărat prieteni, ea îşi va deschide sufletul, mărturisindu-i motivul.

— Ai rude în Bucureşti, Magdalena? o întrebă când intrară pe poarta parcului.

— Dacă am rude în Bucureşti?

El avu intuiţia că ea repeta întrebarea ca să se poată decide dacă să-i dea sau nu un răspuns sincer.

— Am! Nişte mătuşi din partea mamei, adică surorile ei. Nu prea mă duc pe la ele, fiindcă sunt bătrâne şi ţicnite. Dar de ce mă întrebi?

— Nici eu nu ştiu ce mi-a venit să te întreb.

În realitate ştia. Dacă avea într-adevăr două mătuşi, însemna că ea o rupsese nu numai cu părinţii, ci absolut cu toate rudele. Pe urmă, mai era de tras o concluzie: dacă mama ei primise, ca zestre, o moşie în Ialomiţa, mai mult ca sigur că nici surorile ei nu erau sărace. Cu toate acestea, Magdalena refuza să stea la ele, refuza orice ajutor din partea lor, preferind să alerge de dimineaţa până seara, dintr-un cartier într-altul, ca să dea lecţii de pian, în schimbul unei remuneraţii nenorocite. Trebuie că exista un motiv mult mai serios că se înstrăinase absolut de toate rudele.

— Numai de am găsi o bărcuţă liberă, se nelinişti Magdalena.

— Vom găsi, poţi să fii sigură.

Găsiră. El vâslea fericit, ea, stând pe bancheta de la pupa, îl privea într-un mod ciudat, parcă se întreba cine era bărbatul în tovărăşia căruia se afla.

— Magdalena, sunt cu tine pe lac, vâslesc şi tu mă priveşti? Nu cumva visez?

— Am impresia, Mihăiţă, că tu treci prin viaţă aproape totdeauna visând.

— Nu-i adevărat, Magdalena. Până a nu te întâlni, bolnav de tine, am trecut prin viaţă nu visând ci ca un halucinat.

— Acum, de vreme ce am încetat de a mai fi pentru tine o Magdalenă-obsesie, ar trebui să te dezmeticeşti, în lume se întâmplă atâtea, încât nu ai voie să… „halucinezi”.

„Navigară” pe lac o oră. După aceea stătură pe o bancă, umăr lângă umăr, fără să-şi vorbească. O simţi tristă, dintr-un motiv numai de ea ştiut, dar nu îndrăzni s-o întrebe.

— Magdalena, te superi dacă te invit să cinăm împreună?

— Nu, Mihăiţă!

Îi pronunţa numele într-un mod ciudat, de parcă nu ar fi fost bărbat, ci un băieţel.

Când ajunseră acasă trecuse de miezul nopţii.

— Mulţumesc, Mihăiţă! A fost o seară plăcută.

Îl sărută pe obraz, ca pe un frate, un frate mai mic, şi dispăru în camera ei.

Trecură două luni. În tot acest timp s-au văzut de câteva ori. De multe ori Magdalena nu dormea acasă. Se împăcase – pretindea – cu mătuşile ei şi, pe de o parte, ca să le facă lor pe plac, iar pe de alta, ca atunci când se simţea prea obosită să se întoarcă acasă, să poată dormi la ele. N-o credea, dar, fiindcă o iubea fără speranţă, fiindcă acceptase condiţia pusă de ea – relaţii doar de prietenie – nu-i reproşa nimic, şi nu era nici propriu-zis gelos. O iubea atât de fără limită, încât prefera ca, în loc să dispară definitiv din viaţa lui, să continue situaţia aceea, în fond, nefirească. Totuşi Magdalena ţinea la el. Îi era drag, ca prieten. De multe ori îl privea lung şi de fiecare dată, după aceea, îl întreba:

— Ce fel de om eşti tu, Mihăiţă?

— Cum sunt, Magdalena?

— Nu-ţi spun! Dar să ştii că-mi eşti drag.

Dacă asta se întâmpla pe stradă, se agăţa de braţul lui, pentru ca apoi, minute în şir, să nu mai scoată un singur cuvânt, să se întristeze, iar în ochii ei să înceapă a naviga ciudate vălurele de spaimă.

Şi iată că, într-o zi, primi ordin de concentrare. Primul. L-a condus la gară. Înainte de a se despărţi ea i-a spus:

— Scrie-mi la post-restant.

— De ce acolo?

— Poate că între timp mă mut, cine poate şti? N-aş vrea să se piardă niciuna din scrisorile tale, Mihăiţă.

— Dacă te muţi – se nelinişti el brusc – şi eu capăt o permisie sau mă desconcentrează, cum am să te găsesc?

Câteva clipe o văzu frământându-se.

— Poţi să ţii minte un număr de telefon, fără să fie nevoie să-l scrii undeva?

— Dacă e numărul la care te pot chema, mai curând mi-aş uita numele, Magdalena.

Şi îi dădu un număr de telefon.

După o lună, a făcut ce a făcut, a şperţuit pe „majurul" de la biroul mobilizării şi l-au desconcentrat. A găsit-o la vechea adresă. Dar nu s-a putut bucura de libertate decât o lună de zile. În această lună s-au văzut deseori. Şi într-o noapte ea a rămas la el.

— Îmi eşti drag, Mihăiţă. Dar nu ştii de ce.

— Nu!

— Pentru că eşti asemenea unui om care se plimbă gol printr-o pădure de cactuşi.

Înainte de a pleca la unitate, o anunţă pe maioreasă că renunţă la cameră. Cărţile, îmbrăcămintea, tot ceea ce-i aparţinea fură mutate la Magdalena.

— Magdalena, va fi război. Asta e sigur.

— O ştiu de mult, Mihăiţă.

— Într-un război mor mulţi. Nu am o stea în frunte şi e foarte posibil să nu mă mai întorc. Acceptă să ne căsătorim. Dacă mi se întâmplă ceva, îţi rămâne pensia.

— Nu, Mihăiţă. Nu mă mărit cu tine pentru pensie. După aceea, dacă vom supravieţui amândoi, ne vom căsători.

Şi de data asta l-a condus la gară.

— Mihăiţă, nu-ţi promit că mă voi ruga lui Dumnezeu ca să te apere, pentru că nu ştiu să mă rog. Ceea ce îţi pot promite este că voi fi alăturea de tine, cu gândul şi cu dorul, orice mi s-ar întâmplă.

— Ce ar putea să ţi se întâmple ţie, *Magdalena?*

— În război, Mihăiţă, oamenii mor nu numai pe front, ci şi în spatele frontului.

Dar el avu intuiţia că ea se gândise la cu totul altceva.

Gândul şi dorul ei!… Îl însoţiseră tot timpul, fuseseră talismanul care îl păzise. În două rânduri regimentul fusese reîmprospătat. Din cei cu care plecase, nu mai rămăseseră decât vreo câţiva. Ceilalţi muriseră sau căzuseră prizonieri. Numai el scăpase, fără nicio zgârietură. La început primea de la ea veşti aproape săptămânal. Câteodată scrisori lungi, pe mai multe pagini, în care, fără să i-o spună direct, îi dădea să înţeleagă cât de mult îl iubeşte, cât de greu îi este fără el. Alteori scrisorile ei erau telegrafice, un fel de dări de seamă asupra modului cum îşi petrecea timpul. „Depeşele" acestea anodine îl nelinişteau, pentru că de fiecare dată când le primea avea presentimentul că un pericol o ameninţa. Mai exact că ea trăia permanent sub ameninţarea unui pericol care, atunci când devenea acut, ea nu mai era în stare să se concentreze ca să aştearnă pe hârtie acele rânduri de care el avea atâta nevoie acolo pe front. De unde acest presentiment? Poate pentru că multe din scrisori purtau ştampile ale poştelor din diferite oraşe ale ţării? În definitiv, oare de ce în niciuna din ele nu-l informa că nu-i scrie din Bucureşti? De ce se ascundea de el? Dar oare într-adevăr se ascundea? Dacă accepta această ipoteză însemna că se îndoia de ea. La început fericirea de a o fi reîntâlnit se împletise cu marea nefericire că trebuia, şi pe mai departe, s-o iubească fără speranţă, de vreme ce ea îi oferise doar prietenia ei. Pe urmă, după ce Magdalena îi mărturisise că îl iubeşte, nefericirea dispăruse. Magdalena îl iubea, era fericit, şi era fericit pentru că refuza să-şi închipuie că l-ar putea minţi. Dacă i-ar fi trecut aşa ceva prin minte, ar fi dezertat, ca să se convingă. De aceea scrisorile ei plate, scrisorile ei „dare de seamă" îl nelinişteau nu în sensul că încrederea în ea se deteriorase, ci fiindcă avea presentimentul că Magdalena se afla într-un pericol, dacă nu real, încă *nu real, în orice caz virtual.*

Deseori noaptea, când de o parte şi de alta a frontului tunurile tăceau, când întunericul era străfulgerat doar de trasoare, când în gropile

individuale tovarăşii lui dormeau somnul greu şi totuşi iepuresc – somnul infanteristului din prima linie, care se deosebeşte de orice fel de alt somn din toate câte există pe lume – el rămânea treaz şi se întreba dacă ceea ce considera el presentiment era şi în realitate. De fiecare dată, însă, ajungea la concluzia că nu se înşela. Pe front, în linia întâi, instinctele se ascut, şi este normal să se întâmple aşa de vreme ce moartea devine firească, iar supravieţuirea întâmplare, fapt de excepţie. Dacă ar fi avut şansa să ajungă ceva mai în spatele frontului, de pildă la Etape, poate că nu ar fi fost atât de convins că ceea ce simţea însemna presentiment, de vreme ce acolo pericolul morţii nu era iminent. Or, nefiind iminent, sigur s-ar fi metamorfozat în gelozie. Aici însă, în prima linie, niciodată un presentiment nu se dovedise a fi o falsă alarmă. De pildă, de fiecare dată când urma să aibă loc un atac de noapte prin surprindere, o ştia *dinainte. Îşi avertiza comandantul: „Domnule locotenent, în noaptea asta trebuie să ne aşteptăm la un atac prin surprindere". Şi atacul, într-adevăr, avea, loc. Ei, dar parcă numai în atare împrejurări instinctul se manifestase infailibil? Îşi aminti. Era noapte. Groapa individuală pe care şi-o săpase era cea mai adâncă, cea mai uscată, cea mai bună. Şi, cu toate acestea, la un moment dat* a simţit *că nu mai poate rămâne în ea. O părăsi, mutându-se într-alta mai puţin* sigură, *în care un ostaş din aceeaşi grupă fusese ucis, în timpul zilei, de o schijă. Abia apucă să se mute în noul adăpost, când, brusc, se dezlănţui un duel de artilerie. Un proiectil de brand explodă chiar în groapa pe care abia o părăsise. Dacă presentimentul – instinctul – nu i-ar fi semnalat primejdia şi ar fi continuat să rămână acolo, ar fi fost omorât. Şi îşi mai amintea şi multe alte împrejurări în care „instinctul" îi vorbise pe „limba" sa. Or, dacă şi în legătură cu scrisorile Magdalenei – cele purtând ştampila poştei din diferite oraşe, precum şi cele în stil de proces-verbal – presentimentul îl avertiza că ea se află în pericol, însemna că realmente primejdia exista. Şi îi era teamă. Teribil îi mai era teamă. Zadarnic încerca să-şi insufle curaj: „În definitiv, de ce mă tem că i s-ar putea întâmplă ceva? Pentru că…" „Pentru că, tot timpul ceva din existenţa ei mi-a rămas învăluit în mister.* Mister? *Ştiu eu? Poate că exagerez. Poate că… Totuşi la ea ceva e* altfel, *numai Dumnezeu ştie ce".*

Curând după aceea, şansa nevisată: unitatea lor se afla în rezerva Diviziei. Frontul părea stabilizat pentru o perioadă mai lungă de timp. Adjutantul regimentului îi făcuse rost de o delegaţie la Bucureşti. O căută la „maioreasă". Maioreasa îl anunţă că Magdalena, în urmă cu două luni, se mutase, unde, însă, habar nu avea. Atitudinea fostei lui gazde i se păru stranie. Ea, de obicei prietenoasă, şi cu mare apetit pentru sporovăială, nu ştiu cum să se descotorosească mai repede de el. Atunci o căută pe Magdalena la numărul de telefon pe care i-l dăduse. Nu răspunse nimeni. Până seara târziu telefona de zeci de ori, cu acelaşi rezultat. Deşi frânt de oboseală, mergea, mergea la întâmplare, în speranţa că poate-poate întâmplarea i-o va scoate în cale. Nebunească speranţă fiindcă noaptea, în

întunericul oraşului supus restricţiilor severe ale camuflajului, în niciun caz nu avea ce căuta Magdalena pe străzi. La un moment dat se pomeni în Parcul Filipescu. Trecuse de miezul nopţii. Mergea pe o stradă – habar nu avea ce denumire purta – cu vile una mai frumoasă decât cealaltă. La un moment dat, o *maşină, un Mercedes, opri în faţa unei case. Din ea coborâră un bărbat* şi o *femeie. Bărbatul era înalt, elegant îmbrăcat şi vorbea nemţeşte. Femeia în rochie de seară, cu o capă de blană pe umeri, semăna cu Magdalena. Da, în întunericul relativ, – răsărise luna – aşa i se păru: că seamănă cu Magdalena. Iluzia dură doar câteva clipe, deoarece amândoi – bărbatul şi femeia – dispărură imediat în casă. Îndepărtându-se, dintr-o dată fu năpădit de o mare tristeţe. Stupidă coincidenţă! O nemţoaică, o nazistă să semene cu Magdalena! Fără voia lui, comparaţia se impuse cu necesitate: pe de o parte, nemţoaica elegantă, cu capa de vizon, pe de alta, Magdalena cu taiorul sărăcăcios, cu rochiţele ei de stambă, cu pantofi dintre cei mai ieftini, uzaţi, scâlciaţi.*

În noaptea aceea dormi în Gara de Nord. În tot cursul dimineţii, până la ora plecării trenului, mai dădu de câteva ori telefon la numărul ştiut, dar cu acelaşi rezultat.

În trenul care îl ducea din nou pe front, sperase tot timpul că, poate, în lipsa sa, sosise la unitate vreo scrisoare de la Magdalena. Speranţa se dovedi însă zadarnică. Zilele şi nopţile ce urmară fură adevărate coşmaruri. Magdalena!… Ceva i se întâmplase. Iată, presentimentul nu-l înşelase nici de data asta. Dar oare mai trăia? Trăia!… Nici măcar ca posibilitate nu putea accepta ideea că Magdalena murise.

Dar iată că, într-o zi, când îşi pierduse orice speranţă, primi o scrisoare de la ea. Magdalena îşi cerea iertare că îl lăsase atâta timp fără veşti, dar tăcerea ei se datorase faptului că fusese tare bolnavă şi internată la spital. Atât de bolnavă, încât medicii, considerând şi aceasta un efort, îi interziseseră să-i scrie. Între timp, se *restabilise şi dacă el,* Mihăiţă, *nu era prea supărat pe ea, putea să-i scrie din nou la „post-restant”.*

Fusese bolnavă, atât de bolnavă, încât nu avusese putere să aştearnă pe hârtie măcar câteva rânduri, şi cu toate acestea ea neglijase să-l informeze cum se numea boala aceea atât de gravă de care suferise. Neglijase? *Dar dacă o făcuse dinadins, ca el să nu sufere, ca să nu-i fie acolo, în prima linie, mai greu decât îi era în mod obişnuit? Dacă, ferească Dumnezeu! Magdalena era încă bolnavă, scriindu-i, ar fi avut ea inima să-i spună adevărul? Fără îndoială că nu. Îngrijorat şi în panică, aşternu pe hârtie o lungă scrisoare, în care o implora să-i răspundă, fără intenţia de a-l menaja, dacă este sau nu complet vindecată. O scrisoare pe multe pagini care, în rest, nu conţinea decât cuvinte de dragoste, multe cuvinte de dragoste.*

După aceea, timp de două luni, trimisese şi primise scrisori de la ea. El îi scria în fiecare zi: din cantonament, dacă unitatea lor se afla într-un sat, din groapa individuală, dacă erau pe poziţie, ziua, în pauzele dintre lupte,

noaptea, la lumina lunii, când toţi ceilalţi dormeau. În raniţele camarazilor lui puteai găsi, în afară de cazarmament, atâta cât le mai rămăsese, tot ceea ce nici că putea să-ţi treacă prin minte. În raniţa lui, doar hârtie de scris şi plicuri. Unitatea lor trecuse printr-un târguşor. Căutând cantonamente pentru comandantul său de companie, descoperise o librărie părăsită, cu uşile date de perete. Găsi, într-unul din rafturi, topuri de hârtie, într-altul plicuri, îndesă în raniţă hârtie şi plicuri, câteva zeci de creioane. De când se afla pe front, aceasta fu singura lui „pradă de război". Avea acum pe ce să-i scrie Magdalenei, chiar dacă războiul ar mai fi durat încă doi ani.

Dar nu apucă să epuizeze nici măcar un sfert din stoc, pentru că hazardul îi oferi marea şansă a supravieţuirii aproape sigure: mutarea lui în cadrul Comandamentului Diviziei „Putna", iar la puţină vreme după aceea, trimiterea lui într-o nouă delegaţie la Bucureşti.

De data asta cineva i-a răspuns la numărul de telefon pe care ea i-l dăduse.

— Vreau să vorbesc cu domnişoara Magdalena.

— Cine o caută?

— Mă numesc Mihai Ulea. Sunt un prieten. Vin de pe front, într-o delegaţie, şi nu rămân în Bucureşti decât trei zile.

— Bine, reveniţi la telefon peste o oră.

Şi închise imediat. Vorbise cu o femeie. Vocea ei avea un timbru deosebit. Tot timpul apoi fu obsedat de timbrul acelei voci. Până la urmă ajunse la concluzia că nu timbrul vocii îl şocase, ci felul cum necunoscuta pronunţa unele cuvinte. „Vorbea româneşte nu ca o româncă", conchise el. Ora de aşteptare şi-o petrecu gândindu-se la vocea nevăzutei lui interlocutoare, de asemenea la convorbirea propriu-zisă. Din nou avu presentimentul că ceva *nu era în ordine. Ce însă? Iată, era o întrebare la care nu găsea niciun răspuns. Raţional, conversaţia decursese în modul cel mai firesc. Dacă se gândea bine, „nefiresc" ar fi fost dacă ar fi decurs altfel. Altfel în ce sens? Dacă, de pildă, ar fi răspuns la telefon chiar Magdalena. De ce? Pentru că, atunci când ea îi dăduse numărul de telefon, nu-i spusese că era numărul* ei, *ci doar unde putea fi găsită. Deci, era firesc să răspundă altcineva, şi de asemenea era normal ca persoana aceea să-i ceară un răgaz, ca s-o poată anunţa. Firesc, da, totuşi, nefiresc i se părea tocmai firescul. Poate pentru că abia acum, după atâta timp, îl şoca recomandarea pe care i-o făcuse Magdalena: să nu-şi însemne numărul, să-l* ţină *minte şi, în oricare altă împrejurare, să-l uite. Cu alte cuvinte, îi cerea să nu-l divulge nimănuia. Curios, foarte curios!*

De ce atâta conspirativitate *în legătură cu acel număr de telefon? Şi cum de fusese posibil ca atâta amar de vreme să nu-i… sară în ochi un „amănunt" atât de important?*

Ora de aşteptare trecu greu, dar până la urmă trecu. Formă numărul. La celălalt capăt al firului de data asta îi răspunse chiar Magdalena.

— Mihăiţă, tu! Doamne ce mult mă bucur. Ţi-au dat drumul?

— Sunt în delegaţie. Peste trei zile plec înapoi pe front. Unde eşti acum ca să vin să te iau?

Urmă o pauză. Auzi în receptor – sau numai i se păru – respiraţia ei precipitată. Răspunsul veni după o oarecare întârziere.

— Mihăiţă, dragul meu, cred că înţelegi cât de mult doresc să te văd. Din păcate, până deseară mi-e imposibil.

— Magdalena, sunt bolnav de dor. Nu te-am văzut de atâta timp. Crezi că pot aştepta până deseară? Pe urmă, imediat, jignit, dar resemnat: Magdalena, dacă între timp s-au schimbat sentimentele tale faţă de mine, dacă ai anumite obligaţii, atunci spune-mi deschis.

— Nu vorbi prostii, Mihăiţă. Ştii că trăiesc dând lecţii.

Înainte de a răspunde, involuntar, oftă, gemu de disperare.

— Bine, Magdalena. Nu ştiu ce am să fac toată ziua, să rămână, deci, pe deseară.

— Ştii ce, Mihăiţă? Am să dau dracului toate lecţiile pe ziua de astăzi. Ne vedem într-o jumătate de oră, în holul cinematografului „Rex”.

El înţelese că ea acceptase să-l vadă imediat numai fiindcă îi auzise geamătul – din milă poate? – totuşi nu avu tăria s-o refuze.

Se întâlniră în holul cinematografului. Doriră amândoi să se îmbrăţişeze, dar se mărginiră să-şi strângă mâinile.

Şi în strângerea aceea de mâini, duioasă, mângâietoare, se concentra toată bucuria revederii. Bucuria, fericirea, emoţia îi făcură să pălească amândoi. Şi gândul lui, în clipele acelea fu: „Mă iubeşte, încă mă iubeşte. Dacă nu m-ar iubi, dacă ar fi intervenit un alt bărbat în viaţa ei, nu m-ar privi astfel, nu ar fi pălit, de parcă ar sta să leşine”.

— Haide să intrăm să vedem filmul, propuse ea, şi vocea îi era puţin alterată de emoţie.

În sală puţini spectatori. Se aşezară în ultimul rând de scaune, unde nu mai era nimeni prin apropiere. Acolo, Magdalena îl îmbrăţişă şi îl sărută într-o frenetică şi totuşi înduioşătoare fericire.

— Mihăiţă, ce dor mi-a fost de tine, Mihăiţă, dragul meu Mihăiţă.

Fură singurele cuvinte pe care Magdalena le pronunţă cât timp rămaseră în sală, nu o dată, ci de zeci de ori, de parcă tot vocabularul ei la atâta s-ar fi rezumat.

Când se hotărâră să plece, ora prânzului trecuse de mult. Luară masa la un restaurant de cartier.

— De ce nu m-ai anunţat, Mihăiţă?

— Parcă am ştiut că pe mine mă vor trimite în delegaţie? Află că am avut o şansă extraordinară. Şeful de stat major m-a preferat, fiindcă veneam din linia întâi. Am avut noroc, ce mai! De altfel, mă pot considera, din acest punct de vedere al delegaţiilor, un om teribil de norocos. Închipuie-ţi, când mă aflam încă la unitate m-am mai învârtit de una.

— … Şi ai venit în Bucureşti, Mihăiţă? întrebă Magdalena cu voce de

fiinţă cumplit de speriată.

— Am venit, Magdalena. Te-am căutat la „maioreasă”, dar mi-a spus că între timp te-ai mutat şi că nu-ţi cunoştea noua adresă. Am sunat la numărul de telefon pe care mi l-ai dat, de zeci şi zeci de ori, dar nimeni nu mi-a răspuns.

— Ai fost aici şi nu am ştiut!… Ai fost aici şi nu ne-am putut vedea!…

Şi Magdalena începu să plângă. Mergea agăţată de braţul lui, şi plângea. Trecătorii, puţini câţi erau, – fiindcă Magdalena evita străzile populate – se uitau la ei cu compătimire. Îl vedeau pe el în uniformă, cu sacul de merinde pe şoldul stâng, în care mai avea o jumătate de pâine cazonă uscată şi o bucată de slănină râncedă, o vedeau pe ea agăţată de braţul lui, şi îşi închipuiau că pleacă pe front şi că ea, nevastă-sa, conducându-l la gară, plânge fiindcă nu ştie dacă îl va mai revedea.

O bătrânică se opri, îi privi clătinând din cap şi, după ce trecură, o auziră blestemând:

„Arză-l-ar focu’ de război, şi pe cine ştiu eu!”

Magdalena plângea şi lacrimile ei îl dureau, dar în acelaşi timp îi făceau bine. Dacă nu l-ar mai fi iubit, dacă în viaţa ei ar fi intervenit un alt bărbat, Magdalena nu ar fi putut plânge cu atâta disperare.

— Nu mai plânge, Magdalena. Se uită lumea la tine, îi atrase atenţia, şi-i fu imediat ruşine ca putea fi în aşa măsură formalist.

— Puţin îmi pasă de lume! Ai fost aici şi nu ne-am văzut.

— N-a răspuns nimeni la numărul de telefon.

— Da!… N-a răspuns.

— Şi de ce mi-ai spus că trebuie să mi-l amintesc numai în cazul în care nu voi şti unde să te găsesc?

— Nu te supăra, Mihăiţă, dar e o întrebare la care nu-ţi pot răspunde.

— Nu înţeleg.

— Dar am fost destul de clară. Nu-ţi pot răspunde la întrebare. Apoi imediat, în mod vădit numai pentru a schimba discuţia: Tu, la noapte, n-ai unde să dormi, aşa-i?

Întrebarea ei îl duru, o simţi ca pe o jignire. Totuşi, nefiind o fire impulsivă, se stăpâni. Apoi, nu putea, nu voia să gândească rău despre Magdalena.

— Voi dormi la tine.

— Eu stau la mătuşile mele. Bineînţeles că acolo nu te pot duce. Sunt nişte bătrâne de modă veche,. Şi puţin cam ţicnite. Ia să vedem cine ar putea să ne cedeze locuinţa pentru nopţile cât vei rămâne în Bucureşti. Aşteaptă-mă puţin.

Intră într-o tutungerie cu telefon public. Convorbirea nu dură nici măcar cinci minute.

— Gata!… Am găsit. La o prietenă.

— Magdalena, am mers cu trenul patruzeci şi opt de ore, numai în picioare, şi nu am închis măcar o clipă ochii. Nu mai pot, m-a ajuns

oboseala. Nu ne putem duce acum acolo?

— Nu înainte de ora opt, deseară. Îmi pare rău, Mihăiţă, dar nu se poate.

— Până atunci să mergem undeva într-un parc. În Parcul Carol, de pildă. Am să mă întind pe o bancă, cu capul în poala ta, şi tu să mă laşi să fur doar o oră de somn. După aceea am să mă simt complet restabilit.

— Bietul meu Mihăiţă!

Tramvaiul îi lăsă la intrarea în Parcul Carol. Găsiră o bancă, pe o alee lăturalnică, în apropierea „Turnului lui Ţepeş". Se lungi cu capul în poala Magdalenei, şi adormi instantaneu. Se trezi – nu trecuse mai mult de o oră şi jumătate – fără ca Magdalena să prindă de veste. Privind-o printre gene, îl cuprinse teama. Chipul ei exprima suferinţă. Suferinţa îi înăsprise trăsăturile feţei şi, într-un fel, parcă o urâţise. Dar nu, nu o urâţise, ci, mai curând, îi imprimase un fel de asprime, poate chiar cruzime. Privea undeva în gol, frământată de gânduri, şi el, continuând s-o privească printre gene, se întreba dacă suferinţa de pe chipul ei era consecinţa gândurilor – una morală, cu alte cuvinte – sau de natură pur fizică, fără nicio legătură cu preocupările ce o frământau. Da, îl cuprinsese teama, fiindcă Magdalena din clipele acelea parcă era o alta, pe care n-o cunoştea, şi o întrebare absurdă, dementă îi veni în minte: care era adevărata Magdalena? Pe urmă, ruşinat de acest gând, poate şi din dorinţa de a se mistifica, se înduioşă: Avea, desigur, necazurile ei, pe care fără îndoială că i le-ar fi destăinuit dacă el nu s-ar fi lăsat doborât de somnul atât de aidoma cu cel din prima linie.

— Magdalena!

Ea tresări, speriată, atât de speriată, încât, ridicându-se instinctiv, el se rostogoli de pe bancă jos. Nu se lovise şi, normal, ar fi trebuit să se ridice imediat. Dar nu fu în stare. Tristeţea parcă îl paralizase. Era trist, cumplit de trist pentru că Magdalena putuse *să-l uite în aşa măsură.*

Ea, revenindu-şi, începu să râdă.

— Ridică-te, Mihăiţă! Eşti caraghios! Pur şi simplu caraghios!

— Să mergem, Magdalena! îi ceru, ridicându-se şi ştergându-se de praf.

Cinară la un restaurant de cartier, pe urmă îl duse la locuinţa prietenei ei. De fapt o garsonieră la etajul doi, dintr-un bloc de pe strada Sfântul Constantin. Cheia o găsi sub preşul din faţa uşii. Pe uşa de la intrare niciun nume. Înregistră acest amănunt, fără însă să-l comenteze. Pe urmă, după ce pătrunse în garsonieră, un alt amănunt îl frapa. Era o locuinţă lipsită de identitate. Parcă nimeni, şi de mai mult timp, n-ar fi locuit în ea. Apoi, o a doua impresie. Garsoniera ar fi putut aparţine tot atât de bine unei femei, cât şi unui bărbat. Nu descoperi, cel puţin la prima vedere, niciun amănunt, cât de cât semnificativ, care să trădeze sexul respectivei sau respectivului locatar. Dacă ar fi existat acolo un garderob, da! În garderob o femeie îşi păstrează rochiile, iar un bărbat costumele de haine. Dar în garsonieră nu se afla o astfel de mobilă. Exista un dulap în perete. Îl

deschise. Era cu desăvârşire gol. Mai avea o speranţă: camera de baie. Altfel arată camera de baie a unei femei şi altfel a unui bărbat. Dar şi de data asta decepţie. Policioara de deasupra chiuvetei era goală. Pe un cuier un prosop mare de baie şi alte două de mărime obişnuită. Nu erau murdare, dar se cunoştea că mai fuseseră întrebuinţate. În savonieră un săpun abia început, marca „Bob". Involuntar, dar dintr-un fel de disperare, începu să fluiere şi să fredoneze în gând cuvintele cântecului-reclamă al firmei respective, care devenise aproape şlagăr:

Bob, Bob *un săpun*
Bob, Bob, *cel mai bun*
Bob, Bob *ideal*
Un săpun fenomenal

— Mihăiţă, ai un aer atât de bănuitor şi te comporţi în aşa fel, de parcă ai vrea să te convingi că nu e ascuns careva în garsonieră. Dacă tot mai ai niscai îndoieli, ca să te linişteşti, caută şi în lada studioului.

Nu avu impresia că îl ironizează. După aceea veni şi îl îmbrăţişă. Când se lipi de el, când o simţi caldă şi vie, dorindu-l, amintindu-şi că ani de zile ea fusese doar o Magdalenă-obsesie, îşi spuse:

„Doamne, cât de mult o iubesc! Dacă acum ar trebui să mor pentru ea, n-aş ezita o clipă."

Pe urmă, totul fu ca un vârtej, ca un taifun dezlănţuit de sângele lor, în care doar ei doi erau fericitele victime. Ei doi, istovindu-se într-o încercare dulce şi disperată de a se contopi, de a deveni o singură fiinţă, pentru ca, târziu, după furtună, să se simtă din nou două făpturi – încă îmbrăţişate – două destine, spre marele lor regret.

Magdalena stătea cu ochii închişi. Nu dormea, ştia *că nu doarme. Se odihnea? Se gândea? Retrăia, în amintire, taifunul? Da, categoric, îl iubea, şi totuşi! De ce nu numai înainte, dar chiar şi acum, după ce „furtuna" trecuse, încăperea lipsită de „personalitate", continua să-l indispună? Avea sentimentul că nu era locuită în mod permanent, că nu aparţinea unei anumite persoane, ci că era o „garsonieră de trecere". Nu-i era prea clar ce înţelegea prin* garsonieră de trecere, *totuşi alt termen mai potrivit nu găsi. O clipă, dar numai o clipă, îi trecu prin minte o explicaţie: Era o garsonieră pe care proprietarul sau proprietăreasa o închiria cu ora sau cu ziua, una din multele existente în Bucureşti, necunoscute sau eventual tolerate – în schimbul unor şperţuri substanţiale – de către brigada de moravuri. Dar fu, categoric, un gând doar de o clipă. Intuiţia îi spunea că nu acesta era sensul pe care trebuia să-l dea noţiunii de „garsonieră de trecere". Care însă? Iată, tocmai asta nu-şi putea explica.*

— Magdalena!

— Da, dragul meu.

— Ai fost bolnavă, internată la spital, dar nu mi-ai spus de ce boală ai

suferit.

Curios, nu asta voise să întrebe, mai exact, deocamdată *nu asta voise să întrebe, ci: „Cui aparţine garsoniera asta, în care nimeni nu locuieşte în mod permanent?”*

— Doctorii au crezut că am un cancer al uterului, dar, până la urmă, au ajuns la concluzia că se înşală. Am fost atât de fericită când m-au anunţat că în mod sigur diagnosticul fusese greşit.

De ce n-o credea, Dumnezeule, de ce n-o credea, de vreme ce nu avea nicio îndoială că Magdalena îl iubeşte? Şi, fiindcă n-o credea, nu se putu stăpâni să pună cea de-a doua întrebare:

— Magdalena, am primit pe front unele scrisori care purtau ştampile ale poştei din alte oraşe: Bacău, Iaşi, Craiova.

— Eşti extraordinar, Mihăiţă! Dacă este adevărat, înseamnă că ai un spirit de observaţie extraordinar.

— Cum… dacă este adevărat?

— Adică, sigur că este adevărat, de vreme ce o spui tu. Numai că eu habar nu am avut. Nu cred că au fost mai mult de trei scrisori din acestea.

— Nu! Trei. Atât!

— Toate trei sunt din perioada în care mă aflam la spital. Explicaţia e simplă, dragul meu. La secţia unde am fost eu internată erau foarte multe bolnave din provincie. Din ce oraşe zici că au fost expediate?

— Din Iasi, din…

— Da… da… Maria Ciubotaru. Ea era din Iaşi şi, la plecare, i-am dat o scrisoare, adresată ţie, s-o pună la poştă. Alta? Da, una de la Bacău, alta de la Craiova. De la Bacău era Profira Bujoreanu, iar de la Craiova Petruţa Dorneanu. Şi lor, când au părăsit spitalul, le-am dat câte o scrisoare pentru tine.

— E curios că toate, în loc să le vâre în vreo cutie de scrisori aici, în Bucureşti, sau măcar în Gara de Nord, le-au expediat din oraşele lor de baştină. Nu?

— Curios, evident curios! Dar, în definitiv, o explicaţie ar exista. În starea sufletească în care se aflau la ieşirea din spital numai la scrisoarea mea nu le era gândul.

Era o explicaţie, Magdalena avea dreptate. O explicaţie posibilă, *nu însă cea* adevărată. *Avea intuiţia că Magdalena se* ascunde *de el, mai exact că-i ascunde* ceva. *Şi din nou, cu aceeaşi acuitate ca pe front, presentimentul îşi semnală prezenţă: că Magdalena se află în pericol şi că ea, dacă îi ascunde ceva, o face numai ca el să nu sufere din cauza ei. Şi iată că* ştiu, *mai exact, iată că abia acum ţâşni în clarul conştiinţei ceea ce ştiuse, dar numai în subconştient, tot timpul cât se plimbase pe străzi cu Magdalena, la „lumina zilei”. Ştiuse, fiindcă* înregistrase, *în mai multe rânduri, că, sub diferite pretexte, unele uluitor de „şirete”, Magdalena găsise posibilitatea să privească în urma ei.*

„Parcă voia să se convingă dacă nu cumva este urmărită!”

Era o concluzie pe care o trăgea abia acum, când Magdalena stătea cu ochii închişi, prefăcându-se că doarme, în realitate ca să se poată gândi la ceva, *numai Dumnezeu ştia la ce!*

— Magdalena!

— Da, dragul meu.

— Ce-mi ascunzi?

— Doamne, Mihăiţă, ce prostii îţi pot trece ţie prin minte!

— Ştii, pe front, am avut mult timp presentimentul că te afli în pericol, cuteză el.

Ea deschise ochii, îl privi lung, îl mângâie pe obraz, cu un gest plin de tandreţe, dar şi de îngăduinţă, ca şi când ar fi fost un copil căruia trebuie să i se ierte naivităţile vârstei.

— În ce pericol m-aş putea afla eu, aici, în capitala ţării? Eu îmi explic „presentimentul" tău, Mihăiţă. Mă iubeşti şi depărtarea îţi creează o stare de permanentă nelinişte. Dar, dragul meu, ce-ar fi dacă din încerca să dormim puţin?

Curând ea adormi cu adevărat. El rămase treaz, să se gândească. Dar până îl fură şi pe el somnul, nu reuşi să găsească un răspuns la întrebarea: oare realmente o ameninţa vreo primejdie pe Magdalena? În următoarele două zile – câte mai avu dreptul să rămână în Bucureşti – în aşa măsură izbuti ea să-i risipească îndoiala, încât, în Gara de Nord, în clipa în care garnitura lungă şi ticsită de ostaşi era pe punctul de a se pune în mişcare, îmbrăţişând-o pentru ultima oară, îi spuse:

— Magdalena, plec acum cu inima mai uşoară. Am impresia că m-am eliberat de obsesia că te afli în pericol, Dumnezeu ştie în ce pericol.

— Mihăiţă, dragul meu, prostuţ mai eşti!

Şi ceea ce urmase după aceea însemna oare că presentimentul fusese şi în realitate presentiment? Aşa crezuse tot timpul, până a nu fi anchetat de inspectorul şef Dârboacă. Imediat după aceea începuse îndoiala, bezna din el devenind gri. Dezmeticirea venise la Curtea Marţială până la şi în timpul procesului, iar certitudinea abia după ce luase legătura cu partidul şi aflase că Magdalena era o agentă a Siguranţei.

— Bine, dacă este aşa cum spui, cu mine ce au? Eu nu sunt comunistă, n-am văzut în viaţa mea un comunist, cu excepţia ta, fiindcă acum nu mai am nicio îndoială că eşti? întrebă Marina.

— Nu ştiu!… Îmi frământ creierii să înţeleg ce urmăresc, dar nu izbutesc. Sigur însă că ceva… ceva „diabolic", Marina. Prin hipnoză, medicul acela a încercat să-ţi schimbe personalitatea.

— Adică să mă comport ca şi când aş fi cu adevărat Iulia Moroianu.

— Da, aşa ar părea.

— Dar oare, în realitate, fiinţa aceea există?

— N-ar fi exclus. Profesorul Poni probabil începuse să te pregătească să iei locul adevăratei Iulia Moroianu.

— Dar în ce scop, Mihai?

— În măsura în care o cunosc pe Magdalena, nu pentru a-ţi încredinţa o „misiune” filantropică.

— Adică să dau pe mâna Siguranţei comunişti?

— Sau pe mâna Gestapoului. Dar asta e una din ipoteze.

— Mai sunt şi altele?

— Ar mai fi una. Numai că mi-e greu s-o accept, atâta vreme cât nu ştiu dacă Iulia Moroianu există şi în realitate.

— Ei, dar asta n-o vom şti niciodată, Mihai.

— Mai este ceva ce nu înţeleg. Că au renunţat la experienţă… cu atâta uşurinţă. E drept, ostatica mea, Ulla Beckmann, nu este o oarecare, ci soţia unui ştab, dintre cei mai mari, de la Gestapou. Totuşi, nu stă în firea lor să „joace” cinstit: „O vrei pe Marina Boldea în locul Ullei Beckmann, poftim, suntem de acord cu schimbul”. Puteau, de pildă, să mai tergiverseze lucrurile, măcar câteva zile, şi în timpul acesta să continue experienţele cu tine. Sau, mai curând, să încerce să-mi întindă o cursă. Or, după toate probabilităţile, ei au jucat cinstit, şi asta mă nelinişteşte.

— Mi-e frică, Mihai, mi-e tare frică!

— Să nu-ţi fie, Marina. Am să am eu grijă de tine. Aici nu poţi rămâne tot timpul. Dar te voi duce undeva în afară de Bucureşti, unde vei fi în perfectă siguranţă.

— Am să fac tot ceea ce spui tu, dar în noaptea asta să nu mă laşi singură. Să nu pleci.

— Nu am să plec.

Marina se ridică. Aşternu patul.

Mihai adormi târziu cu obrazul pe sânul cald al Marinei, şi fu prima noapte când n-o mai visă pe Magdalena.

Se trezi dimineaţa în zori. Îi alungase somnul un sentiment de panică inexplicabilă. Locul de lângă el era gol. Marina! De emoţie şi spaimă o sudoare rece îi umeziră fruntea, spatele.

„Ce prost sunt! E la baie, sigur că e la baie.” Se uită la ceas. Era abia cinci dimineaţa. Privi în cameră. Nimic, niciunul din lucrurile Marinei nu se mai afla acolo. Nici măcar vălul de doliu. Bănuiala îl încremeni, câteva clipe, într-o mare spaimă. Când îşi reveni, sări din pat. Poate că Marina, neputând să doarmă, se trezise dis-de-dimineaţă şi ieşise pe afară. Era doar atât de frumos în grădina lui moş Vintilă dimineaţa, pe răcoare.

Ieşi în curte. Moş Vintilă se şi sculase, şi îşi făcea de lucru pe la stupii lui.

— Bună dimineaţa, Mihai.

— Bună, moş Vintilă.

— Dar de ce te-ai sculat cu noaptea în cap? Sper că n-ai trezit-o şi pe Marina.

— În cazul acesta înseamnă că totuşi ne-au urmărit. Au răpit-o în timp ce dormeam, abia izbuti să îngaime.

— Nu vorbi prostii, măi băiete. Îţi închipui că ar fi putut pătrunde în curte careva fără ca Terente să nu dea de veste? Mai curând se lăsa omorât decât să accepte om străin în curtea mea.

— Atunci cum de a dispărut Marina, moş Vintilă?

— Păi eu cred că a plecat de bunăvoie.

— A plecat!…

Reveni în odăiţa în care petrecuse noaptea cu Marina. Se aşeză pe un scaun, îşi prinse tâmplele în palme, deprimat, disperat. Aşa cum prevăzuse, Karl Beckmann nu jucase cinstit. Acceptaseră schimbul, numai pentru că medicul acela, profesorul Poni, îi *poruncise,* în timpul şedinţelor de hipnoză, să se întoarcă singură şi de bunăvoie în captivitate.

„Acum totul este pierdut! Şi ea, Marina, vai de sufletul ei!”

13

Nenea Neagu ascultă tăcut şi întunecat raportul pe care i-l dădu flaşnetarul – o oră mai târziu – în cămăruţa din fundul atelierului de reparat instrumente muzicale, de pe Calea Moşilor. Când acesta din urmă conteni, trecură minute în şir până când nenea Neagu se hotărî să vorbească.

— Spui că Marina a recunoscut în fotografia Magdalenei pe femeia la care au dus-o gealaţii de la Gestapo?

— Cum şi-a aruncat ochii pe fotografie a recunoscut-o.

— Extraordinar! Va să zică lucrează acum pentru Gestapou.

— Da!…

— Mă gândesc… Mă gândesc… Mă rog, n-ar fi exclus să existe o legătură între „moartea” ei şi faptul că şi-a schimbat stăpânii. Tu ce crezi?

— Nu ştiu! Nene Neagu, acum însă pe mine mă interesează, în primul rând, soarta Marinei. Mă îngrozeşte gândul că se află din nou în mâinile acelui profesor Poni.

— Bine, să discutăm atunci despre Marina. Când eram încă ucenic la Griviţa şi stăteam la cămin, a venit acolo unul care avea nume străin să dea un spectacol. Purta turban, pretindea că-i indian – nu ştiu dacă nu era cumva ţigan de la noi – şi zicea că-i hipnotizator. Cum ţi-am spus, a dat un spectacol, pentru care a încasat câte doi lei de căciulă. Întâi a început-o cu un cocoş. S-a uitat în ochii cocoşului pe care îl ţinea în mâini, mai întâi de la distanţă, pe urmă şi l-a tot apropiat de faţă, privindu-l încordat, până când cocoşul a închis ochii. După aceea l-a pus să stea pe spate şi cocoşul a stat. Ia încearcă să faci un cocoş să stea pe spate şi ai să vezi că nu vrea, neam. Ăla, indianul, l-a făcut să stea aşa, cuminte, şi cu ochii închişi, până când a suflat o dată asupra lui. Atunci cocoşul s-a trezit şi s-a răsucit în poziţia normală. Pe urmă, a ales vreo câţiva dintre noi, nu mai ţin minte ce le-a boscorodit, parcă: ba că li-s pleoapele grele, ba că pică de somn, şi aşa mai departe, până când i-a adormit pe toţi de-a binelea. Circul a început după aceea: unuia i-a spus că îi dă târcoale un roi de albine, şi bietul băiat a început să dea din mâini şi să se apere, ferindu-şi capul, nu care cumva să-l înţepe. Altuia i-a spus că are în mână un trandafir, care miroase foarte frumos, apoi că, de fapt, nu ţine în mână un trandafir, ci un şarpe, şi atunci băiatul i-a dat repede drumul, ferindu-se în lături, ca să nu-l muşte. Mă rog, nu mai ţin minte, dar a făcut multe drăcovenii de acest fel, încât noi ţâncii, pe de o parte, ne miram foarte, pe de alta, ne prăpădeam de râs. Ei bine, tot ceea ce făcea ăla era şarlatanie, sau pur şi simplu adevărat?

— Nu ştiu dacă individul era sau nu şarlatan, dar „drăcovenii” ca cele de care ai amintit, ba încă altele şi mai şi, le poate obţine un bun hipnotizator.

— … Şi dumneata crezi că Marina te-a părăsit fiindcă profesorul acela a hipnotizat-o şi i-a *poruncit* să se întoarcă de bunăvoie la clinică?

— Da, nene Neagu, eu aşa cred. În materie de hipnoză au fost făcute progrese mari, şi nu-i exclus ca profesorul acela Poni – care o fi numele lui adevărat – să-i fi administrat, în prealabil, şi niscai droguri, ca să-i anihileze complet voinţa.

— În cazul acesta…

— În cazul acesta, ce? insistă flaşnetarul.

— Dacă poţi să sugestionezi pe om, în timp ce se află în stare de hipnoză, să facă un anume lucru la nu ştiu câte ore după ce s-o trezi, înseamnă că îi poţi porunci să spună până şi ce fel de lapte a supt de la mumă-sa, nu?

— Se poate, nene Neagu. Dar ca să-l facă pe un arestat să pună ceea ce acesta refuză, rezistând celor mai cumplite cazne fizice, se pare că naziştii au descoperit un anume medicament, pe care îl administrează celui în cauză, sub formă de injecţie.

— În cazul acesta îţi dai seama în ce încurcătură a dracului te-ai vârât? Adică ne-am vârât, fiindcă te-am autorizat să acţionezi, deşi am făcut-o cu mare strângere de inimă, gândindu-mă la pericolul care te paşte în caz de nereuşită. Mi-am dat însă seama ce mult înseamnă pentru tine femeia aceea, şi m-am făcut avocatul tău pe lângă tovarăşul Gabriel. Şi l-am convins. De fapt, dacă şi-a dat consimţământul, presupun că a făcut-o nu numai ca să-ţi rezolve problema personală, ci pentru că s-a gândit că şi femeia aceea, aşa cum a tăiat-o capul, anarhic şi în mod individualist, a acţionat şi ea împotriva hitleriştilor. Poate că s-a gândit că, ulterior, va putea fi de folos, într-alt fel, cauzei. Iată însă că am greşit, că cei de la Gestapo au fost mai deştepţi decât noi.

— Nene Neagu, pe mine nu mă neliniştesc, în primul rând, consecinţele eventuale legate de persoana mea, ci mi-e teamă de urmări în legătură cu moş Vintilă.

— Ce-i cu moş Vintilă?

— Nene Neagu, din cele ce mi-a povestit, reiese clar că a fost răpită de Gestapo nu pentru că acesta descoperise că ea a făcut de petrecanie celor şase Feldwebeli. A fost răpită cu un alt scop, acela de a-i transfera o nouă personalitate, aceea a Iuliei Moroianu. În ce scop, naiba ştie! Deci, acesta fiind motivul răpirii, experienţele la care a fost supusă nu ţinteau decât acel unic scop, pentru ei probabil foarte important. De aceea, nu i-a interesat *trecutul* Marinei şi nu au căutat să-l afle fie prin hipnoză, fie prin acel medicament despre care ţi-am

vorbit mai adineauri.

— Bine, dar de ce alegerea lor s-a oprit tocmai asupra ei?

— Vezi, asta-i marea întrebare: de ce tocmai pe ea au ales-o? O întrebare la care nu putem răspunde atâta vreme cât nu ştim dacă…

— Dacă există în realitate Iulia Moroianu, anticipă răspunsul său nenea Neagu.

— Exact! S-ar putea să nu fie vorba de un transfer de personalitate a unei fiinţe deja existente, ci doar de o „mutaţie" în *caracterul* Marinei.

— Ştiu eu? N-ar fi exclus.

— Răpind-o pe Ulla Beckmann şi cerând în schimbul ei eliberarea Marinei, cei de la Gestapo nu au avut încotro şi au acceptat condiţia pe care le-o pusesem. Numai că i-au cerut profesorului Poni – dacă aşa l-o fi chemând – să *poruncească* prin hipnoză Marinei să se înapoieze, ulterior, de bunăvoie, în captivitate, ceea ce s-a şi întâmplat. La ora asta ea se găseşte din nou în mâinile lor. Fără doar şi poate, experienţele vor continua. Dar, în prealabil, ei vor căuta să afle, fie prin hipnoză, fie prin medicamentul de care ţi-am vorbit, cât mai multe date în legătură cu „salvatorul" ei – cu mine –, de asemenea în legătură cu adăpostul vremelnic pe care i l-am oferit. Este imposibil să nu-i intereseze lucrul acesta. Şi, atunci, vor afla că mă numesc Mihai Băleanu; că sunt „chiriaşul" ei; în fine, că sunt flaşnetar de circumstanţă. Vor mai afla că am dus-o la moş Vintilă. Odată în posesia acestor informaţii, ei ar putea proceda în două feluri: ori să sesizeze Siguranţa, ori să acţioneze pe cont propriu, adică să încerce să pună mâna pe noi, adică pe mine şi pe moş Vintilă, dar, în primul rând, pe mine.

— Probabil vor acţiona pe cont propriu.

— Asta este şi părerea mea.

— Mda! În ceea ce priveşte situaţia dumitale, ea nu mi se pare foarte gravă. Îţi vei schimba locuinţa şi, mai ales, meseria. Îţi vom *procura* şi o altă stare civilă.

— Ce facem însă cu moş Vintilă? Trebuie să dispară şi el de acasă pentru câtva timp, propuse flaşnetarul.

— Uşor de spus! Nu-l cunoşti pe moş Vintilă cât este de încăpăţânat.

— Şi în cazul acesta ce facem?

— Nu ştiu! Trebuie să stau de vorbă şi cu tovarăşul Gabriel. Deocamdată, caută-ţi o altă gazdă. Mai exact „ocheşte" una. Acum, când multă lume este dispersată din cauza bombardamentelor, cu siguranţă că vei găsi. Pe urmă, trebuie să te gândeşti, adică să ne gândim la altă meserie pentru dumneata.

Trecu o săptămână… între timp flaşnetarul – pe care noi vom continua să-l numim aşa – îşi găsise o nouă gazdă. De data asta întâmplarea îi fu şi mai favorabilă, aproape uluitor de favorabilă.

Trecea pe strada Spătarului. Nu pentru prima dată paşii îl purtau pe strada aceea. Pe Spătarului locuia şi locotenent-colonelul Soroceanu de la Secţia a IV-a a Marelui Stat Major, pe care – cititorii îşi amintesc – flaşnetarul îl aşteptase într-o noapte pentru a-l pune în legătură cu cineva dintre cadrele de conducere ale partidului.

Trecea pe stradă. A câta oară? Şi cu toate acestea abia de data asta îi atrase atenţia casa. O casă numai cu parter, dar mai înaltă decât era obiceiul – sau moda – să se construiască locuinţele pe la începutul secolului. Dar poate că nu ar fi remarcat înălţimea neobişnuită a casei, dacă nu l-ar fi izbit mărimea exagerată a ferestrelor de la stradă, patru la număr, protejate de o broderie de fier forjat. Geamurile erau atât de murdare, iar storurile atât de deteriorate şi prăfuite, încât cu greu îţi puteai închipui că înapoia lor îşi duceau existenţa de fiecare zi fiinţe omeneşti.

Şi iată că, în timp ce flaşnetarul se oprise pe trotuarul de peste drum, ca să privească mai pe îndelete casa, poarta se deschise, o poartă caraghios de scundă în raport cu înălţimea gardului metalic şi compact – un om cu o talie numai cu puţin peste media obişnuită nu ar fi putut trece prin ea fără să se aplece – şi două femei în vârstă ieşiră una după alta, fiecare ducând de lesă câte un câine boxer. Câinii erau tineri, voinici şi atât de grăbiţi să-şi facă obişnuita plimbare prin cartier, încât bietele bătrâne trebuiau să facă eforturi serioase ca să le tempereze, cât de cât, avântul. Mai ales pentru una dintre ele, cea mai măruntă şi cea mai firavă, pur şi simplu, plimbarea câinelui părea a constitui o corvoadă, care literalmente o istovea.

Flaşnetarului i se făcu milă de bătrână. Pe de altă parte, iubea tare mult câinii.

— Doamnă, dacă nu aveţi nimic împotrivă, vă plimb eu câinele. Pentru dumneavoastră e prea obositor. Animalul e tânăr, voinic şi are chef să se zbenguie.

Bătrâna se opri şi-l cercetă din cap până în picioare. Flaşnetarul nu mai purta vechea lui uniformă, ci un costum „de gata” ieftin. Pe mâneca stângă îşi cususe cele trei însemne de rănit, iar pe piept îşi prinsese baretele decoraţiilor „Virtutea militară”, „Bărbăţie şi credinţă” şi „Crucea serviciului credincios”. Mulţumită de felul cum arăta necunoscutul, bătrâna se învoi:

— Dacă nu ai altceva mai bun de făcut…

Şi îi întinse lesa.

— În cazul acesta du-l şi pe al meu, îi propuse cealaltă bătrână. Afurisiţii, ne scot sufletul. Pur şi simplu ne scot sufletul. Dar prea ne-am ataşat de ei, ca să ne îndurăm să-i dăm cuiva.

Apucă şi cealaltă lesă şi o porni, tras de câini. Câinii, viguroşi, îl solicitau destul de serios. Îi făcea însă plăcere, fiindcă cei doi boxeri erau realmente nişte exemplare superbe. Îi strunea în aşa fel, ca să nu

se îndepărteze prea mult de cele două bătrâne. Îl interesa, dar mai mult îl înduioşa dialogul dintre ele.

— Veronico, orice ai spune tu, Cezar e mai frumos.

— Tu, Viorico, niciodată n-ai izbutit să fii în suficientă măsură obiectivă. Cezar al tău nu-i mai frumos decât Pluto al meu. Sunt amândoi la fel de frumoşi, sau la fel de urâţi, cum vrei s-o iei. Fiindcă unii consideră boxerii hidoşi.

Acum, flaşnetarul era lămurit. Viorica se numea bătrâna căreia îi propusese să-i plimbe câinele, iar cealaltă Veronica. Câinii, din obişnuinţă, îl obligară să străbată un anumit traseu, aşa că, după o oră, se trezi din nou pe strada Spătarului, venind însă din direcţia opusă, adică de pe strada Popa Petre.

Boxerii se opriră docili şi satisfăcuţi în faţa porţii.

— Ce frumoasă plimbare am făcut, nu-i aşa, Veronico?

— Foarte frumoasă. Nu ne-am obosit deloc, şi asta numai datorită domnului.

— Domnule, îţi mulţumim. Ai fost foarte amabil. Ne-ar face plăcere dacă ai intra pentru câteva minute să te tratăm cu o cafeluţă. Apoi cu ton confidenţial: Avem cafea veritabilă.

Acceptă. Nu pentru că l-ar fi amuzat compania lor, ci pentru că îi trecu prin minte că, poate, bătrânele doamne ar accepta, în cazul în care trăiau singure, să-l primească în gazdă.

— Dacă nu vă deranjează prea mult. Pe vremurile astea cine ar refuza o cafeluţă, o adevărată cafeluţă?

Până să vină Veronica cu dulceaţa şi cafeluţa, îi ţinu companie Viorica. Era mai bătrână şi mai firavă decât soră-sa, dar mult mai simpatică. Trebuie că în tinereţe fusese o femeie de o mare frumuseţe, acum însă nu-i mai rămăseseră decât aerul distins şi un zâmbet suav, adolescentin.

— Aveţi o casă frumoasă, doamnă, spuse flaşnetarul, ca să lege o conversaţie.

— A fost, domnule. Pe vremea când eram şi noi mai tinere, când trăiau generalii.

— Generalii?

— Adică soţii noştri. Pentru că atât eu cât şi soră-mea am fost căsătorite cu militari. Poate ai auzit de generalii Dănescu şi Costandache. Ei, dar desigur că n-ai auzit. Eşti prea tânăr.

— N-am auzit, recunoscu flaşnetarul.

— Generalul Dănescu a fost bărbatu-meu, iar Costandache al soră-mi, Veronica. Dumneata văd că ai fost rănit pe front. Şi încă de trei ori.

— De trei ori, doamnă. Acum sunt reformat.

Cea de-a doua bătrână, Veronica, veni cu cafeaua şi cu dulceaţa.

— În armată ai fost ofiţer? se interesă în continuare Viorica, bătrâna

cea simpatică.

— Nu, doamnă. Doar sergent.

— Şi acuma cu ce te ocupi, domnule…

— Mihai Văleanu. Sunt ceasornicar, doamnă. Lucrez la o ceasornicărie de pe Calea Dorobanţi. Iertaţi-mă că îndrăznesc să întreb: dumneavoastră locuiţi singure în toată casa?

— Singure. Dar de ce întrebi? se interesă Veronica, devenind brusc bănuitoare.

— Pentru că sunt în căutarea unei camere mobilate. Am stat în gazdă la o doamnă, dar, fiindcă ministerul unde lucrează soţul ei şi-a dispersat serviciile la Câmpulung-Muscel din cauza bombardamentelor, se mută şi ea acolo, împreună cu familia. Nu cumva aţi fi dispuse să-mi închiriaţi o cameră? Cât priveşte chiria nu cred că ar putea constitui un impediment.

Cele două bătrâne se priviră. Era clar că până în clipa aceea nici nu le trecuse prin minte să primească un străin în casa lor.

— Nu ne-am gândit până acuma… Ce zici, Viorico?

Bătrâna cea simpatică ridică din umeri. Ezita să-şi dea consimţământul, deşi flaşnetarul îi inspira încredere. Până la urmă se decise, punând însă o condiţie:

— Dacă domnul Văleanu ne făgăduieşte ca, măcar din când în când, să plimbe câinii, eu aş zice că i-am putea da camera, ştii tu care, Veronico.

— Doamnelor, mie îmi sunt dragi câinii şi vă promit că, în măsura în care timpul îmi va permite, să-i plimb. Asta va însemna pentru mine nu o corvoadă, ci o reală plăcere.

A doua zi se mută, aducându-şi lenjeria şi îmbrăcămintea din „chiliuţa” lui de pe Aleea Pinului. Se încumetase să treacă pe la vechea locuinţă, după ce în prealabil verificase că cei de la Gestapo nu-i întinseseră o capcană. Desigur, faptul acesta constituia cel puţin un motiv de mirare. Oare cei de la Gestapo, având-o din nou în mâinile lor pe Marina, din raţiuni numai de ei ştiute, renunţaseră să mai pună mâna şi pe el? Pe de altă parte, nici moş Vintilă nu avusese neplăceri. Totuşi, cel puţin pentru un anumit timp, locuinţa acestuia nu mai putea figura printre casele conspirative ale partidului.

În ceea ce privea noile sale gazde, flaşnetarul avea toate motivele să se felicite. Nu numai că nu-i cerură să se „înscrie” la poliţie, dar la mai puţin de o săptămână de la mutare îl şi „adoptară”, de parcă ar fi făcut parte din familie. De fiecare dată când îl prindeau acasă, la ora potrivită, îl invitau să prânzească sau să cineze cu ele. Şi în ciuda faptului că bătrânele sporovăiau vrute şi nevrute, totuşi el, care îşi petrecuse copilăria şi adolescenţa numai printre străini, vitregit de ceea ce în termeni foarte prozaici şi banali se înţelege prin „căldura

căminului părintesc”, se simţea bine în compania lor. Chiar dacă nu izbutise încă să se convingă de acest lucru, începuse totuşi să ţină la ele atât de mult, încât aproape că le *simţea* ca pe nişte mătuşi adevărate, despre existenţa cărora nu avusese habar până cu puţin timp în urmă. Nişte „mătuşi adorabile” care, la rândul lor, în aşa măsură îl îndrăgiseră, încât de fiecare dată, noaptea, când întârzia în oraş, îl aşteptau neliniştite şi nu se culcau decât numai când îl auzeau că s-a întors „acasă”. Că se întâmpla să întârzie – acum mult mai rar, întrucât, din motive de conspirativitate, îşi redusese activitatea – bătrânelor li se părea firesc. În definitiv era tânăr şi ca orice tânăr avea desigur o „prietenă”.

Zilele treceau… Săptămânile… Marina „dispăruse” şi, iată, el, neputincios, nu avea nicio posibilitate să-i dea de urmă. Dacă ar fi ştiut unde se ascunde Magdalena, prin ea ar fi putut ajunge la Marina. Dar Magdalena continua să rămână în umbră, ca şi când, realmente, ar fi fost moartă, aşa cum sunase versiunea oficială.

Flaşnetarul era disperat. Doar când avea de adus la îndeplinire anumite misiuni, *uita* de Marina, nu mai era chinuit de întrebarea înnebunitoare: în definitiv, ce urmărea Magdalena, prin profesorul Poni, care încerca să imprime Marinei o nouă personalitate, a Iuliei Moroianu, în cazul în care exista în realitate o femeie cu acest nume?

Primele săptămâni după dispariţia Marinei fuseseră cumplite. Şi le simţise aşa, mai ales datorită faptului că, din raţiuni care ţineau de legile conspirativităţii, nu i se mai încredinţaseră niciun fel de sarcini. (Ulterior, după trecerea altor săptămâni, timp în care experţi în materie din rândul partidului se convinseseră că nu era urmărit, din nou fu utilizat în misiuni pline de riscuri, cum, de pildă, capturarea şi depozitarea armamentului.) Or, mai ales în perioada aceea de inactivitate, îi fusese lui cel mai greu. În clipele de mare disperare îşi spunea că tot ceea ce i se întâmplase purta pecetea unui destin câinos, nemilos: încă din anii adolescenţei o iubise fără speranţă pe Magdalena. Magdalena-himeră, Magdalena-obsesie, pentru ca într-o zi, ea să devină Magdalena-iubita lui *reală.*

O Magdalenă, care se pricepuse să-l mistifice în aşa măsură, încât să creadă nu numai că acum iubeşte o fiinţă cu existenţă adevărată, dar că şi ea, la rândul ei, îl iubeşte sincer. Şi asta până în ziua când venise dezmeticirea. Interogatoriul – primul – din biroul maiorului Adrian Filipoiu, duşmanul său înverşunat din anii copilăriei lui chinuite, schingiuirile la care îl supusese Frumosu, ca să-l aclimatizeze; apoi procesul de la Curtea Marţială, condamnarea lui ca agent comunist în „slujba Moscovei”, cum fusese calificat de către procurorul regal, în rechizitoriu.

…Şi îşi aminti:

Când a intrat în celulă Pelin, gardianul, era aproape ora prânzului. De câteva zile îl lăsaseră în pace. Inspectorul Dârboacă îl interogase doar de trei ori. Recunoscuse tot ceea ce îi ceruse acesta să recunoască. De teama „batonului de ciocolată" al lui Frumosu, dar mai ales pentru că îşi dădea seama că, de vreme ce inspectorul se afla în posesia declaraţiilor Olgăi Săveanu şi ale Magdalenei, nu avea niciun rost să-şi susţină nevinovăţia decât numai dacă voia să ajungă din nou în camera de tortură a călăului său. Fiindcă Dârboacă tot nu l-ar fi crezut. Recunoscuse totul şi după cel de-al treilea interogatoriu semnase declaraţia bătută la maşină, care cuprindea mai multe file. O semnase fără ca măcar s-o citească. Crezuse că, după semnarea declaraţiei, totul se terminase. Dar, iată, gardianul, intrând în celulă, se răstise la el:

— Haide, repede, să mergem!

Unde? Unde altundeva decât din nou la inspectorul şef Dârboacă? E drept, niciodată nu fusese interogat şi nici supus caznelor de către Frumosu în orele de prânz, totuşi altă explicaţie nu exista. Şi, cu toate acestea, se înşela. Dar avea să se convingă ceva mai târziu. Adică, după ce urcă scări, după ce străbătu coridoare – altele decât cele pe care trebuia să le parcurgă de fiecare dată când era dus la interogatoriu – şi, în fine, după ce fu introdus într-o încăpere sărăcăcios mobilată, cu podelele murdare, cu pereţii afumaţi. Un birou vechi-vechi, din stejar, pătat în mai multe locuri cu tuş negru, la care sta un ins cu un chip asemenea unei măşti funerare, nu atât din cauza paliditătii excesive, cadaverice, cât a cheliei totale. Porţiunile mici, scăpate ca prin minune de acea catastrofală calviţie, erau rase cu briciul, din care motiv craniul făcea impresia unei jumătăţi de sferă de culoarea fildeşului,

— Cum te cheamă, mă?

— Ulea Mihai.

Lângă insul care semăna cu o mască mortuară se afla un teanc de fişe. Căută printre ele o găsi imediat pe a lui.

— Întinde mâna!

Se execută. Începând cu policarul, îi muie în tuş fiecare deget, apăsându-l apoi în dreptunghiurile de pe fişă, imortalizându-i astfel amprentele. După aceea gardianul îl conduse într-o altă încăpere. Acolo fu fotografiat, din faţă şi din profil, de două ori, probabil dintr-o exacerbată conştiinciozitate profesională a fotografului.

— Acum eşti în regulă! îl anunţă gardianul Pelin.

Coborâră la parter. Apoi întâlni alţi câţiva deţinuţi, păziţi de patru agenţi.

— Mai aşteptăm pe cineva? întrebă cel care părea a fi şeful lor.

— Nu! Ăsta-i ultimul! anunţă Pelin.

Fură urcaţi într-o dubă a poliţiei, însoţiţi de cei patru agenţi. Duba porni. Agenţii morocănoşi, plictisiţi nu vorbeau, iar ei, deţinuţii, nu aveau voie.

Nu li se făcuse cunoscută în mod expres interdicţia, dar el, Mihai, înţelese din privirile pe care ceilalţi deţinuţi le schimbau între ei, că, deşi se cunoşteau mai de mult, îşi vorbeau doar cu ochii, deoarece era singurul mod îngăduit de gardieni. Erau opt la număr. Toţi tineri.

„În comparaţie cu ăştia, eu sunt bătrân“, îşi spuse, plimbându-şi privirea, pe rând, de la unul la celălalt. Nu păreau a fi deţinuţi de drept comun. Dar, deocamdată, el nu era dumerit nici măcar unde îi duceau. Abia după ce duba se opri şi li se ordonă să coboare „în ordine, în linişte şi iute“, înţelese că fuseseră aduşi la Curtea Marţială, unde aveau să fie judecaţi şi condamnaţi: la moarte, ori la muncă silnică pe viaţă sau pe diferite durate.

Comandantul închisorii, după ce le ţinu un mic discurs, care nu conţinea decât ameninţări presărate cu înjurături, îi dădu pe mâna subalternului său, un locotenent de jandarmi. Acesta, la rândul său, îi predă unui plutonier, care îi conduse în pivniţa Curţii Marţiale, transformată ad-hoc în închisoare. Fură vârâţi toţi în boxa numărul unu.

De-a lungul unui perete, un prici fără „etaj”. Din întâmplare, fu ultimul care păşi în boxă. Ceilalţi, pe măsură ce-i trecuseră pragul – în monom –, ocupaseră în ordine câte un loc pe marginea priciului. Fiind al nouălea, lui îi revenise ultimul. De altfel, pe „patul” acela ar fi putut încăpea cincisprezece inşi, şi ei nu erau decât nouă.

— Mă, să nu faceţi prostii că ajungeţi la „speciale”. Clar?

— Clar, domn’ majur! răspunse unul în numele tuturor.

Îl chema Fane şi – avea s-o afle mai târziu – mai fusese „cercetat” de Siguranţă. Era înalt, slab ca o prăjină şi nu părea să aibă mai mult de douăzeci de ani. În realitate împlinise douăzeci şi patru.

Dacă ar fi avut vreun dubiu că ceilalţi opt erau comunişti – şi nu avusese, de vreme ce ştia că Siguranţa nu se ocupa de delincvenţi de drept comun – s-ar fi convins de aceasta în timpul deparazitării: după vânătăi, răni, sângerânde sau purulente, arsuri ori cicatrice, dovezi incontestabile că trecuseră cu toţii prin camera de tortură a lui Frumosu.

Impresia din dubă că cei opt se cunoşteau dinainte se transformă în certitudine după ce rămaseră singuri în boxă. Nu-i trebuiră decât doar câteva minute ca să-şi dea seama, pe de o parte, că se reîntâlneau după o despărţire care durase câteva luni, iar pe de alta, că revederea avea ceva înduioşător şi solemn totodată. De asemenea află şi numele lor cel mic: Fane, Miron, Naftuli, Vasile, Niţă, Ricu, David, Ghiţă.

Se informau reciproc. Despre felul cum decursese ancheta, şi înjurau cumplit pe unul Dragu. (De ce îl înjurau atât de cumplit avea să afle mult mai târziu: fiindcă datorită lui „căzuseră” cu toţii, întreaga celulă.) Vorbeau ei între ei, totuşi, din cauza lui, nu prea se simţeau în largul lor. Nu-l cunoşteau şi nu ştiau cum să-l categorisească. Provocator nu putea fi. (Trucul era folosit de Dârboacă şi colegii lui de la Siguranţă în timpul anchetei. Dar acum, de vreme ce ajunseseră la Curtea Marţială, însemna că dosarele lor erau încheiate şi justiţia militară urma să-i judece şi să-i

condamne.) Dar nu era nici „de-ai lor”, de vreme ce numai el ajunsese la Curtea Marţială. De obicei, Siguranţa, când prindea un „fir”, nu se lăsa până nu înhăţa mai mulţi deodată. Nici dezertor nu putea fi, întrucât Siguranţa nu se ocupa de dezertori. De un lucru erau însă aproape siguri. Că omul trecuse de unul singur prin camera de tortură a lui Frumosu.

El, Mihai, stătea lungit pe prici, asculta ce vorbeau, plimbându-şi privirea de la unul la celălalt. La rândul lor şi ei, instinctiv, întorceau capul spre el şi, de fiecare dată, i se părea că citeşte în ochii lor aceeaşi întrebare: „Tu ce hram porţi?”

Şi de fiecare dată îşi spunea:

„Parcă aş fi printre ei ca puiul de raţă printre cei de găină.“

Dar nu cu răutate. Îi erau toţi simpatici. Îi plăceau însă cel mai mult – parcă se deosebeau de toţi ceilalţi – Fane, Naftuli şi Ricu. Fane pentru maturitatea în gândire, Naftuli fiindcă, deşi părea a fi cel mai tânăr – şi nu se înşela –, avea ceva în privirea lui de vizionar, Ricu pentru că manifesta un optimism – îl bănui forţat – nejustificat dacă avea în vedere că vânătăile, rănile şi arsurile de pe piept şi spinare erau mai numeroase decât la toţi ceilalţi.

Când încă nu-i adresa niciunul dintre ei vreun cuvânt, el ştiu că vor locui mai mult timp în boxă împreună şi că se va împrieteni în primul rând cu Fane, Naftuli şi Ricu.

Trecuse o oră de când fuseseră aduşi în boxa nr. 1, când în pragul ei apăru din nou „majurul”.

— Mă, strigaţi: trăiască domn’ majur Bulboacă? întrebă el vesel.

— Şi de ce să strigăm? întrebă cu răceală Naftuli.

— Pentru că am izbutit să vă vâr pe toţi în porţie chiar de astăzi. Strigaţi, mă?

Fane, care mai trecuse prin închisoare şi ştia că puteau să treacă şi două zile până să fii „vârât în porţie” îi îndemnă:

— Păi în cazul ăsta ar trebui să strigăm, băieţi: să trăieşti domn’ majur Bulboacă.

— Să trăiţi, domn’ majur Bulboacă! repetară şi ei în cor, cu excepţia lui Naftuli.

După plecarea „majurului”, Naftuli protestă.

— Tovarăşi, nu cred că e principial ceea ce am făcut: Bulboacă face şi el parte din tagma călăilor clasei muncitoare.

Fane, cel mai în vârstă, care, mai ales faţă de Naftuli – cel mai tânăr –, avea o atitudine aproape paternă, zâmbi, îşi trecu palma peste tigva tunsă cu maşina nr. 0 a acestuia, într-un gest parcă de mângâiere, pe urmă îi replică:

— Tu, Naftuli, nu-ţi dai seama ce importanţă are faptul că ne-a „trecut la ordinar”. Ţi-e foame?

— Îmi chiorăie maţele! recunoscu Naftuli.

— Dacă ar fi vrut s-o facă pe al dracului cu noi, Bulboacă putea să lase

să treacă şi trei zile până să ne bage în porţie. Majurul ăsta e omul dracului!

— Vrei să spui că ne-a făcut o favoare? nu se lăsă Naftuli.

— Ei, favoare! Încearcă să se pună bine cu noi. Vulpoiul ăsta bătrân simte că se apropie funia de par, cum se spune.

Naftuli se dădu bătut, deşi nu părea foarte convins. Pe urmă, întorcându-se spre Mihai, cu ton de parcă i-ar fi cerut socoteală:

— Dar dumneata ce cauţi aici? Nu eşti dezertor, aşa-i?

— Nu!

— Nu! se miră el. Ălora de la Siguranţă ce li s-a căşunat pe dumneata? Pe urmă, fără a mai aştepta răspunsul: Pe mine mă cheamă Naftuli. Iancovici Naftuli. Pe dumneata?

— Fiindcă voi sunteţi opt, normal ar fi fost ca până acuma eu să mă fi prezentat. Mă numesc Mihai Ulea. Sunt profesor de limba şi literatura română.

Strânse mâna fiecăruia, cu care prilej fiecare îşi spuse numele. Dar el nu reţinu decât pe cel mic.

După prezentări, Fane reluă întrebarea pusă de Naftuli:

— Ce-au avut de împărţit domnii de la Siguranţă cu dumneata?

— Exact ce-au avut cu voi toţi.

— Eşti… tovarăş? întrebă, cu neîncredere, de data asta Dan.

— Aşa pretind ei.

— Cum vine asta? insistă Fane.

— Pretind că sunt comunist, că am desfăşurat o activitate comunistă pe front, şi aşa mai departe.

— Şi nu este adevărat?

— Nu!

— Înţeleg! vorbi Fane. Inspectorul Dârboacă te-a dat pe mâna lui Frumosu şi, după ce bestia aia te-a aranjat, *tu, de frică să nu te mai schingiuiască, ai recunoscut tot ceea ce ţi-au cerut. Aşa-i?*

— În linii mari, adică, simplificând, cam aşa s-a întâmplat. Totuşi, cazul meu e mult mai complicat. Voi sunteţi comunişti, nu-i aşa?

— În orice caz nu facem parte din Garda de Fier, replică ironic Naftuli.

— Cunoaşteţi, sau aţi auzit cumva de una Olga Săvescu?

— Nu! răspunseră aproape toţi, într-un glas.

— Îi mai spune „tovarăşa Selma”. Aşa cel puţin pretindea Dârboacă.

Se priviră întrebător, pe urmă, Fane vorbi în numele tuturora:

— Dar de ce crezi că ar fi trebuit să auzim de ea?

— Am sperat. *Dar îmi dau seama că a fost o întrebare prostească. E doar imposibil ca toţi membrii unui partid să se cunoască între ei.*

— Mai ales când e vorba de un partid care se află în ilegalitate, preciza Fane.

— Când m-a anchetat, inspectorul şef Dârboacă avea pe biroul lui declaraţia ei. În declaraţie ea recunoştea că e comunistă şi că mi-a predat

manifeste de-ale voastre, pe care eu le-aş fi difuzat printre ostaşii din prima linie. Asta şi alte acuzaţii, încă mult mai grave.

— Şi nu-i adevărat?

El înţelese că nu aceasta era metoda cea mai bună ca să se facă înţeles şi, mai ales, ca să le câştige încrederea. Şi apoi, simţea nevoia să se destăinuiască. *Dar nu atât ca să se elibereze de „coşmar", ci, mai ales, în speranţa că ei, comunişti fiind, îl vor ajuta să înţeleagă ceea ce fusese şi continua să rămână pentru el o enigmă.*

— Bineînţeles că nu! V-am spus, cazul meu e mult mai complicat. Ca să vă puteţi face o părere cât mai exactă despre cele ce mi s-au întâmplat, trebuie să vă povestesc totul, de la început.

De fapt, nu le povesti chiar totul. *Nu le povesti nimic din perioada în care timp Magdalena fusese o Magdalenă-himeră, o Magdalenă-obsesie. Le vorbi doar de Magdalena cea reală, amanta, logodnica şi viitoare soţie, după război bineînţeles, în cazul în care ar fi supravieţuit amândoi. Le vorbi de plecarea lui pe front, de revederile lor cu prilejul delegaţiilor de care se „învârtise", de comportamentul ei straniu, de „ciudăţenia" unora dintre scrisorile ei, le vorbi de coletul primit în Gara de Nord, pe care îl predase în gara Bacău, le povesti detaliat de interogatoriul pe care i-l luase maiorul Adrian Filipoiu, de propunerea cel puţin ciudată a colonelului Soroceanu de la Secţia a II-a a Marelui Stat Major, despre tot ce pătimise la Siguranţă – în camera de tortură a lui Frumosu – şi, în fine, despre ceea ce aflase în timpul anchetei de la inspectorul şef Dârboacă în legătură cu Olga Săvescu şi cu Magdalena, logodnica lui, care îl „repudiase" în declaraţia dată în faţa lui Dârboacă.*

Vorbi mai bine de o oră, fără ca vreunul dintre cei care îi ascultaseră să-l întrerupă ca să pună vreo întrebare, şi când conteni, convins că nu omisese niciun amănunt important, aşteptă emoţionat, pur şi simplu emoţionat să afle părerea lor.

Sceptic, primul care vorbi fu Naftuli:

— Strict autentic tot *ceea ce ne-ai povestit? întrebă el.*

— Naftuli! îl mustră Fane.

— Iartă-mă, domnule Ulea, departe de mine gândul de a te jigni. Dar, sincer vorbind, unele aspecte cam par incredibile. Sau, dacă nu incredibile, în orice caz care scapă înţelegerii mele.

— În primul rând, te rog să-mi spui simplu Mihai. În al doilea, află că şi mie mi se par de neînţeles. De altfel, de ce credeţi că v-am povestit toate acestea? Fiindcă am sperat că voi, comunişti fiind, mă veţi ajuta să înţeleg ceea ce eu, profan într-ale politicii, îmi este peste putinţă.

— Ce anume nu înţelegi? întrebă Fane.

— Multe. Să încep cu Magdalena. Nu sunt chiar atât de naiv încât să afirm că un bărbat poate *şti, cu certitudine, dacă o femeie îl iubeşte sau nu cu adevărat. Deci* nu susţin *că Magdalena m-a iubit. Însă probabil că a ţinut la mine. Dar poate că mă înşel. Poate că n-a ţinut deloc la mine,*

poate că n-a fost decât un simplu capriciu. Vă întreb: oare este firesc să acuzi un om, chiar dacă îţi este complet indiferent, de fapte pe care acesta nu le-a comis, ştiind că procedând astfel îi condamni, poate, să ajungă în faţa plutonului de execuţie?

— Nu, bineînţeles că nu! îi dădu dreptate Naftuli.

Fane voi să spună ceva, dar el, Ulea, nu-l lăsă să vorbească.

— Un moment, Fane. Mă arde, mă frige o întrebare pe care mi-am pus-o de zeci, de sute de ori acolo, în celula aceea puturoasă, lungit pe patul cu pătura colcăind de păduchi. Vă rog, vă implor să-mi răspundeţi cinstit: se obişnuieşte la voi în partid ca, în folosul cauzei, să sacrificaţi un om complet nevinovat pentru a nu da pe mâna Siguranţei un om valoros din partidul vostru, de pildă un biet profesoraş apolitic, şi pe deasupra cu capul în nori, adică eu?

Fane, care ocupase pe prici locul chiar lângă uşă, veni să se aşeze alături de el.

— Vreau să-ţi spun, Ulea Mihai, – şi în privinţa asta te rog să mă crezi că sunt bine informat – că partidului din care noi facem parte îi sunt străine asemenea metode. Asta să-ţi fie foarte clar. Te referi, desigur, la Olga Săvescu…

— Bine, dar eu pe această Olga Săvescu nu am văzut-o în viaţa mea. Am aflat că există o fată cu acest nume în ziua în care Magdalena mi-a dat pachetul pe care trebuia să-l predau fratelui Olgăi în gara Bacău. Nu am văzut-o niciodată şi totuşi, în declaraţia dată în faţa lui Dârboacă, ea afirmă că prin mine a trimis manifeste pe front, că i-am dezvăluit cheia unui cifru cu care am lucrat pe când făceam parte din Grupul de comandă al batalionului şi alte multe acuzaţii absolut fanteziste. Deci, de vreme ce nu m-a cunoscut, de vreme ce amănunte în legătură cu persoana mea nu le-a putut afla decât numai de la logodnica mea, m-am întrebat ce amestec are Magdalena în toate aceste maşinaţii care mă pot costa viaţa.

— … Şi ai ajuns la vreo concluzie? întrebă Naftuli.

— Concluzie!… Mi-aţi spulberat-o voi.

— Adică? insistă Naftuli.

— Mi-am spus: de vreme ce Olga nu mă cunoştea, de vreme ce despre existenţa mea a putut lua cunoştinţă numai datorită Magdalenei, nu cumva m-a sacrificat ca s-o salveze pe ea, pe Magdalena? Răspunsul a fost afirmativ sau, dacă vreţi, nouăzeci la sută afirmativ. Şi, v-o mărturisesc, eram mulţumit că-i puteam aduce Magdalenei măcar această scuză: da, m-a sacrificat – şi-a sacrificat în acelaşi timp sentimentele –, dar nu din egoism, din laşitate, ci pentru că fusese convinsă, de către cei de care trebuia să asculte că, din raţiuni superioare, libertatea ei este necesară. Numai că voi mi-aţi risipit această iluzie.

Dintre toţi cel mai impresionat părea a fi Naftuli. Şi cu toate acestea el fu acela care rupse tăcerea:

— Deci tu ai crezut că logodnica ta, prin prietena ei Olga Săvescu, te-a

„sacrificat” – ca să folosesc acelaşi termen – fiindcă libertatea ei preţuieşte mai mult decât viaţa unui oarecare profesoraş apolitic şi cu capul în nari, cum te-ai caracterizat singur. Fane ţi-a explicat că asemenea practici sunt străine partidului nostru. Cazul dumitale e straniu şi într-un fel sinistru. Vreau însă să-ţi demonstrez că Magdalena nu are nici în clin nici în mânecă cu partidul. Ne-ai povestit că Magdalena este fiica unui mare avocat şi moşier la Brăila. Că a fost trimisă să studieze în Franţa, la Paris, dar că la un moment dat, din motive, hai să le spunem de ordin principial, a rupt-o cu părinţii ei, burghezi, şi nevoită fiind să-şi câştige existenţa s-a stabilit în Bucureşti, întreţinându-se cu ceea ce câştiga dând lecţii de pian. Este explicaţia ei?

— Mai exact spus, am dedus eu din explicaţiile ei, cam eliptice. De un lucru sunt sigur: că nu o ducea prea bine. Umbla foarte modest îmbrăcată.

— Să analizăm puţin acest aspect, pornind de la premisa că deducţia dumitale corespundea adevărului.

Era formidabil Naftuli. Deşi cel mai tânăr, toţi îl ascultau cu mare atenţie şi cu mândrie. Le plăcea – îi plăcea şi lui – eşafodajul logic pe care îl construia Naftuli.

— Da!… Şi?

— Dacă deducţia dumitale este justă, putem accepta, ca o primă ipoteză, că Magdalena are sau, mai exact, a avut legături cu Partidul. Nu ar fi singura care, aparţinând burgheziei, se leapădă de ea, îmbrăţişând ideologia clasei muncitoare. Deci, rupând-o cu părinţii şi refuzând să mai trăiască din banii obţinuţi de aceştia prin exploatarea muncii ţăranilor de pe moşia maică-si, vine la Bucureşti şi se întreţine dând lecţii de pian. Aici o cunoşti dumneata. La început relaţii de pură prietenie, care ulterior se transformă în alt fel de relaţii, cu alte cuvinte deveniţi amanţi. Dacă am înţeles bine, deşi raporturile dintre voi erau atât de intime, totuşi, într-un fel, Magdalena te intriga.

— Da, cred că ăsta e termenul cel mai potrivit. Mă intriga în sensul că mereu aveam sentimentul că ceva *îmi ascunde. La început, când eram numai prieteni, am crezut că exista în viaţa ei un alt bărbat. Explicaţia aceasta justifica întârzierile ei în oraş până târziu după miezul nopţii, sau absenţele ei de acasă, de o noapte sau două. După aceea însă, asemenea explicaţii n-au mai fost valabile.*

— Asta înseamnă că şi după aceea continua să întârzie sau să nu vină deloc acasă.

— Da! Mi-a explicat că, atunci când are multe lecţii şi se simte prea obosită, rămâne să doarmă la nişte mătuşi.

— Şi ai crezut-o?

— Nu ştiu ce să-ţi răspund. Ştiu însă sigur că n-am bănuit-o de infidelitate. Nicio clipă, dar absolut nicio clipă n-am bănuit-o. Căutând totuşi o explicaţie, până la urmă am găsit una, deşi, în momentele de luciditate, nu mă satisfăcea deloc. Îmi spuneam că în viaţa ei există un…

un anumit secret *– nu ştiu dacă termenul este cel mai potrivit – pe care nu* voia *sau nu* putea *să mi-l împărtăşească. Un secret care, însă, nu avea nicio legătură cu adevăratele ei sentimente faţă de mine. Cu alte cuvinte…*

— Am înţeles, îl întrerupse Naftuli care, între timp, părăsise priciul şi, vorbind, se plimba de la un capăt la altul al boxei. Să presupunem că secretul *consta în activitatea ilegală pe care o desfăşura. Legile conspirativităţii o împiedicau să-ţi dezvăluie cea de-a doua ipostază a existenţei sale. Dar asta era valabil în perioada în care între voi existau doar relaţii prieteneşti.*

— Stai puţin, Naftuli! îl întrerupse Fane. Mihai nu avea o origine nesănătoasă. Era un amărât de profesor suplinitor, la gimnaziul din Buftea. Deci nu exista niciun impediment ca ea să încerce a-l atrage în mişcare.

Naftuli îl lăsă să vorbească, aprobând tot timpul din cap.

— Observaţia ta e cu atât mai justă, cu cât recrutarea de noi membri şi de simpatizanţi constituie o sarcină de partid. Dar să admitem că, atâta vreme cât ei erau doar prieteni, Magdalena, dintr-o prudenţă exagerată, nu a încercat să-l apropie de mişcare. După aceea însă, „neîncrederea" ei pare, cel puţin, stranie. Spune-mi, Mihai, când te întâlneai cu Magdalena, aborda ea subiecte cu caracter politic?

— Niciodată,

— Foarte, foarte curios. În mod normal ea ar fi trebuit să… să tatoneze terenul.

— Cum, adică, să tatoneze terenul? întrebă el, neînţelegând la ce anume se referea Naftuli.

— Vreau să spun că Magdalena era obligată să vadă în ce ape te scalzi din punct de vedere politic. Cu alte cuvinte să-şi dea seama dacă avea şanse de reuşită încercând să te prelucreze. Or dumneata spui că nu a făcut-o. Ei bine, şi asta, de asemenea, mi se pare tare ciudat.

— Doar dacă…

Cel care îl întrerupse, fără însă a mai continua, era tot Fane.

— Ce? voi să ştie Naftuli.

— Doar dacă – nu te supăra, Mihai, – tatonând terenul, şi-a dat seama că nu are rost să-şi răcească gura de pomană.

— Ce *vrei să spui? Că, trăgându-mă de limbă, a dedus că am o concepţie reacţionară? În niciun caz. Politică n-am făcut în viaţa mea, şi nici nu m-a interesat… până de curând, adăugă după o pauză.*

— Până când? voi să ştie Fane.

— Până am avut de-a face cu inspectorul şef Dârboacă şi cu Frumosu. Vreau să spun că nu m-a interesat politica în sens de participare activă fie la dreapta, fie la stânga. Ca orientare teoretică însă, mă consideram antifascist. Iată, îmi aduc acum aminte de o întâmplare. Asta apropo de tatonarea de care ai amintit. Era după venirea nemţilor în ţară. Mă plimbam pe stradă cu Magdalena. La fiecare pas întâlneam ofiţeri în

uniforme germane. La un moment dat am exclamat revoltat: „Ce caută atâţia nemţi în ţară?" Atunci Magdalena mi-a replicat: „Au venit să instruiască armata română."

— Atât?

— Doar atât.

Naftuli se uită lung la el, aproape triumfător.

— Revolta dumitale ar fi trebuit să constituie pentru Magdalena cea mai bună dovadă că eşti un pământ fertil. *Or ea nu a făcut nicio încercare ca să te „fertilizeze". N-a făcut-o nici când a ştiut că pleci pe front, nici mai târziu, când te-ai putut învârti de nişte delegaţii. Ciudat comportament la ea, în mod obiectiv ciudat, dar, mai ales, din punctul nostru de vedere ciudat. De câte ori ai venit în delegaţie?*

— În trei rânduri.

— … Şi, cu toate acestea, nu a încercat niciodată să te prelucreze, să te transforme într-un agitator în sectorul cel mai important – frontul. Ei bine, iată unde văd eu marea, „ciudăţenie" a prietenei dumitale Magdalena. O ciudăţenie, *care trebuie că are o explicaţie, nu-i aşa?*

— Evident, dar care? întrebă el. Până a nu mă ancheta Dârboacă am crezut că Magdalena, dându-şi seama de pericolele la care m-aş fi expus, a vrut să mă cruţe. După aceea însă… Ştiţi, la un moment dat, i-am cerut lui Dârboacă să mă confrunte cu Magdalena. Îmi aduc aminte ce i-am spus atunci: „Domnule inspector-şef, am înţeles de ce nu mă puteţi confrunta cu Olga Săvescu. De ce însă nu mă confruntaţi cu fosta mea logodnică?" Ştiţi ce mi-a răspuns? „Te crezi prea deştept, Ulea Mihai. De vreme ce ai recunoscut toate acuzaţiile, o confruntare nu-ţi poate ameliora situaţia. De fapt nici tu nu speri aşa ceva. Dacă insişti să fii confruntat, o faci numai pentru că doreşti s-o mai vezi o dată. Dar eu n-am s-o deranjez pe domnişoara Magdalena Nedeleanu, ca să-ţi fac ţie pe plac".

Fane sări în picioare şi se postă în faţa lui.

— Ai spus că pe logodnica dumitale o cheamă Magdalena Nedeleanu? întrebă Fane.

— Magdalena Nedeleanu.

— O cunoşti, Fane? întrebă Naftuli.

— Dacă o cunosc? Prima dată când am căzut, ea m-a înhăţat. Ulea, află că Magdalena Nedeleanu este una din cele mai periculoase agente ale Siguranţei. Spun agentă, dar mi se pare că are gradul de inspector.

— Nu se poate! E o coincidenţă de nume, protestă el, şi din cauza disperării aproape că răcni cuvintele.

— E o femeie frumoasă, cu părul de culoarea aramei, nu-i aşa, Ulea?

— Da, e o femeie frumoasă, cu părul de culoarea aramei, confirmă el.

O tăcere stranie, grea, dăinui câteva minute.

— Măi tovarăşi, recunosc, abia acum nu mai înţeleg nimic, izbucni Naftuli. Ce părere ai, Fane?

Fane ridică din umeri.

— Nu ştiu. Nu găsesc nici o explicaţie care să stea în picioare.

— I-ai dat vreun motiv ca să te urască în aşa măsură, încât să monteze toată povestea asta, ca să te distrugă? întrebă Ricu.

— Nu! Niciodată.

— În niciun caz răzbunarea nu poate fi o explicaţie. În niciun caz, Ricule, îl contrazise Fane.

În zilele următoare nu mai reluară discuţia. Se *părea că erau cu toţii convinşi că, atâta vreme cât nu vor dispune de noi elemente, subiectul trebuia evitat. Lui, instinctul de conservare, cel care pe front îl ajutase în atâtea rânduri să supravieţuiască, îi dicta* să nu se gândească. *„Dacă nu vreau să înnebunesc, nu trebuie să mă gândesc, să caut* explicaţia. *Nu trebuie!”*

Deşi, dintre toţi, el era cel mai în vârstă, se comportau de parcă ar fi fost mezinul. *Îl adoptară în colectivul lor şi el, Mihai, în aşa măsură se adaptă situaţiei, încât dacă, de pildă, venea vorba despre procesul lor, participa la discuţie cu aceeaşi ardoare, la fel ca şi ceilalţi, ignorând pur şi simplu faptul că nu era şi al* lui. *Pe de altă parte, fără ca să i se aducă la cunoştinţă „în mod oficial”, Naftuli primi sarcina să-l* îndoctrineze. *De altfel, dintre toţi, Naftuli părea a fi cel mai bine pregătit din punct de vedere al* teoriei. *Avea o ţinere de minte formidabilă şi în „prelegerile” sale, îşi susţinea tezele enunţate, reproducând din memorie pagini întregi din Marx, Engels sau Lenin. Câteodată între ei doi se iscau discuţii contradictorii. De fiecare dată însă, Naftuli izbutea să-l convingă. Dar Naftuli era „as” nu numai în „ideologie”. Cu el putea discuta despre marile capodopere ale literaturii universale, despre pictură şi muzică. La cei nouăsprezece ani ai săi, Naftuli era, în mai multe domenii, „tobă de carte”. În schimb era de o discreţie incredibilă în legătură cu viaţa sa particulară. Aflase de la ceilalţi că tatăl său era croitor, că avea o soră care lucra la „Adesgo” şi un frate anticar mărunt pe Calea Văcăreşti. Mai află că în ziua în care agenţii Siguranţei veniseră să-l aresteze, mama lui, de spaimă, făcuse un infarct.*

Cu excepţia lui Fane – ţesător –, ceilalţi erau ori studenţi – Dan, Vasile, David –, ori elevi – Ghiţă, Ricu, Niţă, Naftuli. Deşi firi deosebite, trăsătura comună tuturor era optimismul. Dar el îşi dădu repede seama că, la unii, optimismul era forţat. În realitate, toţi erau, mai mult sau mai puţin, îngrijoraţi în legătură cu procesul care nu peste mult timp urma să fie pus pe rol. Într-o zi, Naftuli îi mărturisi că Fane avea dosarul cel mai „încărcat”, dându-i a înţelege că nu era deloc exclus ca judecătorii să se pronunţe pentru pedeapsa capitală. Abia după ce află aceasta pricepu de ce Fane nu-şi găsea astâmpăr. Mai exact, de ce stătea cel mai puţin locului, majoritatea timpului petrecându-şi-l prin celelalte boxe. Fiindcă acolo, la închisoarea Curţii Marţiale, le era permis să circule. Nu de puţine ori Fane îi vizita şi pe cei de la „comun”. De fiecare dată când se întorcea de acolo, avea ceva hazliu de povestit. Povestea cu atâta umor, încât, ascultându-l,

toţi râdeau cu lacrimi. Dar cel mai mult râdea Fane însuşi, de parcă abia în clipa în care nara întâmplarea descoperea partea ei hazlie. Ascultându-l, el, Mihai, se mira cum de izbutea să-şi păstreze buna dispoziţie, ştiind că asupra sa planează pericolul plutonului de execuţie. Se mira, deşi răspunsul îi era foarte clar. Fane încerca în felul acesta să păstreze ridicat moralul celorlalţi. Noaptea însă, când toţi ceilalţi dormeau, auzindu-l oftând şi foindu-se pe priciul tare, înţelegea că abia atunci îşi îngăduia să fie el însuşi, adică să-i fie frică de moarte. Şi era firesc să-i fie, de vreme ce Fane nu avea decât douăzeci şi patru de ani. Ei, dar parcă lui nu-i era frică? Se străduia însă şi izbuti să-l imite pe Fane. Mai mult, din orgoliu, prin faptul că reuşea să disimuleze atât de bine frica de moarte, se considera superior lui Fane. În definitiv, ceea ce considera el la Fane drept disimulare era de fapt eroism, iar frica din timpul nopţii momente de slăbiciune. Sau, altfel spus, revolta instinctului de conservare, revolta vieţii care refuza „să nu mai fie" atât de curând. Intrând de bunăvoie în partidul lor, Fane acceptase riscurile, de altfel ca şi ceilalţi –, chiar riscul cel mare: moartea, adică plutonul de execuţie.

La el, Mihai, era însă cu totul altceva. El nu-şi asumase, în deplină cunoştinţă de cauză, niciun risc. El fusese împins *spre supremul pericol, moartea, o* altfel *de moarte decât cea de pe front, datorită: capriciului? cruzimii? sau poate planurilor ascunse ale Magdalenei? Habar nu avea! De aceea, neasumându-şi, de bunăvoie, şi în deplină cunoştinţă de cauză acest risc, disimularea fricii de moarte o considera o virtute, de care era mândru. Cu toate acestea îi era teribil de frică!*

Într-o zi, după una din prelegerile lui Naftuli, când erau numai ei doi în boxă, într-un moment de slăbiciune, îl întrebă:

— Spune-mi, Naftuli, acum când cunoşti toate capetele de acuzare din dosarul meu, crezi că mă vor condamna la moarte?

— Nu cred, Mihai! Muncă silnică, pe mulţi ani, însă sigur că au să-ţi dea.

Dar o spuse cu un asemenea ton, încât înţelese că, în sinea sa, Naftuli nu prea era convins că-l vor condamna doar la închisoare.

Ce bine ar fi fost dacă nu ar fi existat noaptea! Noaptea – ca şi pe Fane – îl potopea frica. Şi revolta că avea să moară în mod stupid, azi pentru vini, *pe care nu le comisese, mâine considerate* merite *– în cazul prăbuşirii dictaturii lui Antonescu şi instaurării unui regim condus de Partidul Comunist, aşa cum preconiza Naftuli în lecţiile lui politice – care, în mod obiectiv, nu avea niciun drept să-i fie atribuite.*

Într-o noapte visă că trecuseră mulţi ani, că era o zi de sărbătoare, de comemorare a victimelor căzute în lupta pentru doborârea fascismului. Visă că în ziua aceea tocmai se inaugura un impunător obelisc din marmură neagră, pe care erau gravate, cu litere de aur, numele tuturor eroilor clasei muncitoare. Şi iată, acolo, printre numele autenticilor eroi figura şi al său: Ulea Mihai. Pe *nedrept trecut, fiindcă, deşi fusese executat*

pentru activitate comunistă, de „subminare” a statului, în realitate fusese împuşcat doar pe baza acuzaţiilor mincinoase ale Magdalenei. Fiindcă nu era deloc exclus ca acea Olga Săvescu nici să nu existe în realitate sau, în cazul că da, „aclimatizată” de Frumosu, să fi recunoscut tot ceea ce îi ceruse să recunoască ea, Magdalena, agenta sau inspectorul de Siguranţă Magdalena Nedeleanu. Destinul, blestematul lui destin, cum îşi mai bătuse joc de el!… Destinul, în întruchiparea reală a Magdalenei! Dar de ce?… De ce?

Aşa trecură săptămânile. Trei la număr. Se apropia ziua în care dosarele lor aveau să fie puse pe rol. Care mai întâi? Al său, sau al noilor săi prieteni? El dorea să nu fie al său. Şi chiar aşa se întâmplă.

Într-o zi, Bulboacă îi anunţă pe cei opt că în ziua următoare avea să înceapă procesul lor. După primirea acestei veşti, pentru prima dată, moralul păru că-i părăseşte. Emoţia şi îngrijorarea se puteau citi pe chipul fiecăruia.

Dimineaţa „majurul” veni să-i ia. El, Mihai, le ură succes. După ce pronunţă cuvântul îi fu ruşine. Auzi, să le ureze succes, când urma să-i judece un tribunal militar.

Rămas singur în boxă, ca să nu se gândească la nimic, ca timpul să treacă mai repede, începu să numere. Numără până la zece mii, pe urmă îl fură somnul. Ei îl treziră la prânz, când şedinţa fu suspendată.

— Sentinţa se va da mâine! îl informă Fane.

El ar fi vrut să afle cum decurseseră dezbaterile, din cine era format completul de judecată şi dacă nu cumva avuseseră ghinionul ca procuror regal să fie câinosul colonel Drăghici, despre care ei spuneau că e în stare să mănânce comuniştii pe pâine. Dar ei discutară vrute şi nevrute, însă nimic despre proces, iar el nu avu curajul să-i întrebe.

Cel mai chinuit, cel al cărui moral părea a fi la limita cea mai de jos era Naftuli, asta spre marea sa nedumerire, întrucât ceilalţi îi spuseseră în ajun că dosarul „mezinului” era… uşor ca un fulg.

„Pesemne că s-au înşelat. Ascultând rechizitoriul comisarului regal şi-au dat seama – şi în primul rând Naftuli – că totuşi dosarul în loc să fie «uşor ca un fulg» era greu, «precum plumbul», îşi spuse, privind cu coada ochiului la băiatul acela de nouăsprezece ani, tobă de marxism-leninism şi în aşa măsură preocupat să nu se abată de la „linia partidului”, încât mereu îl auzeai, chiar şi în chestiuni de minimă importanţă, atrăgând atenţia celorlalţi, dar în primul rând sie însuşi: «Tovarăşi, trebuie să ne gândim bine dacă este principial*».”*

A doua zi, mai înspre prânz, veni din nou să-i ia Bulboacă.

— Grăbiţi-vă, băieţi! Ce, nu sunteţi curioşi să aflaţi ce note aţi luat la examen?

Şi Bulboacă începu să râdă amuzat de ceea ce considera el o glumă reuşită.

Din nou rămase singur în boxă. Numai că de data asta nu trebui să-i

aştepte prea mult. Reveniră nici după o oră. Erau cu toţii veseli, cu excepţia lui Naftuli. Atât de veseli, încât până a nu-l pune la curent cu sentinţele date, crezu că, exceptându-l pe Naftuli, toţi ceilalţi fuseseră achitaţi. În realitate erau atât de veseli pentru că sentinţa nu conţinea nicio condamnare la moarte. Fane – se temuseră că pe el îl vor condamna la pedeapsa capitală – primise douăzeci şi cinci de ani muncă silnică, iar ceilalţi între cincisprezece şi douăzeci, cu excepţia lui Naftuli care fusese achitat.

— M-au achitat, fir-ar ai dracului! Nu e principial ca eu să fiu pus în libertate şi voi să staţi la zdup. Spune şi tu, Mihai! Mai mare ruşinea!

Şi lui Naftuli realmente îi era ruşine că fusese achitat, în timp ce tovarăşii lui primiseră ani grei de temniţă.

— O sentinţă frumos sulemenită, comentă Dan, îmbrăţişându-l încă o dată pe Fane. Nicio condamnare la moarte şi pe deasupra şi o achitare. Măi băieţi, sentinţa aceasta mă face să cred că ultimul comunicat al „comandamentului de căpetenie al armatei" nu sună prea liniştitor.

A doua zi îşi luară rămas bun, îmbrăţişându-se. Naftuli ca să se întoarcă acasă, la mama lui bolnavă de inimă, ceilalţi ca să ia drumul închisorilor. Fane, cel cu experienţa cea mai mare dintre ei toţi, era sigur că vor fi duşi la Jilava.

— Nicio grijă, Mihai, îl încurajă Fane. Ne vom revedea în libertate mai curând decât îţi închipui. Nici tu şi nici noi nu vom face mulţi… păduchi în puşcărie.

— În privinţa… păduchilor voştri sunt convins că aşa se va întâmplă. În schimb sunt ceva mai sceptic în ceea ce priveşte pe ai mei. Ştiţi ce se spune în popor; că numai morţii nu fac păduchi.

Fane însă se arătă optimist.

— Ascultă-mă, Mihai! Nu te vor condamna la moarte. Dacă te-ar judeca „pentru dezertare cu complot la inamic", n-aş mai fi atât de sigur. Dar ei te vor judeca pentru activitate subversivă comunistă etc., etc. Or, părerea mea este că până şi comisarul regal îşi dă seama că a început să i se cam aplece tot mâncând comunişti pe pâine.

— Trecând drept comunist, am, deci, o şansă să scap de plutonul de execuţie?

— Dragă Mihai, după prelucrarea lui Naftuli, ar însemna să-ţi facem o mare nedreptate dacă nu te-am considera ca pe unul de-ai noştri. Când vom ieşi cu toţii, sunt convins că vei fi şi tu, împreună cu noi, pe aceeaşi baricadă.

Naftuli, care nu mai era chiar atât de amărât, petrecându-şi braţul după umărul lui, îi spuse:

— Cât priveşte pe Magdalena, să n-ai nici o grijă. În ziua socotelilor, care în niciun caz nu este departe, va trebui să plătească şi pentru marea nelegiuire pe care a comis-o împotriva ta.

O jumătate de oră mai târziu, el, Mihai, privea prin ferestruica zăbrelită

a boxei nr. 3 – a deţinuţilor de drept comun – cum afară, în curte, cei şapte prieteni se încolonau pentru a fi duşi la închisoarea unde urmau să-şi ispăşească pedeapsa.

Abia în clipa în care nu-i mai văzu se simţi realmente singur. Şi avea să rămână aşa până în ziua în care, adică după alte două săptămâni, veni şi rândul dosarului său de a fi pus pe rol.

Magdalena!… Marina!…

Rosti cele două nume cu voce tare şi gândul, care abia acum îi străfulgeră prin minte, îl făcu să se cutremure.

„Păcătos destin!… Ticălos destin!" îşi spuse mai mult dintr-o nevoie de autoapărare.

Destin? Nu credea în destin! Credea însă în cumplitele pozne ale hazardului. Pozne, farse ticăloase! În cazul lui se potrivea mai curând cuvântul *farsă.* Să iubeşti dincolo de limite o femeie, dar mai ales s-o iubeşti fără speranţă, s-o iubeşti în mod absolut, fără să speri la reciprocitate de sentimente nici în clipele cele mai optimiste, s-o iubeşti convins fiind că în viaţa ei există un alt bărbat pe care ea probabil îl iubeşte, poate, tot atât de fără limită; s-o iubeşti şi de atâta fericire să crezi că vei muri, fiindcă, iată, începe şi ea să te iubească: „Te iubesc, Mihăiţă, te iubesc atât de frumos încât sunt mândră că pot fi capabilă de un asemenea sentiment". Să-ţi spună şi să-ţi scrie de zeci şi zeci de ori asemenea cuvinte, pentru ca într-o zi să afli că totul nu a fost decât prefăcătorie, să afli, cutremurându-te de oroare, că femeia de care nu te-ai îndoit măcar o singură clipă, pur şi simplu te trimite în faţa plutonului de execuţie.

Şi din nou întrebarea:

„Dar de ce… De ce? Dumnezeule, de ce?"

Tocmai pe ea s-o iubească, tocmai pe ea s-o creadă *altfel* decât toate femeile pe care le cunoscuse. Altfel? Ei, dar parcă nu era *altfel?* Numai că nu în sensul cel bun al cuvântului. Altfel prin ceea ce era urât şi ticălos în fiinţa ei, cutremurător de urât şi de ticălos. Până a nu ajunge la Curtea Marţială, până a nu-i cunoaşte pe Fane, pe Naftuli şi pe ceilalţi, din nevoia de a crede în ea – în fond de a se mistifica – îşi spusese: Magdalena îl sacrificase pentru a salva pe altcineva, care în ochii ei – nu ca femeie care iubeşte, ci ca militantă dedicată unui ideal – preţuia mult mai mult decât el. Dar Fane şi ceilalţi îi spulberaseră iluzia. Partidul lor nu trimitea la moarte oameni nevinovaţi ca să-şi salveze cadrele. În cazul în care nu ar fi avut şansa să-i cunoască pe „băieţi", şi ar fi ajuns în faţa plutonului de execuţie, ar fi murit, pe de o parte, regretând. Că o pierde pe Magdalena, dar pe de alta, mândru că ea, de dragul cauzei pentru care lupta, îl sacrifică, trimiţând la moarte unicul bărbat pe care îl iubea cu adevărat. Da, ar fi murit nu blestemând-o, ci admirând-o că avusese o asemenea tărie.

O iubise fără bătrâneţe şi moarte, dar, după ce aflase adevărul despre ea, o ura şi o dispreţuia, tot fără bătrâneţe şi moarte!

„Păcătos destin!… Ticălos destin!…”

Şocul fusese atât de puternic, încât după aceea crezuse că niciodată, până la capătul zilelor sale, nu va mai fi în stare să iubească altă femeie. De aceea îşi spusese că răul cel mai mare pe care ea i-l făcuse nu fusese că, în deplină cunoştinţă de cauză, îl hărăzise morţii, ci că îl făcuse inapt de a mai putea iubi cu adevărat o altă femeie.

Doamne, cum se înşelase! Când nici că se aştepta, intrase în viaţa sa, pe nesimţite, Marina. În ziua în care făcu această uluitoare descoperire fu fericit. Fericit că mai este în stare să iubească. Da, iată, destinul lui continua să fie la fel de ticălos. Ticălos, pe de o parte, pentru că Marina *dispăruse* din viaţa lui, pe de alta, pentru că în cazul în care experienţele profesorului Poni reuşeau, prin transferul de personalitate Marina avea să înceteze a mai exista, transformându-se în Iulia Moroianu. *Iulia Moroianu!* În ultimă instanţă, această altă făptură – sub chipul Marinei – va fi creaţia Magdalenei. Şi îşi aminti ceea ce îi spusese Marina, în noaptea în care o adusese acasă la moş Vintilă: „Mă credeam, succesiv sau concomitent şi Marina, şi Iulia. Când *eram* Iulia, dobândeam brusc un trecut străin. Nu ştiu cum să-ţi explic mai bine! Aveam amintiri. Disparate, confuze, din diferite perioade ale noii mele vieţi. Îmi aduceam aminte de oraşul în care mă născusem. N-am fost în viaţa mea la Brăila. Dumneata cunoşti oraşul?” O informase că doar acolo se născuse şi atunci ea continuase: „În cazul acesta ai să poţi verifica în ce măsură ceea ce consideram eu. Amintiri, din clipele în care mă *simţeam* Iulia, corespunde sau nu cu realitatea de fapt. De pildă, îmi aduceam aminte de centrul oraşului. O grădină, mai exact un fel de părculeţ, înconjurat de un gard din bare de fier… înăuntrul parcului, o biserică… Bustul lui Traian… Un ceas turn…”

Şi aşa mai departe…

Dar oare de ce „profesorul” Poni îi sugera amintiri – îi *transfera* un trecut – legate de oraşul Brăila, oraşul Magdalenei, oraşul lui? Exista oare la Brăila o Iulia Moroianu? Şi, în acest caz, de ce urmăreau să transfere Marinei personalitatea aceleia? Iată o întrebare la care nu era în stare să dea un răspuns cât de cât plauzibil. Şi, cât timp nu izbutea, o mare spaimă sta cuibărită în sufletul său: în definitiv, Marina, în ipostaza Iulia Moroianu, era *creaţia* Magdalenei, „profesorul” Poni nefiind decât executantul. Or în acest caz, nu putea decât să-i semene. E drept nu ca înfăţişare fizică, ci la suflet. Marina în ipostaza Iuliei Moroianu devenise tot o Magdalena!

Şi din nou:

„Păcătos destin!… Ticălos destin!…”

O iubea – din nou era capabil! – pe *Marina*. Dar Marina nu mai exista! Exista, doar, sub înfăţişarea ei fizică. Sufleteşte însă devenise

altcineva. *Devenise* Iulia Moroianu. În cele două luni, care trecuseră de când se afla din nou în mâinile Gestapoului, „profesorul” Poni probabil terminase experienţele la care o supusese. Magdalena!… Marina!… Iulia Moroianu!… Magdalena *exista,* Iulia Moroianu *exista* – creaţie a Magdalenei. În schimb Marina *încetase să mai existe!* Iubea deci o fiinţă care nu mai dăinuia decât doar sub înfăţişare fizică.

„Dar poate că încă nu este prea târziu. Poate că procesul de transfer al personalităţii ei încă nu s-a încheiat. Poate că aş mai putea-o salva!”

Da, *poate!* Era o speranţă. Dar ca s-o salveze, ar fi trebuit să descopere „clinica *profesorul Poni.* Sau locul unde se ascunde Magdalena.

Trecuseră două luni de când investiga – şi într-o direcţie, şi în cealaltă – dar fără rezultat.

14

Era o după-amiază fierbinte din cea de-a doua jumătate a lunii iulie. Maiorul Filipoiu sosise acasă de puţină vreme. Era extraordinar de bine dispus. În sfârşit, izbutise să vândă moşia. Nu la preţul pe care l-ar fi luat în condiţii normale, totuşi nu se putea plânge că făcuse o afacere proastă. Şi, pentru a sărbători evenimentul, desfundă o sticlă de şampanie, deşi nu era ora cea mai potrivită, însă satisfacţia lui, într-o oarecare măsură, era umbrită de faptul că Erika, soţia lui, nu-i împărtăşea bucuria.

— Totuşi, Adrian, pământul e pământ. Pe când banii…

— Erika dragă, ai să vezi tu ce are să se întâmple aici la noi dacă vin comuniştii la putere. Atunci ai să mă feliciţi pentru excelenta inspiraţie pe care am avut-o de a vinde la timp moşia. Dar uitam să-ţi spun că am în buzunar paşaportul tău. Ţi-am cumpărat şi bilet de tren. Aşa că, de vreme ce bagajele sunt făcute, mâine poţi pleca. După cel mult două săptămâni vin şi eu. Cred că mult nu va mai trece şi… vulcanul va erupe.

— Adică?

— Toate rapoartele informative pe care le primim de pe front semnalează deplasări de trupe la inamic. Asta înseamnă că, nu peste mult timp, ruşii vor dezlănţui ofensiva. Eu credeam că va mai dura, că se vor mişca mai târziu, înspre toamnă. Asta îmi cam încurcă socotelile. De aceea trebuie să mă grăbesc. Mai mult de două-trei săptămâni nu risc să rămân în ţară.

— Ai mai aranjat ceva cu Dernbach?

— Dernbach e plecat din ţară de o lună, şi văd că nu s-a întâmpla nimic. Înseamnă că propunerea mea nu a fost luată în serios la O.K.W.-ul lor. Tâmpiţi! Au să-şi muşte degetele. Nu-mi dau seama ce se petrece în culise, dar sunt sigur că nemţilor li se pregăteşte o surpriză. Tu ştii că flerul meu nu a dat niciodată greş. De aceea eu nu am de gând să aştept până are să se joace ultimul act. Înainte de a pleca, Dernbach m-a pus în legătură cu Standartenführerul Karl Beckmann, care mi-a făgăduit tot sprijinul.

În clipa aceea sună telefonul. Maiorul se îndreptă, fără să se grăbească, spre măsuţa pe care se afla aparatul. Ţinând într-o mână paharul cu şampanie, cu cealaltă ridică, degajat, receptorul.

— Alo?

— La telefon, colonelul Bădulescu.

— Am onoarea, domnule colonel.

— În cât timp poţi să fii la birou?

— S-a întâmplat ceva, domnule colonei? se nelinişti maiorul.

— E nevoie de prezenţa dumitale. Am trimis o maşină să te aducă. Cred că în cinci-zece minute va fi la dumneata.

Şi închise.

— Cine era, Adrian? întrebă Erika.

— Şeful meu, colonelul Bădulescu. Cică să vin imediat la birou. De ce naiba or fi având nevoie de mine?

Nu se întâmpla acum pentru prima dată să fie chemat urgent de acasă, la ore de-a dreptul nepotrivite. Cu toate acestea, deşi afară încă nu se înserase, o nelinişte inexplicabilă pusese brusc stăpânire pe el.

Erika, simţindu-i îngrijorarea, căută să-i insufle curaj.

— N-ai niciun motiv să te temi, Adrian.

— Evident! N-am niciun motiv.

Maşina sosise. Îl auzi pe şofer claxonând. Îşi luă chipiul, îşi verifică în oglindă ţinuta, din obişnuinţă, pe urmă cu vocea un pic alterată:

— Servus, Erika!

— Servus, Adrian!

Maiorul nu era superstiţios şi cu atât mai puţin religios. Totuşi, în hol, înainte de a ieşi în stradă, îşi făcu de trei ori cruce cu limba. Era teribil de neliniştit.

În maşină încercă să se convingă, că „în definitiv", nu avea de ce să se teamă. Şi, până la urmă, reuşi.

„Pesemne că e ceva în legătură cu frontul. Bine că mâine Erika pleacă din ţară."

Un plutonier-adjutant, care lucra ca dactilograf, îl informă că este aşteptat în biroul colonelului Bădulescu.

— Ai idee despre ce-i vorba, Corbea?

Era o întrebare pe care nu avea rost să o pună – maiorului îi plăcea să păstreze distanţele –, dar nu se putu abţine, în aşa măsură presimţirile rele îl invadaseră din nou.

— Nu, domnule maior!

În birou, colonelul Bădulescu nu era singur. Mai erau prezenţi: un civil, care semăna teribil de mult cu actorul francez Jouvet, şi un căpitan de la contrainformaţii, care se recomandă căpitanul Amza. Maiorul auzise întâmplător că acest căpitan Amza era *extraordinar* şi că cele mai senzaţionale tentative de spionaj din cadrul armatei de el fuseseră depistate.

— Am onoarea să vă salut, domnule colonel.

— Ia loc, domnule maior Filipoiu.

După răceala cu care fu invitat să ia loc, maiorul Filipoiu înţelese că nu se putea aştepta la nimic bun. Când se aşeză pe scaunul indicat de colonel, era, de-a binelea, înspăimântat. Zâmbetul căpitanului Amza, un zâmbet răutăcios, avu darul să-l încremenească într-o poziţie care îl gârbovea.

Colonelul Bădulescu îi puse în faţă o hârtie:

— Te rog să citeşti acest ordin, domnule maior!

Abia după ce îl citi a doua oară maiorul îi înţelese conţinutul: din ordin superior, trebuia să se prezinte, în maximum trei zile, la centrul de instrucţie Sărata, unde va prelua imediat comanda unui batalion – batalionul III –, care urma a fi pus la dispoziţia Grupului de armate Ucraina de Sud.

Nu era un vis urât, ci cruda realitate. I se încredinţa comanda unui batalion de foşti puşcăriaşi, trimişi pe front să se reabiliteze. Ştia că batalioanele acestea erau, în ultimă instanţă, batalioane de sacrificiu, aruncate în foc acolo unde situaţia devenea critică: breşe care trebuiau astupate, cote care trebuiau neapărat cucerite, cursuri de apă care trebuiau trecute în vederea stabilirii unor capete de pod, şi aşa mai departe. De asemenea, nu era pentru nimeni un secret că, atunci când un astfel de batalion de pedeapsă ajungea sub comandă directă germană, cei din care era alcătuit, în mod sigur, îşi puteau lua adio de la viaţă.

Maiorul Filipoiu o ştia mai bine decât oricare altul, aşa că spaima ce i se cuibări brusc în suflet era întru totul justificată. În aşa măsură era înfricoşat, încât nici nu-i veni în minte să întrebe cărei cauze i se datora „dizgraţia". Când fusese pe front, Erika, şi neamurile ei, uzând de relaţii dintre cele mai înalte, obţinuseră să fie mutat în interior, şi încă în Capitală. Şi acum, din „vârful piramidei", jos de tot, comandant al unui batalion de pedeapsă. Termen ca să se prezinte: doar trei zile! Ei bine, în intervalul acesta de timp va trebui pus totul la bătaie – influenţă şi bani – ca ordinul să fie revocat. Maşinal îşi aruncă din nou ochii pe hârtia pe care încă o ţinea în mână, şi abia acum descoperi semnătura şefului cabinetului militar al mareşalului. Imediat speranţa începu să agonizeze. Îşi dădea seama că era imposibil ca ordinul emis din „dispoziţii superioare" să fie revocat. Şi abia acum îi veni în minte să întrebe:

— Domnule colonel, pot să cunosc motivul acestei… acestei aspre sancţiuni, fiindcă – nu-i aşa? – este o sancţiune!

— Care dovedeşte multă, foarte multă clemenţă din partea domnului mareşal. Evident că este dreptul dumitale să-l cunoşti, domnule maior. Dumneata, într-o discuţie cu o anumită persoană, ai opinat pentru ocuparea militară a României de către trupele germane aflate pe teritoriul ţării.

„Blestematul de Dernbach, mi-a făcut-o!" îşi spuse maiorul.

Pe urmă, asemenea unui şcolar prins copiind, bâigui prosteşte.

— Domnule colonel, cred că… că este o confuzie… Informaţia este întru totul eronată.

— Nu, Filipoiu, nu-i vorba de o informaţie eronată. Poftim dovada!

Şi îi întinse peste birou textul stenogramei conţinând convorbirea dintre Dernbach, trimisul lui Schellenberg, şi maior, înregistrată pe

banda de magnetofon. Maiorul o luă cu un gest mecanic, îşi aruncă ochii pe textul bătut la maşină, dar, după ce parcurse doar câteva rânduri, renunţă. Restitui foile fără niciun cuvânt. Deşi era teribil de înspăimântat, în sinea sa recunoştea că scăpase totuşi uşor. Toată lumea cunoştea orgoliul exacerbat al lui Antonescu.

Se ridică, îl salută pe colonel şi, izbutind să-şi stăpânească emoţia, spuse:

— Domnule colonel, până în trei zile mă voi prezenta la centrul de instrucţie de la Sărata ca să preiau comanda batalionului III. Am onoarea să vă salut.

În stradă nu-l mai aştepta maşina. O porni pe jos, la întâmplare. Se trezi în Cişmigiu. Se aşeză pe o bancă şi începu să se gândească. Oare cine „i-o făcuse”? Dernbach? Cu cât se gândea mai mult, cu atât găsea alte argumente care făceau puţin probabilă „trădarea” din partea reprezentantului special al lui Schellenberg. De altfel prezenţa în biroul colonelului Bădulescu a căpitanului Amza şi a civilului – probabil de la S.S.I. – constituia un indiciu sigur că „demascarea” lui era opera contraspionajului. Categoric, nu Dernbach fusese acela care pusese la dispoziţia contraspionajului stenograma convorbirilor dintre el şi Dernbach.

„În orice caz, la Sărata n-am să mă prezint!” îşi spuse foarte hotărât. Pe urmă, rectifică imediat: „Doar dacă nu va voi să mă ajute Beckmann. Va să zică, mâine, Erika pleacă din ţară. După aceea, îmi mai rămân la dispoziţie patruzeci şi opt de ore. Dacă Beckmann mă ajută – şi probabil mă va ajuta, fiindcă are ordin de la Dernbach – am timp suficient să spăl putina”.

Dar, imediat după aceea, optimismul său sucombă. Îşi spuse că, dacă stenograma intrase în posesia celor de la contraspionaj, însemna că erau la curent cu ajutorul pe care el îl solicitase lui Dernbach ca să-i faciliteze plecarea din ţară, în mod clandestin. Asta ce însemna? Însemna că el deja se afla în filajul celor de la contraspionaj. Privi în jurul său cu mare atenţie. Nu observă nimic suspect, care să-i confirme bănuiala.

Ca să-şi facă puţin curaj, îşi spuse:

„Probabil că vor începe filajul abia de mâine.”

Se ridică şi porni spre ieşire. Din când în când îşi verifica spatele. După toate probabilităţile nu părea a fi urmărit. De la un telefon public îl sună pe Karl Beckmann.

— Domnule Standartenführer Beckmann, numele meu este Adrian Filipoiu. Maiorul Adrian Filipoiu. Înainte de a părăsi ţara, Obersturmbannführerului Helmut Dernbach mi-a spus să iau legătura cu dumneavoastră într-o anumită problemă strict personală. M-a asigurat că mă veţi ajuta.

— La dispoziţia dumneavoastră, domnule maior.

— Chestiunea a devenit deosebit de presantă pentru mine. Trebuie să vă văd, cât mai urgent, dacă este posibil chiar astăzi.

— Bine, treceţi pe la mine la birou. La orele zece seara. Vă recomand să nu fiţi în uniformă.

— Vă mulţumesc, domnule Standartenführer. Heil Hitler.

La ora indicată de colonelul Beckmann, maiorul intra într-o clădire de pe Aleea Alexandru.

Întrevederea dintre maior şi Beckmann, care fu destul de scurtă, se desfăşură într-o atmosferă cordială. Se înţeleseră ca, două zile mai târziu, dimineaţa, la orele opt, maiorul să se prezinte pe strada Spiru Haret, la numărul 11.

— Veţi fi îmbrăcat în uniformă de Obersturmführer{34}, uniformă care v-a fost pregătită, şi pe care o veţi primi, jos, în hol, când veţi pleca de la noi. Deci vă veţi prezenta la adresa indicată. În faţa clădirii veţi vedea o maşină. Cu ea urmează să se deplaseze la Budapesta Standartenführerul Leonhard Kreisler. Îl veţi însoţi. I-am dat ordin ca acolo să vă pună în legătură cu un om de-al nostru, care vă va ajuta să ajungeţi la Viena. Mai departe, vă veţi descurca singur. Să nu uit. V-am pregătit un ordin de serviciu pe numele Martin Berger. Îl veţi găsi în buzunarul uniformei pe care aveţi s-o primiţi peste câteva minute.

— Foarte mulţumit. Schönen Dank.{35}

Când părăsi clădirea, maiorul ducea cu el, într-o mică valiză, uniforma de locotenent SS. Prudent, nu se întoarse acasă, de teama ca nu cumva locuinţa sa să fie supravegheată. Un taxi îl duse în Colentina, unde locuia o mătuşă a soţiei care, în familie, reprezenta „ruda săracă". Lăsă acolo mica valiză şi, pe urmă, cu tramvaiul, făcu calea întoarsă până în Piaţa Unirii. De aici, pe jos, se duse acasă, convins – verificase în mai multe rânduri – că nu fusese urmărit. Erikăi nu-i spuse nimic, să n-o sperie şi astfel să renunţe la plecare.

A doua zi, după ce o conduse pe Erika la gară, revenind acasă, ceru ordonanţei să-i pregătească lada de campanie.

— Da' de ce, dom' maior? Plecăm pe front?

— Nu chiar pe front. Deocamdată la Sărata.

— La Sărata?

— Acolo! Ce te holbezi aşa, mă?

— Nu mă holbez, domn' maior. Care va să zică la Sărata.

Bineînţeles, maiorului nici prin gând nu-i trecea să execute ordinul primit. Îşi spusese însă, că dacă era pus „sub lupă", fără îndoială că lui Neculai i se ceruse să raporteze telefonic, la un anumit număr, tot ceea ce merita a fi semnalat. Era sigur că, după ce va pleca de acasă, Neculai se va grăbi să transmită mai departe că primise ordin de la maior să-i pregătească lada de campanie.

La prânz luă masa la Capşa, singur. Seara reveni, de data asta însoţit de o dansatoare din trupa de balet a „Cărăbuşului". Cina îmbelşugată

fu stropită cu şampanie. După miezul nopţii, maiorul conduse fata acasă la ea, cu taxiul. Locuia pe strada Plantelor, într-un bloculeţ, unde un „prieten”, procurist la o bancă, îi închiriase o garsonieră.

— În noaptea asta rămân la tine, Mona! o anunţă el în taxi, vorbind tare, ca să audă şoferul.

— Dacă îţi face plăcere, nu am nimic împotrivă.

Din garsoniera ei telefonă acasă la el. Neculai ridică receptorul. După voce se cunoştea că îl trezise din somn.

— Neculai, ai pregătit totul?

— Da, domn’ maior.

— Bine, Neculai, bine. Eu sunt cu nişte prieteni, şi avem de gând s-o facem lată. Nu cred că am să vin acasă până dimineaţa.

— … Şi eu care v-am păstrat mâncarea caldă… 7

— Culcă-te, Neculai! încă o dată, ai grijă să fie totul pregătit. Mâine, cu trenul de zece, plecăm.

Şi închise. Era sigur că Neculai se va grăbi să „raporteze” mai departe. „Să trăiţi, domn’ maior mi-a telefonat că nu vine în noaptea asta acasă. Cică o face lată cu nişte prieteni, dar mi-a atras atenţia ca să fie totul pregătit, întrucât plecăm mâine cu trenul de zece.” Sau dacă eventual va fi descusut şoferul taxiului: „L-am auzit când i-a propus fetei să rămână noaptea la ea şi damesa a fost de acord”.

Rămase la baletistă circa două ore. Înainte de a pleca, îi puse pe masă câteva hârtii de o mie de lei.

— Dragă Mona, te rog să-mi faci un serviciu. Eu trebuie să plec. Dacă, în lipsa mea, dă cineva telefon şi întreabă de mine, tu să spui că dorm. Dacă eventual tipul vrea să-mi vorbească, spune-i că sunt beat criţă, şi că e imposibil să mă trezeşti. De acord?

— Pentru atâta bănet, cum să nu fiu?

Stinse lumina, deschise fereastra şi cercetă strada în ambele direcţii. Nu descoperi nimic suspect. E drept, din cauza camuflajului, câmpul vizual era limitat. Dar era limitat în egală măsură şi pentru eventualul său urmăritor.

Când coborî, din nou verifică. Strada era realmente pustie, scufundată în bezna nopţii, fără de lună şi înnourată.

În mai puţin de o oră, ajunse în Colentina. Se culcă imediat şi apucă să fure câteva ore de somn. Dimineaţa, îmbrăcat în uniformă de Obersturmführer, părăsea locuinţa. În afară de o valiză, care conţinea mărci, dolari şi franci elveţieni, nu mai avea alt bagaj. O porni spre staţia cea mai apropiată de tramvai. Dar nu apucă să se îndepărteze nici cincizeci de metri de casă, când îl ajunse din urmă un Ford, care stopă lângă bordura trotuarului, chiar în dreptul său.

— Domnule maior Filipoiu, vă rog să urcaţi!

Totul se petrecu atât de repede şi atât de pe neaşteptate, încât acesta, fără voie, se opri. Fu o greşeală – îşi dădu seama instantaneu –

dar, sperând că încă nu era totul pierdut, se pregătea să joace rolul Obersturmführerului Martin Berger. Îl recunoscu însă pe căpitanul Amza, şi înţelese că totul era pierdut. Docil, urcă în maşină.

— Trecem pe la dumneavoastră pe acasă, domnule maior, îl anunţă căpitanul.

Când ajunseră, Neculai ordonanţa, echipat ca pentru drum, aştepta cu lada de campanie pregătită.

— Du-te în bucătărie, Neculai!

Căpitanul Amza era însoţit de civilul care semăna cu Louis Jouvet.

— La dispoziţia dumneavoastră, domnilor! murmură abia auzit maiorul, invitându-i în sufragerie.

— Domnule maior, vorbi căpitanul Amza, ne veţi permite să aruncăm o privire prin celelalte încăperi ale locuinţei dumneavoastră.

Maiorul înclină capul în semn de aprobare.

— E nevoie să vă însoţesc?

— Nu. Dimpotrivă. Ne aşteptaţi aici. Însoţit de civil se îndreptă înspre uşa care da în salon. În prag se opri. Scoase din buzunar revolverul. Era să uit, domnule maior. Până ne întoarcem noi, poate vă va interesa să examinaţi mai îndeaproape acest revolver.

Şi i-l puse în faţă, pe masă. Maiorul rămase singur. În salon cei doi se aşezară pe câte un fotoliu şi îşi aprinseră ţigările. Începură să fumeze în tăcere. La un moment dat după circa trei minute de când se aflau acolo, amândoi se uitară la pendula de pe perete. Erau orele şapte şi treizeci şi patru de minute dimineaţa. Atunci se auzi din sufragerie zgomotul împuşcăturii.

— I-a trebuit cam mult până să se hotărască! remarcă insul în civil.

*

* *

Flaşnetarul se afla din întâmplare pe stradă în clipa în care cortegiul funebru traversa Calea Victoriei, în drum spre crematoriul „Cenuşa”. Înapoia dricului, în afară de familie – inclusiv Erika, care fusese întoarsă de la graniţă – foarte puţină lume. Deşi cel care trecuse „în lumea nefiinţei” fusese ofiţer superior, numai câţiva colegi păşeau în urma dricului, în ciuda faptului că adevărata cauză a sinuciderii maiorului nu transpirase în afară. Toţi acceptaseră versiunea oficială: gestul disperat al unui om bolnav de neurastenie.

Cu capul descoperit, la fel ca şi ceilalţi trecători, flaşnetarul aştepta să se scurgă cortegiul, ca să poată traversa strada. Trecuseră trei zile de când Filipoiu îşi pusese capăt zilelor şi, între timp, flaşnetarul fusese informat de către nenea Neagu care fusese adevărata cauză a sinuciderii maiorului. (Nenea Neagu aflase de la tovarăşul Gabriel, care devenise legătura superioară a colonelului Soroceanu).

Cortegiul se scurse şi flaşnetarul putu traversa strada.

„Prea blândă pedeapsă pentru un ticălos ca el!” îşi spuse flaşnetarul,

care continua să se gândească la maior şi la sfârşitul său lamentabil. În momente cruciale pentru soarta ţării el sfătuise pe trimisul lui Schellenberg – în ultimă instanţă al lui Himmler – ca trupele hitleriste din România să ocupe militariceşte ţara. Şi pentru o asemenea crimă de înaltă trădare, din „raţiuni superioare" – superioare pentru dictatura antonesciană – în loc să fie judecat de Curtea Marţială, fusese trimis să comande un batalion de pedeapsă, din cele instruite la Sărata.

Sărata!… La Sărata ar fi ajuns şi el… Şi îşi aminti:

Singur în boxa nr. 1 a închisorii Curţii Marţiale, în aşteptarea zilei în care avea să se judece procesul lui. În primele nopţi îi visa regulat pe Fane, pe Dan, pe Ricu, pe Naftuli şi pe toţi ceilalţi. Se făcea că mai erau cu toţii acolo, aşteptând ziua procesului. Visa de fiecare dată întâmplări pe care le trăise aievea cât timp fuseseră împreună. Se trezea imediat, constata că este singur şi îl potopea tristeţea. După aceea nu era chip să mai doarmă. Ziua era însă şi mai rău. Atâta vreme cât fuseseră şi ceilalţi, dorise ca procesul lui să se judece ultimul. Ştiind că va fi condamnat, întrebarea constase doar în a şti dacă avea să fie condamnat la moarte sau la muncă silnică. Şi fiindcă nu putea exclude ca posibilă pedeapsa capitală, din nevoia de a se mistifica, îşi dorise ca certitudinea să devină realitate cât mai târziu posibil.

De când rămăsese însă singur, dorea scadenţa *cât mai apropiată. Poate că Fane avusese dreptate şi judecătorii nu-l vor condamna la moarte. Or, dacă aşa se va întâmpla, exista şansa să-i revadă. Aflase de la Fane că mulţi dintre politici erau trimişi la închisoarea din Aiud. Condamnându-l ca politic, poate avea să ajungă şi el tot acolo. Doamne, ce bine ar fi! Dar oare, în locul lui Naftuli, cine dintre ei îşi va lua sarcina să se ocupe de „ridicarea nivelului său politic şi ideologic"? Poate Ricu? El, în niciun caz altcineva dintre ei. Dar oricâtă silinţă şi-ar da Ricu, nu o va putea face cu competenţa lui Naftuli. Ascultând* prelegerile *docte ale lui Naftuli, îşi spusese că dintre toţi doar el şi Ricu deveniseră comunişti din convingere teoretică. Ceilalţi aderaseră la mişcare cu sufletul. Aveau comunismul în sânge. Fiind oamenii faptelor, acţionaseră riscându-şi viaţa. Naftuli, băiatul de nouăsprezece ani, n-ar fi devenit niciodată militant comunist dacă nu s-ar fi convins, în prealabil, teoretic, de superioritatea ideologică a marxismului. Comunismul lui nu era de natură intuitivă şi nici nu se baza pe acel instinct al clasei, ci pe convingerea raţională, convingere pe care o dobândise studiind temeinic pe Marx, pe Engels, pe Lenin. Nu avea decât nouăsprezece ani şi cum de izbutise la anii lui puţini să acumuleze atâtea cunoştinţe teoretice constituise pentru el, Mihai, prilej de mare mirare.*

„Măi Naftulică, se entuziasmase el odată, tu eşti o adevărată enciclopedie ambulantă de marxism-leninism!"

Faptul că „băieţii" îl însărcinaseră pe Naftuli să-l lămurească *fusese*

pentru el un adevărat noroc. Pentru că el de o astfel de „lămurire" avusese nevoie. Căci, datorită inspectorului şef Dârboacă şi a lui Frumosu, devenise, fără să fie propriu-zis conştient, un revoluţionar. Totuşi, dacă prin absurd, dovedindu-i-se nevinovăţia, ar fi fost pus în libertate, deşi cu sufletul alături de cei care, asemenea lui, cunoscuseră camera de tortură a lui Frumosu, nu ar fi avut curajul să treacă de partea acestora. Dacă nu i-ar fi întâlnit pe băieţi, *probabil că niciodată nu şi-ar fi putut învinge teama cărnii. Ei îl ajutaseră să se elibereze de ea, mai exact, rănile lor, cicatricele lor, vânătăile lor, arsurile de pe trupurile lor de adolescenţi. Toţi trecuseră prin „cabinetul" lui Frumosu, asupra lor Frumosu folosise mult mai variate „metode de aclimatizare", şi cu toate acestea rezistaseră. Pe când el, „bătrânul", recunoscuse fapte pe care nu le comisese, numai pentru că îi fusese frică de durere, de durerea fizică.*

„Mai mare ruşinea!"

Ştia, descoperea, analizându-se, că exemplul lor îl călise şi că pe viitor, dacă ar fi din nou liber, s-ar alătura „cauzei" – aşa numea Fane lupta comuniştilor – fără să se mai teamă de durerea fizică, cu alte cuvinte, fără să-i mai fie frică de „batonul de ciocolată" al lui Frumosu.

Într-o zi, în ziua în care începu „ciclul de prelegeri", Naftuli îi spuse:

— Mihai, tu cu sufletul eşti de-ai noştri. Eu însă vreau să te călesc şi din punct de vedere ideologic. Şi să ştii, Mihai, pentru un intelectual care se respectă – şi *eu cred că este cazul tău – se impune ca adeziunea lui la mişcare să se bazeze nu numai pe sentimente, ci, în primul rând şi în special, pe convingerea raţională că drumul pe care şi l-a ales este cel just. Sarcina mea, Mihai, este să augmentez convingerea ta intuitivă cu cea raţională. Or această convingere o vei putea dobândi numai după ce vei cunoaşte bazele teoretice ale marxismului, concepţia lui ştiinţifică despre lume şi societate. Iată, dar, în ce constă sarcina mea de care sper să mă achit în mod onorabil.*

— Naftulică, mă voi strădui să fiu un elev sârguincios.

Şi realmente se străduise.

Totuşi de multe ori – în clipele de depresiune, de negru pesimism, când era aproape convins că îl vor condamna la moarte – se întreba la ce i-ar mai putea folosi strădania lui Naftuli de a-l înarma *– aşa se exprimase – „din punct de vedere ideologic", de vreme ce avea s-o sfârşească în faţa plutonului de execuţie. În restul timpului era însă receptiv, în mod obiectiv, receptiv. Citise pe undeva că oamenii întemniţaţi pe viaţă sau, şi mai rău, condamnaţi la moarte, în aşteptarea executării sentinţei, se apucaseră să înveţe o limbă străină sau să rezolve complicate probleme de matematică. Iată acum, în închisoarea Curţii Marţiale, cu ajutorul lui Naftuli, îşi „ridica nivelul ideologic", iniţiindu-se în filosofia marxistă, în economia politică, deşi era convins că, practic, nu avea să-i folosească la nimic, de vreme ce, după toate probabilităţile, va fi condamnat la moarte.*

Îşi irosise timpul, şi-l risipise din cauza Magdalenei. Din ziua în care

încetase de a mai fi Magdalena-himeră, viaţa lui se desfăşurase pe nişte coordonate, altele decât cele în conformitate cu firea sa. De pildă, dacă Magdalena îi reproşase că trece prin lume ca un om fără veşminte – ea înţelegea haine de protecţie – printr-o pădure de cactuşi, de vină tot ea fusese. Din cauza ei nu văzuse cactuşii, spinii. Totuşi, măcar pe câţiva îi văzuse. De pildă pe front, când a venit dezmeticirea şi când a început să-l bată gândul să termine pe cont propriu cu războiul lui Antonescu, trecând dincolo, *din cauza ei nu s-a putut hotărî. I-a fost teamă că nu va putea iubi un „dezertor". Căci dezertor l-ar fi considerat, de vreme ce atunci când primise ordinul de mobilizare ei i se păruse normal ca el să plece pe front, să-şi facă „datoria" faţă de ţară.*

Categoric, datorită Magdalenei îşi irosise timpul şi îşi riscase viaţa, împotriva convingerilor sale, de zeci şi zeci de ori, căci pe front, cu excepţia timpului scurt cât fusese furier la Comandamentul Diviziei „Putna", aproape zi de zi se luase la trântă cu moartea. Şi, dacă totuşi supravieţuise, aceasta o datora hazardului, căruia nu ştia daca trebuia sau nu să-i mulţumească, întrucât, după toate probabilităţile, tot va muri ucis de gloanţele plutonului de execuţie.

Doamne, şi ce rău îi părea acum că îşi irosise timpul prosteşte, că nu va putea recupera nimic din ceea ce ar fi putut face, decât doar dacă sentinţa pe care o va primi nu va fi cea capitală. Dacă va avea o asemenea şansă, imposibilul va deveni posibil, pentru că acum împărtăşea optimismul „băieţilor" că va veni pentru ei, politicii, şi pentru ţară un mâine.

Şi într-o zi „majurul" Bulboacă îl anunţă, rânjind:

— Poimâine intri şi tu la… malaxor.

— Adică? întrebă el, neînţelegând la ce se referă.

— Dosarul dumitale este pus pe rol poimâine.

— În sfârşit! se bucură el, şi bucuria lui fu atât de evidentă, iar în ochii „majurului" ea păru atât de deplasată, încât acesta se răsti la el.

— Te bucuri, măi? Bucură-te, bucură-te, omule, că domnul procuror regal Drăghici – ai auzit de el? – sigur are să ceară tribunalului să te lase definitiv la vatră.

Dar el se bucura dintr-un motiv pe care Bulboacă în niciun caz nu-l putea bănui. Întrucât o sentinţă de achitare era exclusă, se bucurase că, dacă nu va fi condamnat la moarte, va ajunge la închisoare şi acolo îi va reîntâlni pe „băieţi".

De apărător nu se îngrijise. Aflase de la Fane că în procesele în care erau judecaţi comunişti, cu excepţia câtorva avocaţi, ei înşişi cu vederi de stânga, ceilalţi, din oportunism, îşi apărau clienţii ca funia pe spânzurat. Lăsase apărarea sa pe seama celui care avea să fie numit din oficiu.

Înainte de a fi introdus în sala de şedinţe, pe coridor, avocatul reuşi, datorită bunăvoinţei, remunerată, a soldatului care îl păzea, să schimbe câteva cuvinte cu el:

— În primul rând, ai salutări de la Naftuli. În al doilea, vreau să te

anunţ că, deşi mi s-au pus beţe în roate, nu m-am lăsat şi ţi-am studiat dosarul. În al treilea rând, îţi recomand să nu recunoşti nimic, să susţii că ai semnat declaraţia sub presiune, adică după ce în prealabil ai fost bătut şi schingiuit, ceea ce presupun că s-a şi întâmplat.

— Da! Sunteţi avocatul meu numit din oficiu?

— Nu! Am fost angajat de… familie.

— De familia mea?

— Să nu intrăm în amănunte. De… familie. Clar?

— Cred că da!

Fu introdus în boxa acuzaţilor, boxă în care rareori se întâmpla să ia loc un singur inculpat, mai ales când se judecau procese politice. Câteva minute mai târziu îşi făcu apariţia şi Curtea. Fotoliul ministerului public fu ocupat de către teribilul comisar regal, colonelul Drăghici, mâncătorul de comunişti pe pâine. Judecătorii, gravi şi plictisiţi, – cu excepţia preşedintelui – nu cunoşteau dosarul. Fuseseră informaţi că urma să se judece procesul unui „periculos comunist”.

Preşedintele ceru grefierului să citească actul de acuzare. Grefierul, un plutonier bătrân şi gălbejit, începu lectura, grăbindu-se ca un ţârcovnic la slujba utreniei. Înghiţea vocalele, sărea pasaje întregi, după părerea sa nesemnificative, convins că judecătorii, plictisiţi şi neatenţi, şi aşa nu-l ascultă.

După lectura actului de acuzare, preşedintele începu interogatoriul. La întrebările puse de acesta, el, Mihai declară că Magdalena îi încredinţase în Gara de Nord un pachet, pe care îl predase în gara Bacău, dar care conţinea doar alimente. Atât.

Preşedintele, enervat, se răsti la el:

— Acuzat, la dosar se află declaraţia dumitale, datată şi semnată în faţa organului de anchetă, prin care recunoşti că în pachet erau manifeste, că le-ai dus cu dumneata pe front şi că, printr-un complice, tot comunist, ele au fost difuzate printre ostaşii din prima linie.

— Domnule preşedinte, nimic din cele ce am declarat la anchetă nu corespunde adevărului. Am recunoscut doar de frică, pentru că, dacă aş fi continuat să-mi susţin nevinovăţia, domnul inspector-şef Dârboacă m-ar fi dat din nou pe mâna lui Frumosu, care, ca să mă facă să recunosc, ar fi folosit şi celelalte metode de „aclimatizare”, câte or mai fi fiind ele.

— Cunoaştem tactica voastră, a comuniştilor. La proces negaţi ceea ce aţi recunoscut în timpul anchetei, sub pretextul că mărturisirile v-au fost smulse prin torturi.

— Nu ştiu, domnule preşedinte, ce au declarat alţi acuzaţi care, înaintea mea, s-au aflat în această boxă, dar eu vă aduc la cunoştinţă că la Siguranţă există o bestie cu numele de Frumosu, care m-a torturat în două rânduri. Prima dată, bătându-mă până la leşin, a doua oară, aplicându-mi supliciul „batonului de ciocolată”, supliciu care constă…

— Nu mă interesează acuzaţiile dumitale fanteziste. Te întreb: menţii

sau nu cele declarate în timpul anchetei?

— Nu, domnule preşedinte, din motivele arătate adineauri.

— În declaraţia pe care ai dat-o în faţa organului de anchetă penală ai indicat şi nişte nume. Numele unor „tovarăşi", complici ai dumitale. Acum pretinzi că tot ceea ce ai declarat ţi-a fost smuls prin… presiuni.

— Prin torturi, domnule preşedinte, dacă îmi permiteţi.

— Înseamnă că datorită presiunilor exercitate asupra dumitale, mai bine zis de teama unor noi presiuni, ai băgat la apă nişte oameni complet nevinovaţi?

— Domnule preşedinte, persoanele indicate de mine în timpul anchetei ca fiindu-mi complici ar fi trebuit să se afle astăzi aici, în boxă, alături de mine. Şi nu sunt. Nu sunt pentru că atunci când i-am „denunţat", ei nu se mai aflau în viaţă. Ca nu cumva să aibă de pătimit nişte oameni nevinovaţi, în mod deliberat, am indicat drept complici nişte morţi, la ora aceea morţi, ucişi pe front.

Pus în faţa unei declaraţii atât de categorice, preşedintele renunţă la interogatoriu. Vru să ştie dacă el, comisarul regal – câinosul Drăghici! – are de pus întrebări acuzatului. Avea! Dându-şi însă seama de fragilitatea *capetelor de acuzare din dosar datorită lipsei de probe concludente, începu prin a-l chestiona în legătură cu natura relaţiilor dintre el, Mihai, şi Olga Săvescu*

— N-o cunosc, n-am văzut-o în viaţa mea şi, în consecinţă, toate acuzaţiile pe care mi le aduce această persoană sunt calomnii.

— Va să zică, acuzat, continui să perseverezi în tactica de a nega tot ceea ce ai recunoscut la anchetă şi a fost consemnat în declaraţia aflată la dosar, declaraţie care poartă semnătura dumitale.

— Nu e vorba de nicio tactică, domnule comisar regal. V-am spus şi vă repet: De teama torturilor, am recunoscut tot ceea ce a voit să recunosc domnul inspector şef Dârboacă.

— Dumneata, acuzat, calomniezi pe domnul inspector şef Dârboacă. Domnia-sa nu ţi-a cerut să recunoşti ceea ce voia, *ci să recunoşti sau nu ceea ce* tovarăşa *dumitale, Olga Săvescu, declarase în legătură cu activitatea desfăşurată de voi amândoi, ca agenţi bolşevici şi trădători de neam şi de ţară.*

— Nu o cunosc, nu am văzut-o în viaţa mea!

Comisarul regal renunţă la întrebări.

— Apărarea are de pus întrebări?

— Domnule preşedinte, am de pus, dar nu clientului meu, ci martorei principale a acuzării, Olga Săvescu. De aceea, vă rog respectuos să dispuneţi audierea ei aici, în instanţă.

— Nu vă pot satisface dorinţa, domnule avocat, întrucât Olga. Săvescu nu se mai află în viaţă. S-a sinucis.

— În cazul acesta aş avea de pus două întrebări clientului meu. Vă rog să-l întrebaţi când, şi în ce împrejurare, a auzit pentru prima dată

pronunţându-se numele Olgăi Săvescu?

— Acuzat, ai auzit întrebarea? Răspunde!

— În ziua în care fosta mea logodnică mi-a încredinţat pachetul despre care se afirmă în dosar că ar fi conţinut manifeste. Mi-a spus atunci: „Uite un pachet pentru fratele prietenei mele Olga Săvescu, pe care te rog să i-l predai în gara Bacău. Va veni să te caute în tren."

— Domnule preşedinte, rog ca răspunsul să fie consemnat. De asemenea, vă rog să-l întrebaţi dacă a avut cunoştinţă că fosta lui logodnică, Magdalena Nedeleanu, este una şi aceeaşi persoană cu Magdalena Nedeleanu agentă sau inspector în Siguranţa Statului.

— Nu, domnule preşedinte! Tot timpul m-a lăsat să cred că este profesoară particulară de pian.

— Domnule preşedinte, dacă Olgăi Săvescu nu-i pot pune întrebări din motive de forţă majoră – nemaifiind în viaţă –, vă rog respectuos să fie chemată în instanţă Magdalena Nedeleanu, prietena decedatei.

Preşedintele, după ce se consultă cu ceilalţi judecători, silindu-se să disimuleze încurcătura în care se găsea – fără însă să izbutească întru totul – spuse:

— Magdalena Nedeleanu nu poate fi audiată, întrucât nici ea nu se mai află în viaţă. A murit într-un accident de maşină.

— Vă mulţumesc, domnule preşedinte.

Rechizitoriul comisarului regal, aspru ca formulare, dar extrem de fragil în raport cu piesele aflate la dosar, fu demolat, cărămidă cu cărămidă, de către tânărul, dar inteligentul apărător. Aşa că atunci când, în încheiere, el ceru achitarea clientului său, aproape că nu miră nici măcar pe judecători.

Totuşi, a doua zi, când fu chemat din nou în sala de judecată ca să asculte, în picioare, sentinţa, află că fusese condamnat la zece ani temniţă grea.

După pronunţarea sentinţei, „majurul" Bulboacă veni la el în boxă:

— Scăpaşi uşor, băiete. Nu mi-aş fi putut închipui că ofticosul ăla de avocat are să-l facă titirez pe domn' comisar regal Drăghici, ăl mai al naibii dintre toţi. Baftă, mă, baftă!… Acum, ca să scapi de pârnaie, cere-te voluntar pe front.

— Nici nu mă gândesc.

— Draci! Parcă-i după tine. Domn' colonel, preşedintele, a scris pe dosarul tău: „Se recomandă să fie trimis la Sărata pentru reabilitare". Aşa că, vrei-nu vrei, tot acolo vei ajunge, poţi să fii sigur. Ascultă-mă pe mine. Decât la Jilava, că acolo te vor trimite, mai bine la Sărata.

A doua zi, escortat de o santinelă, fu trimis, provizoriu, la Văcăreşti. În drum spre închisoare, soldatul care îl escorta îl întrebă:

— De unde eşti, domn' elev?

— Din Brăila.

— Ce vorbeşti! Suntem care va să zică judeţ. Eu sunt din Cioara Doiceşti. Dumneata din ce comună?

— Chiar din Brăila.

Soldatul era mărunţel, negricios şi prematur încărunţit.

— Dom' elev, ai ceva bani la matale?

— De unde să am? Aveam, dar mi i-au confiscat când m-au arestat.

— Dar o ţuică ai bea? Sau poate un rom?

— Un rom. Faci dumneata cinste?

— Fac. Am bani.

Intrară într-o cârciumă de pe Dudeşti.

Soldatul comandă o juma' *de rom.*

— Nu-i cam mult?

— Pentru doi bărbaţi ca noi? Nu se există

— Eu nu prea o duc la băutură.

— Nu-i nimic. Ai să bei cât poţi, domn' elev! Hai noroc! Ciocni paharul cu al lui, pe urmă îl goli, plescăind din limbă. Pe mine mă cheamă Radu. Radu Ursaru.

— Pe mine Mihai Ulea.

Câţi ani ţi-au dat?

— Zece!

— Mămulică, mamă, zece ani! Ei, dar să nu fii necăjit, că n-ai să-i faci pe toţi. Eu zic, domn' elev, că mult a fost, puţin a rămas.

— Până când?

— Ei, parcă matale nu ştii? Până o punem de mămăligă cu războiul ăsta. Acu' ruşii stau. Dar, când s-or porni, cine are să-i mai oprească? Nu-i aşa?

— Ba da!

Urmară minute în şir, în care timp nu-şi mai vorbiră.

Băură în tăcere. Pe urmă veni întrebarea care îl ului:

— Domn' elev, dacă te-aş făcea scăpat, ai avea unde să te ascunzi?

Brusc deveni prudent. Nu cumva soldatul ăsta îi întindea o cursă? Nu cumva primise ordin să-l cureţe pe drum, sub pretextul că a încercat să fugă de sub escortă?

— Nu se pune problema dacă am sau nu unde mă ascunde. Te-ai gândit că, dacă mă faci scăpat, după aceea tot dumneata vei avea de suferit? Drept pedeapsă, sigur că te vor trimite pe front, în prima linie.

— Domn' elev, mi se pare că n-ai încredere în mine, de aceea îmi vorbeşti aşa. Uită-te bine la mine, şi apoi spune-mi dacă par eu un om care umblă cu vicleşuguri. Că ştiu eu la ce te-ai gândit. Eu însă am încredere în dumneata, de aceea îţi spun că m-am săturat de armată şi că m-am hotărât să mă întorc acasă.

— Adică să dezertezi?

— Să!

— Te prind jandarmii din sat şi ajungi la Curtea Marţială.

— N-au să mă prindă. Am să mă întorc noaptea în sat, fără să ştie nimeni. Taica şi alde frate-meu au săpat un fel de chilie sub duşumelele

odăii curate, l-au făcut şi o răsuflătoare care duce departe, tocmai în grădină. Ziua am să stau ascuns în chilioară, iar noaptea am să ies să mănânc, să mai mă mişc şi să stau de vorbă cu ai mei. Uşor n-are să-mi fie, dar nu va trebui mult timp… să rabd. Câteva luni. Dar chiar dacă va trebui să mă ascund şi un an, ei bine, într-un an, nu dă oftica peste mine. Aşa că m-am hotărât s-o iau din loc, chiar la noapte. Ţi-am spus toate astea ca să ai încredere în mine, domn' elev.

— Acum am, Radule.

Şi într-adevăr simţi *că poate avea încredere în el.*

— Atunci să-mi răspunzi la întrebare: dacă te scăpat, ai unde să te ascunzi?

— Da!

Se gândi imediat la Naftuli. El, care îi făcuse rost de apărător, poate îi va găsi o ascunzătoare, măcar provizorie. Pe urmă, va vedea el cum are să se descurce. Doar nu putea da cu piciorul la o asemenea şansă extraordinară!

Radu vârî mâna în buzunarul de la piept şi scoase de acolo câteva foi de hârtie îndoite, aşa că la început nu-şi putu da seama dacă erau albe sau scrise. După ce Radu le despături, constată că erau „bilete de voie" trase la şapirograf, în alb.

— Sunt opt, domn' elev. Mi-a făcut rost de ele un domn' elev de la „canţelarie". I-am dat doi sutari. Să le împărţim. De fapt, eu n-am nevoie decât de unul. Dar nu poţi să ştii ce ti se mai poate întâmpla. Îi dădu patru bilete de voie, îşi opri patru. Şi acum să completăm câte unul.

— Scrie malale, ca să nu bată la ochi, că eu n-am decât patru clase.

— Pun numele adevărat?

— Da. Scrie că sunt învoit în permisie, pe patru zile, în comuna Cioara Doiceşti, judeţul Brăila, începând cu data de astăzi. De semnat semnează cu ce nume vrei matale.

Şi îi întinse un stilou ieftin, cu peniţă obişnuită.

Completă două bilete de voie, pentru amândoi, îi restitui stiloul, pe urmă îl întrebă:

— Toate bune, Radule, dar cum mă scap de ţoalele astea?

Radu se scărpină în cap, necăjit.

— Iaca la asta nu m-am gândit. Pe urmă, luminându-se la faţă: Să mergem.

— Unde?

— Lasă că te scap eu de ele.

Plecară din cârciumă. El mergea înainte, Radu după el, cu arma în bandulieră. Merseră vreo oră până ajunseră pe o stradă pe care căzuseră bombe, transformând în ruine mai multe case. Radu, după ce se convinse în prealabil că nu-i observă nimeni, îi ceru să se ascundă printre dărâmăturile uneia din case, şi să-l aştepte.

— Am un prieten magaziner la Regimentul 2 Călăraşi. Îl conving eu să-

mi „împrumute” o uniformă din cele ce urmează a fi date la reformă. E consătean cu mine. Nu-i grozavă ideea mea, dar, oricum, o uniformă militară, când ai şi un bilet de voie în buzunar, e mai sigură *decât zeghea de puşcăriaş.*

Radu plecă şi el se ascunse în pivniţa casei dărâmate.

Se întoarse când afară începuse să se însereze. Îl fluieră şi el îi răspunse. Într-o raniţă înghesuise un veston, pantaloni, moletiere, o capelă şi o centură. Vestonul îl cam strângea, pantalonii erau cam prea mari, iar capela abia îi acoperea creştetul capului. Dar important era că scăpase de zeghea de deţinut.

Se despărţiră, îmbrăţişându-se şi făgăduindu-şi să se întâlnească după ce „s-o pune pace”.

Când se întunecă de-a binelea, părăsi ruinele şi plecă să-l caute pe Naftuli la adresa pe care acesta i-o dăduse la *despărţire: Naftuli Iancovici, strada Nerva Traian, nr. 127. Găsi casa, sună la sonerie. Veni să-i deschidă tatăl lui Naftuli. Când dădu cu ochii de el, adică de un ostaş în uniformă, se sperie atât de tare, încât vocea îi tremura când întrebă:*

— Pe cine căutaţi?

— Pe Naftuli. Sunt un prieten de-al lui. Vin de pe front, într-o delegaţie, şi mâine seară trebuie să mă întorc la unitate. Cred că ar fi bucuros dacă m-ar vedea.

— Nu mai stă cu noi. S-a mutat.

— Puteţi să-mi daţi adresa lui? Vă rog să aveţi toată încrederea în mine.

— Căutaţi-l pe strada Mămulari la nr. 7, la etajul întâi, adică la mansardă, fiindcă, de fapt, etajul întâi e mansarda.

Camera mansardată nu avea sonerie. Bătu în uşă. Îi deschise o fată.

— Bună seara. Naftuli e acasă?

— Cine eşti dumneata?

— Un prieten.

Şi repetă povestea cu frontul şi delegaţia.

— Poftim! Intraţi, dacă aveţi timp să aşteptaţi. În cel mult o oră va fi acasă.

După ce îl invită să stea pe un scaun de bucătărie, îşi reluă locul din faţa unei mese plină cu cărţi de chimie şi, pe un maculator, începu să aştearnă, cu o repeziciune uluitoare, formule complicate şi etajate.

Nu după o oră, ci după o jumătate, Naftuli reveni acasă:

— Te-au achitat, Mihai? fură primele lui cuvinte.

Îi povesti tot ceea ce se întâmplase.

— Aveam deci, de ales între: închisoare, front – într-un batalion de pedeapsă, sub comandă nemţească – şi, în fine, libertatea pe care mi-o oferea Radu. Tu, în locul meu, ce-ai fi ales, Naftuli?

— Exact ceea ce ai ales şi tu.

— Vreau să mai adaug, dragă Naftuli, că optând pentru libertate, nu m-am gândit să mă pun la adăpost, să mă ascund undeva până în ziua în

*care se va duce dracului şandramaua asta care se numeşte dictatură antonesciană, ci, prin tine, prin ai tăi, să fac şi eu ceva pentru cauză. Înainte de a începe „prelegerile“ tale, mi-ai spus că sunt, cu sufletul, alături*a *de voi. În urma* îndoctrinării *la care m-ai supus, cred că acum sunt şi cu* capul. *Ştii, după ce m-am despărţit de voi, m-a chinuit teribil sentimentul penibil că mi-am irosit atâţia ani, în mod stupid. Oare nu poţi să faci nimic pentru mine, ca să recuperez într-un fel timpul pierdut? Nu cred că nu se poate. Altfel de ce naiba te-ai străduit, punând atâta suflet, ca să-mi ridici nivelul ideologic?*

Naftuli începu să-şi frece nasul cu dosul palmei şi să privească perdeaua de camuflaj de pe fereastră. O perdea din doc, vopsită în negru, însă prost vopsită, din care motiv era plină de pete şi de dungi de culoare gri.

— Rebeca, avem ceva crăpelniţă?

— Brânză, ceapă şi jumătate de pâine.

— Păi eu zic să ne aşezăm la masă.

Rebeca strânse toate cărţile de pe improvizatul ei birou, le depuse în teanc direct pe podea, aşternu pe masă o muşama scorojită, şi dintr-un dulăpior scoase pâine, trei cepe şi o bucată de brânză, care cântărea cel mult o jumătate de kilogram. Rebeca împărţi pâinea în trei porţii egale, la fel şi brânza, şi după ce îşi urară reciproc „poftă bună” – parcă le lipsea! – începură să mănânce.

După ce terminară „cina”, în care timp toţi trei tăcură, Naftuli îl anunţă:

— În noaptea asta ai să dormi aici la noi. Mâine dimineaţa am să mă sfătuiesc eu cu cineva, să vedem ce se poate face pentru tine. Sper că se va aranja. Cazul tău nu-i unul obişnuit, şi nu te putem lăsa în voia soartei.

Dormiră toţi trei în acelaşi pat, de-a latul lui.

Dimineaţa, Rebeca plecă la lucru – era laborantă la o fabrică de medicamente – iar Naftuli se găsească ceva pentru el. Rămase singur în cămăruţa mansardată, încuiat pe dinăuntru, aşa cum îl sfătuise Naftuli, care îi recomandase ca, în cazul în care ar bate careva la uşă, să nu deschidă.

Se întoarse după-amiază, pe la orele patru, cu un pachet sub braţ.

— S-a făcut! fură primele lui cuvinte. Ţi-am adus nişte ţoale civile. Nu sunt grozave, dar nici din cale-afară de nasoale. Deocamdată s-a aranjat unde să locuieşti provizoriu. Undeva aproape de Piaţa Chibrit. Apoi urmează celelalte.

— Ce trebuie să înţeleg prin „celelalte”?

— Trebuie să-ţi „confecţionăm” o altă identitate. Am adus şi ceva de mâncare.

O pâine cazonă – numai el ştia de unde făcuse rost de ea – nişte „salam popular” şi o scrumbie. Naftuli aşternu din nou muşamaua, puse tacâmuri, farfurii numai pentru ei doi.

— N-o aşteptăm pe Rebeca?

— Rebeca mănâncă la mamă-sa.

Când începu să se întunece, plecară. Folosind ca mijloc de locomoţie tramvaiul, ajunseră acasă la moş Vintilă, odată cu întunericul. Două săptămâni stătu închis într-o cămăruţă, nu avea voie să iasă măcar în curte, nu care cumva să-l vadă vecinii şi să înceapă a vorbi.

Într-o zi i se aduse un ordin de lăsare la vatră, ca reformat: invalid de război, pe numele Mihai Băleanu, iar după alte două săptămâni un Buletin de populaţie, pe acelaşi nume. O lună mai târziu îi găsiră o nouă gazdă, în Ferentari, la un picher pensionar. Bagajul lui: o valiză şi flaşneta. Aşa îşi începu falsa existenţă de flaşnetar.

La început nu i se încredinţă nicio misiune. Ulterior, când se constată că noua sa identitate nu trezea suspiciuni poliţiei civile – cu ocazia unor razii – şi cu atât mai puţin celei militare, i se încredinţară primele misiuni, la început de mică însemnătate. Ulterior, pe măsură ce ele fură îndeplinite cu succes, treptat sarcinile se înmulţiră şi crescură ca importanţă şi periculozitate. Şi, fiindcă acţiona de obicei de unul singur, primi numele conspirativ de Singuraticul.

Când traversă în sens invers Calea Victoriei, cortegiul funerar trecuse de mult. Probabil că, între timp, incinerarea celui care fusese maiorul de stat major Adrian Filipoiu luase sfârşit.

Flaşnetarul se grăbea acum să ajungă în Piaţa Amzei. Era acolo o lăptărie, lăptăria lui Iani-hagiul. (În tinereţe, Iani vizitase locurile sfinte.) I se făcuse foame şi, fiindcă era prea devreme să cineze, voia să şi-o mai potolească cu un castronaş de iaurt. (Flaşnetarul era convins că nicăieri în Bucureşti nu puteai mânca un iaurt atât de gustos ca la lăptăria lui Iani-hagiul.)

La ora aceea, în dugheana lui Iani erau puţin clienţi, în timp ce mânca iaurtul, al cărui caimac era gros, să-l tai cu cuţitul, îşi aruncă ochii pe ziarul în care erau împachetaţi pantofii abia scoşi de la reparat şi, distrat, citi următorul anunţ de pe pagina consacrată Micii publicităţi:

> *Mihai, am revenit acasă. Totul este în ordine. Întoarce-te, te rog, imediat. Mi-e dor de tine, şi sunt tare-tare îngrijorată să nu ţi se fi întâmplat ceva. Marina*

Marina!… Un mesaj din partea Marinei? Oare îl putea considera ea atare? Nu cumva era doar o simplă coincidenţă? În definitiv câte Marine nu existau în Bucureşti? Totuşi… Conţinutul anunţului, ei bine, conţinutul anunţului excludea sau aproape excludea o eventuală coincidenţă: *„Mihai, am revenit acasă. Totul este în ordine. Întoarce-te, te rog, imediat. Mi-e dor de tine, şi sunt tare-tare îngrijorată…”.*

Categoric, anunţul îl dăduse Marina. Desfăcu pachetul, căutând data apariţiei acelui număr din ziar. Era veche de aproape două săptămâni.

— Plata, domnule Iani!

— Ce, nu-ţi place iaurtul meu, domnule? îl apostrofă patronul lăptăriei, înroşindu-se de indignare

— Cum să nu!... Cum să nu, domnule Iani!… Am avut o criză de colită şi mi-am amintit că medicul mi-a interzis să mănânc iaurt şi în general lucruri acre cât timp durează tratamentul.

Ieşi în stradă. Privi în dreapta, în stânga.

„De-aş avea noroc să treacă un taxi liber sau măcar o birjă."

Avu noroc. Un taxi liber, venind dinspre Calea Victoriei, încetini când ajunse în dreptul său, fiindcă şoferul îl văzu aşteptând lângă bordura trotuarului, totuşi îl lăsă să treacă mai departe, fără să-l oprească. În ultima clipă îl străfulgeră bănuiala: Dacă era o cursă? Marina revenise acasă după două luni. Două luni în care timp fusese supusă experienţelor „profesorului" Poni. Revenise de bună voie? În niciun caz! Înseamnă că Gestapoul în mâinile căruia se aflase consimţise s-o elibereze. Or dacă o eliberaseră, însemna că îşi atinseseră scopul pentru care o răpiseră. Cu alte cuvinte, însemna că reuşiseră experienţele la care fusese supusă. Dacă ele s-ar fi soldat cu un eşec, nu s-ar fi dat înapoi să o ucidă.

„Dar dacă ea a izbutit să scape din mâinile lor?"

Nu, o asemenea ipoteză trebuia exclusă din capul locului. Cine a intrat odată pe mâna Gestapoului nu mai are nicio şansă să scape, şi cu atât mai puţin o femeie. Şi apoi, dacă, prin absurd, ar fi izbutit, în niciun caz nu s-ar fi reîntors acasă, şi cu atât mai puţin ar fi îndrăznit să dea anunţul de la Mica publicitate.

Fără doar şi poate Marina era „liberă" cu consimţământul Gestapoului. Probabil în timpul experienţelor la care fusese supusă *vorbise,* fără să fie conştientă de acest lucru, şi cei de la Gestapo aflaseră că el o răpise pe Ulla Beckmann. Anunţul din ziar, după toate probabilităţile, era nada cu care ei urmăreau să-l prindă în undiţa lor.

„Trebuie să mă sfătuiesc în prealabil cu nenea Neagu!" îşi spuse.

Se uită la ceas. Peste trei ore urma să-l întâlnească în atelierul de reparat instrumente muzicale de pe Calea Moşilor.

15

În amurgul acela, din a doua jumătate a lunii august 1944, canicula era înăbuşitoare. Înăbuşitoare mai ales pe străzile şi bulevardele din inima Capitalei. Blocurile cu mai multe etaje, asemenea unor calorifere uriaşe, continuau să emane căldura acumulată în timpul zilei, când soarele dogorise fără milă, muind asfaltul, transformându-l într-un fel de marmeladă doar cu puţin mai consistentă decât cea care se putea cumpăra la băcănii, bineînţeles atunci când se găsea.

Zăpuşeala gonise bucureştenii din case. Pe străzi şi în parcuri era multă lume, grădinile de vară făceau dever mare, mai ales cele „cu muzică". (Măcar un violonist şi un ţambalagiu.)

În amurgul acela, Capitala nu făcea deloc impresia unui oraş în timp de război, mai ales că nu se întunecase şi străzile, din cauza camuflajului, încă nu semănau cu nişte ganguri dintr-o hrubă imensă. Oamenii – femei, bărbaţi – bine dispuşi umpleau străzile, dornici să se destindă, să se distreze. Atmosfera de linişte şi de relativă securitate se datora faptului că de câtva timp comunicatele militare ale „Comandamentului de căpetenie al armatei" anunţau pe frontul din Moldova doar dueluri de artilerie şi ciocniri de patrule. Acalmia de pe front se oglindea şi prin aceea că mulţi militari – în special ofiţeri – din zona operativă fuseseră învoiţi în scurte permisii.

Aceasta era impresia generală şi, dacă nu ar fi fost raidurile aviaţiei anglo-americane, care îi făceau pe cei deosebit de prevăzători să se întoarcă devreme pe la casele lor, ca să se poată refugia în timp util în adăposturile antiaeriene, Bucureştiul – cel puţin atâta vreme cât încă mai era lumină – ar fi arătat aproape ca în timp de pace.

În amurgul fierbinte, Ulea Mihai – flaşnetarul – părăsea atelierul de reparat instrumente muzicale al lui Vlaicu Oişteanu cu sufletul greu. Aşa cum se aşteptase, nenea Neagu îi interzisese să dea curs invitaţiei de la Mica publicitate a ziarului „Universul".

— Cu toate că în aceste zile nu am timp să mă ocup de problemele tale personale, îţi promit ca, în scurt timp, să-ţi comunic dacă s-a întâmplat cu Marina Boldea, aşa cum bănuieşti tu, o „schimbare la faţă". Trebuie să ai răbdare şi, bagă de seamă, îţi interzic în mod categoric să faci vreo prostie. Mă voi sfătui cu tovarăşul Gabriel şi, mă gândesc, dacă nu cumva tocmai schimbarea ei la faţă, adică la suflet, nu ne va ajuta să dăm de urma Magdalenei, pe care parcă a înghiţit-o pământul.

— Nene Neagu, dacă, dându-şi seama de pericolul mai mult sau mai puţin iminent pentru ea, a fugit?

— Nu-i exclus! Totuşi, îmi spune mie inima că n-a părăsit Bucureştiul şi că, până la urmă, va veni şi ziua în care ne vom putea socoti cu ea. Răbdare, Mihai, răbdare.

— Am, nene Neagu. Am răbdare şi în ceea ce o priveşte pe Marina. Fiindcă mie mi-e dor nu de Marina cea „schimbată la faţă", cum ai numit-o dumneata, ci de adevărata Marina. Or, tare mi-e teamă că, după ce a trecut prin clinica „profesorului" Poni, Marina aceea nu mai există!

La atâta se rezumase discuţia cu nenea Neagu. Acum mergea pe străzi şi continuau să-i sune în urechi cuvintele lui: „… totuşi, îmi spune mie inima că n-a părăsit Bucureştiul şi că, până la urmă, va veni şi ziua în care ne vom putea socoti cu ea". Continuau să-i sune în urechi cuvintele şi să-i vadă ochii, de parcă privirile li s-ar fi întâlnit din întâmplare. Doar aşa a putut descoperi acea întunecime lucioasă – da, întunecime lucioasă – care apărea în ochii lui numai atunci când venea vorba de *fascişti*. Altfel, ochii lui nenea Neagu erau albaştri şi blânzi, foarte tinereşti, nefiresc de tinereşti în comparaţie cu vârsta – „am săltat peste cincizeci", spunea el, fără a preciza vreodată cu câţi ani anume „săltase" – în timp ce fiziceşte, prin contrast, părea nefiresc de îmbătrânit. Îl îmbătrâniseră anii pe care îi petrecuse între zidurile închisorilor, la Doftana patru, şi alţi patru la Aiud. Evadase în anul 1943 – niciodată nu-i destăinuise cum de reuşise – şi de atunci trăia în clandestinitate, activa în clandestinitate, îndeplinind sarcini printre care şi aceasta, de a fi legătura sa superioară. Naftuli, ducându-l la nenea Neagu, îi spusese că acesta era un om extraordinar şi că „nici nu-ţi poţi închipui ce nivel ideologic are omul ăsta care, până a nu-l aresta, a fost strungar la «Wolf». Dacă ar fi să ne prezentăm amândoi la un concurs, şi examinatorii ar vrea să se convingă care dintre noi doi a înţeles mai bine «Anti-Dühring», ei bine, cred că nenea Neagu ar lua o notă mai mare decât mine".

El, Mihai, chiar din prima zi, simţise o mare simpatie faţă de bătrân, căruia îi spunea „nene", dar pe care, de multe ori, era ispitit să-l strige „tată". Un cuvânt pe care de câte ori îl auzea rostit de alţii, i se părea straniu, încărcat de înţelesuri grave, pentru că atunci când îl pronunţase şi el, fusese prea mic, şi nu-şi mai amintea, cum îi sunase la ureche, aşa cum nu-şi mai amintea nici pe cel care, în actul de naştere, figura drept părintele său. De altfel, de multe ori avea sentimentul că nenea Neagu vedea în el ceva mai mult decât un tovarăş căruia trebuia să-i traseze sarcini. Avea acest sentiment de fiecare dată când descoperea navigând în apele albastre şi profunde ale ochilor lui unde de duioşie, de o *anumită* duioşie, de parcă el, Mihai, i-ar fi fost o rudă apropiată.

Mergea pe stradă, se gândea la nenea Neagu, îl vedea şi din nou auzi cuvintele rostite cu asprime: „Trebuie să ai răbdare şi, bagă de

seamă, îţi interzic, în mod categoric, să faci vreo prostie”. De fapt – simţise – asprimea cuvintelor era numai aparentă. În realitate, nenea Neagu se străduia să camufleze teama că el, Mihai, neputând rezista tentaţiei şi încercând s-o revadă pe Marina, ar putea să cadă în mâna Gestapoului. Mai ales după ce se răstise la el îl simţise pe nenea Neagu, mai mult ca oricând, nu doar legătura lui superioară, ci omul care se teme să nu piardă o fiinţă dragă.

— Bine, tăicuţă, am să te ascult. Nu-i o interdicţie greu de suportat, de vreme ce Marina, care a dat anunţul, nu-i Marina de care îmi este mie dor. Şi apoi… şi apoi, dacă pun mâna pe mine Gestapoul şi Siguranţa, înseamnă că nu am recuperat decât foarte puţin din timpul irosit până a nu-i cunoaşte pe „băieţi”. Căci ceea ce am făcut până acum e atât de puţin!… Atât de puţin!…

Nenea Neagu îi spusese că urmau să aibă loc evenimente importante. La ce anume evenimente se referea bănuia, de vreme ce, în câteva rânduri, el însuşi făcuse „rost” de arme şi muniţii, iar în alte dăţi transportase în flaşneta lui – spre ascunzători sigure – armamentul procurat de către alţi tovarăşi. Nu, în niciun caz nu trebuia să-i fie teamă lui nenea Neagu că va comite o „prostie”. Dorea atât de mult să fie liber în ziua în care va începe „lupta cea mare”.

Şi totuşi… Oare ar însemna chiar *prostie*? Oare ar însemna încălcarea interdicţiei categorice a legăturii sale superioare dacă va trece, *doar va trece,* prin faţa casei în care revenise să locuiască Marina, cea în noua ei ipostază? Atât!… Va trece doar prin faţa casei ei. Era o tentaţie teribilă, căreia – simţea – nu era în stare să-i reziste. Trebuia, *trebuia* să i se supună. Şi, ca un halucinat, porni într-acolo, pe jos, în speranţa că, poate, până avea să ajungă pe Aleea Agudului, raţiunea va învinge.

Când ajunse în capul străzii, se întunecase de-a binelea. Era atât de emoţionat, încât îşi simţea gura uscată, arsă ca după un marş forţat, pe front, când unitatea lor primea pe neaşteptate ordin să schimbe poziţia. Întunericul era sfâşiat, pe porţiuni mici, de felinarele camuflate. Mergea pe trotuarul opus, încet, cu paşi de plimbare. Şi, brusc, încremeni locului. Strada, o clipă, două începu să se clatine şi, odată eu ea, el însuşi, de parcă s-ar fi aflat în „bărci”, într-o zi de Moşi. Ca să-şi menţină echilibrul, se agăţă cu ambele mâini de un copac. Nu trăia un coşmar. Casa Marinei Boldea dispăruse. Pe locul pe care o ştiuse, acum se afla un morman de ruine. Fusese atinsă de o bombă în timpul ultimului bombardament aerian. Aşa crezu, în primele clipe. Dar explicaţia adevărată i se revelă ceva mai târziu când, disperat, năucit, nimeri pe strada alăturată, şi descoperi trei case bombardate. Înţelese. Asemenea unui seism, trepidaţiile solului, produse de bombele căzute pe strada vecină prăbuşiseră casa Marinei, şubrezită rău de tot încă de la cutremur. Dar cu ea, cu Marina, ce se

întâmplase? Când se prăbuşise casa, ea unde se afla? O întrebare al cărei răspuns nu era greu de dat.

Fu cea mai cumplită noapte din toate câte trăise, mai cumplită chiar decât zilele şi nopţile petrecute în închisoarea improvizată a locotenentului Hondrilă, după primul interogatoriu pe care i-l luase maiorul Adrian Filipoiu, când credea şi nu credea, nu credea şi credea în Magdalena, succesiv, dar numai în minutele când i se aducea mâncarea, deoarece în restul timpului se prăbuşea, voit – ca într-o prăpastie salvatoare – într-un somn greu şi fără vise. Da, mai cumplită decât nopţile şi zilele acelea, pentru că *atunci* se salvase prin somn, pe când acum, în orele nopţii, puţine câte trecuseră, nu izbutise să aţipească măcar o singură clipă.

Dimineaţa, fără să mai ceară consimţământul lui nenea Neagu, alergă din nou pe Aleea Agudului. Sinistru spectacol!… Se prăbuşise etajul, se prăbuşiseră şi zidurile parterului. Doar unul singur mai rămăsese în picioare. În schimb, garajul şi fosta lui „locuinţă” scăpaseră intacte. Un morman de moloz şi cărămizi şi, dedesubt, poate cadavrul Marinei. *Poate!* În stânga locului devenit „viran” era o casă, format vagon, în care locuia familia unui diriginte de la Poşta centrală. Sună la sonerie. Ieşi din casă, şi veni până la poartă, soţia dirigintelui.

— Ce doreşti dumneata?

— Iertaţi-mă că vă deranjez…

— Îmi pari o figură cunoscută. Nu eşti cumva flaşnetar, şi n-ai locuit alături, la doamna Boldea?

— Aveţi o memorie foarte bună. Da, am locuit la dumneaei.

— E cam multişor de când te-ai mutat.

— Da! Sunt două luni. De atunci nu am avut răgazul să trec pe la dânsa. Abia în dimineaţa asta, având drum prin apropiere, mi-am zis: „Hai să mă reped şi pe la doamna Boldea, poate că în lipsa mea o fi venit vreo scrisoare de la careva dintre foştii mei camarazi de front”. Când colo, ce le-a fost dat ochilor mei să vadă? Când a avut loc nenorocirea, doamnă?

— Vinerea trecută, cu prilejul ultimului bombardament. Casa era o ruină, ştii foarte bine.

— Şi cu doamna Boldea ce s-a întâmplat?

— Numai Dumnezeu ştie! Ne-am întrebat şi noi, toţi vecinii. Poate că era acasă, şi acum zace îngropată sub mormântul de moloz, poate că nu.

— Îmi amintesc acum, când am anunţat-o că am de gând să mă mut, mi-a spus că decizia mea îi convine, deoarece intenţionează să viziteze nişte rude din provincie, şi că va lipsi un timp mai îndelungat. Poate nu s-a reîntors încă? tatonă el terenul.

— Da, a fost plecată. Dar, între timp, s-a reîntors.

— Când? De mult?

— Exact nu ştiu. În urmă cu vreo două săptămâni am întâlnit-o întâmplător pe stradă.

— Va să zică nu ştiţi precis dacă se afla acasă în noaptea când s-a întâmplat nenorocirea.

— Când sirenele au sunat prealarma, am plecat cu toată familia la adăpostul din capul străzii. Îl ştii, cel din blocul Marcovici. Am trecut prin faţa casei ei. N-am observat nicio mişcare, aşa că n-aş putea să-ţi spun dacă era sau nu acasă. Poate că dormea.

Răspunsuri similare primi întrebând la cealaltă casă; cea din dreapta. Cu alte cuvinte, aceeaşi chinuitoare incertitudine: Marina mai era sau nu în viaţă? Se frământă două zile. În cea de-a treia îi veni în minte că, totuşi, ar exista o posibilitate să pună capăt nesiguranţei. Să dea el un anunţ, aproximativ cu următorul conţinut: *„Marina, am citit cu întârziere, şi cu totul întâmplător comunicarea ta. Vino în ziua x, la orele y, în holul cinematografului «Capitol».”* Da, să dea anunţul, dar, în ziua indicată, nu el să se prezinte – pentru a nu cădea într-o eventuală cursă a Gestapoului – ci altcineva. Cine însă o mai cunoştea pe Marina? Cu excepţia lui nenea Neagu, nimeni altul. Dar oare el va accepta? Îl va îndupleca, mai mult ca sigur, dacă îi va spune: „Nene Neagu, trebuie *să ştiu:* mai trăieşte sau nu? Trebuie! Te rog să înţelegi. Trebuie!”

Aşa cum sperase, acesta acceptă. Anunţul apăru în „Universul” şi, în ziua şi la ora indicată, nenea Neagu se înfiinţă în holul cinematografului „Capitol”. În schimb Marina nu veni.

Era moartă? Trăia? Supravieţuise, fiindcă avusese şansa ca în noaptea în care se prăbuşise imobilul să nu se afle acasă?

„Dacă analizez faptele la rece, după toate probabilităţile, Marina zace acum sub dărâmături.”

Totuşi, în ciuda acestei concluzii, – în cazul în care asta nu însemna automistificare – avea presentimentul că Marina trăieşte.

Trecură câteva zile. Era în după-amiaza zilei de douăzeci şi unu august a anului 1944. Ca de obicei, când ajunse la atelierul lui Vlaicu Oişteanu, nenea Neagu îl aştepta.

— Zilele acestea s-ar putea să avem nevoie de tine, într-o misiune importantă. Reţine! Dacă te cheamă cineva la telefonul „babetelor”… Apropo, au acelaşi număr?

— Da!

— Şi funcţionează?

— Funcţionează.

— Deci, dacă te cheamă cineva la telefonul lor, şi îţi spune: „Acordeonul a fost reparat, vino să ţi-l iei“, poţi să ai deplină

încredere în el şi să te duci la adresa pe care ţi-o va indica. Clar?

— Cum nici că se poate mai clar.

— Asta e tot, Mihai!

Dar el nu se grăbi să plece.

— Nene Neagu, se apropie… „ziua cea mare”, aşa-i?

— Da, se apropie.

Şi nu mai continuă.

— Misiunea de care mi-ai vorbit se referă la ziua *aceea,* nene Neagu?

— Da!

— Atunci înseamnă că e foarte apropiată.

— Este.

Dar nici măcar nenea Neagu nu ştia cât de apropiată era. Nenea Neagu cunoştea, în linii mari, planul insurecţional al partidului: arestarea mareşalului şi a guvernului său, constituirea unui guvern care să reprezinte toate forţele democratice şi patriotice din România, ieşirea României din alianţa cu Germania hitleristă şi trecerea, cu arma în mână, de partea aliaţilor, U.R.S.S., Anglia, Statele Unite ale Americii. În vederea realizării acestor obiective, lovitura principală trebuia să aibă loc în Bucureşti, şi la ea să participe atât armata, cât şi muncitorimea, care urma să fie înarmată. Însă nu ştia în ce zi anume. Dar, chiar dacă ar fi cunoscut-o, nici nu i-ar fi trecut prin minte în clipa în care discuta cu flaşnetarul că, datorită unor condiţii obiective, data hotărâtă iniţial avea să fie devansată.

Flaşnetarul era ispitit să întrebe pe nenea Neagu când urma să fie declanşată insurecţia armată, dar îşi dădea seama că nu-i era îngăduit să pună o asemenea întrebare.

Plecă. Stătea foarte aproape, aşa că renunţă să mai ia tramvaiul. În mai puţin de cincisprezece minute, ajunse acasă.

„Babetele” – cum le numise nenea Neagu – stăteau în curte, sub nucul bătrân, şi beau cafea. Încă nu se înserase, pe stradă zăpuşeala era încă mare, dar sub nucul bătrân hălăduia răcoarea şi mirosea vag a iod.

— Bună seara, doamnelor!

— Bună seara, domnule Mihai. Nu bei o cafeluţă cu noi? îl invită Viorica, stăpâna lui Cezar care dormita la picioarele ei.

— Vă rog să mă iertaţi că vă refuz! Mă doare capul cumplit. Am umblat mult prin soare şi mi-e teamă să nu fi căpătat vreo insolaţie.

În realitate se grăbea să ajungă la el în cameră, ca să nu scape emisiunea postului de radio Moscova. Avea un „Blaupunkt” puternic, cumpărat de ocazie, cu care prindea toate posturile aliaţilor, în ciuda bruiajului. Deoarece nu putea asculta un post „inamic” cu ferestrele larg deschise, fu nevoit să le închidă. Se dezbrăcă, se lungi în pat, deschise aparatul şi se pregăti să asculte. Avea, la îndemână, un

blocnotes şi un creion. Păstrase acest obicei de pe vremea în care, ca furier în cadrul Comandamentului Diviziei „Putna”, primise ordin să întocmească, zilnic, „buletine informative” pentru uzul personal al generalului Cozubaş.

Îşi procurase, mai demult, de la un anticar, un atlas şi, după ce asculta comunicatele militare, însemna pe hartă cu săgeţi şi linii roşii situaţia operaţiilor de pe toate fronturile. Fiindcă existau mai multe fronturi. În nord, armatele sovietice ajunseseră pe malurile Vistulei. În vest, debarcarea avusese loc, „valul Atlanticului” fusese străpuns, şi acum tancurile generalului Patton se îndreptau spre Paris. Un alt front se deschisese în sudul Italiei, unde aliaţii de asemenea debarcaseră cu succes. În fine, mai era frontul din sud-est. Din ajun, acest front devenise cel mai important. Din ajun, adică din ziua de 20 august, zi în care Fronturile 2 şi 3 ucrainean, de sub comanda lui Malinovski şi Tolbuhin, declanşaseră ofensiva din sectoarele Iaşi-Chişinău-Tiraspol, ofensivă ce se desfăşura cu deplin succes.

În sfârşit, auzi semnalul, pe urmă vocea aceea gravă, impresionantă, „Vorbeşte Moscova!… Vorbeşte Moscova!…”. Deşi nu învăţase să stenografieze, datorită îndemânării dobândite pe când întocmea, zilnic, buletine informative pentru general, izbuti să transcrie comunicatul, aproape cuvânt cu cuvânt. După aceea îl reciti cu harta în faţă. Nu era absolut necesar să ai cunoştinţele unui ofiţer de stat major, ca să-ţi dai seama că situaţia pe frontul din Moldova era disperată.

Ulea Mihai – fostul „flaşnetar” – opri aparatul de radio, puse deoparte atlasul şi blocnotesul, deschise fereastra, ca să se mai răcorească încăperea, pe urmă, lungit în pat, cu mâinile sub cap, începu să se gândească.

„Categoric, partidul va şti să folosească – cu maximum de randament – această conjunctură favorabilă. Poate chiar în noaptea aceasta voi primi telefonul pe care îl aştept.”

Telefonul se afla în hol. Aşteptă să se culce bătrânele, pe urmă lăsă întredeschisă uşa camerei sale, ca să-l audă în cazul în care ar suna în timpul nopţii. Dar telefonul rămase mut până dimineaţa. Dormise un somn zbuciumat, cu coşmaruri. Se făcea în vis că izbucnise insurecţia şi că bucureştenii se aflau pe baricade, încercând să stăvilească înaintarea hitleriştilor spre centrul. Oraşului. El, Ulea, purta uniformă de sublocotenent – „tovarăşii m-au avansat”, îşi spuse în vis – şi comanda un pluton. De undeva, de pe o stradă laterală, iată că îşi fac apariţia trei tancuri hitleriste. Cel din frunte se află foarte aproape. Cu un „Faustpatronne“ ţinteşte tancul în turelă. Tancul ia foc. Al doilea tanc are aceeaşi soartă. Dar tocmai în clipa în care se pregătea să distrugă şi pe cel de-al treilea, o rafală de armă automată îi ciuruieşte pieptul. Se prăbuşeşte şi, în clipa premergătoare morţii, un gând

însoţit de un imens regret: „Iată, voi muri fără să ştiu *cum va fi* după victorie”.

Coşmarul alungă somnul. Ridicat în capul oaselor, trebui să treacă vreo câteva minute până să-şi dea seama că totul se întâmplase doar în vis. Fericit se culcă, adormi din nou. Alt coşmar. Se făcea, în vis, că se afla într-o vilă de pe Aleea Eliza Filipescu. O vilă frumoasă, elegantă, *vila Magdalenei.* În sfârşit, o descoperise. În buzunar avea mandatul de arestare. Afară, casa era înconjurată de soldaţi, din plutonul său – din nou se visa ofiţer –, nu mai exista pentru ea nicio salvare. Nimerise într-un salon, dar Magdalena nu era de faţă. Ştia însă că îl aştepta în cealaltă încăpere, de care îl despărţea o uşă înaltă, cu două canaturi, vopsită în alb, a cărei clanţă de bronz avea forma oribilă a unui miriapod. Ca să ajungă la Magdalena trebuia să pună mâna pe clanţa aceea, s-o apese, dar, deşi ştia că este din metal, îi era pur şi simplu scârbă să o atingă. Trebuia totuşi să-şi învingă dezgustul. Era în *misiune.* Primise ordin de la nenea Neagu s-o aresteze pe trădătoare. Se apropie de uşă. Un pas, încă unul. Întinde mâna şi tocmai în clipa aceea clanţa de bronz se metamorfozează într-un miriapod viu, uriaş, care începe a-şi agita nenumăratele picioare, într-o zbatere plină de spaime. Nu, în niciun caz, nu este în stare să-l atingă, fiindcă, de scârbă, ar putea să şi moară. Deja îi este greaţă, atâta greaţă încât sigur are să vomite. Atunci, stăpânindu-şi greu dezgustul, izbeşte cu talpa cizmei în uşă şi, iată, se deschide. A trecut pragul. Pe o canapea stau două femei. De fapt două Magdalene. Îmbrăcate identic, pieptănate identic, semănând perfect una cu alta. Cele două Magdalene râd amuzate. Râd de stupefacţia, de uluiala lui.

„Ghici, care dintre noi două este Magdalena, şi care Marina?” îl întreabă una dintre ele.

„Ghici, care dintre noi două este Magdalena, şi care Marina?” repetă cealaltă.

Râd, pe urmă se îmbrăţişează şi se sărută.

„Are să ghicească, surioară?” întreabă una din Magdalene.

„N-are să ghicească, surioară!” răspunde cealaltă.

Şi din nou se îmbrăţişează şi se sărută, ca două veritabile surori gemene. Cu toate acestea, una din ele este Marina. Îl cuprinde o mare tristeţe, o deznădăjduită tristeţe.

„Marina!” strigă disperat.

„Eu sunt Marina?” întreabă una din Magdalene.

„Eu sunt Marina?” întreabă apoi cealaltă.

Din nou coşmarul alungă somnul. Afară începuse să se lumineze. Se simţea obosit, de parcă toată noaptea n-ar fi închis ochii. Încercă să mai doarmă. Trebuia să fie odihnit. Probabil că ziua care sta să înceapă avea să fie una grea pentru el. Dar nu izbuti.

Dimineaţa, când cele două bătrâne încă nu se treziseră – în ciuda

vârstei, amândouă dormeau cel puţin zece ore pe noapte –, deschise radioul. Toate posturile aliate consemnau reuşita spectaculoasă a ofensivei declanşată de Fronturile 2 şi 3 ucrainean. Postul de radio transmitea un program obişnuit. În cadrul radiojurnalului, fu difuzat comunicatul „Comandamentului de căpetenie al Armatei", care nu izbutea decât parţial să măsluiască situaţia gravă de pe front: *„La sud-vest de Tiraspol şi pe frontul Moldovei, între Prut şi Şiret, trupele române şi germane se află în lupte grele cu puternice forţe de infanterie şi care de luptă sovietice. După lupte foarte grele, cu un inamic superior, oraşul Iaşi a fost pierdut…"*

Posturile aliate anunţau că forţele sovietice ajunseseră deja la Vaslui.

În aşteptarea telefonului, Ulea rămase acasă toată dimineaţa. Dar telefonul rămase mut. Spre prânz nu mai avu răbdare să aştepte. Se îmbrăcă şi plecă în oraş.

— Doamnă Viorica, dacă mă caută cineva la telefon, spuneţi-i să revină seara, după ora şapte. Eventual să-mi lase numărul la care poate fi găsit. Între timp am să vă deranjez ca să aflu dacă eventual m-a sunat careva.

— Telefonează-ne ori de câte ori vei voi. Îmi dau seama că pentru dumneata este ceva foarte important.

Mâncă la un automat „Herdan" de pe Calea Victoriei, peste drum de Telefoane, pe urmă o porni, ca omul fără nicio treabă, în sus, înspre Palat. La ora aceea a prânzului era foarte cald, şi pe stradă lume puţină.

— Ce căldură, domnule, ce căldură! se plânse un ins rotofei, într-un elegant costum fresco, prietenului său, îmbrăcat în alb, de la pantofi până la pălăria de panama.

— Cald, domnule, cald! Şi mi s-a făcut o sete!

Dialogul dintre cei doi îi aminti de o schiţă a lui I. L. Caragiale. Şi fiindcă tot nu avea altceva mai bun de făcut, păstră distanţa, să asculte, mai departe, dialogul dintre ei.

— Câte grade or fi?

— Dacă nu plus 40, în orice caz în jurul acestei cifre.

Pronosticul insului în haine albe era aproape exact.

Trecând pe lângă o farmacie de pe Bulevardul Elisabeta, Ulea observase că termometrul de la intrare indica o temperatură de + 38°.

— Eu aş propune să intrăm la Athénée, să mai bem o baterie, să mai luăm un mezelic.

— Să intrăm, de ce să nu intrăm!

Se aflau în dreptul Ateneului, când o maşină neagră, care venea dinspre Preşedinţie, intră în curtea Palatului.

— Asta-i maşina lui Ică! o recunoscu rotofeiul. Curios, ce-o fi căutând Ică la Palat, la ora asta!?

— Dar cât e ceasul?

— Trei şi jumătate. Mai exact, trei şi douăzeci şi cinci de minute, preciză rotofeiul, scoţând din buzunar un ceas de aur cu capace duble. O fi având audienţă la vodă.

— La ora asta? Fii serios! Nu dă el, Michel, audienţe la asemenea ore.

— O fi poate în legătură cu situaţia de pe front. Cică e albastră de tot: Dacă te iei după ce spun posturile străine, ar însemna că în două săptămâni, maximum, ruşii sunt la Bucureşti.

Cei doi intrară la Athénée Palace. Ulea îşi continuă drumul, deşi dialogul celor doi „amici" îi trezise curiozitatea. În ciuda căldurii excesive, rătăci pe străzi ore întregi, în câteva rânduri telefonase acasă, întrebând dacă îl căutase careva, dar de fiecare dată răspunsul bătrânelor fusese negativ. Nimeri în Cişmigiu, îşi potoli setea cu două halbe, pe urmă, în drum spre casă, constatând că i se făcuse foame, cină la o grădină de vară. Când păşi pragul camerei sale, mai erau douăzeci de minute până la ora douăzeci şi unu. Deschise aparatul de radio. La ora 21, Bucureştiul urma să transmită, în emisiunea teatru la microfon, piesa lui Alfred Mason „Jocul Apelor". Dar, spre surprinderea sa, în locul programului anunţat, abonaţii erau obligaţi să asculte muzică patriotică. Îşi puse pijamaua, îşi aprinse o ţigară şi se trânti în pat, să se relaxeze puţin. Dar în clipa aceea marşul de fanfară fu întrerupt, şi vocea crainicului anunţă:

— *Atenţiune! Atenţiune! Lăsaţi aparatele deschise. Vom transmite un comunicat important pentru ţară.*

După ce înştiinţarea fu repetată de câteva ori, din nou fu reluat programul de marşuri. Ulea se îmbrăcă. Mâinile aproape îi tremurau de emoţie când scoase dintr-un geamantan, permanent încuiat, „Walther"-ul. Verifică încărcătorul, vârî un cartuş pe ţeavă, puse piedica, după care ascunse revolverul în buzunarul hainei se instală apoi într-un fotoliu cam hodorogit, crispat într-o aşteptare chinuitoare. Era convins că din moment în moment va suna telefonul. Dar în locul apelului, auzi câteva bătăi discrete în uşă.

— Cine-i? întrebă.

— Eu. Pot să te deranjez pentru câteva minute?

— Poftiţi!… Niciun deranj, doamnă Viorica.

Bătrâna doamnă, care, în mod obişnuit, manifesta permanent o bună dispoziţie incredibilă, de data asta părea agitată, nervoasă, prost dispusă.

— Iartă-mă că te deranjez.

— V-am spus, doamnă, că nu mă deranjaţi deloc.

— Ştiţi, noi suntem două femei singure. Nu avem cu cine ne sfătui. Dumneata, care ai lipsit toată ziua, poate că ai aflat despre ce anume va fi vorba în comunicatul ce urmează a fi transmis la radio.

— Nu ştiu nimic precis, doamnă Viorica. Presupun că e în legătură cu frontul care, după cum probabil aţi aflat din emisiunile postului de radio, a fost spart.

— Şi cam ce crezi că va conţine comunicatul? întrebă bătrâna cu naivitate, dar cu o voce care trăda multă spaimă.

— Nu ştiu, doamnă. Presupun că s-a hotărât să ieşim din război. Ar fi, de altfel, singura soluţie rezonabilă, dacă vrem să evităm un dezastru total.

— Vai de mine! Dar asta înseamnă să vină bolşevicii peste noi! Veronica, auzi, Veronica?

Şi fără să mai zăbovească o singură secundă, bătrâna părăsi încăperea.

Câteva clipe mai târziu sună telefonul. Ulea se repezi ca un bezmetic şi izbuti să ridice receptorul înainte de a se auzi cel de-al doilea apel.

— Alo? Da, vă rog!

— Dumneata eşti, Ulea?

— Cine întreabă?

— Vreau să te anunţ că acordeonul a fost reparat şi că poţi veni să-l ridici.

— De unde?

— Peste zece minute o maşină are să vină să te ia. Aşteapt-o în stradă. E mai bine. Reţine! Peste zece minute!

Interlocutorul de la celălalt capăt al firului închise.

„În sfârşit! îşi spuse, punând receptorul în furcă. Din păcate n-am să apuc a auzi comunicatul care urmează a fi transmis la radio."

Reveni în cameră, privi de jur împrejur, parcă spre a se convinge că nu uitase ceva de care ar putea avea trebuinţă acolo unde va fi nevoie de el. Uitase doar să închidă radioul. Înainte de a-l opri, apucă să mai audă o dată:

— *Atenţiune! Atenţiune! Lăsaţi aparatele deschise. Vom transmite un comunicat important pentru ţară.*

După zece minute, când Ulea se afla de acum în stradă, o maşină militară opri lângă bordura trotuarului, exact în dreptul său. Şoferul îi făcu semn să urce în spate. Acolo mai era cineva, un civil, cam pământiu la faţă, însă lat în umeri şi, după toate probabilităţile, tare voinic. În colţul stâng al gurii ţinea un ţigaret nou-nouţ, din lemn de cireş. Crezând că insul nu are ţigări, Ulea scoase din buzunar pachetul său, poftindu-l să se servească.

— Mulţumesc, dar nu fumez. Am ulcer şi doctorii mi-au spus să dau dracului tutunul. Mă amăgesc şi eu sugând din ţigaretul ăsta. Înseamnă că de dat l-am dat dracului! Numai că nu ştiu pentru cât timp.

— În general nu-i uşor să te laşi de fumat, îl consolă Ulea, mai mult ca să spună ceva, fiindcă de emoţionat ce era numai chef de conversat nu avea.

Dar nici celălalt nu părea a fi vorbăreţ. Pentru că, până ajunseră la destinaţie, nu mai scoase un singur cuvânt, mărginindu-se să roadă între dinţi capătul de ţigaret pe care îl ţinea în gură.

Coborând din maşină, Ulea recunoscu imediat clădirea. Aici fusese adus, sub escortă, de pe front, de către subofiţerul Filimon.

Însoţitorul său părea ca la el acasă. Îl conduse la etaj şi bătu tare într-o uşă. O deschise şi îi făcu loc să intre el primul. Nu era un birou propriu-zis, ci mai curând o sală de consfătuiri. O masă lungă, la mijloc, cu scaune de-a dreapta şi de-a stânga. În capul mesei îl recunoscu pe colonelul Soroceanu. Mai erau prezenţi câţiva ofiţeri şi încă doi civili. În faţa sa, colonelul avea o hartă a Bucureştiului. Undeva, pe un fel de consolă, mai în spate, un aparat de radio, marca „Philips". Aparatul era deschis şi continua să transmită, în surdină, muzică patriotică.

Când apăru în prag, colonelul Soroceanu îi zâmbi, se ridică şi veni în întâmpinarea lui:

— Bună seara, tovarăşe Ulea.

— Să trăiţi, tovarăşe colonel.

Colonelul îşi reluă locul din capul mesei, apoi, privind pe cei prezenţi, spuse:

— Acum, că suntem cu toţii, cred că am putea începe. Vă rog să luaţi loc!

În clipa aceea, muzica la radio conteni brusc. Urmară câteva minute de linişte.

— Cred că vor transmite Proclamaţia, anunţă colonelul Soroceanu. Vasilescule, fă-l, te rog, mai tare!

Un locotenent, care se afla mai aproape de aparat, se grăbi să execute ordinul.

După ce ultimele cuvinte ale Proclamaţiei fură rostite, crainicul anunţă lista noului guvern, având în fruntea sa pe generalul de corp de armată Constantin Sănătescu.

Fură citite, în continuare, două Decrete-Legi. Cel care se referea la desfiinţarea lagărelor de concentrare şi cel cu privire la amnistierea unor delicte politice.

După citirea lor, colonelul Soroceanu ceru sublocotenentului să închidă radioul.

— … Şi acum să trecem la treabă.

Se auzi o bătaie în uşă şi în clipa următoare intră în birou un teterist, care predă colonelului un plic închis. Colonelul îl deschise, scoase de acolo o foaie de hârtie bătută la maşină, o citi, încruntându-se de câteva ori, pe urmă, către curier:

— Bine, Pruteanu, te poţi duce!

Teteristul salută şi părăsi încăperea. Câteva minute, colonelul îi privi pe rând, emoţionat, pe urmă le vorbi şi nu numai cuvintele, dar chiar tonul cu care fură ele rostite, trădară gravitatea momentului:

— Din dorinţa de a evita orice vărsare de sânge, noul guvern român a fost de acord să permită trupelor germane să părăsească teritoriul României folosind un anumit culoar. Propunerea aceasta generoasă a fost respinsă de către Berlin, respectiv de Hitler, care a ordonat ocuparea Capitalei de către trupele hitleriste. Întrucât era de aşteptat ca Berlinul să reacţioneze în acest fel, la ora actuală toate obiectivele militare sau civile ale hitleriştilor sunt, practic, blocate de unităţi ale Comandamentului Militar al Capitalei, în conformitate cu planul insurecţional elaborat de partid. În curând ostaşii noştri vor trece la ocuparea lor şi la lichidarea oricărei eventuale rezistenţe. La acţiune alături de ostaşi vor participa muncitori aparţinând formaţiunilor patriotice de luptă. Misiunea dumneavoastră, tovarăşe Ulea, tovarăşe Tomescu şi tovarăşe Ionescu este ceva mai specială. Există anumite obiective hitleriste care ne interesează în mod deosebit. De pildă, sediile Gestapoului, Abwehrului, S.D.-ului.{36} Ne interesează, în general, arhivele acestora, şi în special numele *colaboratorilor* cetăţeni români. *Colaboratorii* de astăzi ai Gestapoului şi Abwehrului mâine vor îngroşa rândurile celor care nu vor vedea cu ochi buni noul regim democratic pe cale de consolidare, şi vor face totul ca să-i pună beţe în roată. Iată de ce misiunea voastră e foarte importantă. Şi acum, întrucât sunteţi la curent cu ceea ce aveţi de făcut, să trecem la concret, la împărţirea sarcinilor pentru fiecare dintre dumneavoastră.

În maşină, Ulea constată că, deşi era conştient de importanţa ei, misiunea nu-l satisfăcea. Evident, era foarte important ca listele agenţilor autohtoni benevoli sau stipendiaţi ai oficinelor de spionaj hitleriste să ajungă acolo unde trebuia, mai înainte ca ele să „dispară". Era de asemenea important să intre în posesia dosarelor pentru a se cunoaşte de pildă numele şi numărul victimelor filialei din Bucureşti a odioasei „Poliţii de stat hitleriste", adică a Gestapoului. Pe urmă mai exista un motiv foarte personal, ca să dorească să pună mâna pe arhive. Dacă Marina fusese răpită de Gestapo – şi în privinţa aceasta nu avea nicio îndoială – foarte probabil că exista dacă nu un *dosar* al ei, în accepţia adevărată a cuvântului, cel puţin o „minută" sau ceva asemănător, din care să reiasă, pe de o parte, scopul răpirii, pe de alta, ce se întâmplase ulterior cu ea.

Şi cu toate acestea… Cu toate acestea ar fi preferat o altă misiune. De pildă, să participe direct la insurecţia armată, luptând cu arma în mână, în fruntea unei grupe de mitralieri.

Furat de asemenea gânduri, abia mai târziu observă ce se petrecea

în jurul său în timp ce maşina militară gonea cu toată viteza permisă. Străzile erau invadate de oameni, care, după ce ascultaseră Comunicatul la radio, îşi părăsiseră locuinţele, fie pentru a afla alte noutăţi, fie, pur şi simplu, pentru a-şi manifesta bucuria. Unii cântau cântece patriotice, alţii dansau, iar alţii chiuiau, ca la nuntă.

În mentalitatea unor proprietari de apartamente în aşa măsură cuvântul „armistiţiu" echivala cu cel de „pace", încât ignorau cu desăvârşire dispoziţiile privind camuflajul. Pentru prima dată, după aproape patru ani, se puteau vedea în Bucureşti ferestre luminate, strălucind straniu, mai exact, strălucind aparent straniu, întrucât bucureştenii uitaseră pur şi simplu cum arată o fereastră luminată, într-una din înmiresmatele nopţi ale lunii august. Îi treziră la realitate împuşcăturile, când ele începură a se auzi în diferite părţi ale oraşului. Şi atunci, una câte una, ferestrele fură închise, perdelele de camuflaj lăsate, şi din nou Capitala căpătă aspectul halucinant de oraş în care moartea hălăduia din centru şi până la periferiile cele mai îndepărtate.

Maşina opri în faţa unei clădiri de pe Aleea Eliza Filipescu. În afară de militari, grupe înarmate de muncitori cu brasarde tricolore, având imprimate pe ele litera „P", intrau şi ieşeau. Fură introduşi în biroul unui căpitan, care îi aştepta.

— Domnule căpitan, am fost trimis la dumneavoastră de către domnul colonel Soroceanu.

— Dumneata eşti Ulea Mihai?

— Eu!

— Eşti înarmat?

— Am un revolver.

— Ia mai bine jucăria asta.

Şi-i aruncă pe deasupra biroului un pistol automat, pe care Ulea îl prinse din zbor. Din zbor prinse şi cele trei încărcătoare.

— În regulă. Acum fă cunoştinţă cu sublocotenentul Drumaru, din Regimentul de gardă călare. El a primit ordin să atace şi să ocupe clădirea. Plutonul dumnealui deja se află în dispozitiv.

Sublocotenentul Drumaru făcea parte din cea mai proaspătă promoţie de ofiţeri. Îşi strânseră mâna şi plecară împreună. Pe drum, aproape că nu-şi vorbiră.

— Nu cred că misiunea ce mi-a fost încredinţată va fi dificilă de îndeplinit. Vom ataca santinelele prin surprindere. Pe urmă, odată pătrunşi în clădire, cu câteva grenade ne va fi uşor să lichidăm orice rezistenţă.

Sublocotenentul nu manifestase un optimism exagerat, într-adevăr, santinelele fură atacate prin surprindere şi dezarmate, iar ceilalţi hitlerişti, care alcătuiau garda, cu excepţia comandantului şi a caporalului de schimb, dormeau duşi.

În subsolul clădirii, transformat în închisoare, fură descoperiţi câţiva

arestaţi – ofiţeri din Wehrmacht, printre care şi un locotenent-colonel – iar în camera de tortură, doi SS-işti, care, până a nu izbucni atacul, supuseseră la cazne un Oberleutnant{37}, vinovat de „crimă împotriva rasei”.

Când Ulea Mihai putu, în sfârşit, să se declare mulţumit că îşi îndeplinise misiunea, afară începea să se lumineze.

16

După câteva ore de alergătură, Mihai Ulea izbuti să dea de urma lui nenea Neagu. Îl găsi la noul sediu al Cartierului General al formaţiunilor de luptă patriotice. Deşi era ocupat până peste cap, îşi făcu timp să discute „între patru ochi” numai cu el, aşa cum îi ceru Ulea.

— Dă-i bătaie, Mihai, dar fii scurt, cât mai scurt. Vezi şi tu cât de ocupat sunt.

— Nene Neagu, este vorba de Magdalena. Trebuie neapărat s-o găsim, până nu este prea târziu.

— Măi băiete, crezi tu că acum de asta ne arde nouă? Să terminăm mai întâi cu nemţii. Deşi în cursul nopţii au fost lichidate nouăzeci de obiective militare hitleriste, au mai rămas două care încă nu vor să capituleze. Mă refer la sediul Misiunii militare germane pentru armata aerului şi la sediul Misiunii militare germane pentru trupele de uscat, de la Şcoala superioară de război. Pe de altă parte, există pericolul ca forţe hitleriste dinspre Ploieşti să încerce să pătrundă în Capitală… Şi tu vii să-mi vorbeşti de Magdalena…

— Nene Neagu, mi-ai trasat sarcina s-o descopăr. Sarcina aceasta, cu toate eforturile depuse, nu am izbutit s-o duc la bun sfârşit. Dumneata ştii că Magdalena… Este… un monstru de femeie, care a făcut multe ticăloşii, capabilă de altele şi mai mari, tocmai în momentele acestea cruciale pentru ţară şi pentru partid.

— Mda!… Nu este o oarecare Magdalenă! Ai dreptate. Bine, şi ce vrei, în definitiv?

— Rugămintea mea este să nu-mi încredinţezi o altă sarcină până când nu izbutesc să-i dau de urmă. Am presentimentul că, în câteva zile, am să izbutesc s-o găsesc.

— Bine! Altceva?

— Telefonează-i colonelului Soroceanu. Spune-i să-mi dea hârtia pe care am să i-o cer.

— Poftim pretenţie! Dar bine, omule, crezi că pot să-l oblig pe colonel să-ţi dea o hârtie la mână, fără să cunosc în prealabil ce doreşti să conţină?

— O hârtie prin care sunt autorizat să interoghez pe Standartenführerul Karl Beckmann.

— Ştii unde îl poţi găsi?

— Nene Neagu, chiar dumneata spuneai că dintre obiectivele militare hitleriste doar două n-au fost *încă* lichidate. Misiunea militară a aerului şi cea de uscat. Ei bine, Karl Beckmann nu face parte nici din misiunea generalului Gerstenberg şi nici din cea a generalului Hansen.

Asta ce înseamnă? Înseamnă că – exceptând cazul în care, informat din timp, a izbutit să spele putina – la ora actuală se află printre nemţii capturaţi. Deci, trebuie să-l caut la unul din lagărele pentru prizonieri. Dacă îl descopăr, prin el, sunt sigur, voi ajunge şi la Magdalena. Apoi, cu vocea puţin alterată de emoţie: Şi poate aflu ceva şi în legătură cu Marina.

Nenea Neagu se gândi câteva clipe, pe urmă:

— Bine! Vorbesc chiar acum cu colonelul Soroceanu.

O oră mai târziu, cu hârtia în buzunar, Ulea păşea pe poarta cazărmii Regimentului 21 Infanterie, unde deja fuseseră aduşi peste o mie de prizonieri hitlerişti, ofiţeri şi trupă. (Fusese ideea colonelului Soroceanu să-l caute acolo.)

…Şi, iată, şansa îi surâse. Printre ofiţerii prizonieri, îl descoperi pe Karl Beckmann. Nu fusese o treabă tocmai uşoară, dar satisfacţia de a-l fi descoperit printre cei care „defilaseră" prin faţa lui compensă, cu prisosinţă, osteneala, dar, mai ales, emoţia şi încordarea.

Ulea ceru ofiţerului de serviciu să-i pună la dispoziţie o încăpere, unde să poată interoga, în linişte, prizonierul. Ofiţerul, după ce citi hârtia, se grăbi să execute ordinul.

Câteva minute mai târziu, Ulea se afla faţă în faţă cu Standartenführerul Karl Beckmann. Îl pofti să ia loc pe un scaun. Se aşeză şi el de cealaltă parte a biroului, punând alături, în mod ostentativ, automatul.

— Sunteţi Standartenführerul Karl Beckmann?

— Da!

— Pe mine mă cunoaşteţi?

— Nu!

— Soţia dumneavoastră mă cunoaşte.

— Ah, sunteţi…

— Da, eu sunt cel care a… răpit-o. V-am dat această informaţie, ca să ştiţi că vă aflaţi în faţa unui om hotărât. V-am mai dovedit-o.

— (!)

— Domnule colonel, am nevoie de câteva informaţii, pe care dumneavoastră, sunt absolut convins, mi le puteţi furniza. Vreau însă să vă atrag atenţia că în cazul în care veţi refuza, sau veţi încerca să mă induceţi în eroare, voi face uz de acest automat. Sunteţi destul de inteligent şi de… realist, ca să vă daţi seama că nimeni şi nimic nu mă va putea împiedica. Vreau să spun că, date fiind condiţiile în care ne aflăm, nu am a mă teme de riscuri.

— Ce doriţi să ştiţi?

Ulea scoase din portofel fotografia Magdalenei şi i-o întinse peste birou.

— O cunoaşteţi?

Karl Beckmann privi fotografia, avu o scurtă tresărire, pe urmă trăsăturile lui crispate se destinseră, de parcă îi părea bine că omul în mâinile căruia se afla îi cerea *numai* atâta.

— Da! veni răspunsul.

— Spuneţi-mi ce ştiţi despre ea!

— Ce anume vă interesează?

— *Totul!* În primul rând dacă lucrează pentru voi.

— Categoric, nu! Persoana de care vă interesaţi este o femeie excepţională, de aceea mi-ar fi plăcut s-o am colaboratoare. Dar nu s-a putut. Am încercat, dar nu s-a putut.

— De ce?

— Fiindcă, la timpul respectiv, Reichsführerul Himmler a considerat că este mult mai necesară în altă parte.

— Unde?

— La Abwehr. Vă repet, am regretat pentru că Magdalena Gebhardt este o femeie cu totul şi cu totul excepţională.

— Magdalena Gebhardt? Ştiu că se numeşte Magdalena Nedeleanu.

— Aşa se numea până la căsătorie. S-a măritat în Franţa, pe când era studentă la Sorbona, cu Alfred Gebhardt.

Magdalena, când o reîntâlnise când încetase de a mai fi Magdalena-himeră, era deja măritată cu acel Alfred Gebhardt. Informaţia i se păru aproape incredibilă. De aceea, câteva clipe îl bănui pe Karl Beckmann că fabulează.

— Tare bine mai sunteţi informat! ironiză el.

— Nu mă credeţi? V-am spus că mi-ar fi făcut plăcere să lucreze la noi. Aşa că, în prealabil, a trebuit să-i întocmesc dosarul.

— Unde se află acum dosarul?

— În arhiva centrală de la Berlin.

— … Şi despre Alfred Gebhardt ce-mi puteţi spune?

— În primul rând că este tot atât de inteligent ca şi Magdalena, soţia lui. Lucra şi lucrează la S.D.-Ausland{38}. Este descoperirea lui Heydrich. Aţi auzit de Heydrich?

— Da!

Auzise. Ştia că patrioţii cehi îl lichidaseră la Praga, în urma unui atentat.

— Heydrich a înfiinţat S.D.-ul. Când a luat fiinţă S.D.-Ausland, Alfred Gebhardt a fost trimis să lucreze în Franţa. Inteligent, cultivat, vorbind franceza ca un autentic francez, Gebhardt şi-a creat asemenea relaţii şi o reţea de agenţi atât de bine pusă la punct, încât în multe probleme era mai bine informat decât însuşi primul ministru al Franţei. Cum v-am spus, în Franţa a cunoscut-o pe Magdalena Nedeleanu, pe atunci studentă la Sorbona şi, cu asentimentul lui Heydrich, având şi aprobarea Führerului, s-au căsătorit. Cred că i s-a dat dezlegarea lui Gebhardt s-o ia de nevastă, fiindcă s-a ţinut seama

de faptul că bunica dinspre mamă a Magdalenei a fost o germană. Din motive politice nu s-a prea vorbit mult despre această căsătorie bizară.

Categoric, Beckmann nu fabula. Când Magdalena îi promitea să se mărite cu el după război, ea era căsătorită de câţiva ani cu Alfred Gebhardt.

„Ticăloasa, cum şi-a mai bătut joc de mine!”

— După căsătorie, Gebhardt a manevrat ca ea să lucreze la Abwehr, bineînţeles având aprobarea lui Heydrich.

— De ce spuneţi *a manevrat*?

— Pentru că… pentru că S.D.-ul n-a avut niciodată încredere deplină în Abwehr. De altfel nici noi, Gestapoul. Şi pe bună dreptate. În multe împrejurări, Abwehrul slujea drept paravan conspiratorilor din rândurile Wehrmachtului.

— Înţeleg! A fost trimisă acolo să joace rolul calului troian.

— Exact. Dar în acelaşi timp s-a dovedit şi o foarte bună agentă a Abwehrului, obţinând rezultate cu totul şi cu totul remarcabile. Drept recompensă, Führerul i-a acordat marea favoare de a deveni membră de onoare a Partidului Naţional Socialist, cu drepturi aproape egale cu ale unui membru activ. De pildă, de a purta uniforma nazistă şi de a primi ordine şi medalii. Când România s-a alăturat Axei, a fost trimisă să lucreze în ţară, şi a devenit una din colaboratoarele de bază ale şefului Abwehrului.

— Magdalena Gebhardt, sub numele ei de fată, a lucrat şi la Siguranţă. Se pare că şi acolo s-a dovedit la fel de utilă, fiindcă a fost avansată la gradul de inspector. Desigur nu vă spun o noutate.

— Nu! Ştiam. Am aflat însă în mod cu totul întâmplător.

— Evident cu asentimentul Abwehrului sau al S.D.-ului,

— Bineînţeles. N-a fost iniţiativa ei.

— Spuneţi-mi, ce motiv a avut – presupun unul foarte puternic – ca să se dea la fund, chipurile omorâtă într-un accident de maşină? Fiindcă Magdalena Gebhardt trăieşte, nu-i aşa?

Beckmann îl privi aproape admirativ.

— Nu-l cunosc. Probabil cei de la Siguranţă au sfârşit prin a afla că făcea un joc dublu. Şi atunci ca măsură de precauţie – altfel poate că realmente ar fi putut deveni victima unui accident de maşină –, şefii ei au hotărât „să se dea la fund”, cum v-aţi exprimat. Dar este o simplă presupunere a mea. N-ar fi exclus ca motivul adevărat să fie altul, să zicem unul mult mai… subtil.

— Adică?

— Nu ştiu!

— Domnule colonel, puteţi să-mi spuneţi unde. Erau încartiruiţi cei ce lucrau la Abwehr?

— Pe strada Romei.

— În cazul acesta, toţi cei care au locuit acolo, acum se află în

aceeaşi situaţie ca şi dumneavoastră.

— Vă cred. Dar dacă speraţi că printre ei o veţi descoperi şi pe Magdalena Gebhardt, ei bine, să ştiţi că vă înşelaţi. Pentru că de circa un an ea nu mai face parte din Abwehr. A fost transferată.

— Unde?

— La S.D.-Ausland din România, condus de soţul ei.

— Vă rog să-mi risipiţi o nedumerire. De vreme ce, oficial, Magdalena nu mai exista, deci, practic, în imposibilitate de a mai activa, de ce a fost menţinută în România, de ce n-a fost expediată în altă ţară, unde ar fi putut aduce, în continuare, servicii „Marelui Reich" – ironiză Ulea –, poate chiar mai mari decât cele obţinute în Franţa sau aici la noi?

— V-am spus că a fost trecută la S.D.-Ausland.

— Bine, dar tot în România.

— Exact! Tot în România. Dar într-o muncă de interior, de concepţie, dacă vreţi. La această secţie, Magdalena este cea mai preţioasă colaboratoare a soţului ei. Este, dacă vreţi, *creierul.*

— Deci înseamnă că Magdalenei Gebhardt i s-a făcut favoarea să lucreze sub ordinele soţului ei.

— Favoare? Înseamnă că o subestimaţi. Trecerea ei la S.D.-Ausland a însemnat o avansare, şi dovadă de mare încredere din partea Reichsführerului Himmler.

— Cum aşa?

— Am să vă dezvălui un secret. Şi dumneavoastră şi eu am tot vorbit de Abwehr. În realitate, Abwehrul{39} nu mai există. Printr-un decret din februarie, a fost dizolvat. O parte din acest mecanism a trecut la O.K.W.{40}, iar cealaltă, la R.S.H.A.{41}, devenind „Biroul militar", care în practică este subordonat lui Schellenberg. Ei, dar, probabil, bucătăria noastră internă vă interesează mai puţin, poate chiar deloc.

— Momentan. Va să zică Magdalena Gebhardt lucrează la S.D. În acest caz, dacă nu şi ea, în orice caz Alfred Gebhardt se află sigur în mâinile noastre. Sediul S.D.-ului a fost şi el ocupat, încă în cursul nopţii.

— Eu, în locul dumneavoastră, nu aş fi chiar atât de sigur.

— De ce?

— Magdalena Gebhardt, fiind declarată „moartă", a trebuit să-şi caute o locuinţă cât mai „discretă" şi, bineînţeles, să-şi procure acte false.

— Unde se află acea locuinţă?

— Nu ştiu. De altfel, chiar dacă aş şti, tot nu v-aş spune. Am o mare admiraţie pentru Magdalena Gebhardt şi nu aş denunţa-o, indiferent de riscul la care mă expun.

— Domnule colonel, vă întreb încă o dată: unde o pot găsi pe

Magdalena Gebhardt!

— Numai Dumnezeu ştie, poate, unde se ascund cei care au izbutit să nu fie luaţi prizonieri.

— Vă rog să nu vă jucaţi cu cuvintele. Aţi înţeles foarte bine sensul întrebării mele. Vreau adresa ei! Strada, numărul.

— Nu ştiu! Atât vă pot spune: că stă într-o vilă, împreună cu soţul ei, pe care le-a pus-o la dispoziţie un arhitect, italian de origine.

— Va să zică, pretindeţi că nu-i cunoaşteţi adresa!

— Afirm!

Karl Beckmann minţea. Ulea avea nu bănuiala, ci certitudinea că neamţul ştia unde o putea găsi.

Gândul că Magdalena ar putea să fugă din ţară îl deznădăjdui în aşa măsură, încât numai cu mare greutate izbuti să-şi înăbuşe un geamăt.

— Domnule colonel, numele Marinei Boldea vă spune ceva?

— Da! veni răspunsul după o oarecare ezitare. Este femeia cu care soţia mea, după răpire, a fost schimbată.

— Aşa!… Va să zică numiţi răpire ceea ce s-a întâmplat cu soţia dumneavoastră. De acord. Dar cum numiţi „dispariţia" Marinei Boldea?

— Evident, tot răpire.

— Cândva aţi pretins că Marina Boldea n-a fost răpită de zbirii dumneavoastră.

Karl Beckmann, sesizând scopul pe care el îl urmărea, rectifică.

— Ba de oamenii mei.

— Atunci, la telefon, – desigur vă amintiţi – aţi afirmat exact contrariul. Mai mult, mi-aţi cerut un răgaz ca să convingeţi pe cei care o răpiseră să fie de acord cu schimbul.

— Am spus numai aşa, ca să câştig timp.

Minţea, continua să mintă.

— În cazul acesta trebuie să rectificaţi şi o altă afirmaţie.

— Care?

— Că Magdalena Gebhardt nu făcea parte din Gestapo, cu alte cuvinte, că nu se afla în subordinele dumneavoastră.

— Da, aşa am declarat, şi îmi menţin declaraţia.

— Marina Boldea mi-a povestit tot ceea ce i s-a întâmplat după răpire. Este cazul să repet ceea ce, fără îndoială, ştiţi foarte bine?

— (!)

— Tăcerea dumneavoastră mă obligă să repet. Mi-a povestit că, imediat după răpire, prima fiinţă cu care a dat ochii a fost o femeie. Descriindu-mi-o, am bănuit imediat cine ar putea fi. I-am arătat fotografia Magdalenei Gebhardt, şi Marina Boldea mi-a confirmat bănuiala, Or, dacă aşa se prezintă lucrurile, ce concluzie trebuie trasă? Dacă Marina Boldea a fost răpită de oamenii dumneavoastră, înseamnă că Magdalena Gebhardt lucrează la Gestapo şi, deci, ştiţi

unde locuieşte. Dacă nu a fost răpită de Gestapo, ci de Abwehr sau de S.D., ca să obţineţi eliberarea Marinei Boldea a trebuit să aveţi asentimentul Magdalenei Gebhardt, de vreme ce ei o predaseră agenţii care o răpiseră. Deci, indiferent pentru care ipoteză aş opta, un fapt este absolut cert: că adresa ei vă este cunoscută. Amintindu-vă că nu am timp de pierdut, vă întreb, încă o dată, şi pentru ultima oară: care este adresa Magdalenei Gebhardt?

— N-o cunosc!

— Este ultimul dumneavoastră cuvânt?

— (!)

Ulea apucă automatul, îl înarmă, şi ridică piedica.

— Domnule Standartenführer Karl Beckmann, vă dau timp de gândire două minute, ca să vă puteţi hotărî. Dacă şi după aceea veţi refuza să-mi răspundeţi, vă voi împuşca. Văd că aveţi la mână un ceas, aşa că puteţi urmări singur scurgerea timpului. Vă previn că aţi comite o mare greşeală dacă v-aţi face iluzia că este doar o ameninţare.

Nu, nu-l va omorî. Trecuse prin camera de tortură a lui Frumosu şi simţise pe propria sa piele – cât de eficace erau metodele folosite de călăul inspectorului şef Dârboacă. Ei bine, aplicând asupra lui Beckmann procedeele lui Frumosu, până la urmă, neamţul va sfârşi prin a vorbi.

— Mai aveţi un minut, domnule colonel.

— Îmi dau seama, domnule… am uitat care vă este numele.

— Atunci v-am spus un oarecare nume. Astăzi nu mai am motiv să mi-l ascund pe cel adevărat. Mă numesc Ulea. Mihai Ulea.

— Domnule Ulea, îmi dau seama, după privirea dumneavoastră, că nu v-ar opri niciun fel de scrupule să mă împuşcaţi.

— Scrupule? Cu dumneavoastră, un Standartenführer în Gestapo? Nicidecum!

— În cazul acesta, consider că nu are rost să mă încăpăţânez prosteşte. Prosteşte, pentru că, sunt sigur, n-o veţi mai găsi la adresa pe care, iată, sunt dispus să v-o divulg. Sunt sigur că a părăsit oraşul.

— Adresa Magdalenei Gebhardt, domnule colonel.

— Strada Principelui, nr. 16.

— Unde vine strada asta?

— Pe lângă bariera Vergului.

În clipa aceea, fără ca sirenele să sune prealarma şi apoi alarma, se auziră exploziile bombelor. Treizeci de bombardiere, tip „Heinkel 110” începură să-şi descarce încărcătura asupra Capitalei. Auzind zgomotul exploziilor, Karl Beckmann începu să zâmbească.

— Domnule Ulea, am impresia că atât dumneavoastră personal, cât şi cei care au organizat puciul v-aţi bucurat cam prea devreme de victorie. Sunt convins că, în foarte scurt timp, să zicem în mai puţin de patruzeci şi opt de ore, rolurile noastre se vor inversa, şi

dumneavoastră vă veţi găsi exact în situaţia neplăcută în care mă aflu eu acum. Aviaţia noastră – ascultaţi cât este de activă, şi presupun că e doar începutul – va restabili ordinea.

— Domnule colonel, rămâne de văzut. Deocamdată şansele sunt de partea noastră, iar în ceea ce ne priveşte pe noi doi, viaţa dumneavoastră se află în mâinile mele. Sunt deci de părere să continuăm. Mai am câteva întrebări să vă pun. În ce scop a fost răpită Marina Boldea?

— Dacă aveţi s-o găsiţi pe Magdalena Gebhardt are să vă spună ea.

— Prefer să aflu de la dumneavoastră.

— Ştiu că a fost supusă unor experienţe ştiinţifice. În ce scop însă, nu am idee. Presupun că Magdalena Gebhardt urmărea să pună în practică vreuna din extraordinarele ei idei.

— Care este numele adevărat al „profesorului" Poni?

— N-am auzit niciodată de numele acesta.

— Este numele sub care s-a prezentat Marinei Boldea „profesorul". Cel care a supus-o unor experienţe presupun, de hipnoză. Desigur, unul de împrumut. Mai gândiţi-vă, poate că… vă amintiţi numele lui adevărat, insistă Ulea.

— Domnule Ulea, v-am spus că soţii Gebhardt lucrează la S.D.-Ausland. Eu la Gestapo. Două servicii independente, în cadrul R.S.H.A. Evident, câteodată colaborăm. De pildă, cei de la S.D.-Ausland ne-au cerut să le *procurăm* o anumită persoană, pe Marina Boldea, şi noi le-am făcut acest serviciu. În alte cazuri, noi am fost aceia care am apelat la ajutorul lor. Poate că ar trebui să cunoaşteţi că în asemenea împrejurări nu pui întrebări, şi nici nu ceri explicaţii. Dacă, totuşi, în cazul Marinei Boldea am aflat câte ceva, aceasta se datoreşte pur şi simplu întâmplării. Mai exact intervenţiei dumneavoastră. Când am rugat-o pe Magdalena Gebhardt s-o lase liberă pe… *protejata* dumneavoastră, ca Ulla să se poată întoarce acasă, ea a acceptat imediat, amuzată, aş spune chiar foarte amuzată. Ghicindu-mi surprinderea, mi-a spus: „Da, sunt de acord să ţi-o cedez în vederea schimbului. Dar ştii de ce? Pentru că Romeo acela, care o fi fiind el, va avea o mare decepţie. Persoana în cauză va reveni, de bunăvoie, la noi. Da, da, va reveni. În mod confidenţial te informez că, între timp, a fost supusă unor experienţe foarte interesante, care au dat rezultate excelente. Aşa că poţi să trimiţi oamenii dumitale s-o ia". Asta e tot ceea ce ştiu şi vă pot spune, domnule Ulea.

— Şi unde aţi trimis agenţii?

— La adresa pe care v-am dat-o.

„Înseamnă că «Sanatoriul»- în care a fost internată Marina Boldea era «amenajat» chiar în locuinţa Magdalenei."

Bombardamentul continua. Ulea, interogându-l pe Karl Beckmann, nu ştia că între timp cele treizeci de bombardiere „Heinkel 110"

distruseseră o aripă a Palatului şi că pe locul unde fusese „casa nouă” acum rămăsese doar un morman de moloz. Nu ştia că hotelul „Splendid” fusese de asemenea lovit. Nu ştia şi totuşi un sentiment de îngrijorare i se strecurase, pe nesimţite, în suflet. Trebuia să afle ce se întâmplă în oraş. De altfel – cel puţin deocamdată – putea considera încheiat „interogatoriul” pe care i-l luase lui Karl Beckmann.

Părăsind cazarma Regimentului 21 Infanterie, Ulea constată că, din cauza bombardamentelor aviaţiei germane, populaţia oraşului se refugiase în adăposturi sau prin pivniţele caselor. Pe străzi se vedeau doar militari îndreptându-se în autovehicule sau pe jos, în marş forţat, înspre diferite puncte ale Capitalei, unde încă mai aveau loc lupte, de asemenea muncitori din formaţiunile de luptă patriotice, toţi cu brasarde tricolore, toţi înarmaţi. Pe anumite trasee, tramvaiele încă circulau, pe altele, cele aflate în zona de acţiune a bombardierelor hitleriste, vagoanele – distruse sau numai avariate – fuseseră părăsite de vatmani şi taxatoare.

Brasarda tricoloră şi automatul pe piept îi conferiră suficientă autoritate ca să poată „rechiziţiona” o maşină ministerială, care îl duse până în strada Principelui.

Casa, gen vilă, în mijlocul unei livezi, era realmente frumoasă şi unică pe toată strada, celelalte fiind bloculeţe cu parter şi etaj. Curtea – mai exact livada – era împrejmuită de un gard de zid, iar poarta înaltă din fier forjat avea o anume somptuozitate, parcă ar fi fost a unui palat de pe vremea nu ştiu cărui voievod.

O alee cu pietriş ducea până la vilă. Străbătând-o, Ulea nu-şi făcea deloc iluzii că o va găsi pe Magdalena. Sosise probabil prea târziu. Totuşi îşi continuă drumul. Uşa de la intrare era încuiată. Apăsă pe butonul soneriei îndelung, de mai multe ori, dar nimeni nu veni să-i deschidă. Oare cum trebuia să procedeze? Să plece? În niciun caz! Chiar dacă soţii Gebhardt „spălaseră putina” – expresia aceasta îi veni în minte! – trebuia să pătrundă în vilă fie şi numai pentru a vedea cum arăta interiorul în care trăise Magdalena, adevărata Magdalenă, pe care Karl Beckmann o lăudase pentru ideile ei extraordinare, şi căreia Hitler îi făcuse favoarea de a o primi, ca membră de onoare, în Partidul Naţional Socialist.

Dădu ocol vilei. În spatele clădirii descoperi o fereastră uitată întredeschisă. Escaladând fereastra, pătrunse înăuntru, mai exact în bucătărie. De acolo, străbătând un mic coridor, ajunse într-un hol imens. O scară interioară urca la etaj.

În hol o căldură sufocantă. Îşi explică provenienţa căldurii neobişnuite, descoperind în cămin un morman de hârtii carbonizate. Răscoli cu vătraiul în speranţa că, poate, din întâmplare, măcar câteva fuseseră cruţate de foc. Speranţă zadarnică. Cantitatea mare de cenuşa

precum şi faptul că era încă fierbinte dovedeau cu prisosinţă, pe de o parte, că soţii Gebhardt arseseră multe documente compromiţătoare, iar pe de alta, că operaţia aceasta durase toată noaptea, până înspre ziuă.

Pe pereţii holului atârnau multe rame. Doar rame. Mărimea, masivitatea şi somptuozitatea acestora dovedeau că ele încadraseră pânze de mare valoare. De foarte mare valoare, fiindcă altfel nu se explica de ce stăpânii, părăsind în grabă locuinţa, lăsaseră pe loc alte piese de artă – statuete, vaze, bibelouri etc. – de asemenea valoroase. Că fusese o plecare precipitată o dovedea şi faptul că în dormitor, ca şi în celelalte încăperi, zăceau împrăştiate în toate părţile o mulţime de obiecte, în special de îmbrăcăminte.

Ulea cotrobăi prin sertare, răscoli prin dulapuri, ciocăni pereţii, coborî până şi în pivniţă, dar nu descoperi nimic cât de cât important, care să justifice, măcar într-o oarecare măsură, efortul depus. Abia în ultima clipă, când, resemnat, tocmai se decisese să abandoneze investigaţia găsi, într-un raft dintr-o debara, o poşetă de argint, din zale, care conţinea o fotografie veche „sepia”: Magdalena împreună cu un bărbat. Bărbatul purta uniforma SS-ului; ea pe aceea a Wehrmachtului. El avea gradul de Hauptsturmführer, ea pe cel de Leutnant. Bărbatul era probabil Alfred Gebhardt, soţul ei.

Alfred Gebhardt din fotografie – înalt, subţire, blond – surâdea şi, din cauza surâsului – fiindcă altfel toată lumea ar fi fost de acord că este un bărbat frumos –, semăna cu un linx. La gât purta „Crucea de Fier” pe care o primise nu pentru fapte de arme pe front, ci probabil pentru acţiuni de spionaj în Franţa şi în România.

Pe uniforma Magdalenei se distingeau bine baretele unor decoraţii – care or fi fost ele – dar lipsea „Crucea de Fier”. Fotografia fiind însă veche, de câţiva ani – poate de pe vremea studenţiei la Sorbona – nu era deloc exclus ca, între timp, Führerul ei să-i fi acordat multrâvnita distincţie.

Pe femeia aceasta o iubise! Şi dacă întâmplarea nu ar fi făcut s-o reîntâlnească şi să locuiască în gazdă la „maioreasă”, ea ar fi rămas pentru el o Magdalenă-obsesie, şi ar fi continuat s-o iubească până la capătul vieţii sale. Şi-o aminti îmbrăcată cu taiorul ei sărăcăcios, purtând pantofi cu tocuri scâlciate, îşi aminti cât de indignată fusese când se oferise s-o ajute, îşi aminti toate cuvintele ei de dragoste, îşi aminti promisiunea ce i-o făcuse de a se căsători cu el „după război“ – şi doar era măritată! – şi deodată – oare pentru a câta oară? – întrebarea înnebunitoare:

„Nu înţeleg!… Pe mine, pe mine de ce a încercat să mă distrugă? De ce a făcut totul ca să ajung în faţa plutonului de execuţie? Ce *a urmărit*? În definitiv nu eram decât un amărât de sergent t.r! Nu văd, *nu înţeleg* de ce a făcut-o! Nu înţeleg, dar totuşi a făcut-o. *De ce,*

Dumnezeule, *de* ce?"

Nu o dată, de zeci, de sute de ori îşi pusese întrebarea, dar niciodată nu o simţise atât de încărcată de mister. Şi nu o simţise, pentru că abia de două ore, datorită destăinuirilor lui Karl Beckmann, aflase cine era în realitate Magdalena. Şi din nou întrebarea:

„De ce a vrut, cu tot dinadinsul, să mă trimită în faţa plutonului de execuţie? Oare numai pentru că a simţit aversiunea mea faţă de nemţi, ca fascişti şi cotropitori? Pentru asta, *numai* pentru asta?"

Nu, trebuie că exista şi o altă explicaţie. Care însă, Dumnezeule, care? Dacă nu-i va da de urmă, dacă nu va descoperi unde se ascunde nu va şti niciodată adevărul. Ar fi cumplit dacă s-ar întâmpla aşa. Dar ar fi şi mai îngrozitor dacă nu îşi va îndeplini misiunea. Motivul subiectiv pentru care trebuia s-o descopere, în comparaţie cu cel obiectiv, devenea fără importanţă. Trebuia s-o descopere în primul rând nu pentru că ea făcuse totul ca el să ajungă în faţa plutonului de execuţie, ci pentru că era o spioană hitleristă, pentru că din cauza ei mulţi tovarăşi fuseseră prinşi, judecaţi şi condamnaţi la ani grei de temniţă. Da, acesta era motivul principal pentru care trebuia s-o descopere.

Trebuia! Dar oare mai era un imperativ posibil de realizat? Karl Beckmann spusese despre ea – cu o admiraţie totală – că avea „idei extraordinare". Ei bine, dacă îi venise în minte o asemenea idee extraordinară şi izbutise să fugă din Capitală, singură sau împreună cu bărbatul ei?

„De vreme ce *nu ştiu sigur,* trebuie s-o caut. Poate că totuşi n-a plecat din Bucureşti."

În orice caz nu mai avea motiv să rămână acolo.

De două zile o căuta. Alerga dintr-un capăt al Bucureştiului la celălalt, mai precis acolo unde se aflau închişi nemţii făcuţi prizonieri, militari şi civili. Din cauza bombardamentelor aviaţiei hitleriste, mijloacele de transport în comun erau ca şi inexistente.

Ulea, pe jos sau cu bicicleta, – o bicicletă aruncată în plină stradă de suflul unei explozii care transformase în ruine un întreg bloc –, se deplasa în diverse locuri unde se aflau, sub pază, hitleriştii făcuţi prizonieri. Dar pe Magdalena parcă o înghiţise pământul.

Într-un singur loc n-o căutase: la Legaţia germană. Acolo, încă din timpul nopţii, se refugiaseră în special civili, femei şi bărbaţi. Femei, bărbaţi, copii şi munţi de valize încărcate cu tot ceea ce putuseră cumpăra cu mărcile schimbate pe lei româneşti, la un curs forţat. Cunoscând limba germană, pătrunse în legaţie, de parcă ar fi fost unul dintre ai lor. Dar „refugiaţii" erau atât de mulţi, încât, într-un fel, ceea ce urmărea el echivala cu a căuta acul în carul cu fân. După două ore de investigări discrete, se convinse că Magdalena nu se afla printre ei.

Acum chiar că îşi pierduse orice speranţă. De altfel, încă din clipa în care începuse s-o caute, nu-şi făcuse prea mari iluzii. În definitiv ar fi fost de mirare dacă ar fi găsit-o. Ea, Magdalena, care avea „idei extraordinare”, sigur că izbutise să se pună la adăpost.

„Nu are rost s-o mai caut. Dacă, prin absurd, nu a reuşit să fugă, numai hazardul ar putea să mi-o scoată în cale, aşa cum, de altfel, a mai făcut-o.”

Încălecând bicicleta „rechiziţionată”, se prezentă la nenea Neagu, în Aleea Alexandru.

— Ei, ce-ai făcut? îl întrebă acesta.

— Nimic, nene Neagu. Am venit să-mi dai o altă sarcină.

— Eram sigur că vulpea nu are să se lase prinsă în capcană. Cât priveşte noua sarcină, ea te şi aşteaptă. Te afli la dispoziţia colonelului Soroceanu. Du-te de-l caută, el are să-ţi spună ce ai de făcut.

Colonelul se bucură când îl văzu.

— De azi înainte vom lucra împreună. Mi-a spus tovarăşul Neagu că vorbeşti bine limba germană. Îmi vei servi ca translator. Trebuie să interoghez câţiva Standartenführeri, Obersturmbannführeri şi Sturmbannführeri, care au lucrat la Abwehr şi Gestapo, în legătură cu unele probleme, care ne interesează în mod deosebit.

— La ordinele dumneavoastră, tovarăşe colonel. Va trebui să-l interogaţi şi pe Karl Beckmann. Nu ştiu ce funcţie avea la Gestapou, dar cred că făcea parte dintre ştabi. Se află acum arestat la cazarma „Malmezon”.

Avură de lucru până târziu după miezul nopţii, mai exact până înspre dimineaţă. Şi în tot acest timp nici tu prânz, nici tu cină. Mâncară pâine cazonă cu slănină care era cam râncedă. La orele două dinspre dimineaţă, colonelul, ridicându-se din fotoliu, exclamă:

— Nu mai rezist, Ulea. Haidem acasă!

Plecară împreună. Stăteau doar pe aceeaşi stradă: strada Spătarului. Colonelul făcu rost de o maşină militară, care îi duse până în strada Latină. De acolo îşi continuam drumul pe jos.

Se despărţiră în faţa casei în care locuia colonelul.

— Mâine, înainte de ora unsprezece, nu am să am nevoie de dumneata. Odihnă plăcută!

— Mulţumesc, tovarăşe colonel. Vă urez şi eu acelaşi lucru.

Se despărţiră, strângându-şi mâinile.

Ulea descuie uşa de la intrare, cu multă precauţie, ferindu-se să facă zgomot, ca să nu strice somnul bătrânelor. Străbătu holul, mergând în vârful picioarelor, şi când ajunse în camera lui, aşa îmbrăcat cum era, se trânti în pat. Adormi imediat, dar nu mai înainte de a comanda subconştientului:

„Trebuie să mă trezesc mâine dimineaţă la orele zece”.

Visa!… Fără îndoială că visa!… Iarăşi un coşmar… Toate visele în care apărea Magdalena erau coşmaruri!

— Bonjur, tanti Veronica!... Bonjur, tanti Viorica.

— Magdalena! Tu? Eşti tu? Mă mir că ţi-ai adus aminte de bătrânele tale mătuşi. Dar ce, te-ai dat cu comuniştii?

— Ei, m-am dat! Pe dracu! Am să vă povestesc altă dată. Acum sunt foarte grăbită. Am venit să iau valiza, ştiţi care. Mă aşteaptă afară o maşină.

— E în camera răposatului *oncle* Pierre. Du-te şi ia-ţi-o singură.

— Mă duc!

Vis? Nu, nu visa! Recunoscu vocea Magdalenei. *În casă se afla Magdalena.* Veronica şi Viorica erau mătuşile despre care îi vorbise pe vremea în care el era pentru ea *Mihăiţă,* naivul – prostul! – care umbla gol printr-o pădure deasă de cactuşi. Sări din pat… Camera se învârti cu el vertiginos, poate din cauza emoţiei, poate din cauza oboselii, pe care puţinele ore de somn – câte or fi fost! – nu izbutiseră s-o alunge.

— Tanti Veronica, tanti Viorica, rămâneţi sănătoase! Pa!… Am plecat. Sper că totul va fi bine şi…

Nu mai continuă. În pragul uneia din camere apăru el, Ulea. Cu părul vâlvoi, cu ochii roşii de oboseală şi nesomn, cu hainele boţite. Până şi brasarda de pe mâneca hainei se boţise.

„În sfârşit!… Acum nu-mi va mai scăpa."

Magdalena, la câţiva paşi de el, îmbrăcată în salopetă, cu brasarda tricoloră pe braţul stâng, cu automatul pe piept, agăţat de curea. În mâna stângă ducea o valiză de piele, care, dacă observai umărul lăsat, puteai uşor deduce că era foarte grea.

— Mihăiţă! Ce cauţi tu în casa mătuşilor mele?

— Cum, vă cunoaşteţi, Magdalena? întrebă Viorica.

— Dacă ne cunoaştem! De mult, din anii copilăriei. Suntem vechi prieteni, explică Magdalena.

— Da, doamnelor! Nepoata dumneavoastră este o veche şi bună prietenă a mea, atât de bună, încât a făcut totul ca să ajung în faţa plutonului de execuţie.

— Dar, Mihăiţă, cred că este o neînţelegere. Din păcate nu am timp să-ţi explic, să-ţi demonstrez cât de mult te înşeli. Mă grăbesc. Cineva mă aşteaptă în maşină. Am să trec zilele astea…

— Frau Magdalena Gebhardt, te arestez… te arestez în numele poporului!

În clipa următoare îşi dădu seama ce mare imprudenţă comisese. Deşi îi pronunţase numele, nu ţinuse seama de ce era realmente capabilă *Magdalena Gebhardt.* Şi fiindcă, de emoţie, de disperare, scăpase din vedere acest amănunt, trebui să sufere consecinţele. Magdalena duse fulgerător mâna la automat, îl îndreptă în direcţia sa, şi apăsă pe trăgaci, fără să mai ochească. O rafală scurtă, dar din

fericire îl atinse doar un singur glonte, primul. Celelalte trecură pe deasupra şi se înfipseră în tăblia uşii.

Ulea nu-şi pierdu imediat cunoştinţa. Mai apucă s-o vadă păşind peste trupul său, să audă trântindu-se uşa după ea, să audă în stradă o maşină demarând, pe urmă… pe urmă nu mai văzu nimic, nu mai auzi nimic, nu mai simţi nimic.

*

* *

În aceeaşi zi, un camion încărcat cu lăzi de muniţie – obişnuitele şi cunoscutele lăzi de muniţie – se îndrepta spre una din barierele dinspre vest ale Capitalei. Trei soldaţi şi un subofiţer stăteau tolăniţi pe lăzi. Uniformele surprinzător de noi aveau cusute pe gulere petliţele roşii, specifice unităţilor infanteriei române. În cabină, în afara şoferului, se mai aflau un căpitan şi o femeie în salopetă, cu brasardă tricoloră.

Soldaţii din camion fumau. Fuma şi şoferul. Căpitanul, care sigur nu se bărbierise de două zile – nici nu era de mirare dat fiind faptul că luptele nu încetaseră şi din văzduh avioanele continuau să bombardeze oraşul –, stătea ţeapăn de parcă ar fi înghiţit un par, şi nu privea nici la dreapta, nici la stânga. Din când în când, cu coada ochiului, se uita la femeia în salopetă şi, dacă privirile li se întâlneau, el schiţa un început de zâmbet, care, dintr-o dată şi în mod inexplicabil, îi metamorfoza chipul, făcându-l să semene cu un linx.

Camionul înainta cu viteză pe străzile oraşului, unele dintre ele desfundate de bombe, cu şinele tramvaielor smulse şi contorsionate, de parcă, pur şi simplu, ar fi fost stoarse precum nişte rufe, şi, în cele din urmă, ajunse la bariera înspre Piteşti. Un soldat, care stătea în mijlocul drumului şi dirija circulaţia, făcu semn şoferului să oprească. De-a dreapta şi de-a stânga şoselei, în poziţie de luptă, un pluton de ostaşi. Prin curţile caselor din apropiere se vedeau mişunând alţii. Vizând şoseaua, două tunuri antitanc erau gata să intervină, în caz de pericol.

Camionul opri. Un tânăr sublocotenent se îndreptă spre camion. Era însoţit de un civil din gărzile patriotice.

1 — Am onoarea să vă salut, domnule căpitan! spuse sublocotenentul.

Căpitanul duse mâna la chipiu şi murmură ceva de neînţeles.

Femeia în salopetă, întinzând mâna civilului care îl însoţea pe sublocotenent, îi ură:

— Noroc, tovarăşe.

— Noroc, tovărăşico! Încotro?

— În misiune.

Şi întinse sublocotenentului hârtia pe care o preluase din mâna căpitanului, un ordin de serviciu.

Ordinul de serviciu, fals bineînţeles, preciza: Căpitanul Drăgănescu, însoţit de trei ostaşi şi de Elena Busuioc din Comandamentul formaţiunilor de luptă patriotice, se deplasează la Slatina într-o misiune „strict secretă”.

Sublocotenentul citi ordinul de serviciu, semnat şi ştampilat, îl restitui, salută şi strigă către soldatul care dirija circulaţia:

— Liber!

Şoferul demară, camionul depăşi ostaşul şi se aşternu la drum. Trecură circa cinci minute. Şi abia când camionul se afla la o depărtare de câţiva kilometri, de oraş, femeia în salopetă, răsuflând uşurată, spuse:

— Gott sei Dank, die Gefahr ist vorbei!{42}

— Hoffen wir!{43} răspunse căpitanul.

Căpitanul în uniformă de ofiţer român era Alfred Gebhardt, iar femeia în salopetă, soţia lui, Magdalena Gebhardt.

Şoferul şi ceilalţi trei ostaşi erau şi ei nemţi, iar lăzile nu conţineau muniţii, ci arhiva secretă a S.D.-Ausland din România.

*

Când Ulea Mihai îşi reveni, calendarul indica data de 28 august 1944. Îi trebuiră câteva minute ca să-şi dea seama unde se găseşte şi alte minute ca să-şi aducă aminte ce i se întâmplase.

Se trezi vorbindu-şi cu voce tare:

„Prima dată a încercat să mă trimită în faţa plutonului de execuţie. A doua oară să mă împuşte. Că a încercat să mă împuşte nu e de mirare, de vreme ce i-am declarat că o arestez… în numele poporului. Dar în faţa plutonului de execuţie de ce a încercat să mă trimită? *De ce*?”{44}

Întrebarea, şi de data asta, era încărcată de mister.

Uşa se deschise şi în pragul, ei apăru colonelul Soroceanu, însoţit de nenea Neagu.

— Noroc, Mihai, băiete!

— Noroc, nene Neagu. Vă salut, tovarăşe colonel!

— Mă bucur, tovarăşe Ulea, că ai trecut hopul, spuse colonelul, strângându-i mâna.

— Ţi-am spus eu, colonele, că lemnul rău nu piere, glumi nenea Neagu. Apoi către Ulea: Ei, te ţin curelele să povesteşti ce ţi s-a întâmplat?

— Cred că da!

Ulea nară în ce împrejurare o întâlnise pe Magdalena, şi cum reacţionase ea când o anunţase că o arestează.

— Mare ghinion! se necăji el. Uitasem să-mi iau din cameră automatul.

— Chiar dacă îl aveai, tot nu trăgeai în ea. Te cunosc eu. Eşti un sentimental. Zi mulţam frumos că ai scăpat cu viaţă

— Fă-te repede sănătos, tovarăşe Ulea! Avem nevoie de dumneata. Vei lucra la contraspionaj. Sarcină de partid.

— Dacă e sarcină de partid… Dar, apropo, în ce zi suntem astăzi?

— În 28 august, băiete, îl lămuri nenea Neagu.

— N-aveţi un ziar la voi?

— Ba da. România liberă. Poftim.

O Soră vârî capul pe uşă.

— Domnilor, vă rog! Aveţi să-l obosiţi.

— Bine, soră! Iaca, plecăm.

Câteva clipe mai târziu, Ulea era din nou singur. Despături ziarul. Chiar pe prima pagină era publicat Comunicatul militar al Marelui Stat Major. Ulea citi şi reciti, cu o imensă satisfacţie, următorul pasaj din comunicat:

„După cinci zile şi cinci nopţi de lupte foarte îndârjite, trupele române ale Capitalei au reuşit să înfrângă pe deplin încercarea perfidă a conducerii Germaniei de a pune stăpânire pe Capitala ţării. Numeroase trupe şi formaţiuni SS au fost nimicite şi capturate”

{1} Locotenent-colonel
{2} Sublocotenent.
{3} Batalioanele de asalt
{4} Sergent.
{5} Colonel
{6} General.
{7} Serviciul de siguranţă al conducătorului SS al Reichului
{8} Notă: Autorul aminteşte cititorilor săi că este vorba de acelaşi Mihai Ulea, personajul principal din romanul „La miezul nopţii va cădea o stea”

În această carte ei vor avea prilejul să-l vadă acţionând într-o perioadă anterioară celeia in care se petrece acţiunea amintitului roman, anume în zilele dramatice ale lui August 1944.
{9} M. U., adică Mare Unitate : brigadă, divizie etc. (n.a.).
{10} După atentatul împotriva lui Reinhart Heydrich, protectorul adjunct al Reichului în Boemia şi Moravia şi Obergruppenführer SS, de către doi membri ai armatei libere cehoslovace de voluntari – Jan Kubis şi Josef Gabeik –, R.S.H.A.-ul a rămas fără conducător. Himmler a preluat, provizoriu, frâiele „Biroului Central al Siguranţei Reichului”. Provizoratul a durat până la sfârşitul lunii ianuarie 1943, când Himmler, cu aprobarea lui Hitler, l-a desemnat ca succesor al lui Heydrich pe Ernst Kaltenbrunner. (n.a.)
{11} Plutonier (n.a.)
{12} Geheime Feld-Polizei: Poliţia secretă pentru front (n. a.).
{13} Bună ziua, doamnă Beckmann! Ce mai faceţi ?
{14} Ah, dumneavoastră, doamnă Vollard! Vă credeam plecată la Berlin.
{15} Scuzaţi. Sunteţi doamna Beckmann?
{16} Mă cunoaşteţi ?
{17} Am avut onoarea de a vă fi prezentat chiar de soţul dumneavoastră. Nu vă mai amintiţi de mine, fiindcă atunci eram în uniformă. Numele meu este Otto Jürgen. Sunt căpitan (în SS).
{18} Îmi pare bine !
{19} În sfârşit, bine v-am găsit. V-am căutat prin multe magazine. Domnul colonel (în SS) m-a trimis să vă găsesc si să vă transmit că trebuie să plecaţi imediat la Snagov, la vila domnului baron Manfred von Killinger. Sunteţi cu maşina, nu-i aşa ?
{20} Nu înţeleg nimic ! La Snagov !... La vila lui Killinger... Nu cunosc vila. N-am mai fost niciodată.
{21} O cunosc eu. Am ordin să vă însoţesc.
{22} În orice caz trebuie să trec pe acasă ca să mă schimb.
{23} Domnul colonel vă roagă să veniţi de urgenţă.
{24} Nu înţeleg această grabă. S-a întâmplat ceva?
{25} Domnul colonel a primit o comunicare urgentă de la Cancelaria Reichsführerului Himmler.
{26} Să mergem.
{27} Spre Snagov!
{28} Este un ordin, doamnă Beckmann !
{29} Alo! Cine-i?
{30} Eu sunt, Ulla!
{31} Unde dracu umbli până la ora asta?
{32} Tu, porc de câine.
{33} Wirtschaft Venvaltung Haupt Amt: Serviciul central al administraţiei economice a SS-ului *(n.a.)*
{34} Echivalentul gradului de locotenent (n.a.)
{35} Foarte mulţumesc (n.a.).
{36} S. D. : *Sicherheitsdienst des Reichsführers S.S.*, Serviciul de siguranţă al Conducătorului SS al Reichului.
{37} Locotenent major (n. a.).
{38} Serviciul de siguranţă al conducătorului SS al Reichului pentru străinătate (n.a.)
{39} *Amt Ausland Nachrichten und Abwehr:* Serviciul informaţiilor externe şi al apărării (n.a.).
{40} Oberkommando der Wehrmacht: Înaltul Comandament al armatei germane (n.a.).
{41} *Reichssicherheitshauptamt:* Biroul central al Siguranţei Reichului (n.a.).
{42} Slavă Domnului. Cred că am scăpat!
{43} Să sperăm.
{44} Cititorii vor afla răspunsul la această întrebare, precum şi la altele, rămase nerezolvate

încă, în paginile proximului roman al autorului, intitulat : „Magdalena de la răsăritul soarelui”

Table of Contents

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16